

AKADEMIA
EKONOMICZNO-HUMANISTYCZNA
W WARSZAWIE

**AKADEMIA EKONOMICZNO – HUMANISTYCZNA
W WARSZAWIE**

Paweł Piotrowski

ROZPRAWA DOKTORSKA

Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji

Promotor:

prof. AEH dr hab. Paweł Sitek

Promotor pomocniczy:

dr Paweł Gołębiewski

WARSZAWA, grudzień 2023 r.

Paweł Piotrowski

.....
imię i nazwisko autora rozprawy doktorskiej

OŚWIADCZENIE

- I. Świadom odpowiedzialności prawnej oświadczam, że złożona rozprawa doktorska na temat „Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji” została przygotowana przeze mnie przy wykorzystaniu wykazanej w tej rozprawie literatury przedmiotu i materiałów źródłowych.
- II. Oświadczam jednocześnie, że rozprawa ta nie narusza praw autorskich, dóbr osobistych chronionych prawem cywilnym oraz nie zawiera informacji i danych uzyskanych w sposób niedozwolony prawem i nie była dotychczas przedmiotem żadnej procedury, związanej z uzyskaniem dyplomów lub tytułów zawodowych uczelni wyższej.
- III. Oświadczam ponadto, że niniejsza wersja rozprawy doktorskiej jest identyczna z załączoną wersją elektroniczną.
- IV. Wyrażam zgodę na udostępnianie egzemplarza mojej rozprawy doktorskiej w czytelni Biblioteki Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie.

Data .....

Czytelny własnoręczny podpis autora rozprawy

Oświadczenie promotora rozprawy:

Niniejsza rozprawa jest gotowa do oceny przez recenzentów.

Data .....

Czytelny własnoręczny podpis promotora rozprawy

Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna

w Warszawie

Wydział Nauk Społecznych

Paweł Piotrowski

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.: „Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. prof. AEH Pawła Sitka (promotor) i dr. Pawła Gołębińskiego (promotor pomocniczy).

Przedmiotem badań niniejszej pracy jest tematyka dotycząca spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a uwagę skupiono na egzekucji przez komornika sądowego z jej udziałów.

Komornik sądowy jako sądowy organ egzekucyjny to zawód zaufania publicznego wykonywany przez funkcjonariusza publicznego, do którego zadań należy wykonywanie rozstrzygnięć o roszczeniach cywilnych w drodze przymusu egzekucyjnego. Do tego celu komornik w drodze przymusu egzekucyjnego uprawniony jest do przymusu bezpośredniego polegającego na doprowadzeniu do wykonania obowiązku podlegającego egzekucji drogą zagrożenia zastosowania lub drogą zastosowania bezpośrednio skutecznych środków, nie wyłączając siły fizycznej, w celu usunięcia oporu zobowiązanego i oporu innych osób, które stoją na przeszkodzie wykonaniu obowiązku. Komornik kojarzony jest w społeczeństwie jako bezduszny organ państwowy którego zadaniem jest zabranie ludziom żyjącym w skrajnym ubóstwie ostatniego majątku lub wynagrodzenia. Nawet Krajowa Rada Komornicza w 2013 roku wydała kontrowersyjną kampanię pod hasłem "Komornik nie zabiera, komornik oddaje", gdzie na przykładzie spotu reklamowego trzy dziewczynki, które bawią się w piaskownicy. Jedna z nich pożyczka od drugiej grabki, a potem ich nie oddaje. Dopiero trzecia przekonuje koleżankę, że powinna zwrócić zabawkę, mówiąc "oddaj, to nie twoje". Komornicy w Polsce kojarzeni są z tym, że zabierają, a nie działają na podstawie prawomocnych wyroków sądów i ich zadaniem jest wyegzekwowanie od dłużnika świadczenia i przekazania tego świadczenia do wierzyciela.

Ustawodawca, przez wiele lat nowelizował ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji Dz. U. 1997 Nr 133 poz. 882 oraz przepisy postępowania egzekucyjnego skupiając się na ochronie praw dłużników oraz uregulowania części najczęściej stosowanych sposobów egzekucji. Taki sposobami są egzekucja z wynagrodzenia za pracę, z rachunku bankowego, ruchomości, nieruchomości oraz wierzytelności. O ile ustawodawca rozwiązał wieloletnie sporu dotyczące postępowania o opróżnienie i wydanie nieruchomości, w potocznej nazwie eksmisja, to w przypadku egzekucji z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością takich rozwiązań, mimo ich braku nie wprowadził. Przyjęte i obecnie stosowane rozwiązania są efektem wieloletnich opracowań nielicznych komentatorów oraz

komorników. To ci ostatni widząc potrzebę wypracowali pewne rozwiązania, które powinny być stosowane.

Biorąc pod uwagę, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością to bardzo popularna prawna forma prowadzenia działalności gospodarczej na całym świecie. Jej łatwość w założeniu po wprowadzeniu elektronicznych systemów nie wymaga specjalistycznej wiedzy prawniczej, czy też nie wymaga czynności notarialnych oraz dodatkowych kosztów z tym związanych.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością głównie zakładane ze względów nie tylko finansowych, lecz osobowych. Często spółki zakładane są przez osoby, które łączy ta sama wizja prowadzenia przedsiębiorstwa, dodatkowo wspólna praca lub kapitał daje większe szanse na sukces spółki, który przenosi się bezpośrednio w postaci wypłaty dywidendy dla wspólników.

Częstym zjawiskiem jest połączenie roli wspólników wraz z organami spółki, czyli zarządem. Takie rozwiązanie najczęściej spotykane jest w małych firmach o małym kapitale zakładowym, gdzie wspólnicy – często założyciele spółki, sami wykonują pracę na jej rzecz pobierając wynagrodzenie za pracę, ale również wspomnianą dywidendę. Tacy wspólnicy, którzy mają wspólny cel i wizję, często nie widzą możliwości, aby prowadzić spółkę lub przyjąć kolejnego wspólnika do ich spółki.

Komornik sądowy jako organ egzekucyjny może ją skierować do majątku dłużnika właśnie do udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Wierzyciel jako dysponent postępowania wybiera z jakiego majątku ma być prowadzone postępowanie egzekucyjne. To właśnie błędnie na wierzycielu spoczywa obowiązek wskazania majątku dłużnika oraz na wierzycielu mimo braku rozwiązań prawnych spoczywa obowiązek współpracy z komornikiem podlegający między innymi na składaniu kolejnych wniosków. Wierzyciele często przyjmują postawę pasywną i zachowawczą która może to być spowodowana brakiem świadomości prawnej, doświadczenia w prowadzeniu postępowań egzekucyjnych, a nawet w przypadku posiadającej podstawowej wiedzy, firmy windykacyjne nie są w stanie w pełni efektywnie zarządzać tymi procesami.

Celem rozprawy doktorskiej jest przedstawienie zagadnienia jakim są udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako sposób egzekucji oraz wykazanie błędów legalistycznych ustawodawcy na podstawie studium przypadków postępowań prowadzonych przez wybranych komorników, gdzie do celów badawczych wybrano sprawy prowadzone w czasie obowiązywania ustaw i ich nowelizacji. Dodatkowo z licznych spraw wybrano postępowania na podstawie wyroków cywilnych, gospodarczych oraz alimentacyjnych w tym postępowania w których wierzyciela reprezentował pełnomocnik profesjonalny oraz przedstawiciel ustawowy, tak aby wybrane w ten sposób postępowania w sposób prawidłowy przedstawiły problem badawczy.

Ten rodzaj postępowania egzekucyjnego jest stosowany w sporadycznie, wręcz incydentalnie. Jest to spowodowane faktem, że postępowanie jest bardzo rozwinięte pod względem formalnym, jest kosztowne i długotrwałe w przeciwieństwie do egzekucji z rachunków bankowych czy też wynagrodzenia za pracę dłużnika które, może i są długotrwałe, lecz co miesiąc wierzyciel może otrzymywać określone kwoty.

Takim dłużnikiem może okazać się też i wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który może mieć udziały w różnych spółkach i tylko czerpać ewentualne zyski w postaci dywidendy lub być wspólnikiem w małej spółce, o której wspomniano powyżej. W przypadku sprzedaży udziałów dłużnika przez komornika, czyli wejścia innego wspólnika do spółki, zawsze mogą zaistnieć problemy personalne związane z jej dalszym istnieniem, a w konsekwencji może dojść do jej rozwiązania, gdyż nowi partnerzy biznesowi nie będą mogli porozumieć co do dalszej działalności spółki. Jednak element ten pozostaje poza obszarem działania komornika, którego celem jest przeprowadzenie skutecznej egzekucji oraz zaspokojenie wierzyciela zgodnie z tytułem wykonawczym.

Autor dysertacji przeprowadził analizę procesu stosowania prawa przez komorników sądowych z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. W szczególności podjęto badanie od momentu wszczęcia egzekucji, aż do zakończenia postępowania, z próbą oceny i diagnozy błędów legislacyjnych. Pierwszym nasuwającym się przykładem może być brak możliwości bezpośredniej wymiany danych pomiędzy Krajowym Rejestrem Sądowym oraz komornikami. Zwrócono również uwagę na samą spółkę oraz wspólników pod względem ich oraz i obowiązków w której dłużnik posiada zajęte udziały. Dokonano analizy przebiegu wyceny udziałów w tym opinii biegłego powołanego przez komornika do tej czynności.

W dysertacji przyjęto następujące tezy badawczy:

1. Komornicy sądowi, mimo braku precyzyjnych regulacji stosują odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego w związku z kodeksem spółek handlowych polegających na ochronie praw wspólników w spółce której dokonano zajęcia udziałów.
2. Komornicy sądowi, prawidłowo dokonują wyceny zajętych udziałów oraz prawidłowo przeprowadzają licytację zajętych udziałów.
3. Krajowy Rejestr Sądowy udostępnia dane z akt rejestrowych komornikowi sądowemu w celu prawidłowego prowadzenia egzekucji bez naruszenia umowy spółki oraz interesów pozostałych wspólników.
4. Określenie kierunku, w którym powinny podążać zmiany ustawodawcy z punktu widzenia praktycznego, skutecznego prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Rozprawa doktorska składa się z pięciu rozdziałów, zawierających analizę problematyki badawczej, w kontekście postawionej tezy i szczegółowych problemów badawczych poprzedzonych uwagami wprowadzającymi i zakończonych wnioskami.

Przedmiotem pierwszego rozdziału i jest analiza aspektów prawnych dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozdział drugi poświęcony został zagadnieniom o charakterze prawnym i ekonomicznym dotyczącym kapitału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozdział trzeci odnosić się do prawnej problematyki dotyczącej egzekucji z udziałów. Czwarty rozdział poświęcono zagadnieniu zajęcia komorniczego udziału oraz jego skutków. Rozdział piąty omawia studium przykładów spraw egzekucyjnych. Dodatkowo w rozdziale tym, dokonano podziału przypadków ze względu na ich bezskuteczność oraz skuteczność postępowań z opisem i wyjaśnieniem przyczyn skuteczności oraz bezskuteczności.

Całość pracy zamyka zakończenie. Zawarto w nim podsumowanie analizy przeprowadzonych badań wraz z uzasadnieniem i wnioskami, jak również ocenę przepisów prawa, a także wnioski de lege ferenda w zakresie określenia kierunku, w którym powinny podążać zmiany ustawodawcy z punktu widzenia praktycznego, skutecznego prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Academy of Economics and Humanities

in Warsaw

Faculty of Social Sciences

Paweł Piotrowski

Summary of the doctoral dissertation entitled: "Shares in a limited liability company as a subject of enforcement", prepared under the supervision of Habilitated Doctor Professor Academy of Economics and Humanities Paweł Sitek (supervisor) and Doctor Paweł Gołębiowski (auxiliary promoter).

The subject of this study is the issue of a limited liability company, and the attention is focused on the enforcement of its shares by a court bailiff.

A court bailiff, as a judicial enforcement body, is a profession of public trust performed by a public official whose tasks include adjudicating civil claims by means of compulsory enforcement. For this purpose, the bailiff is empowered by means of coercive enforcement to use direct coercion to bring about the performance of an enforceable obligation by threatening to use or using directly effective means, not excluding physical force, to remove the resistance of the obligee and the resistance of other persons who stand in the way of the fulfilment of the duty. A bailiff is associated in society as a soulless state body whose job it is to take the last of one's property or salary from people living in extreme poverty. Even the National Council of Bailiffs released a controversial campaign in 2013 under the slogan "The bailiff does not take away, the bailiff gives back", in which the example of an advertising spot is three girls playing in a sandbox. One of them borrows a rake from the other and then doesn't give it back. Only the third one convinces her friend that she should return the toy, saying "give it back, it's not yours." Bailiffs in Poland are associated with the fact that they take away, and do not act on the basis of final court judgments, and their task is to collect benefits from the debtor and transfer this benefit to the creditor.

For many years, the legislator has been amending the Act of August 29, 1997 on court bailiffs and enforcement, Journal of Laws of 1997 No. 133 item 882 and the provisions of enforcement proceedings, focusing on the protection of debtors' rights and regulating some of the most frequently used enforcement methods. Such methods include enforcement of wages, bank accounts, movable property, real estate and receivables. While the legislator has resolved many years of dispute regarding the procedure for emptying and handing over real estate, commonly known as eviction, in the case of enforcement of shares in a limited liability company such solutions, despite their absence, have not been introduced. The solutions adopted and currently

used are the result of many years of work by a few commentators and bailiffs. It is the latter who, seeing the need, have developed certain solutions that should be applied.

Considering that a limited liability company is a very popular legal form of doing business around the world. Its ease of incorporation following the introduction of electronic systems and does not require specialized legal knowledge or notarial activities or additional costs associated with it.

Limited liability companies are mainly established for reasons that are not only financial, but personal. Often companies are set up by people who share the same vision of running a business, in addition to which joint work or capital gives a greater chance of the company's success, which is directly transferred in the form of dividend payments to the partners. It is common to combine the role of the shareholders together with the organs of the company, i.e. the board of directors. This solution is most often found in small companies with small share capital, where the partners - often the founders of the company - work for the company themselves, receiving remuneration for work, but also the above-mentioned dividend. Such partners, who have a common goal and vision, often do not see the possibility of running the company or accepting another partner into their company.

The court bailiff, as the enforcement authority, may direct it to the debtor's assets, including shares in a limited liability company. The creditor, as the administrator of the proceedings, chooses the assets from which the enforcement proceedings are to be conducted. It is wrongly placed on the creditor to identify the debtor's assets and, in the absence of legal solutions, on the creditor to cooperate with the bailiff, which involves, among other things, submitting further applications. Creditors often adopt a passive and conservative attitude, which may be caused by a lack of legal awareness, experience in conducting enforcement proceedings, and even if they have basic knowledge, debt collection companies are not able to fully effectively manage these processes.

The aim of the doctoral dissertation is to present the issue of shares in a limited liability company as a method of enforcement and to demonstrate the legalistic errors of the legislator based on case studies of proceedings conducted by selected bailiffs, where cases conducted during the period when the acts and their amendments were in force were selected for research purposes. Additionally, proceedings based on civil, commercial and alimony judgments were selected from numerous cases, including proceedings in which the creditor was represented by a professional attorney and a statutory representative, so that the selected proceedings correctly presented the research problem.

The aim of the doctoral dissertation is to present the issue of shares in a limited liability company as a method of enforcement and to demonstrate the legalistic errors of the legislator based on case studies of proceedings conducted by selected bailiffs, where cases conducted during the

period when the acts and their amendments were in force were selected for research purposes. Additionally, proceedings based on civil, commercial and alimony judgments were selected from numerous cases, including proceedings in which the creditor was represented by a professional attorney and a statutory representative, so that the selected proceedings correctly presented the research problem.

This type of enforcement procedure is used sporadically, even incidentally. This is due to the fact that the proceedings are very formal in terms of complexity, costly and long-lasting, in contrast to the enforcement from bank accounts or remuneration for the debtor's work, which may be long-lasting, but the creditor may receive specific amounts every month.

Such a debtor may also turn out to be a shareholder in a limited liability company, who may have shares in various companies and only derive possible profits in the form of dividends or be a partner in a small company, as mentioned above. In the event of the sale of the debtor's shares by the bailiff, i.e. the entry of another partner into the company, there may always be personnel problems related to its continued existence, and as a consequence, the company may be dissolved because the new business partners will not be able to agree on the further activities of the company. However, this element remains outside the scope of action of the bailiff, whose goal is to carry out effective enforcement and satisfy the creditor in accordance with the enforcement title.

The author of the dissertation analyzed the process of applying the law by court bailiffs regarding shares in a limited liability company. In particular, an examination was undertaken from the moment of initiation of enforcement until the end of the proceedings, with an attempt to assess and diagnose legislative errors. The first example that comes to mind is the lack of direct data exchange between the National Court Register and bailiffs. Attention was also paid to the company itself and the partners in terms of their and obligations in which the debtor holds seized shares. The course of share valuation was analyzed, including the opinion of an expert appointed by the bailiff for this activity.

The following research theses were adopted in the dissertation:

1. Court bailiffs, despite the lack of precise regulations, apply the provisions of the Civil Code in connection with the Commercial Companies Code, consisting in the protection of the rights of shareholders in a company whose shares have been seized. problem in the context of the thesis and specific research problems, preceded by introductory remarks and concluded by conclusions.
2. Court bailiffs shall correctly value the seized shares and correctly auction the seized shares.

3. The National Court Register makes data from the registration files available to the court bailiff in order to properly conduct enforcement without violating the partnership agreement and the interests of other partners.
4. Determining the direction in which changes in the legislator should follow from the point of view of practical, effective enforcement proceedings.

The doctoral dissertation consists of five chapters, containing an analysis of the research problem in the context of the thesis and specific research problems, preceded by introductory remarks and concluded by conclusions.

The subject of the first chapter is the analysis of legal aspects relating to a limited liability company. The second chapter is devoted to legal and economic issues relating to capital in a limited liability company. The third chapter refers to the legal issues concerning the enforcement of shares. The fourth chapter is devoted to the issue of bailiff seizure of a share and its consequences. Chapter five discusses a study of examples of enforcement cases. Additionally, in this chapter, cases are divided according to their ineffectiveness and effectiveness of the proceedings, with a description and explanation of the reasons for their effectiveness and ineffectiveness.

The whole work ends with a conclusion. It contains a summary of the analysis of the conducted research along with justification and conclusions, as well as an assessment of the legal provisions, as well as *de lege ferenda* conclusions regarding determining the direction in which the changes in the legislator should follow from the point of view of practical, effective conduct of enforcement proceedings.

Słowa kluczowe w języku polskim i angielskim

Wykaz skrótów

Akty prawne:

k.c.	– Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny
k.p.c.	– Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego
d.k.p.c	– Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. - Kodeks Postępowania Cywilnego
k.s.h	– Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych
u.k.	– Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych
u.k.s.	– Ustawa z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych
u.o.k.s.i.e.	– Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji

Inne:

art.	– artykuł
m.in.	– między innymi
Nr	– numer
Pkt	– punkt
poz.	– pozycja
red.	– redakcja
z zm.	– ze zmianami
§	– paragraf
ust.	– ustęp
r.	– rok
RP	– Rzeczypospolitej Polskiej
t.	– tom
rozp.	– rozporządzenie
w zw.	– w związku

- k.c.** – Act of April 23, 1964 - Civil Code
- k.p.c.** – Act of November 17, 1964 - Code of Civil Procedure

Magazines and publications:

- Duo.** – Journal of Laws of the Republic of Poland
- Art** – article
- m.in.** – among others
- np.** – for example
- Nr** – number
- Pkt** – point
- poz.** – position
- red.** – editorial office
- z zm.** – with changes
- §** – paragraph
- Ust.** – paragraph of text
- r.** – year
- RP** – Republic of Poland
- red.** – Editorial
- t.** – volume
- rozp.** – Regulation
- w zw.** – in relation with

Spis treści

WSTĘP	16
ROZDZIAŁ 1 WPROWADZENIE W ASPEKTY PRAWNE SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ.....	21
1.1. UWAGI WPROWADZAJĄCE	21
1.2. REGULACJE PRAWNE I PROCEDURALNE W TWORZENIU SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ.....	23
1.3. CHARAKTER PRAWNY UDZIAŁU W SPÓŁCE Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	27
1.4. WARTOŚĆ NOMINALNA UDZIAŁU W SPÓŁCE Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	31
1.5. ILOŚĆ UDZIAŁÓW A WPLYW NA ODDANIE GŁOSU NA ZGROMADZENIU WSPÓLNIKÓW.....	33
1.6. SPÓR O WYKONYWANIE UPRAWNIENÍ KORPORACYJNYCH	35
1.7. PODSUMOWANIE ORAZ WNIOSKI DE LEGE LATA I DE LEGE FERENDA	41
ROZDZIAŁ 2 PRAWNA I EKONOMICZNA FUNKCJA KAPITAŁU W SPÓŁCE Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ.....	43
2.1. UWAGI WPROWADZAJĄCE	43
2.2. PODNIENIE KAPITAŁU POPRZECZ UTWORZENIE NOWYCH UDZIAŁÓW	45
2.3. OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z UMOWY SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	48
2.4. NIERÓWNE OBJĘCIE UDZIAŁÓW A OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z KODEKSU SPÓŁEK HANDLOWYCH	53
2.5. PRAWO OBJĘCIA A PIERWSZEŃSTWO UDZIAŁÓW	63
2.6. SPRZEDAŻ UDZIAŁÓW	63
2.7. PRAWO PIERWSZEŃSTWA.....	65
2.8. SPRZEDAŻ W DRODZE LICYTACJI PUBLICZNEJ.....	66
2.9. ZASTAW UDZIAŁÓW W TYM MOŻLIWOŚĆ ZASTAWCY I ZASTAWNIKA WYNIKAJĄCE Z UMOWY	80
2.10. PODSUMOWANIE.....	82
ROZDZIAŁ 3 PRAWNA PROBLEMATYKA DOTYCZĄCA EGZEKUCJI SĄDOWEJ Z UDZIAŁÓW ...	84
3.1. UWAGI WPROWADZAJĄCE	84
3.2. EWOLUCJA REGULACJI PRAWNYCH DOTYCZĄCEJ EGZEKUCJI Z UDZIAŁU W SPÓŁCE Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	86
3.3. DOPUSZCZALNOŚĆ EGZEKUCJI Z UDZIAŁU W SPÓŁCE Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	86
3.4. OKREŚLENIE RODZAJU I SPOSOBU EGZEKUCJI.....	87
3.5. UDZIAŁ JAKO PRAWO MAJĄTKOWE.....	89
3.6. WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNEGO	90
3.6.1. <i>Wniosek o wszczęcie egzekucji z udziału</i>	91
3.6.2. <i>Właściwość organów egzekucyjnych</i>	96
3.7. PODSUMOWANIE.....	97
ROZDZIAŁ 4 ZAJĘCIE KOMORNICZE UDZIAŁU I JEGO SKUTKI.....	99
4.1. UWAGI WPROWADZAJĄCE	99
4.1 CZYNNOSCI KOMORNIKA	100
4.2. DYSKUSJA PRAWNA NAD DEFINIOWANIEM „CHWILI ZAJĘCIA UDZIAŁU” I „MOMENTEM ZAJĘCIA UDZIAŁU”	107
4.3. ZAJĘCIE UDZIAŁU OBCIĄŻONEGO ZASTAWEM REJESTROWYM.....	107
4.4. ROZPORZĄDZENIE UDZIAŁEM PO JEGO ZAJĘCIU	109
4.5. WYKONYWANIE PRZEZ WIERZycIELA UPRAWNIENÍ PROCESOWYCH.....	110
4.6. PODSUMOWANIE.....	111
ROZDZIAŁ 5 STUDIUM PRZYPADKU SPRAW EGZEKUCYJNYCH	113
5.1. UWAGI WPROWADZAJĄCE	113
5.2. POSTĘPOWANIA BEZSKUTECZNE ZE WZGLĘDU NA DZIAŁANIA LUB ZANIECHANIA WIERZycIELA.....	114
5.2.1. <i>Studium przypadku A – postępowanie bezskuteczne ze względu na bezczynność wierzyciela</i>	115
5.2.2 <i>Studium przypadków B – postępowanie bezskuteczne ze względu na nieskładanie dalszych wniosków</i>	115
5.2.3 <i>Studium przypadku C – postępowanie bezskuteczne ze względu na działanie wierzyciela</i>	119
5.3. STUDIUM PRZYPADKU D SPRAW SKUTECZNYCH	121
5.4. PODSUMOWANIE.....	152
ZAKOŃCZENIE.....	154
BIBLIOGRAFIA.....	159

Wstęp

Przedstawienie motywów i okoliczności podjęcia tematu

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest najpopularniejszą strukturą prawną do prowadzenia działalności gospodarczej nie tylko na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Jej lustrzane odbicie można odleźć w czeskiej spółce s.r.o. (společnost s ručením omezeným) czy też w amerykańskiej spółce LLC (limited liability company) np. zarejestrowana w Stanie Wyoming. Wszystkie spółki łączą udziały wspólników, co do których można skierować egzekucję.

Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji są tematem rzadko stosowanym głównie ze względów formalistycznych, często większych niż przy egzekucji z nieruchomości dłużnika, która odbywa się pod nadzorem sądu już na etapie jej wszczęcia. Komornik sądowy jako organ egzekucyjny jest ściśle związany z sądem, przy którym prowadzi swoją kancelarię. Komornik Sądowy może prowadzić egzekucję z całego majątku dłużnika z wyłączeniem przedmiotów lub środków finansowych na mocy ustaw. Najczęstszymi sposobami egzekucji jest jej skierowanie do egzekucji z wynagrodzenia za pracę, wierzytelności, rachunku bankowego dłużnika, ruchomości oraz nieruchomości. Biorąc pod uwagę, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością według Kodeksu spółek handlowych zaliczana jest do spółek kapitałowych. Dodać należy, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być utworzona w każdym prawnie dopuszczalnym celu, mieć stały kapitał, który jest podzielony na udziały, posiadać organy do reprezentowania spółki w postaci zarządu oraz prokurenta zaś sami wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Powyższe okoliczności oraz ilość zakładanych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością powoduje, iż jest duże prawdopodobieństwo, że dłużnik może posiadać udziały w spółce, które można sprzedać lub przejąć w toku egzekucji sądowej.

Problematyka egzekucji jest powszechnie znana i stanowi przedmiot zmian dokonywanych przez ustawodawcę na przestrzeni wielu lat. Zagadnienia dotyczące egzekucji stanowią przedmiot licznych komentarzy, która często nie jest ukierunkowywana ze względu na odmienne zdania komentatorów oraz niedopasowanie brzmienia przepisów do obecnych czasów. Głównym sporem w komentarzach praktycznych, skierowane do profesjonalnych pełnomocników i praktyków prawa, opracowania doktryny prawniczej, a także dorobku judykatury jest fakt braku spójności przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w związku z Kodeksem spółek handlowych oraz innych ustaw. Egzekucja z ruchomości czy też nieruchomości ma swoje działy, lecz egzekucję z praw majątkowych m.in. egzekucji z udziałów z w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością stosuje się przepisy odpowiednio do ruchomości. Takie rozwiązanie budzi wiele sporów od wszczęcia egzekucji, wyceny udziałów, licytacji czy też przejęcia udziałów przez wierzyciela.

Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 4 lipca 2019 roku, której przepisy weszły w życie kolejno z dniem 21 sierpnia 2019 r., a pozostała ich część z dniem 7 lutego 2020 r. stanowiła jedną z największych reform procedury cywilnej, lecz mimo zauważonych przez komorników od wielu lat zagadnień począwszy od nomenklatury w ich pismach, ustawodawca nie podjął próby zmian ustawy w tej części.

W literaturze dotyczącej zagadnienia znajduje się niewielka ilość pozycji, która chociażby próbowała dogłębnie poświęcić się omówieniu postawionych też i problemów badawczych pod względem praktycznym.

Zdefiniowanie przedmiotu rozprawy

Przedmiotem badawczym dysertacji są przepisy Kodeksu postępowania cywilnego zamieszczone w części trzeciej „Postępowanie Egzekucyjne”, a także dział „Spółki Kapitałowe” z Kodeksu spółek handlowych.

Określenie celu rozprawy

Celem pracy badawczej jest ukazanie problematyki w codziennej pracy Komornika Sądowego oraz wykazanie powodującej ją błędów legislacyjnych, które w wyniku kolizji stanowiących problemy prawne na gruncie stosowania przepisów dotyczących postępowania egzekucyjnego, skierowanego do udziałów należących do dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. W tym jak organy egzekucyjne oraz wierzyciele wybierają te rozwiązanie jako możliwość przeprowadzenia skutecznego postępowania. Skutecznym postępowaniem również należy nazwać już chociażby wszczęcie postępowania, które przymusiło dłużnika do zapłaty swojego zobowiązania wynikającego z tytułu wykonawczego.

Wskazanie problemu badawczego

Głównym problemem badawczym w pracy jest ustalenie, czy wierzyciele korzystają z prawa możliwości wszczęcia postępowania egzekucyjnego co do udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, wiedzy wierzycieli oraz nałożonych przez ustawodawcę na nich obowiązków, stosowania przez organy egzekucyjne prawidłowej nomenklatury niewynikającej z Kodeksu postępowania cywilnego już od wszczęcia postępowania do przeprowadzenia licytacji oraz prawidłowo pouczenia stron oraz uczestników postępowania o ich prawach, jak i obowiązkach.

Dodatkowo zwrócono uwagę na które ze szczegółowych rozwiązań powinny zostać zaimplementowane, co powinno zostać zmienione, aby stosowanie przepisów o egzekucji z tego prawa majątkowego było na każdym etapie postępowania możliwie nie nakładające zbyt wielu

obowiązków na wierzyciela oraz uczestników postępowania np. spółki, w której dokonano zajęcia udziałów przy zachowaniu sprawności postępowania.

Dysertacja w szczególności bada, czy prawne uregulowanie dotyczące przepisów postępowania egzekucyjnego umożliwia skuteczne prowadzenie postępowania oraz jej skutki nie wpływają na działalność w sposób niezakłócony spółki, która w takim postępowaniu jest uczestnikiem oraz dokonano analizy jej praw w takim postępowaniu.

Niezbędne zatem jest ustalenie charakteru prawnego poszczególnych czynności dokonywanych przez organ egzekucyjny, biegłych oraz stron postępowania w celu wykazania różnic wynikających z funkcji tychże przepisów w aspekcie praktycznym.

Wymaga także stwierdzenia, które z historycznych uwarunkowań, znajdują swoje odzwierciedlenie we współczesnym modelu postępowania egzekucyjnego oraz ewentualnej ewolucji przepisów w objętej pracą materii.

Określenie tezy badawczej

W pracy zostały sformułowane następując tezy badawcze:

1. Komornicy sądowi, mimo braku precyzyjnych regulacji stosują odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego w związku z kodeksem spółek handlowych polegających na ochronie praw wspólników w spółce której dokonano zajęcia udziałów.
2. Komornicy sądowi, prawidłowo dokonują wyceny zajętych udziałów oraz prawidłowo przeprowadzają licytację zajętych udziałów.
3. Krajowy Rejestr Sądowy udostępnia dane z akt rejestrowych komornikowi sądowemu w celu prawidłowego prowadzenia egzekucji bez naruszenia umowy spółki oraz interesów pozostałych wspólników.
4. Określenie kierunku, w którym powinny podążać zmiany ustawodawcy z punktu widzenia praktycznego, skutecznego prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Sformułowanie szczegółowych problemów badawczych

Szczegółowe problemy badawcze to:

1. W jaki sposób komornicy realizują przepisy prawa w egzekucji z udziałów z spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;
2. Prawidłowość doręczenia, skuteczność i chwila zajęcia udziałów;
3. Skutki zajęcia udziałów dla dłużnika;
4. Skutki zajęcia udziałów dla wierzyciela;

5. Skutki zajęcia udziałów dla spółki, w której dokonano zajęcia udziałów;
6. Skutki zajęcia udziałów dla pozostałych wspólników spółki;
7. Wycena zajętych udziałów;
8. Przeprowadzenie licytacji zajętych udziałów;
9. Wpływ orzecznictwa oraz komentarzy na szybkość i sprawność postępowania;
10. Czy uwagi de lege ferenda powinny zostać wprowadzone w kontekście stosowania egzekucji z udziałów.

Zastosowane metody badawcze

W pracy posłużono się metodą dogmatyczno-prawną oraz studium przypadków aktualnego oraz historycznego stanu prawnego prawa cywilnego materialnego i procesowego w oparciu o literaturę przedmiotu, w szczególności komentarze, publikacje, głosy i monografie doktryny prawniczej. Zastosowanie metody dogmatyczno-prawnej ma na celu ustalenie treści obowiązujących przepisów, poświęconych środkom zaskarżenia czynnościom komornika oraz wszelkich koniecznych czynności które organ egzekucyjny dokonuje do przeprowadzenia licytacji zajętych udziałów.

Do pracy wykorzystano metodę opisową, gdzie posłużono się podczas badania dokumentów w postaci wybranych dwóch komorników sądowych który przy zastosowaniu art. 525 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz rozwiązań przewidzianych w przepisach Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie prowadzenia i udostępniania przez komornika sądowego akt i urządzeń ewidencyjnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2455) udostępnili do celów badawczych liczne akta egzekucyjne. Nadto przytaczając ich tezy kształtujące linie orzecnicze i praktykę sądów w danej dziedzinie. Wykorzystano metodę teoretyczną pochylając się nad istotą prawa i stosunku dłużnika oraz praw spółki, w której dokonano zajęcia.

Wykorzystano metodę analizy historyczno-prawnej odnosząc się do instytucji stosunku dłużnika i egzekucji w celu dochodzenia roszczeń w procesie egzekucyjnym, analizując istotę tej instytucji na prawa krajowego po aktualny stan prawny.

Konstrukcja i zawartości pracy

Całość pracy składa się z pięciu rozdziałów. Przedmiotem pierwszego rozdziału i jest analiza aspektów prawnych dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozdział drugi poświęcony został charakterze prawnym i ekonomicznym kapitału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozdział trzeci dotyczy prawnej problematyki dotyczącej egzekucji z udziałów. Czwarty rozdział poświęcono zagadnieniu zajęcia komorniczego udziału oraz jego

skutków. Rozdział piąty omawia studium przykładów spraw z dodatkowym podziałem na sprawy bezskuteczne oraz skuteczne z analizą i wyjaśnieniami przyczyn bezskuteczności i ich skuteczności.

Rozdział 1 Wprowadzenie w aspekty prawne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

1.1. Uwagi wprowadzające

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o.o.) stanowi jedną z najczęściej wybieranych form prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na swoją elastyczność, względnie prostą strukturę oraz ograniczoną odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki. Jej istota opiera się na założeniu, że wspólnicy nie odpowiadają osobistym majątkiem za zobowiązania spółki, lecz jedynie do wysokości wkładów, jakie zobowiązali się wnieść.

Struktura sp. z o.o. obejmuje organy takie jak zarząd, zgromadzenie wspólników oraz ewentualnie radę nadzorczą lub komisję rewizyjną. Kapitał zakładowy, który musi być wniesiony, ma minimalną wysokość 5000 zł. Może funkcjonować jako jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W kontekście reprezentacji, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest reprezentowana przez zarząd, chociaż możliwe są także inne formy reprezentacji, takie jak pełnomocnicy czy prokurenci. Zasady reprezentacji są określone w umowie spółki oraz w rejestrze. W spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością obowiązuje zasada domniemania kompetencji zarządu. Oznacza to, że zarząd prowadzi sprawy spółki w obszarach niezastrzeżonych wyraźnie do kompetencji innych organów spółki oraz reprezentuje ją na zewnątrz. Zarząd stanowi obowiązkowy organ spółki, którego powołanie jest jednym z obligatoryjnych wymogów jej powstania.

Reprezentacja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością to podstawowy obowiązek członków zarządu, równoległy do prowadzenia spraw wewnętrznych spółki. Prowadzenie spraw spółki dotyczy decyzji organizacyjnych i gospodarczych, uchwał oraz organizacji działalności spółki. Reprezentacja natomiast odnosi się do działań w sferze zewnętrznej - działalności zarządu w imieniu spółki w relacjach z innymi podmiotami prawnymi, włączając w to składanie oświadczeń woli oraz dokonywanie czynności prawnych. Zarząd reprezentuje spółkę zarówno czynnie - składając oświadczenia woli - jak i biernie - przyjmując oświadczenia skierowane do spółki. Zakres reprezentacji jest powszechny, obejmuje wszystkie czynności sądowe i pozasądowe spółki, gdyż to poprzez zarząd spółki wyraża swoją zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych. Postanowienia art. 204 § 2 k.s.h. zakazuje ograniczania reprezentacji zarządu, wobec osób trzecich co oznacza, że w sferze zewnętrznej nie można ograniczać kompetencji reprezentacyjnych członków zarządu.

Sposób reprezentacji spółki zależy od umowy spółki oraz przepisów prawa. Informacje dotyczące reprezentacji przez zarząd są ujawniane w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS)

i decydują o tym, jak członkowie zarządu oraz prokurenci mogą wykonywać swoje prawo do reprezentacji spółki. Ilość członków zarządu - jednoosobowy lub wieloosobowy - również wpływa na sposób reprezentacji spółki. W spółce z zarządem jednoosobowym, zazwyczaj jedyny członek zarządu reprezentuje spółkę samodzielnie. Niemniej jednak w umowie spółki można przewidzieć możliwość ustanowienia prokury samoistnej lub łącznej, co pozwala na reprezentację spółki łącznie z prokurentem.

Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością stanowią istotny element konstrukcji prawnej. Ich charakter i związane z nimi uregulowania odgrywają kluczową rolę w relacjach między wspólnikami a strukturą kapitałową spółki. Zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych, udziały są nie tylko częścią kapitału zakładowego, lecz także reprezentują wartość deklarowanych wkładów wspólników. Współzależność między prawem do udziału a kapitałem zakładowym ma kluczowe znaczenie w ujęciu ekonomicznym. Wraz z regulacją minimalnej wartości kapitału zakładowego oraz uregulowaniami dotyczącymi agio, czyli nadwyżki wartości wniesionej ponad nominalną wartość udziałów, tworzy się kompleksowy obraz charakteru udziałów i ich roli w strukturze spółki.

W ramach niniejszego rozdziału postawiono następujące hipotezy:

1. Czy egzekucja udziałów może wpływać na uprawnienia korporacyjne wspólnika i jakie są tego potencjalne konsekwencje?
2. Czy różnice w interpretacji praw korporacyjnych stanowią częste źródło konfliktów i sporów sądowych między wierzycielem a spółką?
3. Czy egzekucja udziałów ma wpływ na wykonywanie praw do zarządzania przez wspólników?

Omawiane zagadnienia, w swej istocie, nie tylko stanowią kluczowy element w prawie handlowym, ale także mają znaczący wpływ na operacyjność spółek oraz prawidłowe rozstrzygnięcie sporów dotyczących wykonywania uprawnień korporacyjnych.

Kluczowym aspektem analizowanym w niniejszym rozdziale są spory związane z wykonywaniem uprawnień korporacyjnych przez wierzyciela w kontekście zajęcia udziałów. Obejmuje to dyskusję na temat różnic pomiędzy prawami majątkowymi a korporacyjnymi wspólnika oraz sposobem, w jaki te różnice mogą wpływać na egzekucję. Prawa majątkowe i prawa korporacyjne wspólników, stanowią osnowę tej dyskusji, otwierając pole do interpretacji i kontrowersji. Celem tej analizy jest przybliżenie złożoności zagadnień prawnych związanych z tym obszarem, wraz z ich ewolucją na przestrzeni czasu oraz wpływem na praktykę egzekucyjną i funkcjonowanie spółek.

1.2. Regulacje prawne i proceduralne w tworzeniu spółki z ograniczoną

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością należy do kategorii spółki kapitałowej, co oznacza, że do jej utworzenia należy zebrać określoną ilość środków finansowych. Nie jest to jednak jedyny warunek, jaki musi spełnić spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, aby została powołana do życia. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest formą działalności gospodarczej. Zasady jej powstania i funkcjonowania regulują przepisy Kodeksu spółek handlowych (dalej jako k.s.h.¹). Może być założona przez jedną lub więcej osób. Jedynym podmiotem, który nie ma prawnej możliwości na założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest inna jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Tak naprawdę w obrębie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością można prowadzić niemal każdy rodzaj działalności, o ile jest ona zgodna z obowiązującymi przepisami. Dzięki temu firmy działające jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą służyć do prowadzenia od sklepów internetowych, profesjonalnej organizacji imprez okolicznościowych, firmy księgowe, windykacyjne a nawet jako firmy finansowe w zakresie udzielania pożyczek oraz wiele innych świadczeń różnego rodzaju usług. W praktyce jednak spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pojawiają się w działalności gospodarczej na dużą skalę. Aby założyć jakąkolwiek firmę, w pierwszej kolejności należy ustalić, czy spółka ma być jednoosobowa czy też zawiązać ma ją więcej partnerów biznesowych, gdzie współnikiem takiego podmiotu mogą być²:

- osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych (osoby pełnoletnie i nieubezpieczone),
- osoby posiadające ograniczoną zdolność do czynności prawnych – wyłącznie za zgodą swojego przedstawiciela ustawowego (np. rodzica, opiekuna prawnego, kuratora),
- osoby prawne (np. inne spółki, poza spółką cywilną oraz jednoosobową spółką z o.o.)³.

Założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w kolejnym etapie to wybór rodzaju działalności, którą spółka będzie prowadzić. W zasadzie podstawowym warunkiem jest wybór działań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa.⁴ Istnieją dwie możliwości założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Tradycyjne założenie spółki w formie aktu notarialnego poprzez zawiązanie umowy spółki oraz założenie spółki przez Internet.

---

¹ Ustawa z dnia 15 września 2000 r., Kodeks spółek handlowych, (Dz. U. 2000 nr 94 poz. 1037).

² Rozdział 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r., Kodeks spółek handlowych, (Dz. U. 2000 nr 94 poz. 1037).

³ Rozdział 3 ustawy z dnia 15 września 2000 r., Kodeks spółek handlowych, (Dz. U. 2000 nr 94 poz. 1037).

⁴ art. 151 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r., Kodeks spółek handlowych, (Dz. U. 2000 nr 94 poz. 1037).

Pierwsza metoda obejmuje kancelarię notarialną i uiszczenie opłat z tym związanych. Jednak druga opcja wymaga podpisu elektronicznego – ale wiąże się to z niższymi opłatami. Decydując się na tradycyjną formę założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością konieczne jest osobista wizyta w kancelarii notarialnej. Przygotowanie odpowiedniej umowy wymaga zebrania podstawowych informacji oraz obecności wszystkich partnerów lub ich pełnomocników.

Tak naprawdę czas czynności związane z przygotowaniem odpowiedniej umowy w notariusza może potrwać do kilku dni. Do sporządzenia umowy spółki przez notariusza niezbędne będą:

- dokumenty tożsamości wspólników będących osobami fizycznymi (dowody osobiste, paszporty lub karty pobytu – w przypadku cudzoziemców),
- dane wspólników (imiona, nazwiska, numery PESEL⁵, REGON⁶, NIP⁷, określenie stanu cywilnego, nazwa firmy i siedziby – w przypadku wspólników będących osobami prawnymi oraz dane ich przedstawicieli),
- określenie czasu trwania tworzonej spółki,
- określenie firmy i siedziby tworzonej spółki,
- określenie przedmiotu działalności tworzonej spółki,
- określenie rodzaju przedmiotu działalności zgodnie z PKD⁸.

Kody PKD określają obszar działalności firmy i mają charakter statystyczny. PKD ma strukturę pięciopoziomową – od ogólnych sekcji, takich jak rolnictwo, budownictwo, transport, handel hurtowy, przez działy, grupy, klasy i opisujące w największych szczegółach daną działalność gospodarczą oraz ich podklasy. Łącznie jest ich 272 i są one oznaczane trzycyfrowym kodem numerycznym.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością musi posiadać własny kapitał – zgodnie z art. 155 § 1 k.s.h nie może on być niższy niż 5 000 zł⁹. W statucie spółki warto również określić sposób jej pokrycia (gotówką lub aportem), zasady reprezentacji spółki. Przygotowanie umowy

---

⁵ PESEL (Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności) to jedenastocyfrowy symbol numeryczny, który pozwala na łatwą identyfikację osoby, która go posiada. Numer PESEL zawiera datę urodzenia, numer porządkowy, oznaczenie płci oraz liczbę kontrolną.

⁶ REGON Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej – rejestr prowadzony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Pod pojęciem REGON-u rozumiany jest także numer identyfikacyjny REGON, czyli dziewięciocyfrowy identyfikator nadany podmiotowi w tym rejestrze.

⁷ Numer identyfikacji podatkowej (NIP) – dziesięciocyfrowy kod, służący do identyfikacji podatników w Polsce. Wprowadziła go ustawa z października 1995, a zaczął obowiązywać od 1996. Nadawany jest przez naczelnika urzędu skarbowego. Od 1 września 2011 roku osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej używają numeru PESEL jako identyfikatora podatkowego.

⁸ Polska Klasyfikacja Działalności.

⁹ Ustawa z 15 września 2000 r., Kodeks spółek handlowych, (Dz. U. 2000 nr 94 poz. 1037).

spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga uiszczenia opłat notarialnych oraz odpowiednich opłat sądowych¹⁰. Wynagrodzenie notariusza uzależnione jest od wysokości kapitału własnego w tworzonej spółce.¹¹ Zgodnie z taksą notarialną przyszli wspólnicy ponoszą koszty sporządzenia umowy nie mniejsze niż 195 zł netto. Gdzie to tej kwoty należy doliczyć należny podatek w wysokości obowiązującej na dzień czynności.

Założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga również jej wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, co z kolei wymaga uiszczenia odpowiednich opłat sądowych. Opłata rejestracyjna ustalona jest na 500 zł, natomiast obowiązkowa opłata za ogłoszenie zarejestrowanej spółki w sądzie i Biurze Monitorowania Gospodarczego wynosi 100 zł. Założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wiąże się również z koniecznością płacenia podatków od czynności cywilnoprawnych. Wysokość podatku PCC wynosi 0,5%¹² kapitału zakładowego, pomniejszona o wynagrodzenie zapłacone przez notariusza za sporządzenie umowy oraz o koszt wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego oraz koszt ogłoszenia w sądzie i Biurze Monitorowania Gospodarczego.

Coraz bardziej popularnych za względu na szybkość oraz mniejsze koszty jest założenie spółki z o.o. jest skorzystanie z formularzy elektronicznych. Jednak, aby to zrobić, obowiązkowe jest założenie podpisu elektronicznego lub dostęp do konta ePUAP¹³. Do założenia tego profilu niezbędny jest też numer ewidencyjny PESEL również w przypadku obcokrajowców. Najszybszym sposobem uzyskania numeru PESEL przez cudzoziemca, jest zameldowanie na pobyt stały lub czasowy, przy tej czynności numer PESEL uzyskuje on automatycznie. W przypadku braku miejsca zameldowania na pobyt stały albo na pobyt czasowy wniosek o nadanie numeru PESEL można złożyć w dowolnej gminie na terenie kraju.

Koszt założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za pomocą Internetu jest znacznie niższy niż koszt sporządzenia statutu spółki w formie notarialnej. W tym zakresie pominięto np. obowiązek uiszczenia opłaty za wynagrodzenie notariusza oraz opłaty za odpis zaświadczenia notarialnego. W przypadku opłat sądowych również można liczyć na kolejne

---

¹⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 r. (Sygn. III CZP 132/06). Kodeks spółek handlowych - w ślad za kodeksem handlowym - przewiduje dwa sposoby podwyższenia kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością: podwyższenie przez zmianę umowy spółki oraz podwyższenie na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki określających wysokość i termin podwyższenia (art. 257 § 1 k.s.h.) Kontrowersję tę należy rozstrzygnąć na rzecz stanowiska, że podwyższenie kapitału zakładowego na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki może, zgodnie z art. art. 257 § 3 w związku z 260 § 2 k.s.h., polegać wyłącznie na utworzeniu nowych udziałów, które mogą przypaść jedynie dotychczasowym wspólnikom i tylko w stosunku do ich dotychczasowych udziałów. Za stanowiskiem tym przemawiają następujące argumenty.

¹¹ Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. W sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej.

¹² Art. 7 pkt. 1 ust. 9 Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 170 z późn. zm.).

¹³ Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej, ePUAP – ogólnopolska platforma teleinformatyczna służąca do komunikacji obywateli z jednostkami administracji publicznej w ujednolicony, standardowy sposób. Zbudowana w ramach projektu ePUAP-WKP.

oszczędności w tym opłatę za rejestrację firmy w KRS wynosi 250 zł, natomiast opłata rejestracyjna w MSiG to 100 zł. Z kolei wysokość podatku należnego od czynności cywilnoprawnych pozostaje bez zmian (PCC to 0,5% kapitałów własnych). Założenie spółki z o.o. przez Internet nie jest skomplikowanym zadaniem. Wszystkie czynności można wykonać na jednej stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości pod www.ems.ms.gov.pl. Po założeniu profilu użytkownika, można wybierać rodzaj spółki, którą chcemy założyć (chodzi tu o formę wyboru spółki z ograniczoną odpowiedzialnością). Kolejnym krokiem jest określenie elementów statutu spółki – w tym pomogą wzory i specjalne formularze dostępne podczas rejestracji. Po uzupełnieniu wszystkich wymaganych danych system automatycznie przekieruje nas do wniosku sądowego i zaproponuje podpisanie dokumentu (za pomocą podpisu elektronicznego lub uwierzytelnionego konta ePUAP). Po weryfikacji wniosku należy złożyć przez wszystkich współników podpisy elektroniczne oraz dokonać płatności w tym jest możliwość płatności natychmiastowej w samym systemie. Po spełnieniu wszystkich powyższych warunków należy złożyć wniosek do właściwego sądu rejestrowego. Rejestracja nowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością następuje w założeniu do 24 godzin od złożenia wniosku elektronicznego. Jednak biorąc liczne zainteresowanie taką metodą czynności polegające na wpisie dokonywane są do kilku dni¹⁴.

Notarialne lub elektroniczne sposoby zakładania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przyniosły pewne korzyści i niedogodności¹⁵.

W przypadku aktów notarialnych mamy do czynienia z wyższymi kosztami założenia firmy. Z drugiej strony nad całością umowy spółki tj. jej zapisami można liczyć na wsparcie notariusza nad prawnym brzmieniem jej zapisów przez co wszystkie zapisy w umowie spółki będą zaakceptowane przez KRS dodatkowo w umowie spółki w formie aktu notarialnego można sformułować zapisu zgodnie z oczekiwaniami. Takie zapisy mogą dotyczyć np. sposobu dziedziczenia udziałów w przypadku śmierci współnika, sposobu liczenia głosów na zgromadzeniach współników oraz wielu innych.

Z kolei założenie spółki przez Internet pozwala zaoszczędzić czas i pieniądze, gdzie w wszystkie czynności przyszli współnicy mogą wykonać w dowolnym miejscu nawet za pomocą smartfonu¹⁶. Są jednak pewne ograniczenia polegające na tym, że wszystkie uchwały w tym umowa spółki jest dokonywana przy użyciu elektronicznych formularzy, które nie dają swobody formułowania umowy spółki jak w przypadku formy notarialnej.

---

¹⁴ Z. Kuniewicz, E. Olszewska, *Nowe udziały w podwyższonym kapitale spółki z o.o.*, „Przeгляд Sądowy” 2011, nr 6, s. 123.

¹⁵ S. Barcz-Popiel, *Jak zarejestrować spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością przez Internet*, Wołomin 2016, s. 55.

¹⁶ urządzenie przenośne, multimedialne urządzenie, łączące w sobie funkcje telefonu komórkowego i komputera przenośnego.

Dodatkowym minusem zakładania spółki przez system elektroniczny jest jak się wydaje przy pierwszym kontakcie z systemem, niezbędne doświadczenie. Ustawodawca mimo określonych aktów prawnych w szczególności Kodeksu spółek handlowych, pozostawia założycielom spółki dużą swobodę dotyczącą różnych zapisów, w przypadku założenia spółki elektronicznej przy wykorzystaniu wzorców nie tylko są wprowadzone ograniczenia, lecz może dojść do sytuacji, w której wspólnicy podpiszą umowę spółki w brzmieniu nie takim jak zakładali, co może doprowadzić do błędnego funkcjonowania spółki. Wadliwą umowę spółki można zmienić w części lub w całości ją uchylić nadając jej nowe zamierzone brzmienie, lecz wiąże się to z dodatkowymi kosztami oraz czasem na rozpoznanie wniosku.

Zgodnie z art. 255 § 3 k.s.h. w przypadku spółki założonej w formie aktu notarialnego, te czynności powinny być umieszczone w protokole sporządzonym przez notariusza, zaś zgodnie z art. 255 § 4 k.s.h. umowa spółki zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy może być również zmieniona w tym również zmiana wysokości kapitału zakładowego¹⁷.

1.3. Charakter prawny udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Aby lepiej zrozumieć charakter udziałów i rozumieć je jako część kapitału zakładowego, co to jest kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością należy wyjaśnić zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych. W doktrynie wskazuje się, że kapitał zakładowy to określona liczbowo kwota określona w statucie spółki, czyli jej umowie, która reprezentuje łączną wartość udziałów wytworzonych przez wspólników w wyniku ich zadeklarowanych wkładów kapitałowych¹⁸.

W wyniku nowelizacji przepisu kodeksu spółek handlowych tj. art. 154 k.s.h., dokonanej ustawą z dnia 23 października 2008 r. (Dz. U. Nr 217, poz. 1381), minimalna wartość kapitału zakładowego, rozumianego jako formalna wartość, to 5.000 zł. Z dniem 8 stycznia 2009 r. doszło zatem do istotnego obniżenia minimalnego kapitału zakładowego w spółce z o.o. w porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym który wynosił, aż 50.000 zł¹⁹.

Minimalną wartością jednego udziału jest 50 zł., co nie oznacza, że wartość jednego udziału może stanowić wartość nominalną np. 500 zł. lub więcej. W przypadku utworzenia udziału przez aport np. aport nieruchomości taki udział może być znacznie większy. Czy przy wartości minimalnej 5.000 zł. może być pięć udziałów o wartości nominalnej jednego udziału w wysokości 1.000 zł²⁰.

¹⁷ D. Kędzierski, *Transakcje lewarowane a ochrona wierzycieli*, C. H. Beck, Warszawa 2020, s. 181 i n.

¹⁸ A. Kidyba, *Prawo handlowe*, Warszawa 2013, s. 368.

¹⁹ T. Wiśniewski, *Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji „Rejent”*, Nr 2/1994, s. 75.; A. Różalska, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.*, „*Problemy egzekucji sądowej*” Nr XXII/1997, s. 147 i n.

²⁰ Por. K. Kruczała (w:). J. Frąckowiak, A. Kidyba, K. Kruczała, W. Opalski, W. Popiołek, W. Pysio, *Kodeks spółek*

Dodatkowo poza problematyką minimalnej wysokości udziałów i kapitału zakładowego art. 154 K.s.h. jest regulacja w § 3 problematykę tzw. agio. Z agio występuje w przypadku, gdy dokona się wniesienia wyższych kwot od wartości swoich udziałów. Dzieje się to w przypadku, gdy, że wspólnicy spółki wniosą kwotę 2000 zł na pokrycie swoich udziałów, ale otrzymają z wniesiony wkład, udziały wartości 1500 zł. Agio to właśnie nadwyżka powyżej wartości nominalnej udziału, która jest wnoszona do kapitału zapasowego spółki. Wówczas dochodzi do sytuacji, w której, wspólnicy otrzymują udziały o wartości nominalnej, ale ich nadwyżka powiększa kapitał zapasowy spółki. Ma to na celu dokapitalizowanie spółki, nie zaś powiększenie kapitału zakładowego²¹.

Istotną kwestią jest również formalna zasada stabilności kapitału własnego z funkcją gwarancyjną, która w literaturze przedmiotu jest odmiennie traktowana. Niektóre teorie zakładają, że spółka z o.o., powinna utrzymywać swoje aktywa co najmniej na poziomie kapitałów własnych. W tym przypadku zakaz naruszania kapitału zakładowego dotyczy niepodjęcia działań powodujących spadek majątku spółki poniżej wysokości kapitału zakładowego przewidzianej w statucie spółki. Czyli spółka powinna mieć np. na rachunku bankowym wartość kapitału zakładowego. Z drugiej strony, inne poglądy teorii głoszą, że zasada stabilności kapitału nie oznacza, że fundusz stanowi nienaruszalną rezerwę. W związku z tym aktywa zainwestowane w kapitał własny mogą być wykorzystywane, a nawet konsumowane przez spółkę w toku jej działalności. Zdaniem zwolenników tej koncepcji, obecna minimalna wartość kapitału własnego nie wystarcza nawet na założenie i rejestrację firmy oraz rozpoczęcie działalności²². W tym przypadku jest jeszcze bardziej nieprawdopodobne, aby pełnić funkcję gwarancyjną kapitału własnego. Rola kapitału własnego po założeniu spółki zależy więc od tego, czy jego formalny wyraz w postaci zapisów w bilansie jest stały i nienaruszalny, a aktywa służące do pokrycia kapitału mogą ulec zmianie²³.

W spółkach kapitałowych kapitał własny został ustawowo określony jako prawo majątkowe które jest zbywalne, dziedziczne i może należeć łącznie do jednego lub kilku podmiotów. Z tego punktu widzenia majątek należy do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a z ekonomicznego punktu widzenia majątek spółki z ograniczoną odpowiedzialnością należy do wspólników. Współzależność, jaka zachodzi między stosunkiem członkowskim a posiadaniem udziałów w kapitale zakładowym spółki, jest przejawem kapitału spółki z ograniczoną

---

handlowych. Komentarz, red. K. Kruczała, Warszawa 2001, s. 2.; A. Szajkowski (w:). Kodeks., t. II, s.1.i.n. op. cit.

²¹ Zob. A. Kidyba, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 699.

²² Ustawa z 23.10.2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 217, poz. 1381).

²³ A. Kidyba, *Prawo*, s. 808, op. cit.; A. Herbert, [w:] S. Sołtysiński (red.), *System Prawa Prywatnego*, t. 17A, *Prawo spółek kapitałowych*, Warszawa 2010, s. 213.

odpowiedzialnością i charakteru spółki, który różni się od stosunku członkostwa stowarzyszenia. Z drugiej strony, z ekonomicznego punktu widzenia, kapitał własny i własność są podobne.

Udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością to nie tylko wartość nominalna i część kapitału zakładowego, ale również warunkuje udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w tym określa zakres powiązanych uprawnień. To właśnie partycypacja determinuje pozycję wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i umożliwia mu realizację jego praw na zgromadzeniu wspólników. Dlatego w przypadku sprzedaży udziałów w tym sprzedaży w drodze ich egzekucji, członkostwo w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wygasa²⁴.

W doktrynie wskazuje się jedynie, że pojęcie „kapitał własny” oznacza m.in., że prawo do udziału (uczestnictwa) to nie prawo do uzyskania samego prawa, ale możliwość uczestniczenia, uczestniczenia w spółce. Innymi słowy, można je zatem zdefiniować jako prawo członkowskie, czyli prawo do udziału w spółce. Ponieważ udziały są wyrazem przynależności wspólnika do spółki, konieczne jest wyróżnienie podstawowych elementów tej struktury relacji, a mianowicie jej przedmiotu, przedmiotu i treści. Treścią stosunku prawnego są prawa i obowiązki stron, a treścią analizy stosunku członkostwa jest udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością²⁵.

Ponieważ ustawodawca nie określił prawa uczestnictwa w Kodeksie spółek handlowych, doktryna ta odpowiada za ustalenie znaczenia tego pojęcia. Jedną z definicji definiuje udział jako całość praw i obowiązków wspólnika i spółki uczestniczącej. Oznacza to, że w wyniku członków wspólników, wspólnicy również przejęli zobowiązania. Jednocześnie przedstawiciele innej doktryny na ten temat uważają, że partycypacja jest pojęciem nadrzędnym w stosunku do indywidualnych „praw” wspólników, które w rzeczywistości są prawami w sensie technicznym i prawnym. Główna różnica między tymi dwoma pojęciami sprowadza się do tego, czy obowiązek należy do pojęcia partycypacji, czy tylko jest z nim związany²⁶.

Dlatego też niektóre teorie uznają, że partycypacja jest jednolitą i niepodzielną kategorią prawną, która wyraża się jedynie w prawach, a nie zawiera obowiązków, gdyż są to elementy treści stosunków prawnych. Zwolennicy tej koncepcji przekonywali na poparcie swojej tezy, że

---

²⁴ A. Kidyba, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, C.H. Beck, Warszawa 2009 s. 803.

²⁵ K. Kopaczyńska-Pieczniak, [w:] *Spółka*, s. 272; R.L. Kwaśnicki, *Spółka*, Warszawa 2005, s. 456.

²⁶ T. Wiśniewski, *Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji* „Rejent”, Nr 2/1994, s. 77.; M. Czaja, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.*, Poznań 1995, s. 20.; E. Gabryelska, *Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (z orzecznictwem SN)*, Bielsko-Biała 1997, s. 27.; A. Różalska, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o. „Problemy egzekucji sądowej”* Nr XXII/1997, s. 133.; R. Niski, *Zajęcie udziału dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Przegląd Sądowy” Nr 5/2002, s. 80.; A. Herbert, *Obrót udziałami w spółce z o.o.*, Warszawa 2004, s. 437.; J. Jankowski, *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego. Cz. III. Postępowanie egzekucyjne* (2), „Monitor Prawniczy”, Nr 23/2004, s. 1071.; S. Cieślak, *Egzekucja sądowa z innych praw majątkowych po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z dnia 2 lipca 2004 r.*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego”, Nr 7- 9/2004, s. 9.; A. Szajkowski, M. Tarska, *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2005, § 36 (17), M. Koenner, *Egzekucja z innych wierzytelności i innych praw majątkowych*, Sopot 2006, s. 8.; H. Pietrzykowski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2006, s. 10.

potrącenie uprawnień jednostkowych z kategorii nadrzędnej, czyli udziału (także prawa podmiotowego), nie może stanowić podstawy do twierdzenia, że jest to suma, suma lub agregat tych praw²⁷. Ponadto obowiązek strony cywilnej nie jest wymogiem treści prawa uczestnictwa, ale jest z nim powiązany. W oparciu o to rozumowanie udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie oznacza wszystkich praw i obowiązków wspólników, ale ich prawa podmiotowe, czyli członkostwo w spółce. Jedną z definicji przyjętych w literaturze traktuje udział jako prawo podmiotowe i choć zobowiązania wspólników są z nim związane, to uznaje się, że istnieją one poza udziałem. Należy pamiętać, że niektóre obowiązki wynikają takie jak np. zobowiązania wspólnika do dopłat zgodnie z art. 177 k.s.h. takie zobowiązanie może wynikać w umowie spółki i może zobowiązywać wspólników do dopłat w granicach liczbowo oznaczonej wysokości w stosunku do udziału. Jednakże zgodnie z art. 177 § 2 k.s.h. „dopłaty powinny być nakładane i uiszczane przez wspólników równomiernie w stosunku do ich udziałów”. Nie oznacza to jednak, że obowiązki te są elementami partycypacji jako prawa podmiotowego, gdyż stanowią treść stosunku prawnego wspólników spółki. W dalszej części tego rozdziału dokonana będzie bardziej szczegółowej analizy uwag i wniosków dotyczących praw i obowiązków związanych z uczestnictwem. Oczywiście to, co te dwie teorie łączy, to podstawa do skonstruowania koncepcji partycypacji jako przynależności wspólników. Niewątpliwie wszelkie prawa i obowiązki wspólnika opierają się na stosunku prawnym łączącym wspólnika ze spółką, który w tej sytuacji jest stosunkiem członkostwa. Na gruncie prawa cywilnego wskazuje się, że konstrukcja prawa podmiotowego jest jednym z elementów treści łączącego je stosunku prawnego, który służy do opisu stanu prawnego jednego podmiotu względem drugiego. Tego rodzaju prawo podmiotowe nie może istnieć poza normą prawną, ani też nie może istnieć poza stosunkiem prawnym ukształtowanym przez normę. W tym sensie zbiór praw w danym stosunku prawnym jest trafnie zdefiniowany jako prawo podmiotowe²⁸.

W tym momencie należy dokonać szczególnego rozróżnienia między podmiotowymi prawami do uczestnictwa a podmiotowymi prawami do przynależności. Połączenie tych dwóch w pełni określa status wspólników w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, pojęcie partycypacji jako praw podmiotowych i pojęcie podmiotowych praw członkowskich przenikają się i trudno jest określić granicę między nimi²⁹. Nabycie i utrata prawa podmiotowego mogą nastąpić w trzech przypadkach:

---

²⁷ S. Grzybowski (red.), *System Prawa Cywilnego, t. 1, Część ogólna*, Kraków 1985, s. 217.

²⁸ E. Gniewek (red.), *Podstawy prawa cywilnego i handlowego. Prawo cywilne*, t. 1, Warszawa 2002, s. 147.

²⁹ M. Dumkiewicz, *Współwłasność udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2011, s. 39.

1. nabycie pochodne – następstwo prawne, sukcesja, nabywca nie może uzyskać więcej praw od poprzednika, sukcesja singularna (nabycie pod tytułem szczególnym) i sukcesja uniwersalna (nabycie pod tytułem ogólnym)
2. nabycie pierwotne – zasadniczo wolne od obciążeń
3. utrata prawa – na skutek nabycia go przez inny podmiot lub w wyniku wygaśnięcia prawa czy konfuzji.

Prawa członkowskie związane są z uzyskaniem statusu wspólnika spółki i urzeczywistniają wykonywanie prawa uczestnictwa. Prawo podmiotowe wspólnika stanowi jego udział w subskrypcji (nabyciu). Teoria słusznie wskazuje, że rozdzielenie prawa do uczestnictwa podmiotowego i przynależności podmiotowej opiera się głównie na art. 259 k.s.h. Zgodnie z jego brzmieniem oświadczenie nowego wspólnika powinno obejmować przystąpienie do spółki i posiadanie udziału o określonej wartości nominalnej. Podobnie jest z założeniem spółki, do nawiązania relacji członkowskiej oprócz udziału kapitałowego wymagana jest również umowa³⁰. W związku z tym fakt nawiązania relacji członkowskiej jest determinowany przez dwa elementy zakupu udziałów i podpisania umowy (lub oświadczenia nowego wspólnika o przystąpieniu do spółki)³¹.

Korzystanie z prawa do udziału podmiotu może być wykonywane tylko przez podmioty, które również posiadają członkostwo podmiotowe. Zaproponowana koncepcja może w oczywisty sposób rozwiązać wiele problemów związanych z powiązaniem udziałów z majątkiem wspólnym małżonka, zwłaszcza tych związanych z wykonywaniem prawa własności³².

1.4. Wartość nominalna udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Zgodnie z art. 152 k.s.h. stanowi, że kapitał zakładowy dzieli się na udziały o równej lub nierównej wartości nominalnej. Udziały w tym w kapitale zakładowym w jego ramach posiadają określoną wartość nominalną, z uwzględnieniem ich minimalnej wysokości (art. 154 ust. 2 k.s.h. do wartości, która nie może być niższa niż 50 złotych.). Suma wartości nominalnej poszczególnych udziałów powinna co do zasady równać się wartości kapitału zakładowego, z kolejnym zastrzeżeniem, że udziały nie mogą być obejmowane poniżej ich wartości nominalnej art. 154 § 3 k.s.h. Umowa spółki określa wartość nominalną pojedynczego udziału oraz czy wspólnicy mogą posiadać tylko jeden lub więcej udziałów w spółce (art. 157 ust. 1 pkt 5 k.s.h.).

---

³⁰ Ibidem.

³¹ M. Litwińska-Werner, *Komentarz K.S.H.*, C.H. Beck, Warszawa 2017, s. 677.

³² M. Koralewski, *Spółka z o.o. od utworzenia do likwidacji*, s. 49-70, Wydawnictwo ODDK, Warszawa 2020, s. 55 i n.

W sytuacji, gdy wspólnik może posiadać więcej niż jeden udział, jest to iloraz kapitału zakładowego podzielonego przez liczbę udziałów. Wybór modelu, w którym wspólnik może posiadać więcej niż jeden udział oznacza, że wartość nominalna wszystkich udziałów jest równa i decyduje o ich niepodzielności (art. 153 k.s.h.). Z drugiej strony, gdy każdy wspólnik może mieć tylko jeden udział, udziały wspólników mogą być nierówne i niepodzielne. Oznacza to, że ustawodawca dał wspólnikom prawo wyboru, czy przysługuje im jeden, czy więcej udziałów oraz czy udziały wspólników są równe³³.

Należy w tym miejscu wspomnieć, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być również założona jako jednoosobowa działalność gospodarcza (tzw. jednoosobowa działalność gospodarcza) lub w trakcie istnienia firmy wszystkie jej udziały mogą być wykupione przez jednego wspólnika. Definicję prawną jednoosobowej spółki kapitałowej zawiera art. 4 pkt 1 pkt 3 K.s.h., zgodnie z którą jest to spółka, w której wszystkie udziały lub udziały należą do jednego wspólnika. Taka spółka nie może być zawiązana odrębnie przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 151 ust. 2 k.s.h.). Wybór modelu, w którym wspólnik może posiadać jeden lub więcej udziałów, jest taki sam dla wielu podmiotów i jednoosobowej działalności gospodarczej³⁴.

Jak podkreśla ta zasada, należy odróżnić formalny nakaz posiadania najwyżej jednego udziału od faktycznego posiadania jednego udziału, ponieważ umowa spółki przewiduje, że wspólnicy mogą posiadać więcej udziałów. W powyższych okolicznościach wszystkie udziały w danej spółce muszą mieć tę samą wartość nominalną, a udziały muszą być niepodzielne. Przyjąć model, w którym każdy wspólnik może posiadać jeden udział zgodnie z umową spółki. Udziały te są równe i niepodzielne, co może mieć wpływ na akceptację zbycia udziałów³⁵.

Wtedy udziały można przenieść, ale obrót między wspólnikami nie jest dozwolony, ponieważ każdy z nich może posiadać tylko niepodzielny udział o tej samej wartości nominalnej. Jediną możliwością sprzedaży tych udziałów jest sprzedaż przez wspólników wszystkich udziałów sobie trzeciej. Dlatego wspólnicy powinni mieć świadomość, że przy podpisywaniu umowy spółki rodzaj i liczba wybranych przez udziałów może w przyszłości determinować pewne ograniczenia, np. w przypadku sprzedaży udziałów. Wprowadzenie tego typu ograniczenia dopuszcza klauzula art. 182 § 1 k.s.h. stanowi, że zbycie udziałów, części lub części udziałów może nastąpić za zgodą spółki lub w inny sposób ograniczone. Jednocześnie analizując

---

³³ K. Skawiańczyk, *Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Wolters Kluwer, Warszawa 2009, s. 181 i n.

³⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie, z dnia 04 września 2012 r., (Sygn. akt I ACa 734/12).

³⁵ A. Nowacki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Tom I. Komentarz do art. 151–226 K.S.H.*, C.H. Beck, Warszawa 2017, s. 24-26.

art. 153 k.s.h., wywnioskujemy, w tym zapis w umowie spółki, że wspólnicy mogą posiadać więcej niż jeden udział³⁶.

Jeżeli chodzi o kapitał zakładowy, utworzone udziały są powiązane z wniesionym wkładem kapitałowym. Wspólnicy mają prawo do udziału w kapitale, który odzwierciedla wartość ich wkładu do spółki. Dlatego partycypacja jest pojęciem abstrakcyjnym. Nie ma też podstaw materialnych³⁷.

Pozostałe znaczenia terminu należy odróżnić od tak rozumianego udziału. Wartość nominalna udziału każdego wspólnika i jego stosunek do wysokości kapitału własnego zwykle przekłada się na wielkość jego praw i obowiązków wynikających z jego udziału w spółce w tym największym prawa głosu na zgromadzeniu wspólników oraz podziały dywidendy. W takim przypadku udział kapitałowy może również określać status wspólnika firmy. Biorąc pod uwagę powyższe z jednej strony traktowane jako część kapitału zakładowego, z drugiej strony traktowane są jako przedmiot transakcji. W tej teorii istnieje nawet hipoteza, że zakres praw wspólników powinien opierać się na prawach własności, a nie na kapitale własnym. W tym sensie udziały w spółce będące częścią kapitału zakładowego mają określoną wartość nominalną, podczas gdy udziały będące kapitałem własnym mają wartość nominalną. Zatem pierwsze znaczenie udziałów to część wartościowa innej kwoty (kapitału zakładowego), a drugie znaczenie to prawo.

1.5. Ilość udziałów a wpływ na oddanie głosu na zgromadzeniu wspólników

W obrocie gospodarczym często spotykanym przypadkiem jest posiadanie przez jednego wspólnika jednego udziału, czyli prawo jednego głosu, dodatkowo zgodnie z art. 38 pkt 8 lit. c ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym³⁸ nie są ujawniani w rejestrze przedsiębiorców wspólnicy, którzy posiadają w kapitale zakładowym mniej niż 10 % udziałów.

Jeżeli udziały są równe oraz każdy udział ma jeden głos. Zatem wspólnik posiadający 30 udziałów ma również 30 głosów³⁹.

Zgodnie z ustawową zasadą wynikająca z k.s.h. wszyscy wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mają równe prawa i obowiązki w spółce. Odmienne zasady może przewidywać umowa spółki. W przypadku gdy umowa spółki przewiduje udziały o szczególnych uprawnieniach. Takim uprzywilejowaniem może być uprzywilejowanie dywidendowe, inaczej dotyczy uprzywilejowania kwotowego polegającego na tym, że wspólnik otrzyma większe kwoty

---

³⁶ Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 11 września 2002 r., (Sygn. V CKN 1148/00).

³⁷ A. Koch, J. Napierała (red.), *Prawo spółek handlowych*, C.H. Beck., Warszawa 2015, s. 303.

³⁸ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 685).

³⁹ A. Szajkowski, M. Tarska, w: Sołtyński i in., *Komentarz K.S.H.*, C. H. Beck, Warszawa 2005, t. 2, s. 452.

dywidendy, niż wynikałoby to z prostego wyliczenia proporcji do innych udziałów. Takie ograniczenia muszą być wskazane w umowie jako udziały uprzywilejowane⁴⁰.

W odniesieniu do uprzywilejowania udziałów w orzecznictwie wypracowany jest pogląd, że „Wprowadzenie w Kodeksie spółek handlowych (art 174 § 3 k.s.h.) także uprzywilejowania udziałów oznacza, iż obecnie poza uprzywilejowaniem wspólnika poprzez przyznanie mu szczególnych korzyści (praw przyznanych wspólnikowi osobiście) zgodnie z art. 159 k.s.h. w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością istnieje możliwość określenia w umowie spółki udziałów o szczególnych uprawnieniach — udziałów uprzywilejowanych. Oznacza to, że wskazane w art. 246 § 3 k.s.h. pojęcie» praw przyznanych osobiście poszczególnym wspólnikom «odpowiada wskazanemu w art. 159 k.s.h. pojęciu przyznanych wspólnikom, a wynikające z art. 246 § 3 k.s.h. pojęcie» praw udziałowych« dotyczy wskazanych w art. 174 § 3 k.s.h. Oznacza to, że zgodnie z art. 159 k.s.h. szczególne korzyści stanowiące prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom stanowią prawa podmiotowe wspólnika o charakterze niezbywalnym, które w umowie spółki muszą być dokładnie określone w sposób, który pozwala na jednoznaczną możliwość ustalenia imiennie wspólnika, któremu takie szczególne korzyści zostały przyznane (pod rygorem nieważności)»⁴¹.

Uprzywilejowanie dotyczące prawa głosu nie może przyznawać uprawnionemu więcej niż 3 głosy na 1 udział. Zgodnie z k.s.h. na każdy udział o równej wartości nominalnej przypada 1 głos, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, na każdy udział przypada 1 głos.

Prawo głosu w spółce z o.o. realizowane jest poprzez głosowanie nad uchwałami. Wskazać należy, że: (...) głos na zgromadzeniu wspólników polega na tym, że wspólnik powinien mieć możliwość wyrażenia woli tak, aby mógł głosować za uchwałą, przeciw niej lub wstrzymać się od głosu. (...) Organizacja sposobu głosowania na zgromadzeniu wspólników nie może zaś powodować ograniczeń w wykonywaniu uprawnień wspólnika składających się na przysługujący mu udział»⁴².

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów, jeżeli przepisy lub umowa spółki nie stanowią inaczej.

Dlatego należy pamiętać o prawidłowym wyliczeniu liczby głosów, jaką każdy wspólnik posiada na walnym zgromadzeniu.

---

⁴⁰ A. Góra-Błaszczkowska, *Kodeks postępowania cywilnego*. Tom I–II. Komentarz, Lex/el, Warszawa 2020, s. 76 i n.

⁴¹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, z dnia 15 maja 2008 r., (Sygn. V ACa 163/08).

⁴² wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna, z dnia 24 czerwca 2005 r., (Sygn. V CK 779/04.).

1.6. Spór o wykonywanie uprawnień korporacyjnych

Uwagi ogólne

Jak już wspomniano, uprawnienia wynikające z art. 910 § 1 k.p.c. dzieli się na uprawnienia materialnoprawne i uprawnienia procesowe, które zostały szczegółowo omówione w poprzednim rozdziale. Zagadnienie wykonywania przez wierzyciela praw korporacyjnych z mocy zajęcia udziału należy do problematyki uprawnień materialnoprawnych, ponieważ uprawnienia te wynikają z norm prawa materialnego.

Zgodnie z opisem sytuacji, w której znajduje się wierzyciel i w części wykonywania praw korporacyjnych przez wierzyciela do dziś jest kontrowersyjna, niezależnie od zmian legislacyjnych przepisu, wokół którego te kontrowersje powstały. Dzięki temu, poglądy wyrażone na tle nawet odległego historycznie stanu prawnego, dotychczas zachowały swą aktualność⁴³.

Już w historycznym ujęciu tego zagadnienia powstały w nauce prawa handlowego, podział uprawnień składających się na prawo podmiotowe, jakim jest udział. W nauce prawa handlowego jednomyślnie przyjmuje się podział praw udziałowych na prawa majątkowe i prawa korporacyjne (zwane też niemajątkowymi, osobistymi, organizacyjnymi, członkowskimi).

Mamy do czynienia do podziału uprawnień na uprawnienia majątkowe wspólnika oraz prawa korporacyjne. Według tego podziału uprawnieniami majątkowymi wspólnika są:

- prawo do dywidendy,
- prawo do zwrotu dopłat,
- prawo do wynagrodzenia za powtarzające się świadczenia niepieniężne,
- prawo do rozporządzania udziałem,
- prawo do części majątku spółki po jej likwidacji.
- prawo do wypłaty w zamian za umorzony udział.

Do praw korporacyjnych zalicza się:

- prawo do uczestniczenia i głosowania na zgromadzeniu wspólników.
- prawo do zaskarżania uchwał.
- prawo kontroli w tym pełne prawa wspólnika nawet do żądania wyjaśnień od zarządu spółki.
- prawo żądania rozwiązania spółki.

---

⁴³ R.L. Kwaśnicki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, C.H. Beck, Warszawa, 2005, s. 422.

Już jak wspomniano wierzyciel de facto staje się współnikiem spółki na pełnych prawach. Podział, który przedstawiono powyżej został podzielony ze względu na uprawnienia do jaki celu ma służyć dane prawo wierzyciela. Wskazuje się, że prawa majątkowe bezpośrednio służą przysporzeniu majątkowemu, natomiast prawa korporacyjne w sposób pośredni służą ochronie interesów majątkowych współnika⁴⁴. Realizacja praw majątkowych powoduje uzyskanie korzyści majątkowej, zaś realizacja praw korporacyjnych wpływ na organizację i funkcjonowanie spółki. „Uprawnienia korporacyjne stanowią emanację podstawowego prawa, którym jest prawo uczestnictwa w spółce w charakterze współnika (członkostwo)”. Podkreśla się, że prawa korporacyjne również mają charakter majątkowy, ponieważ służą ochronie majątkowego interesu, zatem można określić, że powszechnie są niesłusznie określane i zaliczane do praw niemajątkowych. Jak wykazano, udział w spółce jako prawo podmiotowe, jest prawem o charakterze majątkowym. W związku z tym, częściowe uprawnienia składające się na udział, też mają charakter majątkowy, niezależnie od tego czy są to prawa majątkowe czy korporacyjne. Nie należy zatem utożsamiać podziału w nauce prawa handlowego na prawa majątkowe i korporacyjne z podziałem w nauce prawa cywilnego na prawa majątkowe i niemajątkowe⁴⁵.

Zarys istoty sporu

Aby przybliżyć istotę sporu w kwestii określenia skutków zajęcia udziału, należy zwrócić uwagę na poglądy wyrażone w doktrynie. Ocena prezentowanych argumentów zostanie przedstawiona w części rozdziału, dotyczącej propozycji rozwiązania omawianego sporu. Na gruncie art. 637 d.k.p.c. kwestię tę regulował, następującej treści:

„§ 1. Wierzyciel do wysokości przypadającej mu sumy może z mocy samego zajęcia wykonywać wszelkie prawa dłużnika celem poszukiwania zajętej sumy lub świadczenia.

§ 2. Na żądanie wierzyciela komornik wyda mu odpowiednie zaświadczenie.

§ 3. Wierzyciel, wnoszący powództwo przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego, powinien przypoznać dłużnika egzekwowanego.”

Kwestię nieprzyznawania wierzycielowi prawa wykonywania z mocy zajęcia uprawnień korporacyjnych, które utożsamiał z prawami osobistymi dłużnika, przedstawiali T. Dziurzyński i M. Honiarko, którzy jako prawa majątkowe wskazywali przykładowo prawo do dywidendy i kwoty likwidacyjnej. Wierzyciel, zdaniem autorów, nie mógł wykonywać uprawnień korporacyjnych, ponieważ nie były one objęte zajęciem. Czyli fakt samego ich zajęcia do czasu sprzedaży nie uprawniał wierzyciela ani innej osoby do tego, aby wykonywać za dłużnika uprawnień współnika. Dodatkową argumentacją jest fakt, że wierzyciel egzekwujący nie musi

---

⁴⁴ R.L., Kwaśnicki (red), *spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018 r., s. 55.

⁴⁵ A. Szajkowski, M. Tarska, w: Sołtysiński i in., *Komentarz K.S.H.*, C. H. Beck, Warszawa 2005, t. 2, s. 755.

znać się na prawach i obowiązkach współnika spółki co może doprowadzić do tego, że spółka mogłaby stać się nierentowną, a działania wierzyciela odebrane jako wrogie w stosunku do spółki jak i pozostałych współników⁴⁶.

J. Jodłowski wskazywał, że „wierzyciel z mocy zajęcia udziału wykonywać prawa dłużnika w dochodzeniu należnych mu od spółki sum (...)”. Na mocy tego przepisu, zdaniem autora, jeżeli spółka odmawiała wypłaty należnych sum, wierzyciel mógł wytoczyć powództwo przeciwko spółce o świadczenia należne dłużnikowi takie jak dywidenda przypadająca na zajęte udziały, w przypadku likwidacji część przypadająca na każdy udział czy też suma przejęcia udziału w razie wyłączenia współnika.

Do świadczeń objętych art. 637 d.k.p.c., J. Jodłowski nie zaliczał takich świadczeń jak w przypadku pełnienia funkcji członka zarządu przypadającego mu wynagrodzenia czy też zwrotu dopłat ani wynagrodzenia za powtarzające się świadczenia niepieniężne, chyba że wierzyciel uzyskał oddzielne zajęcie tych praw⁴⁷.

Ten pogląd jest stosowany do dziś, gdzie komornik na wiosek wierzyciela nie tylko dokonuje zajęcia udziałów w spółce, lecz właśnie innych wierzytelności przypadających dłużnikowi. Niestety tu komornik musi precyzyjnie wskazać jako prawa majątkowe mają być sąd zajęte. W latach 2000-2010 często komornik wymieniał w zajęciu prawa, które były zajmowane i dodawał określone „i inne”. Ze względu na liczne skargi oraz wykładnie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, komornicy by unikać nieporozumień wykazują wierzytelności⁴⁸.

Wracając do Jodłowskiego to podkreślał, że uprawnienia przysługujące wierzycielowi z mocy zajęcia, mógł on wykonywać tylko na takich warunkach, na jakich uprawniony był to czynić sam dłużnik. Możliwość wykonywania przez wierzyciela praw dłużnika na mocy zajęcia udziału była wykluczona w przypadku praw korporacyjnych. Argumentem za przyjęciem takiej wykładni był art. 573 d.k.p.c., który stanowił, że egzekucji nie podlegają prawa, „których wykonywanie związane jest wyłącznie z osobą dłużnika”, a za takie uważał prawa korporacyjne. Rozumowanie to polegało na przyjęciu, że jeżeli prawa osobiste nie podlegają egzekucji, to tym bardziej nie są objęte zajęciem. Prawa korporacyjne są związane z ściśle i tylko z osobą dłużnika, ze względu na ich osobisty, ponieważ na ich wykonywaniu polega osobisty udział współnika w spółce. Jedliński wymienił następujące prawa, które nie podlegają egzekucji poprzez zajęcie udziałów i których tym samym nie może wykonywać wierzyciel:

- uczestniczenie w zgromadzeniu współników,

---

⁴⁶ J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, M. Wawer, R. Zawłocki, *Kodeks spółek handlowych, komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2022 s. 65 i n.

⁴⁷ A. Lewandowski, w: *Koźma, Ożóg*, Komentarz K.S.H., C. H. Beck, Gdańsk 2010, s. 524.

⁴⁸ E. Gniewek, P. Machnikowski, *Kodeks cywilny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2021, s. 76 i n.

- głosowanie nad uchwałami,
- przeglądanie księgi udziałów,
- przeglądanie ksiąg i dokumentów spółki, sporządzanie bilansu dla swego użytku, żądanie wyjaśnień od zarządu,
- domaganie się zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia,
- zaskarżanie uchwał wspólników,
- obejmowanie podwyższonego kapitału zakładowego w stosunku do zajętego udziału,
- żądanie wyłączenia wspólnika,
- żądanie rozwiązania spółki.

Część tych uprawnień nadane jest dopiero biegłemu sądowemu który w sposób niezakłócający pracę zarządu spółki, w której dokonano zajęcia udziałów ma prawo dostępu do pewnych informacji⁴⁹. Te uprawnienia są szczególne ze względu na czynności, które przeprowadzić biegły czy wycenę zajętych udziałów. Bez prawa dostępu do tej dokumentacji powołany biegły mógłby nieprawidłowo ustalić ich wartość. Wartość nie tylko materialną, lecz wartość rynkową przez co może wzrosnąć zainteresowanie rynku na zakup tych udziałów. Dodać tu należy, że zajęte udziały mogą być nabyte przez wiele osób, które kupują konkretną ilość udziałów, a nie całość wystawioną na licytację przez komornika⁵⁰.

W kwestii dopuszczalności wykonywania praw korporacyjnych przez wierzyciela wypowiedział się Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 8 listopada 1935 r. Orzeczenie to wydano wprawdzie na tle prawa austriackiego, ale zachowało aktualność także na tle polskiego postępowania egzekucyjnego regulującego egzekucję z innych praw majątkowych, które zresztą zostało oparte na austriackiej ordynacji egzekucyjnej z 27 maja 1896 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że egzekucji nie podlegają uprawnienia osobiste wspólnika i jako takie przykładowo wymienił prawo do udziału i głosowania na zebraniach spółki. Jeżeli egzekucja ma na celu realizację świadczenia pieniężnego, to przedmiot egzekucji może być tylko natury majątkowej. Wniosek ten był również konsekwencją przyjęcia założenia, że „zajęcie udziału (...) jest (...) w istocie rzeczy tylko zajęciem wierzytelności, jakie wspólnikowi służą wobec spółki z tytułu dywidendy lub podziału majątku spółki, nie jest natomiast zajęciem prawa majątkowego (...)” Stanowisko takie zostało jednak odrzucone przez Jodłowskiego, ponieważ świadczenia, które mogą przysługiwać

⁴⁹ A. Karolak, *Odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. na podstawie art. 291 K.S.H.*, Monitor Prawniczy 23/2004., s. 215 i n.

⁵⁰ E. Mentel-Wyrzychowska, *Praktyczne aspekty zarządzenia dopłat w spółce z o.o.*, Gofin, Gorzów Wielkopolski 2020, s. 178 i n.

z udziału są przyszłe i niepewne, co nie pokrywa się z przyjętą przez niego definicją wierzytelności sensu stricto⁵¹.

W tym miejscu należy wskazać, że świadczenia przyszłe mogą być powtarzające się lub jednorazowe. Częstym dylematem jak wspomniano wcześniej jest prawidłowe wskazanie zajętego prawa. Tu zagrożeniem może być pojawienie się nowego prawa przyszłego np. w drodze nowelizacji któregoś z przepisów co w efekcie może doprowadzić do niezajęcia takiego prawa i pokrzywdzenia wierzyciela⁵².

Podsumowując zagadnienie wykonywania praw korporacyjnych na gruncie d.k.p.c., można stwierdzić, że poglądy doktryny były co do zasady jednolite, a ze względu na przyjętą przez autorów koncepcję niemajątkowego charakteru tych praw. Artykuł 637 § 1 d.k.p.c. został zmieniony przez dekret z dnia 8 listopada 1946 r. w ten sposób, że § 1 tego artykułu otrzymał brzmienie:

„§ 1. Z mocy samego zajęcia wierzyciel może, o ile jest to potrzebne do zaspokojenia jego wierzytelności, wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika.”

Zgodnie z jego interpretacją można dojść do wniosku, że ustawodawca poszerzył zakres możliwych czynności wierzyciela lub wręcz umocnił jego prawa. Ustawodawca usunął ograniczenie co do kwoty, jaka wierzycielowi przypadała, a także wyeliminował przesłankę celu wykonywania praw dłużnika, jakim było poszukiwanie należnych sum. Nowym warunkiem, dopuszczającym wykonywanie praw dłużnika, stał się cel (zaspokojenie wierzytelności), który właściwie pokrywał się z zasadnością i celowością egzekucji⁵³.

W dniu wejścia w życie k.p.c. z 1964 r. ustawodawca kwestię tę uregulował art. 887 k.p.c. (dotyczący egzekucji z wynagrodzenia za pracę) na mocy odesłania z art. 902 k.p.c. i art. 909 k.p.c., w następującym brzmieniu:

„art. 887. § 1. Z mocy samego zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika. Na żądanie wierzyciela komornik wydaje mu odpowiednie zaświadczenie.

§ 2. Wierzyciel wnoszący powództwo przeciwko zakładowi pracy powinien przypozwać dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne. Pozwany zakład pracy obowiązany jest podać sądowi wszystkich innych wierzycieli, na rzecz których dochodzona wierzytelność również została zajęta. Sąd zawiadomi tych wierzycieli stosownie do art. 195. Wyrok wydany w sprawie jest skuteczny w stosunku do innych wierzycieli. Jednakże w stosunku do wierzyciela, o którym sąd

---

⁵¹ A. Herbet, *Prawo spółek kapitałowych system prawa prywatnego*, C.H. Beck, t. 17, Warszawa 2015, s. 477.

⁵² Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 08 września 1936 r., (Sygn. C II 836/36).

⁵³ J. Duży, *Odpowiedzialność karna członków organów spółek kapitałowych. Działania na szkodę spółki*, Bydgoszcz 2004, s. 61 i n.

nie został powiadomiony, zakład pracy nie może powoływać się na wyrok, który zapadł na jego korzyść.”⁵⁴

Wskazać już na wstępie należy, że już same skutki zajęcia zostały określone przez ustawodawcę w sposób ogólny. Przy stosowaniu tego przepisu odpowiednio do egzekucji z udziału, powstała możliwość dość dowolnej interpretacji zakresu zajęcia. Ustawodawca bowiem nie wskazał nawet, w odróżnieniu od ustawodawcy z 1932 r., w jakich granicach wierzyciel mógł te prawa dłużnika wykonywać. Granice te zostały w d.k.p.c. wyznaczone wysokością dochodzonego świadczenia oraz celem egzekucji, czyli poszukiwaniem zajętego świadczenia.

Zagadnienie stosowania art. 887 k.p.c. odpowiednio do egzekucji z udziału w spółce z o.o. rozważano w kilku wypowiedziach w piśmiennictwie⁵⁵.

T. Wiśniewski zajął stanowisko, że art. 887 § 1 k.p.c. daje podstawę do wykonywania przez wierzyciela wyłącznie praw majątkowych. Uprawnienia korporacyjne, pomimo zajęcia, pozostają w gestii dłużnika. Wyjątek stanowi uprawnienie do wypowiedzenia umowy spółki. Przywoływany przez niego był Jodłowski, gdzie uznał, iż omawiane uprawnienie, z mocy samego zajęcia może być wykonane przez wierzyciela.

E. Gabryelska wskazuje sytuację, w której spółka ma prawo do wskazania nabywcy udziału w przypadku jego sprzedaży w drodze egzekucji – art. 185 k.s.h.

Prawo to jest zaliczane do elementów osobowych w konstrukcji spółki z o.o., ponieważ umożliwia wpływ wspólników na osobowy skład spółki. Sytuacja, w której wierzyciel wykonuje uprawnienia korporacyjne wspólnika, jest podobna do skutku przejścia na niego udziału, jednak wierzyciel z mocy zajęcia nie staje się wspólnikiem w spółce. Dodatkowo jako osoba można określić wykonującą zarząd nad wspólnikiem mogłaby dowodzić do sytuacji, w której zostanie zmieniony zarząd spółki.

Między innymi dla takich sytuacji winno się wykluczyć możliwość wykonywania praw korporacyjnych przez wierzyciela, ponieważ faktycznie spółka pozbawiona byłaby możliwości decydowania o tym, kto ma wpływać na jej funkcjonowanie⁵⁶.

Nietypowym rozwiązaniem jej według niej wpracowanie kuratora. Kurator ten wykonywałby wszelkie prawa korporacyjne należne dłużnikowi nie tylko w jego imieniu, ale również na jego rzecz. Jak sama zauważa taka osoba musiałaby być osobą bezstronną oraz miałaby łagodzić skutki wyłączenia możliwości decydowania przez spółkę o jej składzie osobowym. Takie wprowadzenie kuratora może też wpłynąć negatywnie na działania korporacyjnie dłużnika, ze względu na fakt, że kurator wykonywałby swoje czynności z dużą ostrożnością by unikać przed

---

⁵⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. 2023 poz. 1933).

⁵⁵ Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 28 września 2011 r., (Sygn. I CSK 710/10).

⁵⁶ Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 11 stycznia 2002 r., (Sygn. IV CKN 1503/00).

ewentualną jego odpowiedzialnością. Kolejnym dodatkowym elementem jest ewentualne wynagrodzenie kuratora, jego wysokość oraz kto ma za nie płacić. Wskazać tu należy, że z zasadą racjonalności powinien za te czynności płacić dłużnik a nie spółka, lecz dłużnik może nie posiadać środków finansowych na ten cel⁵⁷.

M. Czaja uznała, że wierzyciel z mocy zajęcia pozbawiony jest możliwości wykonywania praw korporacyjnych, które są ściśle związane z osobą dłużnika, a ich wykonywanie polega na osobistym uczestnictwie w spółce i nie jest bezpośrednio skierowane na przysporzenie majątkowe. Wskazuje ona, że może do paradoksu, w którym wierzyciel oddając głos jako dłużnik przeciwko wypłacie dywidendy co będzie miało bezpośredni wpływ na skuteczność postępowania. Z jednej strony wierzycielowi powinno zależeć na jak najszybszym zakończeniu się postępowania, lecz prywatna wendeta może zaślepić pokrzywdzonego wierzyciela.

1.7. Podsumowanie oraz wnioski de lege lata i de lege ferenda

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest najpopularniejszą strukturą prawną do prowadzenia działalności gospodarczej. Z tego powodu wydaje się, że ustawodawca powinien traktować to priorytetowo w odniesieniu do proponowanych zmian mających na celu poprawę i jednolite funkcjonowanie, aby w przyszłości wyeliminować różnice w doktrynie i orzecznictwie. Jednak w kontekście planów wprowadzenia nowego typu spółki kapitałowej – prostej spółki akcyjnej, ustawodawca nie skorzystał z możliwości przynajmniej częściowej reformy przepisów o ograniczonej odpowiedzialności⁵⁸. Wprowadzając tak daleko idące zmiany w ustawie, ustawodawca powinien również zwrócić uwagę na już istniejące przepisy które w trakcie ich funkcjonowania zwróciły uwagę komentatorów co do ich niespójności.

Stosownie do postanowień wynikających z art. 200 k.s.h., istnieje zakaz obejmowania własnych udziałów przez spółkę, co prowadzi do sytuacji, w której spółka nie może być swoim własnym wspólnikiem ani na skutek objęcia udziałów własnych w obrocie pierwotnym, czyli utworzenia, czy też wskutek nabycia udziałów własnych w obrocie wtórnym, czyli nadbicia. Dodatkowo spółka nie może być także zastawnikiem udziałów własnych. Ustawodawca wprowadzając tego ograniczenia doprowadził do sytuacji, w której udziały spółki dominującej nie może również obejmować, nabywać albo brać w zastaw spółka albo spółdzielnia od niej zależna w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4. Zakaz brania w zastaw udziałów własnych jest bezwzględny i nie ustawodawca nie wykazał jakiegokolwiek odstępstwa od tej zasady.

---

⁵⁷ K. Osajda, W. Borysiak, *Kodeks Cywilny. Komentarz*, C.H. Beck 2021, art. 556., zob. również zob. J.P. Naworski, *Komentarz do art. 14 K.S.H.*, LexPolonica 2014; A. Kidyba, *Komentarz do art. 14 K.S.H.*, LEX/el. 2015.

⁵⁷ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, z dnia 09 czerwca 2010 r., (Sygn. I ACa 21/10).

⁵⁸ R.L. Kwaśnicki, *Przejęcie spółki dominującej przez jej spółkę zależną tzw. downstream merger*, „Radca Prawny” 2006, nr 5, s. 47–59.

Ustawodawca nie uregulował jednolicie skutków posiadania własnych jednostek uczestnictwa w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. W przeciwieństwie do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w przypadku spółki akcyjnej zgodnie z art. 364 § 2 który stanowi, że spółka nie wykonuje praw udziałowych z własnych akcji, z wyjątkiem uprawnień do ich zbycia lub wykonywania czynności zachowawczych. Takiej regulacji brak w przepisach o spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Nie jest więc trafny rozpowszechniony w doktrynie pogląd, że w żadnym wypadku „udziały własne nie mogą być przez spółkę wykonywane”⁵⁹.

Od 1 marca 2020 r. k.s.h. w art. 515 § 1 przewiduje możliwość nabycia przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością udziałów w procesie połączenia. Nie rozwiązuje to jednak problemu możliwości i niezgodności, jakie generalnie istnieją w podobnych przepisach spółek akcyjnych i prostych spółek akcyjnych, do objęcia własnych udziałów w drodze dziedziczenia powszechnego. Zwłaszcza, że znowelizowana ustawa wprowadziła odpowiednie regulacje dla prostych spółek akcyjnych.

Z tych względów konieczne jest sformułowanie de lege ferenda wniosku o konieczności modyfikacji art. 200 ust. 1 k.s.h. w którym będzie przewidywało się wyjątek od zakazu nabywania udziałów własnych w formie dziedziczenia ogólnego. To posunięcie wyeliminuje wszelkie wątpliwości w tej kwestii i umożliwi uregulowanie nadzoru nad wszystkimi spółkami kapitałowymi.

---

⁵⁹ R. Potrzeszcz, T. Siemiątkowski, w: R. Potrzeszcz, T. Siemiątkowski, *Komentarz*, t. 2, s. 352, op.cit.

Rozdział 2 Prawna i ekonomiczna funkcja kapitału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

2.1. Uwagi wprowadzające

W strukturze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kluczową rolę odgrywa kapitał zakładowy, będący rezultatem wkładów wniesionych przez założycieli w zamian za udziały. Ten kapitał reprezentuje wartość zasobów, zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych (aport), wnoszonych do spółki. Minimalna kwota kapitału, choć ustalona na 5000 zł, często nie odzwierciedla rzeczywistego rozmiaru działalności prowadzonej przez spółkę. Minimalna wysokość kapitału ma głównie ograniczać możliwość zakładania spółek przez osoby nieposiadające wystarczających zasobów kapitałowych, stanowiąc swoiste kryterium powagi inwestycji.

W kontekście literatury, kapitał zakładowy tradycyjnie przypisuje się trzem głównym funkcjom: prawnej, gospodarczej oraz gwarancyjnej. W niniejszym kontekście niniejszy rozdział skupia się wyłącznie na tej ostatniej funkcji. Funkcja gwarancyjna kapitału zakładowego, w tradycyjnym rozumieniu, zakłada posiadanie przez spółkę określonego minimalnego majątku, który miałby stanowić źródło zabezpieczenia dla ewentualnych wierzycieli spółki.

Warto zauważyć, że znaczna część teorii odrzuca tę koncepcję funkcji gwarancyjnej. Argumentuje się, iż w praktyce kapitał zakładowy nie gwarantuje wierzycielom ani płynności spółki, ani też istnienia majątku w wysokości określonej w umowie spółki. Jak trafnie wskazuje Andrzej Herbet, kapitał zakładowy służy raczej jako zabezpieczenie przed nieuprawnionymi wypłatami na rzecz wspólników z funduszy innych niż nadwyżka bilansowa, lecz nie chroni przed stratami wynikającymi z prowadzenia działalności gospodarczej przez spółkę.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest związane z funkcjami, które pełni ona w strukturze spółki. Te funkcje obejmują aspekty prawnego uczestnictwa wspólników (funkcja prawna), umożliwienie prowadzenia działalności gospodarczej (funkcja gospodarcza), tworzenie aktywów dla spółki (funkcja finansowo-ekonomiczna) oraz minimalne zabezpieczenie dla wierzycieli spółki (funkcja gwarancyjna).

W ramach obszaru badawczego w niniejszym rozdziale postawiono następujące hipotezy:

- Czy minimalna kwota kapitału zakładowego odzwierciedla rzeczywisty rozmiar i powagę inwestycji spółki?
- Czy podwyższenie kapitału zakładowego zapewnia stabilność finansową spółki?
- Czy podwyższenie kapitału zakładowego poprawia wiarygodność spółki?

- Czy podwyższenie kapitału zakładowego pozwala na dywersyfikację działalności spółki?
- Czy właściwe przestrzeganie procedur podwyższenia kapitału zakładowego wpływa na efektywność działania spółki?

Cele i przyczyny podwyższenia kapitału zakładowego mogą być różnorodne, w zależności od potrzeb spółki. Często obejmują rozszerzenie działalności, zmianę struktury właścicielskiej przez wprowadzenie nowych inwestorów, dokapitalizowanie spółki jako alternatywę dla dopłat lub pożyczek od udziałowców, poprawę kondycji finansowej dla pozyskania zewnętrznego finansowania, zwiększenie zdolności kredytowej, wzmacnianie pozycji na rynku, zwiększenie wiarygodności wobec kontrahentów, zabezpieczenie wierzycieli oraz uniknięcie upadłości lub likwidacji.

Podwyższenie kapitału zakładowego może pełnić różne funkcje w spółce, takie jak:

- Rozwojowa i restrukturyzacyjna, gdy służy finansowaniu inwestycji i restrukturyzacji.
- Stabilizacyjna, gdy pomaga w pokryciu strat i utrzymaniu dotychczasowej działalności.
- Gwarancyjna, gdy ma na celu zabezpieczenie interesów wierzycieli spółki.

Sposoby podwyższenia kapitału zakładowego obejmują:

- Wnoszenie nowych wkładów pieniężnych lub niepieniężnych, (oświadczenie o objęciu wkładu wymaga zachowania formy aktu notarialnego).
- Wykorzystanie środków z kapitału zapasowego lub rezerwowego utworzonych z zysku spółki (art. 260 k.s.h.).
- Konwersję wierzytelności na kapitał.

Proces podwyższenia kapitału zakładowego może obejmować zwiększenie wartości nominalnej udziałów, tworzenie nowych udziałów, a także może wymagać zmiany umowy spółki. Zmiana ta może być uproszczona lub wymagać pełnej zmiany umowy. Wniesienie wkładów na podwyższenie kapitału zakładowego i ewentualna zmiana umowy spółki są kluczowymi aspektami formalnymi i prawnymi tego procesu.

Zarówno procedury formalne, jak i techniczne aspekty podwyższenia kapitału zakładowego mają kluczowe znaczenie dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wymagają one dokładnego zaplanowania, przestrzegania przepisów prawa oraz starannej dokumentacji wszystkich kroków dokonywanych w procesie podwyższania kapitału zakładowego.

2.2. Podniesienie kapitału poprzez utworzenie nowych udziałów

Uwagi ogólne

Kapitał zakładowy jest integralną częścią każdej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjnej i spółki komandytowej. Przepisy ustawy o spółkach handlowych (zwanej dalej ustawą o spółkach handlowych) wyraźnie określają minimalny kapitał spółek w związku z powyższym. Kapitał zakładowy to fundament finansowy każdej firmy. Dzięki niemu może prowadzić biznes i zwiększać swoje zyski. Kodeks spółek handlowych wyraźnie przewiduje, jaka powinna być minimalna wysokość kapitału zakładowego w odniesieniu do każdej spółki:

1. w przypadku spółki komandytowo-akcyjnej kapitał musi wynosić co najmniej 50 000 zł;
2. w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kapitał musi wynosić co najmniej 5000 zł;
3. w przypadku spółki akcyjnej kapitał musi wynosić co najmniej 100 000 zł⁶⁰.

Powyższe kwoty są jednak kwotami minimalnymi, co oznacza, że wspólnicy w każdej z tych spółek mogą zdecydować, że początkowa wysokość kapitału zakładowego będzie wyższa niż wynika to z ustawy o spółkach handlowych. Zmiany w wysokości kapitału mogą w rzeczywistości nastąpić w każdym momencie od momentu jej rejestracji, aż do momentu wszczęcia procedury jej likwidacji⁶¹.

Warto zastanowić się, co jest powodem aprecjacji kapitału własnego firmy. Głównym powodem będzie przede wszystkim rozszerzenie działalności gospodarczej poszczególnych podmiotów, co oczywiście wiąże się z koniecznością pozyskania dodatkowych środków inwestycyjnych. Kapitał zakładowy zapewniają wspólnicy danej spółki. Zasadniczo konieczne jest zwiększenie ich obecnego kapitału zakładowego, jeśli chcą zwiększyć swoje zyski lub powiększenia majątku spółki poprzez np. wniesienie za pomocą aportu nieruchomości wspólnika do majątku spółki poprzez utworzenie i objęcie nowego udziału w spółce⁶².

Niekiedy zmiany wielkości kapitału zależą od konieczności pokrycia strat i utrzymania dotychczasowego poziomu aktywności danej firmy. Każdorazowo nawet najmniejsze podwyższenie kapitału zakładowego firmy wymaga zgromadzenia dodatkowej gotówki. Można to wykonać w następujące sposoby, poprzez:

---

⁶⁰ J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, M. Wawer, R. Zawłocki, *Kodeks spółek handlowych, komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2022, s. 115 i n.

⁶¹ W. Pyziół, w: K. Kruczałak, *K.S.H. Komentarz*, 2001, s. 367; A. Szajkowski, M. Tarska, w: S. Sołtyński i in., *K.S.H. Komentarz*, t. 2, 2002, s. 367.

⁶² E. Mentel-Wyrzychowska, *Praktyczne aspekty zarządzenia dopłat w spółce z o.o.*, Gofin, Gorzów Wielkopolski 2020, s. 76 i n.

1. wkład pieniężny lub niepieniężny wniesiony przez wspólników;
2. wykorzystanie środków zgromadzonych na kapitale zapasowym lub rezerwowym, które w wyniku zgromadzeń wspólników zostały środki przekazane na te cele;
3. przekształcenia wierzytelności przysługujących wspólnikowi lub osobie trzeciej wobec spółki.

Podwyższenie kapitału

Podwyższenie istniejącego kapitału zakładowego spółki może nastąpić tak naprawdę na dwa różne sposoby:

1. poprzez zwiększenie wartości nominalnej istniejących udziałów;
2. poprzez utworzenie nowych udziałów lub przecięcie innej spółki i z wyjątkiem przejęcie spółki w trybie uproszczonym, gdzie połączenie Spółek może nastąpić na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 w związku z art. 516 § 6 k.s.h. przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej, będącej jednoosobową spółką przejmującej⁶³.

Warto podkreślić, że firma może skorzystać z każdego z powyższych rozwiązań (tj. zwiększać wartość istniejących udziałów i jednocześnie tworzyć nowe. Dodatkowo, można wskazać zapis ograniczenia w umowie spółki w którym można wskazać zapis umożliwiający zmianę wysokości kapitału zakładowego do pewnej kwoty bez konieczności zmiany umowy spółki. Czyli takie poniesienie kapitału, może stać się czynnością czysto techniczną.

Każde podwyższenie kapitału zakładowego wymaga pewnych formalnych działań – jednak ich rodzaj zależy od sposobu podwyższenia kapitału spółki⁶⁴.

Najprostszą formą podwyższenia kapitału zakładowego jest skorzystanie z postanowień umowy spółki, jeżeli takie postanowienia zostały zawarte. Zakładając jakąkolwiek spółkę, która musi działać na zasadzie kapitału zakładowego, warto zadbać o to, aby umowa zawierała postanowienia wspólników, pozwalające na podwyższenie kapitału do określonej kwoty bez zmiany samej umowy⁶⁵.

Zupełnie inaczej jest w przypadku, gdy umowa lub statut spółki nie zawierają zapisów, które pozwalają na zwiększenie kapitału zakładowego w trybie uproszczonym. Ta forma każdorazowo wymaga zmiany umowy spółki zgodnie z art. 255 § 1, 3, 4 k.s.h.

---

⁶³ A. Kidyba, *komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, 2019, s. 212 i n.

⁶⁴ M. Gmytrasiewicz, A. Karmańska, *Rachunkowość finansowa*, Difin, Warszawa 2002, s. 40 i n.

⁶⁵ A. Szajkowski, M. Tarska, w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, C.H. Beck, 2014, s. 273.

Zwyczajny tryb podwyższenia kapitału zakładowego wymaga podjęcia uchwały wspólników, która musi być ustanowiona większością co najmniej 2/3 głosów. W uchwale powinny znaleźć się następujące informacje:

1. kwota, o jaką ma zostać podwyższony kapitał zakładowy spółki;
2. sposób podwyższenia kapitału – poprzez utworzenie nowych udziałów, poprzez podwyższenie wartości nominalnej istniejących już udziałów albo w trybie mieszanym przy wykorzystaniu obu tych rozwiązań;
3. wskazanie wspólników, którzy obejmą udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki;
4. wskazanie sposobu pokrycia podwyższonego kapitału zakładowego spółki.

Kodeks spółek handlowych przewiduje również dodatkowe szczególne procedury podwyższania kapitału zakładowego. „Uchwałą wspólników o zmianie statutu możliwe jest wycofanie środków z kapitału zapasowego lub kapitału (funduszy) rezerwowego (funduszy) tworzonych z zysków spółki na podwyższenie kapitału zakładowego (tzw. podwyższenie kapitału ze spółki)⁶⁶.

„Nowe udziały przysługują wspólnikom w stosunku do ich dotychczasowych udziałów i nie wymagają objęcia. Podobnie jest w przypadku podwyższenia wartości nominalnej dotychczasowych udziałów” zgodnie z art. 260 k.s.h.

Każde podwyższenie kapitału zakładowego, niezależnie od formy, w jakiej jest dokonywane, musi zostać zgłoszone do właściwego sądu rejestrowego. Jeżeli spółka została założona w systemie elektronicznym to wszystkie czynności można wykonać za pomocą systemu S24 za pomocą dostępnych formularzy. W przypadku spółek założonych w formie aktu notarialnego, niezbędne będą czynności przed notariuszem, który nada numer CREWAN dzięki któremu można przeprowadzić czynności za pośrednictwem Portalu Rejestrów Sądowych.

Numer CREWAN to inaczej Centralne Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych które działa od 9 kwietnia 2018 r., gdzie gromadzone i przechowywane są elektroniczne wypisy aktów notarialnych, które zawierają w swej treści dane stanowiące podstawę wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego albo podlegające złożeniu do akt rejestrowych podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru

---

⁶⁶ P. Stolarczyk, *Podwyższenie kapitału zakładowego spółki nie zawsze z podatkiem PCC?* 2015 r., źródło online <https://www.kancelariaprawnajr.pl/cms-content/uploads/2015/10/Podwy%C5%BCzenie-kapita%C5%82u-zak%C5%82adowego-sp%C3%B3%C5%82ki-nie-zawsze-z-podatkiem-PCC.pdf>, (dostęp 14.03.2023 r.).

Sądowego. Obecnie umieszczone przez notariuszy w CREWAN elektroniczne wypisy aktów notarialnych dostępne są tylko dla sądów rejestrowych.

Dzięki obu systemów należy złożyć prawidłowo wypełniony formularz KRS-Z3⁶⁷ oraz KRS-ZE⁶⁸ wraz z wymaganymi załącznikami:

1. uchwałą o podwyższeniu kapitału zakładowego;
2. oświadczeniami o objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym oraz o wniesieniu całości wkładów na podwyższony kapitał zakładowy;
3. dowodem uiszczenia opłaty sądowej w wysokości 350 zł lub dokonać płatności w systemie;
4. uchwałą o zmianie umowy spółki oraz tekstem jednolitym umowy spółki – tylko gdy podwyższenie kapitału następuje wraz ze zmianą umowy spółki;
5. listą wspólników ze wskazaniem liczby i wartości nominalnej udziałów przysługujących każdemu z nich.

Podwyższenie wysokości kapitału zakładowego spółki może nastąpić na podstawie zmian w dotychczasowym statucie lub bez zmian. Ta ostatnia sytuacja ma jednak miejsce tylko wtedy, gdy pierwotna umowa pozwala na podwyższenie kapitału do określonej kwoty bez zmiany treści samej umowy. Podwyższenie kapitału poprzez utworzenie nowych udziałów lub udziałów lub poprzez podwyższenie wartości nominalnej istniejących udziałów lub udziałów.

Każde podwyższenie kapitału zakładowego należy zgłosić do sądu rejestrowego prowadzącego ewidencję spółki⁶⁹.

2.3. Ograniczenia wynikające z umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

W omawianym zakresie podstawowe zmiany legislacyjne dotyczą zapisów art. 230 kodeksu spółek handlowych. Rezerwy na zbycie praw lub zaciągnięcie zobowiązań do świadczenia w wysokości dwukrotności kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wymagana jest uchwała wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej, czy wspomniano we wcześniejszym rozdziale. Regulacja ta jest nowością w stosunku poprzedzającym kodeksie handlowym, który w ogóle nie regulował kwestii. Skutki wprowadzenia tego ograniczenia dotyczą wszystkich spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, w tym spółek zarejestrowanych na podstawie przepisów ustawy o spółkach gospodarczych. Są to firmy o niskim

---

⁶⁷ wniosek o zmianę danych podmiotu w rejestrze przedsiębiorców.

⁶⁸ Załącznik do wniosku Z3 - wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlegający wpisowi do rejestru.

⁶⁹ A. Szajkowski, M. Tarska, w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, t. 2, s. 275, op.cit.

kapitale (tj. poniżej 4 000 zł) zajmujące się obrotem prawnym o dużej wartości. Sankcje za czynności prawne dokonane bez uchwały walnego zgromadzenia można uznać za bezwzględnie nieważne. Zanim przejdziemy do identyfikacji pojawiających się obaw dotyczących treści przepisów dotyczących sztuki. Artykuł 230 k.s.h. dokonując pokrótce określenia zakresu jego standaryzacji, czyli określić, jakich spraw obejmuje⁷⁰.

Przez „rozporządzenie prawem” należy rozumieć każdy akt prawny dotyczący rozporządzania prawem, w tym cesji lub obciążenia na rzecz innej osoby, ograniczenia lub uchylenia prawa. Są to np. umowy przeniesienia własności lub innych bezwzględnych praw majątkowych (np. wyłączne prawa autorskie, prawa majątkowe do przedmiotów wynalazczych, prawa z rejestracji znaku towarowego) lub umowy z nimi związane (np. cesja wierzytelności), utworzenie ograniczonych praw rzeczowych (np. użytkowanie, zastaw, spółdzielcza własność lokalu użytkowego lub mieszkalnego), uchylenie istniejących praw majątkowych (np. zrzeczenie się ograniczonych praw rzeczowych, umorzenie długów)⁷¹.

Natomiast stworzenie „zobowiązania do świadczenia” odnosi się do dowolnej czynności prawnej, w tym do przyrzeczenia wykonania określonego świadczenia na rzecz drugiej osoby. Są to na przykład umowy sprzedaży, dostawy, dzierżawy, najmu, prowizji lub świadczenia usług, transportu, przechowywania, darowizny. W zakresie majątkowym przepisy pomniejszają majątek zbywającego i powiększają majątek drugiej strony, natomiast zobowiązania zwiększają zobowiązania wierzyciela i powiększają majątek drugiej strony. Obowiązek ten może wystąpić w przyszłości, ale niekoniecznie prowadzi do regulacji (np. umowa najmu nakłada na najemcę obowiązek płacenia czynszu, a sama płatność stanie się regulacją)⁷².

W prawie polskim znane są również akty o podwójnym skutku, tj. wiążącym i rozporządzającym (głównie umowy sprzedaży, zamiany, darowizny lub inne umowy zobowiązujące do przeniesienia własności rzeczy oznaczonej tożsamością lub przeniesienia wierzytelności, rozporządzania spadku), przeniesienia praw) lub wiążącego upoważnienia, o ile zdarzenie nie stanowi inaczej.

Podział działań, które wytwarza art. 230 k.s.h. nie ma charakteru rozłącznego, ponieważ nie opiera się na w pełni wytyczonych normach. Po pierwsze, można wykazać, że istnieje inny zbiór czynności prawnych, który nie jest ani wymogiem prawnym, ani obowiązkiem świadczenia,

---

⁷⁰ J.A. Strzępka, E. Zielińska, w: Strzępka, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, 2012 r. s. 391.

⁷¹ Przed dokonaniem transakcji warto wcześniej przejrzeć umowę spółki z o.o. Umowa spółki może ograniczać możliwość zbycia udziałów przez wspólnika, co najczęściej przejawia się w konieczności uzyskania przez zbywającego zgody spółki. Taka zgoda na zbycie udziałów w niektórych przypadkach może być wyrażona przez zarząd bądź też zależna od uchwały wspólników, co powinno być uregulowane w umowie spółki. Jeśli spółka nie wyrazi zgody to czynność taka uznawana jest za bezskuteczną. Źródło online <https://lawboxfirm.com/sprzedaz-udzialow-w-spolce-z-o-o/>, (dostęp 16.03.2022 r.).

⁷² K. Bilewska, J. Jastrzębski, *Kary umowne w umowach spółek kapitałowych i w umowach wspólników lub akcjonariuszy*, PPH, Warszawa 2006, s. 4 i n.

tj. czynności autoryzacyjne obejmują upoważnienie innych do działania w określony sposób, w przeciwnym razie nie byłoby podstawy prawnej (np. przyznanie pełnomocnictwo, niektóre umowy licencyjne). Wydaje się, że działalność licencyjna nie wchodzi w zakres art. 230 ustawy o spółkach handlowych. Problemy związane z obliczaniem wartości czynności prawnej objętej ograniczeniem z art. 230 k.s.h., czyli czynności o wartości dwukrotnie przekraczającej wysokość kapitału zakładowego⁷³.

Wyznaczenie podwójnej wysokości kapitału zakładowego nie stanowi większego utrudnienia, ponieważ – jak się wydaje – chodzi o jego wysokość teoretyczną, określaną przez umowę spółki, a nie np. wartość rynkową. W niektórych przypadkach jednak ustalenie wartości legalnych transakcji, zwłaszcza wiążących, może być trudne. Samo rozporządzenie nic nie mówi ani nie zawiera żadnych wskazówek w tym zakresie.

W następstwie tego, mogą zaistnieć problemy z ustaleniem, co stanowi wartość aktu prawnego. Jego przedmiot może mieć wiele wartości (np. akcje w obrocie mają nie tylko wartość nominalną, ale także wartość rynkową lub giełdową, wartość przedsiębiorstwa można obliczyć na wiele sposobów, w szczególności wartość netto, wymianę, zdyskontowane zyski).

Według doktryny art. 230 k.s.h. okazał się jednym z najbardziej kontrowersyjnych w przepisach k.s.h. Obejmuje on swoją treścią czynności mające charakter rozporządzenia prawem i zaciągania zobowiązań. Przedmiotem rozporządzenia mogą być więc prawa rzeczowe. W pierwszym przypadku chodzić będzie w szczególności o całość przedsiębiorstwa⁷⁴, zorganizowane części przedsiębiorstwa, rzeczy ruchome, nieruchomości, udział we współwłasności w częściach ułamkowych, użytkowanie wieczyste. Z kolei w przypadku praw o charakterze obligacyjnym chodzi tu o udziały i akcje w innych spółkach, obligacje, wierzytelności. W końcu w przypadku praw majątkowych na dobrach niematerialnych chodzić może o patenty lub prawa do używania patentu, prawa ochronne na wzory użytkowe i znaki towarowe, prawa z rejestracji na wzory przemysłowe, topografie układów scalonych oraz oznaczenia geograficzne czy majątkowe prawa autorskie. Artykuł 230 k.s.h. obejmuje więc wszelkie postacie czynności o charakterze rozporządzającym.⁷⁵

Udziały w kapitale zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być zbywane. Do prawidłowej czynności należy podpisać umowę sprzedaży udziałów (wzór nr 1) przed notariuszem. Potwierdzenie autentyczności podpisu u notariusza polega na złożeniu podpisu w obecności notariusza w celu potwierdzenia, że podpis jest własnoręczny. Aby notariusz mógł poświadczyć złożony w jego obecności podpis, wcześniej musi ustalić tożsamość osoby

---

⁷³ A. Nowacki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, C. H. Beck, Warszawa 2017, t. 1, s. 549-553.

⁷⁴ por. jednak uchwała Sądu Najwyższego, z dnia 12 stycznia 2001 r., (Sygn. III CZP 44/00).

⁷⁵ A. Kidyba [w:] *Kodeks spółek handlowych*. Komentarz. Tom I. Komentarz do art. 1-300 k.s.h., wyd. VII, Warszawa 2010, s. 378 i n.

składającej podpis. Dlatego niezbędne jest okazanie notariuszowi ważnego dokumentu tożsamości, którym jest dowód osobisty lub paszport. Warto zauważyć, że z dokumentem z podpisem notarialnie poświadczonym wiąże się, poza domniemaniem autentyczności podpisu, również domniemanie istnienia dokumentu w dacie poświadczenia⁷⁶.

Takie poświadczenie przez notariusza dają rękojmię stronom tzw. daty pewnej. Zaznaczyć tu należy, że badanie treści pisma, oświadczenia nie należy do obowiązków notariusza. Dodatkowo wskazać należy, że poświadczenie podpisu u notariusza nie zmienia charakteru całego dokumentu na urzędowy, a jedynie sprawia, że zyskuje on urzędową klauzulę poświadczenia. W celu, aby dokument zyskał taką rangę, konieczne jest natomiast sporządzenie go w formie aktu notarialnego.

Wszelkie zmiany wspólników wynikające ze zbycia udziałów należy oczywiście odnotować w księdze udziałów i zgłosić do Krajowym Rejestrze Sądowym, z tym, że wpis o zbyciu udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością ma charakter deklaracyjny. W związku z tym osoba nabywająca udziały spółki staje się wspólnikiem od momentu podpisania umowy sprzedaży udziałów, a nie od momentu, gdy widoczne są ewentualne zmiany (dotyczy to sytuacji, gdy osoba nabywa co najmniej 10% udziałów w spółce) w kapitał zakładowy) w Krajowym Rejestrze Sądowym. Nie zawsze udziały mogą być, jednakże swobodnie zbywane, jak również nabywane. Ograniczenia w zakresie ich zbywalności mogą wynikać zarówno z samej umowy, jak i obowiązujących ustaw⁷⁷.

Zgodnie z art. 182 § 1 kodeksu spółek handlowych zbycie udziałów, ich części lub części oraz zastaw na udziałów, umowa spółki może być uzależniona od zgody spółki lub w inny sposób ograniczona. Umowa w żaden sposób nie wyklucza całkowicie zbywalności udziałów i takie zastrzeżenia są nieważne. Ograniczenia wynikające w sprzedaży mogą jednak mieć bardzo różny charakter, począwszy od ograniczeń subiektywnych, np. poprzez ustalenie, kto może być nabywcą udziałów, poprzez określenie ich zdolności, wykształcenia, doświadczenia zawodowego itp., poprzez ograniczenia w postaci ograniczeń, które zachować prawo pierwokupu na rzecz praw pozostałych wspólników. Ponadto mogą przybrać formę wyraźnie wskazaną w powyższym punkcie, czyli sprzedaż uzależniona jest od zgody spółki. Klauzule warunkowości nie wykluczają wprowadzenia w umowie spółki różnych terminów, zgodnie z którymi zbywaniem udziałów może nastąpić dopiero po określonym czasie, np. po zakończeniu całego roku obrotowego spółki.

Ponadto przepis nie stanowi, że ograniczenia umowne w zbywaniu udziałów muszą dotyczyć w równym stopniu wszystkich udziałów w kapitale zakładowym spółki, zatem

---

⁷⁶ W. Popiołek (red), G. Gorczyński, P. Piniór, W. Wyrzykowski, P. Zawiejski, *Wkłady niepieniężne w spółkach handlowych*, Lex/el, Warszawa 2014 r. s. 91 i n.

⁷⁷ S. Sołtyński, *Prawo spółek kapitałowych*, Lex/el, Warszawa 2016, s. 265 i n.

ograniczenia w zbywaniu niektórych udziałów w spółce mogą być bardziej restrykcyjne, np. w przypadku pewne dodatkowe uprawnienia z nimi związane lub w przypadku odpowiedzialności.

Jak wspomniano powyżej, istnieje szereg ustawowych ograniczeń dotyczących przenoszenia udziałów, z których część można znaleźć również w innych przepisach kodeksu spółek handlowych. W przypadku rozwiązania zawartego w art. 176 § 3 k.s.h. oraz w przypadku, gdy umowa spółki zobowiązuje wspólników do powtarzających się świadczeń niepieniężnych, wymagana jest zgoda spółki na zbycie udziałów⁷⁸.

Kolejne ograniczenie kodeksu zabrania spółce nabywania własnych akcji. Należy pamiętać, że ustawodawcy. Artykuł 200 §1 k.s.h. stanowi, że spółka nie może nabywać, nabywać ani przyjmować w zastaw udziałów własnych. Jedynymi wyjątkami są egzekucje przejęć w celu spełnienia wymagań, których spółka nie może spełnić z innego majątku wspólnika, zakupy w celu umorzenia akcji oraz nabycia lub objęcia akcji w innych okolicznościach określonych w ustawie. Jednak udziały te muszą zostać sprzedane lub umorzone w ciągu roku⁷⁹.

Kolejne ograniczenia w obrocie udziałami wynikać będą z innych ustaw niż cytowany wyżej Kodeks spółek handlowych. Przykładowo art. 3e Ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2278). przewiduje konieczność uzyskania przez nabywcę cudzoziemca zgody Ministra Spraw Wewnętrznych na nabycie udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością mającej siedzibę na terytorium Polski, jeżeli:

1. spółka będąca właścicielem lub wieczystym użytkownikiem nieruchomości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanie się spółką kontrolowaną,
2. jeżeli spółka ta jest spółką kontrolowaną, a udziały lub akcje nabywa lub obejmuje cudzoziemiec niebędący udziałowcem.

Zgodnie z w/w ustawą, spółką zależną jest jeden lub więcej cudzoziemców, którzy bezpośrednio lub pośrednio posiadają ponad 50% praw głosu na walnym zgromadzeniu lub walnym zgromadzeniu wspólników, działając jako zastawnik, użytkownik lub na podstawie innych osób, lub osoba posiadająca pozycję dominującą. Zgoda Ministra Spraw Wewnętrznych nie jest jednak wymagana, jeżeli cudzoziemiec nabywa więcej niż 50% udziałów w spółce handlowej, której siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, spółka prawa

---

⁷⁸ J. Dąbrowska, *Zaskarżanie uchwał zgromadzeń spółek kapitałowych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016, s. 52-69.

⁷⁹ A. Szajkowski, M. Tarska, [w:] S. Sołtysiński (red.), *System Prawa Prywatnego*, t. 17A: *Prawo spółek kapitałowych*, Warszawa 2010, s. 122; M. Tarska, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Istota – Ustrój – Funkcjonowanie*, Warszawa 2003, s. 15.; R. Pabis, *Spółka z o.o.* Komentarz, Warszawa 2006, s. 4.

handlowego nie jest właścicielem lub stałe korzystanie z nieruchomości, nawet jeśli spółka znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej inna spółka prawa handlowego z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiada ponad 50% udziałów. Rzeczpospolita Polska jest właścicielem nieruchomości lub prawem użytkowania wieczystego⁸⁰.

Zgodnie z brzmieniem art. 34 ust 4, także przedstawiciele i senatorowie. Wykonywanie prawa delegowanego Izby Reprezentantów i Senatorów do posiadania nie więcej niż 10% udziałów lub akcji w spółce prawa handlowego, w której uczestniczy przedsiębiorstwo państwowe lub komunalne albo przedsiębiorca. Bardzo podobne ograniczenie ilościowe wprowadza ustawa ograniczająca działalność gospodarczą osób pełniących funkcje publiczne do bardzo szerokiego kręgu osób. (por. art. 4 ust 5 ustawy).

Postanowienia art. 3 Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników⁸¹ przewiduje również czasową niemożność obrotu akcjami. Udziały nabyte nieodpłatnie przez uprawnionych pracowników oraz rolników lub rybaków nie mogą być przedmiotem obrotu przez dwa lata od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszej udziałów na zasadach ogólnych, a akcje nabyte przez pracowników, którzy są członkowie zarządu Ogólne warunki przed upływem trzech lat od dnia zbycia pierwszego udziału.

Poza wyszczególnionymi przypadkami istnieją również inne regulacje, w wyniku których obrót udziałami może podlegać pewnym ograniczeniom.

2.4. Nierówne objęcie udziałów a obowiązki wynikające z Kodeksu spółek handlowych

Stosownie do postanowień art. 20 k.s.h. wspólników lub wspólników spółki kapitałowej traktuje się jednakowo w tych samych okolicznościach. Przedmiotowa regulacja jest realizacją regulacji określonej w art. 42 Drugiej Dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie kapitału korporacyjnego, zgodnie z którą państwa członkowskie zapewniają równe traktowanie akcjonariuszy o równym statusie. Chociaż art. 42 Drugiej Dyrektywa dotyczy spółek akcyjnych, a prawo polskie, które również przyjmuje zasadę równego traktowania, dotyczy również spółek z ograniczoną odpowiedzialnością⁸².

---

⁸⁰ Orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, z dnia 24 stycznia 2001 r., (Sygn. OPS10/01).

⁸¹ Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2023 r. poz. 343).

⁸² S. Sołtysiński [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *Kodeks spółek handlowych, Tom I, Komentarz do artykułów 1-150*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, s. 215.; M. Rodzyńkiewicz, *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005, s. 50.

Zasada równego traktowania ma zastosowanie do relacji wewnątrz przedsiębiorstwa, ale nie do relacji między wspólnikami poza przedsiębiorstwem oraz relacji między przedsiębiorstwami a wspólnikami jako kontrahentami⁸³.

W wyroku z dnia 13 maja 2004 r. Sąd Najwyższy wyraził swoje stanowisko na podstawie art. 5. w zw. art. 20 K.s.h. wymóg równego traktowania nie jest bezwzględny. Sąd Najwyższy dopuszcza odstępstwo od zasady równego traktowania wspólników w obiektywnie uzasadnionych okolicznościach, ale powinien przede wszystkim oceniać sytuację, które uzasadniają nierówne traktowanie wspólników z punktu widzenia interesów spółki⁸⁴. może prowadzić do takiego wniosku, ale dotyczy on sytuacji wspólników spółki z o.o. Powyższy punkt uzasadnia również ogólna argumentacja, że interesy spółki mają pierwszeństwo przed interesami wspólników. Jednak uznanie, że interesy korporacyjne uzasadniają nierówne traktowanie wspólników, wymaga analizy celu działalności spółki, przedmiotu jej działalności oraz innych czynników istotnych dla obu kryteriów, w tym ról i pozycji wspólników w spółce. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej analizy bezsporne jest, że interesy firmy (w pewnych okolicznościach) mają pierwszeństwo przed interesami wspólników, to możliwe jest, że będą oni traktowani nierówno⁸⁵.

Wynikająca norma z art. 20 k.s.h. może zostać uznana za uprawnienie wspólnika, którego wspólnik może się zrzec. Zrzeczenie nie może jednak obejmować uprawnień wynikających z przepisów o charakterze *ius cogens* i przyjmować postaci generalnej, tj. w każdych okolicznościach.

Jeżeli ta sama sytuacja dotyczy wspólników, należy ich traktować jednakowo. I odwrotnie, zasada równego traktowania nie będzie miała zastosowania do partnerów w „odmiennych okolicznościach”. Należy przyjąć, że „ta sama sytuacja” odnosi się nie tylko do poziomu zaangażowania poszczególnych partnerów w kapitał firmy, ale także do momentu podjęcia pewnych decyzji, roli, jaką dany partner odgrywa w realizowanych przez firmę celach (np. partnerzy są głównym odbiorcą dóbr stałych), ewentualnie inne okoliczności faktyczne (np. wspólnicy, mimo niewielkiej części kapitału zakładowego, są znaczącymi pożyczkodawcami spółki) oraz okoliczności prawne⁸⁶.

---

⁸³ Ł. Gasiński, J. Modrzejewski, J. Okolski, *Zasada równego traktowania akcjonariuszy na gruncie k.s.h.*, PPH Nr 10 z 2002 r., s. 20 i n.

⁸⁴ Analiza orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r. (Sygn. V CSK 154/07).

⁸⁵ A. Lewandowski, *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz pod redakcją Z. Koźmy i M. Ożoga*, OddK, Gdańsk 2005, s. 40.; T. Sójka, *Zasada równego traktowania akcjonariuszy w kodeksie spółek handlowych – zagadnienia podstawowe*, RPEIS Nr 4 z 2000, s. 35.

⁸⁶ A. Lewandowski [w:] *op. cit.*, s. 40.; Tak – S. Sołtysiński [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *op. cit.*, s. 213-214; tak też – M. Rodzyńkiewicz, *op. cit.*, s. 50; A. Kidyba, *op. cit.*, s. 138.; w podobnym duchu – Ł. Gasiński, J. Modrzejewski, J. Okolski, *op. cit.*, s. 19 i n. – autorzy stwierdzają: *przypadek, w którym akcjonariusz godzi się na nierówne potraktowanie, zwalnia z badania, czy takie traktowanie znajduje uzasadnienie w obiektywnych okolicznościach.*

Jednym z głównych punktów odniesienia dla określenia czy partnerzy znajdują się w takiej samej sytuacji, jest stopień ich udziału w kapitale własnym. Zgodnie z zasadą równości wspólnik z 10% kapitałów własnych spółki (niezależnie od charakteru sprawy) nie może być traktowany tak samo jak wspólnik z 60%. Na przykład zasada płatności, w której zyski przedsiębiorstw są proporcjonalne do zobowiązań kapitałowych, nie naruszałaby zasady równego traktowania. Generalnie nie można założyć, że każdemu wspólnikowi przysługuje równy udział w zyskach. Równość polega na tym, że każdy jeden udział jest tyle samo wanny każdego wspólnika.

Postanowienia wynikające z artykułu 20 k.s.h. w zw. art. 242 ust. 1 i art. 245 k.s.h., w szczególności odniesienie do „tych samych okoliczności” wynika pośrednio z spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz zasada „większości panuje nad mniejszością”. Jednak zasada większości nie oznacza, że większość może pozbawić mniejszość wszelkich praw (np. prawa do udziału w zyskach), a zatem nie zawsze (nie we wszystkich przypadkach) rządząca zasada głównego wspólnika uzasadnia nierówne traktowanie wspólników. Ponadto realizacja wielu praw korporacyjnych powinna zakładać równe traktowanie wspólników, niezależnie od ich udziału w kapitale zakładowym⁸⁷.

Na przykład, sprawowanie niewykluczonej kontroli wobec osoby uprawnionej (art. 212 ust. 1 k.s.h.), badanie księgi akcyjnej (art. 188 ust. k.s.h.), badanie sprawozdań finansowych, przegląd protokołów z posiedzeń i odpisów uchwał wymagających poświadczenia przez Komisję Zarządzającą (art. 248 § 4 k.s.h.), zaproszenia na walne zgromadzenia i tym samym, jeżeli nie wprowadzono zmianę umowy spółki (art. 178 i 179 k.s.h.), termin ich przesłania (art. 238 k.s.h.) czy prawo do zwrotu dopłaty w równowartości. W takich przypadkach zarząd spółki nie może dyskryminować żadnego ze wspólnika obojętnie od posiadanego przez niego ilości udziałów w spółce.

Postanowienia z art. 20 k.s.h. nie stanowi, że „te same okoliczności” dotyczą jedynie zakresu udziału w kapitale zakładowym. Tak więc, chociaż wspólnicy posiadają taką samą liczbę udziałów, może zaistnieć szereg okoliczności faktycznych, które stworzyłyby różne okoliczności (w tym podyktowane interesami spółki), które uzasadniałyby nierówne traktowanie tych wspólników. Z tych powodów mogą powstać spory w oparciu o konkretne działania firmy w celu zróżnicowania sytuacji wspólników. Od uchwał podjętych przez walne zgromadzenie wspólnikom zgodnie z art. 249 k.s.h. przysługuje Powództwo o uchylenie uchwały.

---

⁸⁷ S. Sołtysiński, *op. cit.*, s. 306; J.A. Strzępka, E. Zielińska [w:] *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz pod red. J.A. Strzępki*, 2009 (Program C.H. Beck – Legalis, komentarz do art. 20); wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 13 maja 2004 r., (Sygn. V CK 452/03), A. Szumański, *Przymusowy wykup akcji drobnych akcjonariuszy*, PPH Nr 11 z 2001 r., s. 1 i nast.; A. Kidyba, *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz do art. 1-300, Tom I*, wyd. 3, Zakamycze 2005, s. 138; A. Koch, J. Napierała, *Prawo handlowe. Spółki handlowe, umowy gospodarcze*, Zakamycze 2002, s. 120–121.

Zgodnie z tym artykułem, zaskarżanie uchwał zgromadzenia wspólników spółki z o.o. – możliwe jest, gdy:

§ 1. Uchwała wspólników sprzeczna z umową spółki bądź dobrymi obyczajami i godząca w interesy spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie wspólnika może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

§ 2. Zaskarżenie uchwały wspólników nie wstrzymuje postępowania rejestrowego. Sąd rejestrowy może jednak zawiesić postępowanie po przeprowadzeniu posiedzenia jawnego.

Oraz zgodnie z art. 250 k.s.h. prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały wspólników przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom;
- 2) wspólnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu;
- 3) wspólnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu wspólników;
- 4) wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad;
- 5) w przypadku pisemnego głosowania, wspólnikowi, którego pominięto przy głosowaniu lub który nie zgodził się na głosowanie pisemne albo też który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w terminie dwóch tygodni zgłosił sprzeciw.

Wskazać należy, że gdyby w związku z podjętą uchwałą toczyło się postępowanie rejestrowe, zaskarżenie uchwały nie wstrzymuje postępowania rejestrowego. Po unieważnieniu uchwały sąd wykreśla ją z urzędu. Jednak sąd, przed którym toczy się postępowanie o unieważnienie uchwały, może na wniosek zawiesić postępowanie, gdy przeprowadzona jest rozprawa. Zawieszenie tego wpisu trwa do czasu wyroku w sprawie o uchylenie uchwały.

Należy dodać, że z racji art. 246 § 3 k.s.h. zasada rządów większości w spółce z o.o. doznaje pewnych ograniczeń, albowiem uszczuplenie jakiegokolwiek prawa udziałowego czy osobistego wymaga zgody wspólnika, którego dotyczy⁸⁸.

Stosownie do normy zawartej w art. 174 ust. 1 k.s.h. wspólnicy mają równe prawa i obowiązki w spółce, chyba że przepisy prawa lub umowa spółki stanowią inaczej. Cytowana klauzula wyraża zasadę równości praw i obowiązków wspólników spółki, co jest szczególnie istotne przy tworzeniu akcji i przywilejów osobistych. Zasady mają charakter względny i mogą

---

⁸⁸ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, z dnia 23 kwietnia 2014 r., (Sygn. I ACa 26/14).

zostać zmienione postanowieniami umowy spółki lub umowy spółki. Jednak występują problemy z zakresem dopuszczania odstępstw od zasady równości praw i obowiązków wspólników. w zakresie zasady równego traktowania, dlatego należy brać pod uwagę wszelkie przywileje tylko niektórych partnerów, biorąc pod uwagę obie zasady, czy też jest możliwe, że pewne szczególnie przywileje nie są dozwolone ze względu na zasadę równości, chociaż są one może zaburzać i dopuszczać leczenie. Należy również pamiętać, że wielkość udziału w kapitale zakładowym spółki, podobnie jak w przypadku zasady równego traktowania, wpłynie na zakres wielu praw, jakie przysługują wspólnikom w wyniku zasady równości⁸⁹.

W doktrynie prawnej brak jest jednolitej wykładni wzajemnych relacji między powyższymi zasadami. Niektórzy krytycy uważają, że zasada równości jest przejawem zasady równego traktowania. Z drugiej strony panuje pogląd, że zasada równego traktowania różni się od zasady bezwzględnej równości partnerów i zasad tych nie można mylić. Nie oznacza to zatem, że wspólnicy są równi firmie i równi sobie nawzajem. Wreszcie, przedstawione uwagi okazały się dopuszczalne zgodnie normą zwartą w art.174 § 1 k.s.h. wyjątki od zasady równości, w tym przyznane poszczególnym wspólnikom przywileje „uczestnictwa” lub „pojedynczo” pozwalają na nierówne traktowanie wspólników. W kontekście tego ostatniego punktu widzenia art. Za jeden z dopuszczalnych warunków zmiany zasady równego traktowania można uznać § 174 § 1 k.s.h⁹⁰.

Wywodząc z treści art. 20 k.s.h. nie można wyprowadzić zasady bezwzględnej równości wspólników, nawet jeśli ich kapitał zakładowy jest taki sam. Można przypuszczać, że zasady równego traktowania i równości stanowią w pewnym stopniu wspólny zbiór praw i obowiązków, ale mogą też występować elementy, które pojawiają się tylko w jednym lub drugim. W szczególności, jeżeli partnerzy jako wspólnicy, znajdują się w różnych okolicznościach, fakt uprzywilejowania jednej ze stron nie będzie miał wpływu na zasadę równego traktowania, ale może tak być. Ponadto nie każdy przywilej przyznawany indywidualnie, choć to samo dzieje się z wspólnikami, narusza zasadę równego traktowania (np. gdy obiektywny interes spółki sprzyja preferencyjnemu traktowaniu). Dodatkowo mogą istnieć przywileje, które nie mieszczą się w zakresie zasady równego traktowania, ale mogą być postrzegane jako odstępstwo od zasady równości. Taka sytuacja może mieć miejsce w momencie, gdy umowa spółki upoważnia jednego z wspólników do wyrażenia zgody na członków komitet zarządzający zajmujący się konkurującymi interesami spółki. Nadto w zapisach umowy spółki mogą być zawarte ograniczenia

---

⁸⁹ M. Litwińska-Werner, *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz*, wyd. 2, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 212.

⁹⁰ K. Dzioba, R. Rybicki, A. Cempura, A. Stokłosa, A. Kasolik, B. Ziemblicki, K. Dzioba, M. Hendzel, M. Wilińska, O. Mędraś, R. Koch, U. Krokay, *Metodyka pracy prawnika in-house. Metodyka sporządzania umów gospodarczych*, Wolters Kluwer, Lex/el, 2020 r. s. 131-182.

dla konkretnych wspólników co do prowadzenia działalności konkurencyjnej spółki z wykluczeniem innych wspólników⁹¹.

Przykładowy taki zapis może otrzymać następujące brzmienie „Zakaz zajmowania się interesami konkurencyjnymi oraz uczestniczenia w Spółce konkurencyjnej jako wspólnik jawny lub członek władz (art. 211 Kodeksu spółek handlowych) nie dotyczy (wskazanie konkretnej osoby).

Nie można pominąć faktu, że w niektórych przypadkach art. 174 ust. 1 k.s.h. może zmienić zasadę równego traktowania (np. gdy wszyscy wspólnicy zgodzą się na określony przywilej jednego z nich i tym samym zrezygnują z równego traktowania). Nie można jednak zakładać użycia uprawnienia. Postanowienia z art. 174 ust. 1 k.s.h. stanowią, że zakres zasady równego traktowania może być dowolnie zawężony, a nawet całkowicie wyłączony. W związku z tym przyznanie nierównych praw wspólnikom zgodnie z art. 159 k.s.h. lub art. 174 k.s.h., zasadniczo wymaga ustalenia, czy spełniona jest zasada równego traktowania lub czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki przyznania nierównego prawa. traktowanie udziałowców⁹².

Wnioskować należy, że stosownie postanowienia z art. 159 k.s.h., jeżeli wspólnikowi mają być przyznane szczególne korzyści lub jeżeli na wspólników mają być nałożone, oprócz wniesienia wkładów na pokrycie udziałów, inne obowiązki wobec spółki, należy to również zaznaczyć w statucie spółki pod rygorem nieważności.

Za jeden z ustawowych wyjątków – zasadę równości – o której mowa w art. 174 ust. 1 k.s.h. Świadczenia specjalne wymienione w art. 159 k.s.h. należy traktować jako szczególny przywilej osobisty przyznany poszczególnym wspólnikom, zwykle określony w Umowie imiennie.

Norma zawarta w art. 159 k.s.h. dopuszcza zatem przyznanie przywilejów osobistych jednemu wspólnikowi z pominięciem pozostałych, jednak nie można tego uznać za naruszenie zasady równego traktowania. Z drugiej strony, w niektórych przypadkach nadmierne nadmierne przywileje wynikające z pozycji wspólnika w Spółce, mogą być rozpatrywane nie tylko wbrew art. § 20 k.s.h. ma również charakter spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i zasady współżycia społecznego⁹³.

Przywileje osobiste są bezpośrednio związane z partnerami jako wspólnikami. W związku z powyższym przyjmuje się, że sprzedaż wszystkich udziałów spółki przez poszczególnych uprzywilejowanych wspólników spółki automatycznie unieważnia te przywileje. Jeżeli umowa

---

⁹¹ Ibidem.

⁹² A. Szumański, *op. cit.*, s. 1 i nast.; A. Szumański [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, *Kodeks spółek handlowych, Tom II, Wydanie 1, Komentarz do artykułów 151-300*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 430.

⁹³ Wyrok Sądu Najwyższego w Warszawie, z dnia 25 lutego 2010 r., (Sygn. I CSK 384/09).

spółki przewiduje, że dana osoba, niezależnie od statusu wspólnika, ma prawo do powołania jednego członka komitetu zarządzającego i dwóch członków rady nadzorczej, można przyjąć, że pełnomocnictwo nie zostanie unieważnione dopiero przez sprzedaż akcji przez tę osobę, ale tylko przez podjęcie uchwały na walnym zgromadzeniu wspólników przy zmianie statutu spółki polegającej na wykreśleniu postanowień dotyczących tego prawa. Należy podkreślić, że struktura prawna pozwala na tworzenie pewnych praw dla osób, które nie są ich partnerami⁹⁴.

Strony umowy kupna-sprzedaży udziałów nie mogą przenieść swoich osobistych przywilejów na nabywcę ani zachować ich w testamencie na rzecz konkretnego spadkobiercy, skutecznym wobec spółki. Przywilej osobisty jest niezbywalny i nie dziedziczny. Stanowisko to wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 marca 2002 r., zgodnie z którym prawa przyznane przez osoby fizyczne są prawami przyznanymi bezpośrednio określonym osobom, stanowiącymi podmiotowość niezbywalną w stosunku do wspólników, a nie ich prawo udziałowe. Z drugiej strony, przywileje udziałowe (wymienione w art. 174 ust. 3 k.s.h.), w przeciwieństwie do przywilejów osobistych, są z natury zbywalne. Oczywiście zgodnie z art. 182 ust. 1 k.s.h. pozwala na ograniczenie w statucie rozporządzania udziałami uprzywilejowanymi tak, aby ich zbycie było uzależnione od zgody spółki.

Nadanie przywilejów niektórym wspólnikom bez pozostałych wspólników wymaga zgody tych ostatnich, gdyż jest to forma ograniczenia ich praw, o której mowa w art. 246 § 3 ustawy o spółkach handlowych. W ten sposób inni wspólnicy spółki mają wpływ na wszelkie odstępstwa od zasad równości i równego traktowania⁹⁵.

Chociaż norma zawarta w art. 159 k.s.h. nie mówi, czy poszczególne przywileje (takie jak przywileje partycypacyjne) podlegają zasadom, warunkom lub wzajemności, które zdaniem autorów są dopuszczalne w stowarzyszeniach. Przykładowo przyznanie prawa do powoływania członków rady nadzorczej może być uzależnione od realizacji przez wspólnika określonych interesów – np. wynajmu lokalu spółce. Przywileje osobiste można również ograniczyć, podając czas ich trwania, np. trzy lata od dnia utworzenia spółki lub zamiany umowy spółki w części lub uchylenie jej dotychczasowej treści i przyjęcie nowego ujednoczonej umowy spółki⁹⁶.

Doktryna prawna stanowi, że przywilej osobisty nie może dotyczyć osób, o których mowa w art. 174 ust. 3 k.s.h. Nie jest to jednak ogólnie przyjęte stanowisko, gdyż wielu komentatorów dopuszcza „mieszane” partycypację i przywilej osobisty, czyli możliwość konstruowania przywilejów głosowania lub dywidendy o charakterze osobistym. Potwierdza to orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 września 1995 r., zgodnie z którym statut spółki z o.o. może przewidywać

---

⁹⁴ Ibidem.

⁹⁵ P. Chmielnicki, B. Paxford, A. Szplit, *Rady nadzorcze. Wykładnia przepisów i efekty ich stosowania*, Difin, Warszawa 2016, s. 45-87.

⁹⁶ M. Rodzynkiewicz, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2018, s. 337.

przyznanie wspólnikom szczególnych korzyści w odniesieniu do poszczególnych akcji, w szczególności w zakresie liczby głosów w tym podział zysków.

Trzeba się jednak zgodzić, że pomimo braku statutów sp. z o.o. sprowadza się do art. 354 ust. 3 k.s.h. przywileje osobiste, w tym uprawnienia, o których mowa w art. 174 ust. 3 k.s.h. nie może naruszać ograniczenia uprzywilejowania udziałów określonych w ustawie w związku.

Ustanowienie przywilejów zwiększających dywidendy lub zwiększające liczbę głosów indywidualnych może nastęrczać poważnych trudności praktycznych. Na przykład może być wątpliwe, czy „osobisty przywilej zwiększania dywidend” powinien być rozpatrywany w kontekście art.196 k.s.h. (tj. dywidenda do 150% z tytułu u udziałów nieuprzywilejowanych) lub w kontekście art. 191 ust. 2 k.s.h. poprzez traktowanie jej jako szczególny sposób podziału zysku może przecież przysługiwać wyższe zyski niż art. 196 k.s.h⁹⁷.

Również w przypadku wzrostu przywilejów osobistych dywidenda będzie odpowiadać art. 196 k.s.h., nie byłoby możliwe ustanowienie pierwszeństwa dla tego samego wspólnika spółki na podstawie art. 191 k.s.h., ponieważ stanowiłoby to obejście przepisów dotyczących maksymalnej dywidendy. Z tego powodu bardziej praktycznym rozwiązaniem, gdzie intencją jest przyznanie partnerom zwiększonego udziału w zyskach, wydaje się oparta na sztuce konstrukcja osobistego przywileju. Dywidendy mogą być również powiększone na podstawie udziałów wspólnika przekazanych temu wspólnikowi.

W przepisach kodeksu spółek handlowych dotyczących spółek z ograniczoną odpowiedzialnością nie ma odpowiednika w porównaniu do spółki akcyjnej, gdzie zgodnie art. 304 ust. 4 k.s.h., stanowi, że umowa spółki akcyjnej nie może zawierać postanowień naruszających charakter lub obyczaje spółki akcyjnej. nie zwalnia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zobowiązania wynikające z przygotowania umowy z o.o są zgodne z „naturą” i dobrymi obyczajami tej firmy. Dotyczy to również postanowień statutu, które przyznają wspólnikom osobiste przywileje⁹⁸.

Ustawodawca nie przewidział w kodeksie spółek handlowych pozytywnej czy negatywnej listy przywilejów osobistych. Wśród możliwych do zastosowania przywilejów osobistych można na przykład wymienić: prawo do powoływania zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej, pierwszeństwo otrzymania zwracanych dopłat, prawo rozszerzonej kontroli, prawo otrzymywania od spółki pożyczek na preferencyjnych warunkach, prawo uzyskiwania od rady nadzorczej kwartalnych raportów z wynikami nadzoru, prawo korzystania z lokalu spółki, prawo korzystania z samochodu należącego do majątku spółki, prawo otrzymywania wyrobów spółki, wykraczające

---

⁹⁷ A. Nowicki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz do art. 151-226 K.S.H.*, C.H. Beck, 2017, s. 115 i n.

⁹⁸ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, z dnia 31 października 2013 r., (Sygn. I ACa 497/13).

ponad liczbę posiadanych udziałów (nieproporcjonalnie) prawo do objęcia udziałów w podwyższonym kapitale, prawo pierwszeństwa zaspokojenia z majątku likwidowanej spółki, prawo do podwyższonego udziału w kwocie pozostającej po spłacie wszelkich zobowiązań likwidowanej spółki, wymóg zgody wspólnika na określone czynności spółki oraz prawo weta, prawo uzyskiwania od zarządu sprawozdań dotyczących działań zarządu spółki⁹⁹.

Należy jednak zauważyć, że aby ocenić, czy dany przywilej nie jest niezgodny z charakterem spółki, dobrymi praktykami lub zasadą równego traktowania, konieczne jest odwołanie się do okoliczności danej firmy i umowy spółki. Nadanie określonych przywilejów osobistych jednemu wspólnikowi nie może naruszać powyższych wytycznych np. przyznanie prawa do powołania wszystkich członków komitetu zarządzającego wspólnikom posiadającym 90% udziałów w spółce przy jednoczesnym przyznaniu innemu wspólnikowi posiadającym kilka procent udziałów w spółce, mogą zostać uznane za sprzeczne z zasadami etyki i równego traktowania. Jednak w każdym przypadku przyznanie znaczących przywilejów akcjonariuszom mniejszościowym niekoniecznie jest naruszeniem dobrych obyczajów, zwłaszcza gdy akcjonariusze zbiorowo dokonują znaczących świadczeń na rzecz spółki.

Jednak w kontekście zasady równego traktowania, art. 174 § 4 k.s.h., a biorąc pod uwagę charakter spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, rozważnym jest przyznanie poszczególnym wspólnikom prawa wniesienia sprzeciwu. Trudno jest zaakceptować zapisy w statucie, które dają wspólnikom mniejszościowym prawo sprzeciwu wobec jakiegokolwiek uchwały wspólników przy wprowadzaniu „ważności” uchwał wspólników, tylko jeśli wspólnicy uczestniczą w zgromadzeniu) czy wprowadzenie zarządu obowiązek uzgodnienia ze stroną trzecią (Wszystkie umowy wymagają warunków uzgodnionych przez wspólników uprzywilejowanych¹⁰⁰).

Mając jednocześnie na uwadze, że nie ma w umowie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, która jest równoznaczna z art. 354 ust. 3 k.s.h., za rozumiane jest tylko bezpośrednie postanowienie umowy spółki, które stanowi, że danemu wspólnikowi przysługuje np. 10 głosów, mimo że posiada tylko jeden udział.

Podobnie jak w przypadku przyznawania przywilejów osobistych, wspólnicy powinni mieć na uwadze, że nie mogą naruszać korporacyjnych lub grzesnościowych przy tworzeniu różnych przywilejów udziałów (m.in.: dotyczących dywidendy, prawa głosu, likwidacji podziału majątku spółki). Priorytetowe katalogi współdzielone nie są wyłączone (np. przywileje osobiste). Inne rodzaje udziałów uprzywilejowanych niż wymienione w art. 174 § 3 k.s.h., ale musi to być wyraźnie określone w umowie spółki. Preferencyjne przywileje niektórych wspólników nie mogą

---

⁹⁹ Sąd Apelacyjny w Katowicach, z dnia 16 grudnia 2004 r., (Sygn. I ACa 1142/04).

¹⁰⁰ T. Siemiątkowski, R. Potrzebszcz, w: Siemiątkowski, Potrzebszcz, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, 2011 r. s. 186 i n.

prowadzić do sytuacji, w której prawa korporacyjne nieuprzywilejowanych partnerów są jedynie iluzoryczne¹⁰¹.

Taka interpretacja niewątpliwie naruszałaby zakaz dyskryminacji wyrażony w art. § 20 k.s.h. Aby jednak ustalić, czy przyznany przywilej nie narusza charakteru firmy, dobrych obyczajów lub zasady równego traktowania, konieczne jest odwołanie się do okoliczności danej firmy i stanowiska wspólników. Powszechnie uważa się, że tworzenie częściowych przywilejów głosowania jest niedozwolone.

Jednym z dopuszczalnych warunków ograniczania stosowania zasady równego traktowania poprzez przyznanie określonych przywilejów (uczestnictwa lub indywidualnego) określonym partnerom jest zgoda innych partnerów na ich przyznanie (tj. zgoda na nadanie ich przez wprowadzenie). W literaturze przedmiotu zgoda jest uważana za niezbędną ze względu na art. 246 § 3 k.s.h., gdyż określone przywileje są formą ograniczenia praw partycypacyjnych (lub praw przyznanych przez osoby fizyczne) innych wspólników. Zgoda jest również zrzeczeniem się zasady równego traktowania w jej zakresie.

Wbrew temu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, należy jednak rozważyć rezygnację z równego traktowania w każdych okolicznościach, czy też ogólną zgodę na jakąkolwiek formę uprzywilejowania innych wspólników, czy też wprost zgodę na przywileje naruszające dobre praktyki.

Sytuacje, w których partnerzy zgadzają się na nierówne traktowanie, są zwolnione z weryfikacji, czy takie traktowanie jest uzasadnione w obiektywnych okolicznościach związanych z interesami spółki¹⁰².

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 1991 r.¹⁰³, który stanowi, że jeżeli umowa spółki przyznaje wszystkim wspólnikom taką samą kwotę zysków, bez różnicy w ich sprawie, zmiany niniejszej Umowy, w tym uzależnienie prawa do części pożytków od spełnienia określonych warunków, prowadzące do podjęcia uchwały „ograniczenie praw osób fizycznych do wypłaty na rzecz poszczególnych wspólników” i wymaga zgody wszystkich wspólników.

Zakres i formę preferencji osobistych i udziałowych określa zasada równego traktowania oraz charakter i dobre obyczaje. Należy jednak pamiętać, że w ramach zasady równego traktowania istnieją przesłanki ograniczające jej stosowanie. Na przesłanki te składają się przede wszystkim różne różnice w sytuacji poszczególnych wspólników (takich jak czas, środki, kontrakty itp.), ale także obiektywne interesy firmy i zrzeczenie się równego traktowania. Z

---

¹⁰¹ S. Sołtysiński, T. Sójka, w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Legalis, Warszawa 2013. s. 388.

¹⁰² T. Siemiątkowski, R. Potrzeńcz [w:] J.P. Naworski, K. Strzelczyk, T. Siemiątkowski, R. Potrzeńcz, *Komentarz do Kodeksu Spółek Handlowych. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2001, s. 226-227; tak też – M. Rodzyńkiewicz, *op. cit.*, s. 242-243.

¹⁰³ Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 10 lipca 1991 r., (Sygn. IV CR 687/90).

drugiej strony normy – charakter firmy i dobre obyczaje – są bezwzględnie wiążące, a przywileje naruszające te normy należy uznać za nieważne.

2.5. Prawo objęcia a pierwszeństwo udziałów

Stosownie do postanowień art. 258 § 1 k.s.h., pierwszeństwo objęcia nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością chroni wspólników przed sytuacją, w której jeden ze wspólników może przejąć władanie spółki. Jeżeli umowa spółki lub uchwała o podwyższeniu nie stanowi inaczej, zasadą jest objęcie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym w stosunku do posiadanych dotychczas udziałów. Stosunkowe objęcie udziałów przez wspólników należy odnosić do proporcji wobec wspólnika i wobec pozostałych wspólników.

Przedmiotem szczególnych kontrowersji w literaturze i wyraźnej różnicy w orzecznictwie Sądu Najwyższego po zmianach ustawy o spółkach gospodarczych, które weszły w życie w styczniu 2004 roku, była możliwość wyłączenia prawa w procesie uproszczenia podwyższenia kapitału zakładowego. Na marginesie dyskusji pozostawała jednak kwestia szczególnie istotna w transakcjach venture capital¹⁰⁴, a mianowicie wyłączenie obowiązku pierwokupu uzyskania zgody dotychczasowych wspólników w ramach podwyższenia kapitału zakładowego.

Stosownie do normy zawartej w art. 258 § 1 k.s.h. obejmuje prawo pierwokupu przyznania dotychczasowym wspólnikom warunkowego prawa do objęcia nowych udziałów i w podwyższenia kapitału zakładowego spółki w stosunku do udziałów, które już posiadają. Prawo to może być wyłączone w statucie spółki lub w uchwale walnego zgromadzenia wspólników. Jednak możliwość objęcia nowych udziałów jest zawsze pochodną podwyższenia kapitału zakładowego, co może wynikać ze zmiany statutu spółki zgodnie normą wynikającą z art. 257 § 1 k.s.h.) lub braku takiej zmiany. Ponieważ prawo pierwokupu jest niekiedy uważane za prawo udziału, o którym mowa w art. 246 § 3 k.s.h. oraz art. 257 § 3 k.s.h. nakazuje odpowiednie zastosowanie art. 260 § 2 k.s.h.

2.6. Sprzedaż udziałów

Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością mogą mieć równą lub nierówną wartość. Partner posiada więcej niż jeden udział, gdy mają taką samą wartość, co pozwala mu sprzedać jedną lub więcej udziałów. Z drugiej strony k.s.h. pozwala na sprzedaż niewielkiego udziału udziałów, gdy udziały mają nierówną wartość, ale nie może tworzyć akcji poniżej 50 zł

---

¹⁰⁴ średnio i długoterminowe inwestycje w przedsiębiorstwa niepubliczne znajdujące się we wczesnych fazach rozwoju realizowane przez wyspecjalizowane podmioty.

z powodu tego podziału. Warunki sprzedaży częściowych równych udziałów dopuszcza art. 181 k.s.h.¹⁰⁵.

Sprzedaż udziałów jest skuteczna dla samej spółki od dnia wystawienia przez spółkę zawiadomienia o sprzedaży oraz podpisania umowy sprzedaży. Najczęściej kupujący zawiadamiania o tej czynności przedkładając umowę sprzedaży, do której w zawiadomieniu dołącza swoje dane w tym adres do korespondencji w celu aktualizacji danych w księdze udziałów. Fakt, wyrażenia zgody przez spółkę na sprzedaż udziałów nie jest jednoznaczny z faktem dokonania tej czynności. Dlatego w rejestrach spółki do momentu jej zawiadomienia figurować powinien dotychczasowy wspólnik.

Brak zawiadomienia spółki oznacza, że sprzedający nadal uważany jest za wspólnika posiadającego tę samą liczbę udziałów, a więc kupujący nie jest uważany za wspólnika uprawnionego do wykonywania praw i obowiązków wynikających z posiadania udziałów w spółce w tym głównego prawa tj. wykonywania prawa głosu na zgromadzeniach wspólników w tym na obowiązkowych zgromadzeniach wspólników przewidzianych w art. 231 § 1 k.s.h. tj. „Zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.”

Z tego można wywodzić tezę, z której wynika, że samo nabycie udziałów stanie się skuteczne dopiero po zgłoszeniu spółce, a co za tym idzie spółka jest zobowiązana do aktualizacji listy wspólników i złożenia jej do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Już ten wpis ma charakter deklaratoryjny, który jedynie potwierdza istniejące już prawo, które do tego, by obowiązywać, nie wymaga wpisu. Wpis w takim przypadku ma jedynie charakter potwierdzający. Przy czym zaznaczyć należy, iż mimo wszystko jest to wpis konieczny, mimo że nie sam w sobie nie wywołuje żadnych skutków prawnych¹⁰⁶.

Zbycie udziałów może mieć taki skutek w formie sprzedaży, darowizny, zamiany lub innej nienazwanej umowy. Jak wynika z postanowień art. 155 § 1 kodeksu cywilnego „Umowa sprzedaży, zamiany, darowizny, przekazania nieruchomości lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia własności rzeczy co do tożsamości oznaczonej przenosi własność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły”.

Zbycie udziałów nie jest czynnością prawną spółki, ale czynnością pomiędzy kupującym a sprzedającym. Jednak w wyjątkowych sytuacjach spółka może stać się nabywcą udziałów – nabywając akcje w celu umorzenia akcji lub nabywając akcje w toku egzekucji.

---

¹⁰⁵ T. Siemiątkowski, R. Potrzeńcz, w: Siemiątkowski, Potrzeńcz, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el Warszawa 2011, s. 18 i n.

¹⁰⁶ A. Kidyba, *Komentarz kodeksu spółek handlowych do art. 1-300 K.S.H.*, art. 192, pkt 2, Lex/el, Warszawa 2017, s. 313 i n.

Drugim sposobem na nabycie udziałów w spółce jest wykorzystanie z wzorców umów do podpisywania umów, za pomocą wzorców udostępnionych w systemie teleinformatycznym. Oświadczenie kupującego i sprzedającego powinno być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym. W tym wypadku podpisy potwierdzone profilami zaufanymi, podobnie jak kwalifikowane podpisy elektroniczne, zastępują podpisy odręczne w kontakcie z podmiotami publicznymi¹⁰⁷.

2.7. Prawo pierwszeństwa

Prawo pierwokupu sprzedanych udziałów jest bardzo powszechną klauzulą w umowach spółek. W przypadku zawarcia tej klauzuli w umowie spółki może dojść do sytuacji, w której prawo pierwokupu należy się dotychczasowym wspólnikom. Oznacza to, że wspólnik zamierzający sprzedać udziały zobowiązany jest najpierw zaoferować udziały innym wspólnikom lub tym, którym przyznano prawo pierwokupu. Wystarczy zatem, że pozostali oświadczą, że zrzekają się wykonywania pierwszeństwa. Ustawodawca nie przewidział formy tego zawiadomienia, jednak powszechnie stosuje się zawiadomienie w formie dokumentu przekazanemu zarządowi, który ten przekazuje wolę sprzedaży pozostałym wspólnikom.

W celu uniknięcia zarzutu niewłaściwego zawiadomienia o takim fakcie pozostałych wspólników, warto opisać procedurę zawiadomienia w umowie spółki. Takie zawiadomienie może zawierać terminy do wypowiedzenia się w sprawie pierwokupu w tym cenę sprzedaży wszystkich lub części udziałów w spółce¹⁰⁸.

Zawiadomienie pozostałych wspólników (procedura)

Przykładowe wyżej opisane zapisy mogą przedstawiać następującą procedurę. „Wspólnicy mający co najmniej 50 udziałów mają prawo pierwszeństwa nabycia udziałów przeznaczonych do zbycia w stosunku, w jakim udziały Wspólników posiadających co najmniej 50 udziałów i jednocześnie zainteresowanych nabyciem pozostają względem siebie do liczby udziałów przeznaczonych do zbycia.

Wspólnik zamierzający zbyć swoje udziały obowiązany jest zawiadomić o tym na piśmie Zarząd, wskazując w zawiadomieniu ilość udziałów przeznaczonych do zbycia oraz ich ceny. Zarząd zobowiązany jest wysłać listami poleconymi, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru albo doręczyć w inny sposób z potwierdzeniem doręczenia, do wszystkich Wspólników posiadających

---

¹⁰⁷ R. Pabis, w: Bieniak i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Legalis, Warszawa 2015, s. 608 i n.

¹⁰⁸ S. Sołtysiński, A. Szajkowski, M. Tarska, A. Herbet, w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, C.H. Beck., Warszawa 2014, t. 2, s. 360.

co najmniej 50 udziałów, na adresy widniejące w księdze udziałów, zawiadomienia o zamiarze zbycia udziałów wraz ze wskazaniem ceny¹⁰⁹.

Jeżeli w terminie 21 dni od daty doręczenia lub awizowania ostatniego z zawiadomienia żaden ze Wspólników posiadających co najmniej 50 udziałów nie wyrazi woli nabycia udziałów, wspólnik, który zamierza zbyć udziały może wskazać Zarządowi osoby zamierzające nabyć udziały lub pozostali Wspólnicy posiadający co najmniej 50 udziałów wspólnie mogą wskazać osoby zamierzające nabyć udziały, przy czym cena, za jaką mogą być zbyte udziały nie może być niższa od ceny wskazanej w zawiadomieniu o chęci sprzedaży udziałów.

Takie przykładowe zapisy nie tylko wskazują określają procedurę prawa pierwokupu, lecz ograniczają wspólników mniejszościowych posiadających przykładowo jeden udział. Zapisy zabezpieczają głównych wspólników oraz interesy spółki by ta pozostała w władaniu wspólników dotychczasowych oraz niedopuszczeniu ewentualnych niechcianych wspólników.

2.8. Sprzedaż w drodze licytacji publicznej

W przypadku nie dojścia do sprzedaży udziałów w trybie nie skorzystania z uprawnień przysługujących jej z art. 185 k.s.h. czyli spółka nie wystąpi z wnioskiem o oszacowanie albo nie wskaże nabywcy albo wskazany nabywca nie zapłaci ceny, oraz umowa spółki nie przewiduje żadnych ograniczeń co do zbycia udziału, a co za tym idzie, art. 185 k.s.h. w ogóle nie ma zastosowania i strony nie złożą wniosku do organu egzekucyjnego na sprzedaż z wolnej ręki albo sprzedaż lub ta nie dojdzie do skutku, w przypadku złożenia stosownego wniosku wierzyciela następuje sprzedaż udziałów w drodze licytacji publicznej¹¹⁰.

W tym przypadku mają stosownie do normy z art. 911⁷ § 4 k.s.h. „do sprzedaży prawa w drodze licytacji stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży licytacyjnej w egzekucji z ruchomości. Ogłoszenia udostępniane w związku ze sprzedażą w drodze licytacji papierów wartościowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2080 oraz z 2021 r. poz. 355) nie stanowią oferty publicznej papierów wartościowych w rozumieniu art. 2 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/WE (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2017, str. 12).

---

¹⁰⁹ S. Sołtysiński, A. Szajkowski, M. Tarska, A. Herbet, w: Sołtysiński i in., *Komentarz K.S.H.*, Lex/el, Warszawa 2014, t. 2, s. 608 i n.

¹¹⁰ M. Barczyk, *Zajęcie udziałów w spółce z o.o w postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, „Prawo Spółek”, Nr 1/2006, s. 6.

Do tej sprzedaży nie stosuje się przepisu art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.”

Podobnie jak w przypadku egzekucji z ruchomości, sprzedaż w drodze licytacji prawa majątkowego nie wymaga uprzedniego skorzystania z trybu sprzedaży z wolnej ręki. Jak wykazano wyżej, sprzedaż z wolnej jest możliwa jedynie wskutek zgodnej inicjatywy stron, co jest argumentem potwierdzającym przedstawioną tezę¹¹¹.

Czyli w tym przypadku zastosowanie mają normy wynikające z przepisów art. 867 - 879 k.p.c. Pomimo dosłownego brzmienia art. 909 k.p.c. którego brzmienie wprowadza, że „przepisy o egzekucji z wierzytelności stosuje się odpowiednio do egzekucji z innych praw majątkowych, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.” W tym wypadku ustawodawca skierował, aby sam przebieg licytacji stosowany zgodnie z przepisami o licytacji z ruchomości wprost do licytacji innych praw majątkowych, należy przyjąć, że z oczywistej różnicy pomiędzy tymi przedmiotami egzekucji wynika jednak, że przepisy te należy stosować odpowiednio.

Norma zawarta w art. 867 § 3 stanowi, że „Obwieszczenie o licytacji komornik doręcza dłużnikowi najpóźniej na tydzień przed rozpoczęciem licytacji”. Natomiast po nowelizacji art. 867 § 1¹ zmieniony przez art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.803) zmieniającej nin. ustawę z dniem 12 maja 2023 r. wskazuje się, że „obwieszczenie o licytacji zamieszcza się na tablicy ogłoszeń w budynku sądu rejonowego właściwego dla miejsca licytacji oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej. Jeżeli wartość ruchomości, objętych jednym obwieszczeniem o licytacji, została oszacowana na kwotę wyższą niż pięć tysięcy złotych, komornik może zamieścić obwieszczenie o licytacji także w dzienniku lub czasopiśmie poczytnym w danej miejscowości. Obwieszczenie o licytacji doręcza się stronom i dozorczy zajętych ruchomości.”

Przepis nie wskazuje, że obwieszczenie o licytacji ma być doręczone wierzycielowi oraz w jakim terminie. W tym przypadku komornik stosuje art. 763 § 1 k.p.c. wskazujący, że „Komornik zawiadamia stronę o każdej dokonanej czynności, o której terminie nie była zawiadomiona i przy której nie była obecna, i na jej żądanie udziela wyjaśnień o stanie sprawy.” Jednak już sam termin zawiadomienia wierzyciela nie ma wpływu na skuteczność dojścia do samej czynności jaką jest licytacja publiczna zajętych udziałów. Co prowadzi do wniosku, że ani wierzyciel ani sama spółka nie tylko nie ma obowiązku być zawiadomiona w wyprzedzeniu czy też nie jest istotny fakt ich zawiadomienia o czynności do ewentualnej wadliwości postępowania egzekucyjnego. Ustawodawca albo celowo pominął fakt zawiadomienia stron, aby nie przedłużać postępowania egzekucyjnego lub ich obecność na licytacji jest nieistotna. Istotnym elementem

---

¹¹¹ T. Wiśniewski, *Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji* „Rejent”, Nr 2/1994, s. 75.; A. Różalska, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.*, „Problemy egzekucji sądowej” Nr XXII/1997, s. 7.

obwieszczenia jest określenie miejsca i czasu licytacji. Nie powstaje zatem obowiązek dodatkowego zawiadomienia wierzyciela o dokonanej czynności w trybie art. 763, ponieważ nie zostanie spełniona przesłanka braku zawiadomienia o terminie czynności, a ze względu na łącznik „i” przesłanki z tego artykułu powinny być spełnione łącznie¹¹².

Miejscem licytacji zgodnie z d.k.p.c., którego art. 601 § 1 stanowił, że „licytacja odbędzie się w miejscu, gdzie się znajdują ruchomości”. Na gruncie k.h., który w art. 175 zakazywał wystawiania na udział dokumentów na okaziciela i na zlecenie, co oznaczało, a contrario, dopuszczalność wystawiania dokumentów imiennych. Na tle d.k.p.c. J. Jodłowski przyjmował, że co do zasady „licytacja odbywać się powinna w lokalu, w którym mieści się siedziba spółki (...)”¹¹³.

W obecnym brzmieniu przepisu 867 § 1² k.p.c. „w obwieszczeniu o licytacji komornik określa czas, miejsce, przedmiot oraz warunki licytacji, sumę oszacowania i cenę wywołania oraz miejsce i czas, w których można oglądać ruchomości. Ponadto w obwieszczeniu o licytacji zamieszcza się wzmiankę, że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do przeprowadzenia licytacji i przybicia na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie ruchomości od egzekucji i uzyskały w tym zakresie orzeczenie wstrzymujące egzekucję”

Jako miejsce w przeciwieństwie do d.k.p.c. ustawodawca już nie ograniczył wskazania miejsca licytacji, gdzie ze względu na brak fizycznego przedmiotu licytacji zwyczajowo komornicy wyznaczają takie miejsce jako swoją kancelarię. Takie rozwiązanie jest praktyczne ze względu na przygotowanie stosownych zaświadczeń oraz nie wzbudza niepotrzebnych emocji związanych w przebiegu licytacji w spółce czy też u dłużnika¹¹⁴.

Wprawdzie ustawodawca nie wskazał miejsca prowadzenia licytacji to zwyczajowo taka licytacja odbywa się jak wspomniano w kancelarii komornika, który prowadzi postępowanie. Jednak sama licytacja może zostać wyznaczona również w innym miejscu. Taką przesłanką mogą być warunki przestrzenne kancelarii, które mogłyby nie zapewnić możliwości uczestniczenia w licytacji wszystkich licytantów. Dodać tu należy, że licytacja odbywa się w trybie publicznym, czyli licytacja zaadresowana do nieograniczonej grupy uczestników i w której może brać udział każda osoba pełnoletnia po spełnieniu podanych warunków, jednakże mogą stawić się również osoby w charakterze publiczności. W tym wypadku osoby chętne do brania udziału w charakterze publiczności nie muszą składać dodatkowego wniosku o udział, lecz wystarczy się stawić w miejscu i czasie ogłoszonym w obwieszczeniu o licytacji.

---

¹¹² J. Jodłowski, *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.* „Palestra”, Nr 7/1937, s. 636-637.

¹¹³ M. Czaja, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.*, GIFIN, Poznań 1995, s. 8.

¹¹⁴ H. Pietrzykowski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2006, s.121.; J. Jankowski, *Sposoby egzekucji świadczeń pieniężnych a przedmiot egzekucji*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego”, Nr 10-11/2007, s. 8.

Nie ma uzasadnienia dla przyjęcia, że licytacja udziałów zajętych przez organ egzekucyjny powinna się odbyć w siedzibie spółki, ponieważ żaden przepis nie zobowiązuje spółki do znoszenia skutków takiej czynności, ani też trybu udostępniania komornikowi i licytantom pomieszczeń w spółce. Jednakże w przypadku wyrażenia przez zarząd spółki zgody nie ma prawnego przeciwwskazania do tego, aby licytacja odbyła się w siedzibie spółki a wręcz może mieć to pozytywny wpływ na przebieg licytacji oraz sumy za jaką takie udziały mogą być sprzedane.

Często istotną częścią licytacji jest zachęcenie licytantów do podbicia ceny. Stosownie do normy zawartej art. 867 § 1² k.p.c. „W obwieszczeniu o licytacji komornik określa czas, miejsce, przedmiot oraz warunki licytacji, sumę oszacowania i cenę wywołania oraz miejsce i czas, w których można oglądać ruchomości. Ponadto w obwieszczeniu o licytacji zamieszcza się wzmiankę, że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do przeprowadzenia licytacji i przybicia na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie ruchomości od egzekucji i uzyskały w tym zakresie orzeczenie wstrzymujące egzekucję.” Zgodnie z przyjętą tezą, że do sprzedaży udziałów stosuje się odpowiednio przepisy o licytacji ruchomości to niemożliwym do spełnienia warunkiem jest możliwość wskazania miejsca i czasu do oglądania ruchomości¹¹⁵.

Ustawodawca nie przewidział, że komornik może dokonać zajęcia nie fizycznomaterialnego go przedmiotu jak udziały w spółce. Dlatego w obwieszczeniu o licytacji zajętych udziałów zgodnie z przyjętą praktyką komornicy modyfikują obwieszenie na potrzeby danej licytacji, w której wskazują informacje takie jak:

- miejsce i czas licytacji;
- dokładny opis licytowanych udziałów z uwzględnieniem nawy spółki, numeru KRS, jej siedziby, wartości nominalnej udziału oraz wartości oszacowania, czyli realnej wartości udziału;
- Informacja o przebiegu licytacji, wadium, postąpieniu, czasu uiszczenia zapłaty.

Wadium nie jest obowiązkowe, gdyż zgodnie z postanowieniami art. 867¹ § 1 k.p.c. „Przystępujący do przetargu jest obowiązany złożyć rękojmię w wysokości jednej dziesiątej sumy oszacowania, najpóźniej w dniu poprzedzającym przetarg. Rękojmia nie składa się, jeżeli suma

---

¹¹⁵ A. Niewęgłowski, S. Kidyba, A. Kidyba, *Rejestracja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z wykorzystaniem wzorca umowy*, Lex/el, Warszawa 2021, s. 57 i n.

oszacowania jest niższa niż pięć tysięcy złotych.” Co prowadzi do wniosku, że wadium nie jest konieczne, jeżeli sprzedawane udziały są oszacowane poniżej kwoty pięciu tysięcy złotych¹¹⁶.

Wracając do sprawy oglądania ruchomości, to ten fragment jest przez organ egzekucyjny pomijany. Mimo tego pominięcia nie stanowi to przeszkody do przeprowadzenia licytacji lub złożenia skutecznej skargi komornika. W przypadku gdy zajęte udziały były wycenione przez biegłego sądowego powołanego do tej czynności, komornik w obwieszczeniu zamieszcza informację, że opinia biegłego wraz z wyceną znajduje się w aktach postępowania, gdzie z tym fragmentem akt mimo tajemnicy postępowania ewentualni zainteresowani mogą się zapoznać.

Na gruncie polskiego ustawodawstwa wyróżnia się dwa rodzaje tajemnic, tj. tajemnice zawodowe oraz inne tajemnice prawnie chronione. Mimo wszystko, że pojęcia są powszechnie znane i używane to z uwagi na brak definicji legalnej tych pojęć. W doktrynie o orzecznictwie przyjmuje się, że tajemnice zawodowe, bo to one są przedmiotem naszego zainteresowania, można uznać za tajemnice związane z wykonywaniem danego zawodu. Wobec tego nie budzi wątpliwości, że tajemnica zawodowa „istnieje, gdy wiadomość nią objęta została uzyskana przez osobę reprezentującą określony zawód lub pracującą określonych instytucjach (na przykład bank, urząd skarbowy itp.), w związku z czym było możliwe wejście w posiadanie cudzej tajemnicy czy sekretu.”¹¹⁷

Wobec powyższego wskazaną definicję, założyć należy, że zakresem podmiotowym obejmuje ona m.in. osoby wykonujące zawód zaufania publicznego między innymi lekarzy, sędziów, prokuratorów, a także komorników sądowych. Na szczególny status komornika wskazuje Kodeks karny, zgodnie z którym art. 115 §13 ust. 3 za funkcjonariusza publicznego uznaje się: „sędzia, ławnik, prokurator, funkcjonariusz finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, notariusz, komornik, kurator sądowy, syndyk, nadzorca sądowy i zarządca, osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy,”

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności komornik nie może udostępnić akt postępowania, lecz tylko ich fragment w postaci wyceny udziałów.

W skład wyceny udziałów wchodzi część formalno-prawną, analizy branżowe, analizę spółki oraz wynik wyceny. Obecnie są stosowane trzy metody do wyceny udziałów metody dochodowe, majątkowe i porównawcze¹¹⁸.

Metoda dochodowa bazuje na regule wartości bieżącej, w której wartość aktywów jest wartością przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych, pochodzących z tych aktywów.

---

¹¹⁶ E. Wengerek, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1978, s. 7.

¹¹⁷ M. Jabłoński, J. Węgrzyn, *Ochrona tajemnic w polskim porządku prawnym — tajemnica radcowska i adwokacka*, „Przegląd Prawa i administracji” 2014, XcV, s. 67.

¹¹⁸ Z. Szczurek [w:] *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Wolters Kluwer, Sopot 2007, s.114.

Podstawą wyceny są przygotowane projekcje finansowe oraz oszacowany poziom ryzyka przedsiębiorstwa¹¹⁹.

Metoda majątkowa jest najczęściej stosowaną metodą do wyceny udziałów, gdzie wartość stanowi sumę poszczególnych aktywów przedsiębiorstwa. Tak obliczona wartość pomniejszana jest o zobowiązania. W tym przypadku wyróżnione są następujące metody literaturze i praktyce wyróżnia się cztery rodzaje metod majątkowych:

1. Księgowa;
2. Skorygowanych aktywów netto;
3. Likwidacyjna;
4. Odtworzeniowa;
5. Metoda księgową.

Podstawę do określenia wartości w tej metodzie stanowi bilans przedsiębiorstwa, który powinien być sporządzony na datę wyceny. Wartość określa się poprzez określenie różnicy między wartością księgową aktywów, a sumą wartości księgowej pasywów bieżących i zobowiązań długoterminowych. Podstawową wadą tej metody jest fakt, że wartość księgową nie równa się z reguły wartości rynkowej, zaś proces wyceny składa się z:

1. Ustalenie bilansu wycenianego przedsiębiorstwa,
2. Przeprowadzenie niezbędnych korekt polegających na aktualizacji danych na dzień wyceny,
3. Skorygowanie wartości wszystkich aktywów do ich wartości rynkowej,
4. Skorygowanie wartości zobowiązań do ich wartości rynkowej,
5. Określenie wartości przedsiębiorstwa.

Miejsce licytacji jak wspomniano może być siedziba spółki. Jest to o tyle psychologiczne podjęcie, że ewentualny licytant w przyływie emocji związanych z licytacją widząc przedsiębiorstwo, majątek, pracowników może podbić cenę zaś wizytę w spółce odebrać jako zachętę oraz wizję przyszłych zysków w postaci dywidendy, czyli aktywa wypłacanego wspólnikom jako wynagrodzenie najczęściej proporcjonalnie do posiadanych udziałów, chyba, że umowa spółki określa jej wypłatę w inny sposób¹²⁰.

---

¹¹⁹ J.A. Strzępka, E. Zielińska, w: Strzępka, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, C. H. Beck Warszawa 2015, s. 551-552.

¹²⁰ T. Wiśniewski, *Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Zielona Góra 1994, s. 11,

Z drugiej strony komornik, który udostępni opis i oszacowanie udziałów w celu zdobycia jak największej ilości osób zainteresowanych, że być narażony na zarzut udostępnienia tajemnicy przedsiębiorstwa która wchodzi w skład tajemnicy handlowej.

Postanowienia art. 11 ust. 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w brzmieniu "Przez tajemnicę przedsiębiorstwa rozumie się nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności" może stanowić taką przesłankę¹²¹.

Wnioskiem de lege lata, może być odpowiednim zmianą przepisów oraz wręcz nakazanie komornikowi przed licytacją umożliwienie potencjalnym nabywcom zapoznania się z opisem zajętego prawa, jeżeli został sporządzony albo z protokołem oszacowania, w zakresie w jakim informacje w nim zamieszczone nie są tajemnicą przedsiębiorstwa i mogą zostać przekazane do publicznej wiadomości, bez szkody dla spółki.

Zagadnienie dotyczące udostępniania informacji o udziale, co prowadzi do udzielenia informacji o całej spółce, jej zobowiązaniach, jej planach na przyszłość, która de facto nie jest stroną postępowania egzekucyjnego. Z jednej strony, aby licytacja publiczna przyniosła efekty w postaci osiągnięcia jak najwyższej ceny nabycia, potencjalni nabywcy powinni mieć możliwość poznania przedmiotu podlegającego licytacji. Jest to ważne szczególnie wobec faktu, że nabycie przez nich udziału wiąże się z uzyskaniem statusu wspólnika w spółce. Z drugiej strony należy zabezpieczyć interesy spółki nieobjętej wyrokiem sądu przez co formalnie postępowanie egzekucyjne, które jest prowadzone przeciwko jej wspólnikowi wprost nie dotyczy.

Obwieszczenie o licytacji komornik doręcza dłużnikowi najpóźniej na tydzień przed rozpoczęciem licytacji (art. 867 § 3 k.p.c.). jednak już nie ma obowiązku zawiadamiania samej spółki, której zarząd i pozostali wspólnicy spółki mogą być zainteresowani. Przecież zarząd będą podlegał kontroli przyszłemu wspólnikowi, który będzie miał prawo nieudzielania absolutorium z wykonywania obowiązków lub też ewentualnie mieć wpływ na kształtowanie np. umowy

---

¹²¹ T. Wiśniewski, *Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji* „Rejent”, Nr 2/1994, s. 77.; M. Czaja, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.*, Poznań 1995, s. 20.; E. Gabryelska, *Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (z orzecznictwem SN)*, Bielsko-Biała 1997, s. 27.; A. Różalska, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o. „Problemy egzekucji sądowej”* Nr XXII/1997, s. 133.; R. Niski, *Zajęcie udziału dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Przegląd Sądowy” Nr 5/2002, s. 80.; A. Herbert, *Obrót udziałami w spółce z o.o.*, Warszawa 2004, s. 437.; J. Jankowski, *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego. Cz. III. Postępowanie egzekucyjne (2)*, „Monitor Prawniczy”, Nr 23/2004, s. 1071.; S. Cieślak, *Egzekucja sądowa z innych praw majątkowych po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z dnia 2 lipca 2004 r.*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego”, Nr 7-9/2004, s. 9.; A. Szajkowski, M. Tarska, *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2005, § 36 (17), M. Koenner, *Egzekucja z innych wierzytelności i innych praw majątkowych*, Sopot 2006, s. 8.; H. Pietrzykowski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2006, s. 10.

o pracę zarządu, wysokości wynagrodzenia czy też zakresu obowiązków zarządu w przypadku, gdy taki stosunek pracy został nawiązany lub ma zostać nawiązany¹²².

W tym miejscu należy zaznaczyć, że nowy wspólnik w przypadku wejścia do spółki przez obowiązkowym zwyczajnym zgromadzeniem wspólników wchodzi w pełne prawa poprzedniego wspólnika co może rodzić katastrofalne skutki nie tylko dla zarządu, podejmowane przez niego decyzje, ale również na dalsze losy spółki jak i jej istnienia.

W przypadku wejścia nowego wspólnika do spółki przez podjęciem uchwały o podziale zysku, zysk, który należał się dłużnikowi przechodzi wprost na nowego wspólnika. Dodać tu należy, że taki zysk mimo zajęcia komornika staje się dopiero wymagalny po podjęciu uchwały wspólników, czyli ewentualna ekspektatywa z tej wierzytelności przepada a egzekucja z tego majątku staje się bezskuteczna co wpływa na skuteczność postępowania, gdyby sprzedaż zajętych udziałów nie pokryła należności objętych tytułem wykonawczym oraz kosztów postępowania. Dlatego kolejnym wnioskiem de lege lata jest zabezpieczenie tej wierzytelności przypadającej za poprzedni rok obrotowy byłemu wspólnikowi (dłużnikowi) i przekazanie tych środków na poczet postępowania egzekucyjnego.

Osoby, które zostały wyłączone z uczestniczenia w licytacji, zostały określone w art. 867² § k.p.c., a są nimi: „dłużnik, komornik, ich małżonkowie, dzieci, rodzice i rodzeństwo, osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym oraz licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji.”

Z brzmienia przepisu można wywnioskować, że a contrario wierzyciel może uczestniczyć w licytacji. Przepis ten, jak się wydaje, nie zakazuje obecności przy samej czynności licytacji, lecz wręcz umożliwia do wzięcia udziału w licytacji w charakterze licytanta. Biorąc pod uwagę te okoliczności wierzyciel ma prawo brać czynny udział w licytacji a w przypadku braku nabywców, wierzycielowi przysługuje przejęcie tych udziałów. Takie uprawnienie jest dopuszczane w przypadku, jeżeli druga licytacja nie doszła do skutku, wierzycielowi w ciągu dwóch tygodni od otrzymania zawiadomienia komornika przysługuje prawo przejęcia ruchomości na własność za cenę nie niższą od ceny wywołania¹²³.

Kolejnym zagadnieniem jest fakt możliwości nabycia udziałów przez samą spółkę, w której dokonano zajęcia udziałów. Ustawodawca nie wyszczególnił spółki w liście osób, które nie mogą brać udziału w licytacji. Jednak stosownie do normy zawartej art. 200 § 1 k.s.h. która stanowi, że spółka nie może nabywać własnych udziałów. Jednak zgodnie z daniem drugim przytoczonego przepisu „wyjątek stanowi nabycie w drodze egzekucji na zaspokojenie roszczeń

---

¹²² A. Koch [w:] *Prawo spółek handlowych*, A. Koch (red.), J. Napierała (red.), Kraków 2007, s. 349.; A. Kidyba, *Kodeks spółek handlowych*; komentarz, Komentarz do art. 1-300 k.s.h, Warszawa 2007, t. 1, s. 589.

¹²³ A. Koch [w:] *Prawo spółek...*, s. 349 op. cit.

spółki, których nie można zaspokoić z innego majątku wspólnika, nabycie w celu umorzenia udziałów oraz nabycie albo objęcie udziałów w innych przypadkach przewidzianych w ustawie.” Jednak, jeżeli udziały, nabyte w drodze egzekucji zgodnie z § 1, nie zostaną zbyte w ciągu roku od dnia nabycia, powinny być umorzone według przepisów dotyczących obniżenia kapitału zakładowego, chyba że w spółce został utworzony, w celu umorzenia udziałów, specjalny kapitał rezerwowy, zaś te udziały należy umieścić w bilansie w osobnej pozycji aktywów¹²⁴.

Sam przebieg licytacji, w przypadku udziału, nie wyróżnia się żadnymi cechami szczególnymi w stosunku do innych sposobów egzekucji. Licytacja odbywa się w formie ustnej, gdzie komornik rozpoczynając przetarg, komornik wskazuje ruchomość będącą przedmiotem przetargu, podaje sumę oszacowania oraz cenę wywołania ruchomości i wzywa do zaofiarowania tej ceny. Licytację, może również prowadzić asesor komornika lub na gruncie poprzednich ustaw również aplikant w przypadku otrzymania odpowiedniego upoważnienia. Od stycznia 2019 roku aplikant może dokonać zajęcia ruchomości czy też wykonać pisma takie jak zajęcie wynagrodzenia za pracę, wierzytelności. Obowiązki podjęcia szeregu czynności spadły na asesora, ale przede wszystkim Komornika.

Osoba prowadząca licytację wzywa do dalszych postępień komornik wyraża przez trzykrotne ogłoszenie ostatnio oferowanej ceny z jednoczesnym zapytaniem: "kto da więcej?". Brak dalszych postępień komornik stwierdza przez wypowiedzenie wyrazu: "nikt".

Zwrócić tu należy uwagę, że wszystkie czynności przeprowadzone przez komornika są nagrywane zgodnie z postanowieniami art. 809¹ § 1 k.p.c.” utrwalaniu za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk podlegają przebieg następujących czynności egzekucyjnych dokonywanych przez komornika poza kancelarią:

- 1) z udziałem dłużnika zmierzające do ustalenia jego stanu majątkowego;
- 2) zajęcie ruchomości;
- 3) wykonanie postanowienia o oddaniu ruchomości pod dozór innej osobie niż dłużnik;
- 4) licytacja ruchomości z wyłączeniem licytacji elektronicznej;
- 5) licytacja nieruchomości, chyba że jej przebieg jest utrwalany w sposób określony w art. 972 zasady licytacji nieruchomości § 2;
- 6) oględziny nieruchomości;
- 7) wprowadzenie w zarząd nieruchomości w trybie art. 933 wprowadzenie zarządcy w zarząd zajętej nieruchomości;
- 8) opróżnienie pomieszczeń z osób lub rzeczy;

---

¹²⁴ A. Herbert, *Obrót udziałami...*, s. 9 i n. op. cit.

- 9) wydanie ruchomości i nieruchomości;
- 10) wprowadzenie w posiadanie;
- 11) przymusowe otwarcie pomieszczenia;
- 12) przeszukanie mieszkania lub pomieszczenia gospodarczego dłużnika.

W przypadku, gdyby prowadzący licytację nie wypowiedział słów wskazanych przez ustawodawcę, może to stanowić podstawę na złożenie skargi na czynności komornika w tym na udzielenie przybicia. Taka skarga może być złożona w ustawowym terminie mimo braku złożonych zastrzeżeń do protokołu z licytacji. Konsekwencją skargi może być uchylene przez sąd nie tylko postanowienia, lecz całej licytacji, a końcowym skutkiem ponowne wyznaczenie terminu licytacji¹²⁵.

Zagadnieniem, które może budzić poważne wątpliwości w aspekcie praktycznym jest licytacja udziału w kontekście czy komornik ma licytować każdy udział osobno czy też może dokonać licytacji zajętych wszystkich udziałów. Kwestia nie została dotychczas dostrzeżona w piśmiennictwie czy też licznych komentarzach. Komornik w przypadku licytacji ruchomości ma licytować każdą pozycję, czyli rzecz ruchomą odrębnie i po zakończeniu pozycji może przejść do kolejnej. Operat biegłego również wycenia realną wartość udziału co doprowadza go do sumy wartości wszystkich zajętych udziałów.

W przypadku udziału powstaje wątpliwość, czy każdy udział powinien być licytowany z osobna, czy może licytacji powinien podlegać ogół zajętych udziałów. Rozwiązanie tej kwestii ma ważne znaczenie praktyczne nie tylko w aspekcie samej licytacji, lecz również pod względem korporacyjnym spółki. W przypadku licytacji zajętych udziałów każdego z osobna, może wystąpić sytuacja, w której każdy licytowany udział może osiągnąć inną cenę nabycia oraz w wyniku takiej licytacji pojedynczych udziałów, może dojść do sytuacji, w której liczba współników wzrośnie, a co mogłoby prowadzić nawet do zupełnej destabilizacji spółki. Licytacja wszystkich zajętych udziałów zaś może doprowadzić do sytuacji, w której będzie brak chętnych licytantów ze względu cenę wywołania, a potencjalny nabywca może być zainteresowany zakupem np. połowy licytowanych udziałów¹²⁶.

Kolejnym zagadnieniem jest fakt, że komornik ma wyegzekwować wszystkie należności wraz z kosztami postępowania. Zgodnie z § 102 Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52 z późn. zm.).

---

¹²⁵ E. Gabryelska, *Egzekucja z udziału...*, s. 23, A. Koch [w:] *Prawo spółek...*, s. 349, op. cit.; Szajkowski, M. Tarska, *Prawo spółek...*, §37(40), - s. 11, op. cit.

¹²⁶ M. Romanowski, *Podział praw podmiotowych na majątkowe i niemajątkowe*, „Państwo i Prawo” Nr 3/2006, s. 11

które utraciło moc „Jeżeli suma osiągnięta ze sprzedaży części zajętych ruchomości wystarcza na zaspokojenie egzekwowanych należności i kosztów egzekucyjnych, komornik przerwie licytację i zwolni pozostałe ruchomości spod zajęcia.” Zostało zawarte w § 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu przeprowadzenia licytacji ruchomości (Dz. U. poz. 1205) i ma brzmienie „Jeżeli suma osiągnięta ze sprzedaży niektórych ruchomości wystarcza na zaspokojenie egzekwowanych należności i kosztów egzekucji, komornik przerywa licytację.” Czyli komornik otrzymał uprawnienie do przerywania licytacji, gdzie nie wystawia na licytację kolejnej rzeczy, która była przeznaczona do sprzedaży w ramach tej licytacji¹²⁷.

Ustawodawca przewidział, że może dojść do takiej sytuacji, lecz zawarte sformułowanie „przerwanie licytacji” może ukierunkować działania komornik, że licytacja ustna może być kontynuowana, jeżeli następnie okaże się, iż suma uzyskana ze sprzedanych rzeczy nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich należności. Może bowiem dojść do sytuacji, w której w dniu licytacji a jeszcze przed rozchodowaniem kwoty uzyskanej w toku licytacji inny wierzyciel złoży wniosek o wszczęcie postępowania lub nastąpi zbieg z innym komornikiem lub organem administracji, co będzie wiązało się z sporządzeniem przez komornika planem podziału na rzecz wszystkich wierzycieli zgodnie normą wynikającą z art. 1025 k.p.c.

W przypadku sporządzenia takiego projektu planu podziału i stwierdzeniu, że nie wszystkie należności zostały spłacone oraz koszty postępowania w tym koszty opłaty stosunkowej komornik, może ponownie nie tylko kontynuować egzekucję z tego składnika majątku, lecz również może wyznaczyć kolejny pierwszy termin licytacji¹²⁸.

Komornik jako organ prowadzący licytację powinien o takiej sytuacji zawiadomić strony postępowania, uczestników w tym spółkę, w której dokonano zajęcia udziałów oraz licytantów oraz dozorcę rzeczy. Jeżeli bowiem od chwili przerywania licytacji upłynęło nawet tylko kilka godzin, to osoby te nie będą wiedziały o kontynuowaniu licytacji. To zawiadomienie powinno jednak nastąpić z zachowaniem trybu określonego w art. 867 § 1¹ i 3 k.p.c.

Co prowadzi do wniosku, że przerywanie licytacji, ma specyficzny charakter, oznacza bowiem, że jej kontynuacja ma przebiegać na warunkach przerwanej licytacji, czyli jako pierwszej albo drugiej, ale trzeba ogłosić i zawiadomić o jej kontynuowaniu, w którym brać udział mogą osoby które uczestniczyły podczas poprzedniej licytacji. Ustawodawca oraz liczna doktryna i orzecznictwa nie wypowiada się w tej materii prawdopodobnie ze względu na fakt mniejszej ilości licytacji z udziałów w porównaniu do licytacji ruchomości.

---

¹²⁷ A. Szajkowski, M. Tarska, *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2005, § 43, M. Romanowski *Podział praw...*, s. 12, op. cit.

¹²⁸ Z. Szczurek (red.), *Kodeks postępowania cywilnego*, (w:) *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Komentarz, Sopot 2005, s. 12.

Takie przerwanie licytacji wiąże się zaś z brakiem możliwości uprawnienia wierzyciela, czyli przejęcia niesprzedanych udziałów na poczet zadłużenia za cenę wywołania.

W tym wypadku ustawodawca nie przewidział co w takim przypadku z opłatą egzekucyjną, czyli bezpośrednio wynagrodzeniem komornika. Stosownie do normy zawartej w art. 21 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1357). „opłatę egzekucyjną za egzekucję świadczeń pieniężnych komornik ściąga wraz z egzekwowanym świadczeniem, proporcjonalnie do wartości wyegzekwowanego świadczenia. Ściągnięcie opłaty nie wymaga wydania postanowienia. Wysokość opłat ściągniętych i należnych komornik ustala odrębnym postanowieniem wydawanym nie rzadziej niż co roku, chyba że postępowanie trwa krócej. W każdym postępowaniu komornik ustala wysokość opłat ściągniętych i należnych w postanowieniu o umorzeniu postępowania albo postanowieniu o zakończeniu postępowania w inny sposób.” Określenie przez ustawodawcę „wraz z egzekwowanym świadczeniem” może prowadzić do sytuacji, w której komornikowi nie należy się opłata egzekucyjna, gdyż wierzyciel wprawdzie został zaspokojony przez przejęcie zajętego udziału, lecz nie jako przez egzekucję (licytację) lecz przejęcie.

Komornicy stoją na stanowisku, że wierzyciel powinien wtedy uiścić opłatę egzekucyjną, zaś jest to sprzeczne z całym postępowaniem egzekucyjnym w którym to wierzyciel co najwyżej uiszcza zaliczki na wydatki komornika, zaś komornik pobiera opłatę od dłużnika. W tym miejscu zwrócić należy uwagę, że ten przypadek nie dotyczy jedynie sprzedaży udziałów, do których stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży ruchomości, lecz również brak jakie unormowania opłat komorniczych w przypadku przejęcia nieruchomości dłużnika przez wierzyciela. Z orzecznictwa wynikają dwie skrajne drogi postępowania. Jedna o przy sąd tych kosztów, druga zaś o uchyleniu takich postanowień wydanych przez organy egzekucyjne ze względu na brak podstawy prawnej oraz ze względu na ochronę praw wierzyciela¹²⁹.

Wracając do tematyki sprzedaży udziałów w trybie art. 185 k.s.h. to zagadnienie przerwania licytacji nie występuje, ponieważ w tym wypadku cena udziału jest z góry znana, zatem sprzedaż można od razu należałoby ograniczyć do takiej ilości udziałów, która wystarczy na zaspokojenie całej pretensji wierzyciela. Brak regulacji prawnych w tej kwestii może doprowadzać do co najmniej dwóch rozwiązań. Pierwsze z nich o sprzedaż konkretnej ilości udziałów, drugie rozwiązanie to sprzedaż wszystkich udziałów i zwrot dłużnikowi nadwyżki uzyskanej w toku postępowania. W pierwszej chwili może się to wydawać krzywdzące dla dłużnika i wbrew brzmieniu przytoczonych w tym rozdziale przepisów, lecz dłużnik może nie być już zainteresowany o posiadaniu mniejszej ilości udziałów i tu w przypadku jego zgody można by

---

¹²⁹ Z. Knypl [w:] *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Sopot 2007, s. 15.

sprzedać więcej udziałów. Taka nawet mała nadwyżka jest często spotykana, gdy komornik podczas postępień w licytacji publicznej często osiąga cenę wyższą niż cenę oszacowania. Jest pod spowodowane, że w drodze licytacji cena sprzedawanego udziału jest znana dopiero wobec braku dalszych postępień, przy czym może w trakcie licytacji znacznie odbiec od ceny oszacowania albo ceny wywołania. Do momentu zakończenia licytacji nikt nie jest w stanie spodziewać się i ustalić za jaką cenę uzyska się w jej wyniku, w związku z czym nie można z góry określić, jaka ilość udziałów powinna być przeznaczona do sprzedaży¹³⁰.

Stosownie do normy zawartej w art. 607 § 1 d.k.p.c. J. Jodłowski przyjął, że przepis ten ma zastosowanie wprost do licytacji udziałów, zatem komornik powinien licytować udziały pojedynczo, aby móc przerwać licytację w momencie uzyskania sumy wystarczającej do zaspokojenia wierzyciela i kosztów egzekucyjnych, a pozostałe udziały zwolnić spod zajęcia. Autor nie dostrzegł jednak negatywnych konsekwencji nabycia udziału przez większą liczbę osób i wstąpieniu wszystkich do spółki jako w spółników, dlatego jego teza wydaje się przedwczesna, zaś w obecnym brzemieniu przepisów ustawodawca nie wskazał nawet drogi, w którym ograny egzekucyjne mają się kierować.

Wnioskiem de lege lata jest, aby wybrać koncepcję, która w przypadku sprzedaży większej liczby udziałów, zakłada licytację w całości, a nie pojedynczo. Jako interes ochrony spółki, która nie jest dłużnikiem w postępowaniu w postaci możliwie jak najmniejszego wpływu postępowania egzekucyjnego na jej funkcjonowanie. Gdyż spółka nie powinna ona ponosić negatywnych konsekwencji, spowodowanych skierowania postępowania egzekucyjnego przeciwko jednemu ze spółników oraz nie powinna mieć przez to dodatkowych kosztów lub sama licytacja zajętych udziałów nie powinna mieć wpływów na wartość spółki, jej udziałów co może w konsekwencji mieć znaczenie dla pozostałych spółników spółki oraz zarządu, który to Stosownie do normy zawartej w art. 205 k.s.h. reprezentuje spółkę.

Za całe postępowanie powinien odpowiadać dłużnik, nie wypełniając swoich zobowiązań w tym wyroków sadu dobrowolnie, gdzie to on powinien liczyć się z naruszeniem swojego interesu w ten sposób, że zostanie sprzedana większa liczba udziałów, niż jest to potrzebne do skutecznej egzekucji, co w konsekwencji może prowadzić nawet do utraty wszystkich udziałów w spółce w przypadku sprzedaży wszystkich jego udziałów. Dodatkowo wrócić należy uwagę na ochronie praw dłużnika i umożliwieniu w przypadku zgody dłużnika większej ilości udziałów i zwrotu dłużnikowi kwot jako nadwyżki uzyskanej kwoty¹³¹.

---

¹³⁰ Z. Szczurek [w:] *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Sopot 2007, s. 15.

¹³¹ J. Jodłowski, *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.*, „Palestra” Nr 8/1937, s. 752.; T. Wiśniewski, *Udziały w spółce...*, s. 85., op. cit.; T. Wiśniewski, *Egzekucja z udziałów...*, s. 32-33., op. cit.; R. Niski, *Zajęcie udziału dłużnika...* s. 16., op. cit.

Przejęcie udziału na nabywcę

Komornik jako organ egzekucyjny który w wyniku sprzedaży udziałów w trybie licytacji ogranicza się do sporządzenia odpowiedniego protokołu oraz postanowienia o przybicciu. Postanowienie podlega zaskarżeniu.

Zagadnienie przejścia udziału na nabywcę kształtuje się różnie w zależności od zastosowanego trybu sprzedaży. Według postanowienia art. 187 k.s.h., „o przejściu udziału, jego części lub ułamkowej części udziału na inną osobę oraz o ustanowieniu zastawu lub użytkowania udziału zainteresowani zawiadamiają spółkę, przedstawiając dowód przejścia bądź ustanowienia zastawu lub użytkowania. Przejście udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz ustanowienie zastawu lub użytkowania jest skuteczne wobec spółki od chwili, gdy spółka otrzyma od jednego z zainteresowanych zawiadomienie o tym wraz z dowodem dokonania czynności.” W tej sytuacji ustawodawca nie przewidział trybu zawiadomienia spółki przez komornika o sprzedanych udziałach, danych nowych wspólników, aby zarząd mógł prawidłowo prowadzić zgodnie z normą wynikającą z art. 188 k.s.h. księgę udziałów¹³².

Zapis użyty przez ustawodawcę „z dowodem dokonania czynności” ma na celu przedłożenie umowy nabycia udziałów zgodnie postanowieniami z art. 180 k.s.h. „zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz jego zastawienie powinno być dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.” co może prowadzić do sytuacji w której spółka lub Krajowy Rejestr Sądowy może nie uznać zaświadczenia lub postanowienia komornika o spełnieniu wymagań ustawowych do wpisu nabywcy w drodze licytacji gdyż notariusz musiałby poświadczyć podpisy komornika który w tym wypadku występuje za dłużnika jak i licytantów. Brak regulacji w tej sprawie może doprowadzić do sytuacji, w której komornik dokona sprzedaży udziałów dłużnika, przyjmie jako cenę zapłaty kwotę uzyskaną w toku licytacji zaś nowy wspólnik może nie być wpisany na listę udziałowców w spółce¹³³.

W przypadku dojścia do skutku sprzedaży w trybie art. 185 k.s.h., przejście udziału na nabywcę jest spowodowane wpłaceniem przez niego ustalonej ceny. Fakt ten komornik stwierdza protokołem zgodnie z art. 809 komornik może wydać jego kopię bez poświadczenia za zgodność z oryginałem. Stosownie do normy zawartej w art. 129 § 2 k.p.c. „zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona

---

¹³² J. Jodłowski, *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.*, „Palestra”, Nr 8/1937, s. 752.; T. Wiśniewski, *Udziały w spółce...*, s. 85., op. cit.; T. Wiśniewski, *Egzekucja z udziału...*, s. 32-33, op. cit.; R. Niski, *Zajęcie udziału dłużnika...* s. 82-83, op. cit.

¹³³ A. Szajkowski, M. Tarska, A. Szumański, w: Sołtysiński i in., *Komentarz K.S.H.*, t. 2, 2014, s. 553–554.; A. Szumański, w: SPP, t. 17A, 2015, s. 539.; K. Strzelczyk, w: Siemiątkowski, Potrzeszcz, *Komentarz K.S.H.*, t. 2, 2011, s. 388.; Rodzyńkiewicz, *Komentarz K.S.H.*, 2014, s. 405.; M. Chomiuk, w: Jara, *Komentarz aktualizowany K.S.H.*, 2016, s. 320 i n.; R. Pabis, w: Bieniak i in., *Komentarz K.S.H.*, 2015, s. 690.; tenże, *Spółka z o.o.*, 2006, s. 360; Kidyba, *Spółka z o.o.*, 2014, s. 608–609; Kopaczyńska-Pieczniak, *Spółka*, 2013, s. 615–616; P. Piniór, *Nadzór*, s. 415; R.L. Kwaśnicki, *Status*, s. 14–15.

przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.” gdzie w wyniku pominięcia komornika, należy przyjąć, że nie posiada on takich uprawnień¹³⁴.

2.9. Zastaw udziałów w tym możliwość zastawcy i zastawnika wynikające z umowy

Zastaw jest formą zabezpieczenia wierzytelności, które można ustanowić na towarach lub prawach zbywalnych. Zastawy zwykle są określone w art. 306-355 Kodeksu cywilnego zaś zastaw rejestrowy reguluje ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2017). Udziały w spółce mogą być ustanowione zastawem zwykłym oraz zastawem rejestrowym. Dodatkowo do ustanowienia zastawu mogą wynikać ograniczenia wynikające z umowy spółki co do uzyskania zgody spółki¹³⁵.

Ustanowienie zastawu zwykłego wymaga formy pisemnej podpisanej przez notariusza, a ustanowienie zastawu rejestrowego wymaga formy pisemnej. Zastaw ten zostanie wykazany w księdze udziałów stosownie do normy zawartej w art. 188 k.s.h.

Przykładowa księga udziałów:

**Wyciąg z księgi udziałów
Spółki (nazwa) sp. o.o. w (siedziba)
(adres)
Numer KRS (numer)
aktualny na dzień (dzień czynności).**

Lp.	imię i nazwisko / nazwa firmy	adres / siedziba	liczba udziałów	Wysokość (udziałów łącznie)	Zastaw / użytkowanie	Zmiany/ uwagi
1.	_____	_____	100	5.000 zł	/	/

¹³⁴ M. Czaja, *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.*, Poznań 1995, s. 33.

¹³⁵ J. Korzonek, *Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające. Część druga kodeksu postępowania cywilnego*, Kraków 1934, s. 829.; E. Wengerek, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1978, s. 21.

2.	_____	_____	52	2.600 zł		
3.	_____	_____	45	2.250 zł		
4.	_____	_____	3	150 zł		Zastaw na udziałach na rzecz _____

Ustanowienie zastawu nie pozbawia wspólnika prawa głosu na zastawionych udziałach, chociaż zazwyczaj jest to możliwe pod pewnymi warunkami. Po pierwsze, umowa spółki powinna przewidywać możliwość wykonywania prawa głosu przez zastawnika oraz prawo do wykonywania prawa głosu i warunki głosowania muszą być zgodne z umową zastawu¹³⁶.

Przez zastaw na udziałach wspólnik nie traci legalności zaskarżenia uchwały ani zastawnik nie zyskuje. O ile zastawnik nie wykonuje prawa głosu, zastawnikowi przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu do uchwał dotyczących prawa głosu.

Kolejnym zagadnieniem jest wypłata dywidendy. Otóż wypłaty dywidendy czy też wypłata ewentualnych zaliczek na ich poczet jest wypłacana wspólnikowi, który dokonał zastawu, nie zaś do zastawnika, chyba że umowa zastawu stanowi inaczej.

Zastawione udziały mogą być sprzedane, ale zastaw nie wygaśnie z chwilą sprzedaży. W przypadku tej czynności w umowie sprzedaży udziałów powinny być zawarte zapisy o zastawie oraz warunkach jego wygaśnięcia jako zobowiązania. Zastaw jest formą zabezpieczenia podobną do zastawu hipotecznego na nieruchomości. W przypadku skutecznego dojścia do sprzedaży udziałów, ich nabywca musi liczyć się z faktem, że te udziały mogą być przejęte lub sprzedane w drodze postępowania egzekucyjnego na poczet należności wynikających z umowy zastawu.

W przypadku zastawu rejestrowego muszą zostać spełnione dodatkowe obowiązki wynikające z ustawy o zastawie rejestrowym oraz z rejestru zastawów. Po pierwsze, aby ustanowić zastaw, oprócz samej umowy należy dokonać wpisu do rejestru zastawów.

Takie zgłoszenie należy zgłosić do rejestrów za pomocą formularza, gdyż te postępowanie jest formularzowe. Takim formularzem jest druk RZ-1, w którym wskazuje się zastawnika, zastawcę, udziały jako przedmiot zastawu, sposób ich zaspokojenia. Dodatkowo należy dołączyć umowę zastawu na udziałach w spółce, protokół zgromadzenia wspólników wyrażający zgodę na zastaw o ile umowa spółki przewiduje taką zgodę oraz dowód uiszczenia opłaty¹³⁷.

¹³⁶ S. Cieślak, *Egzekucja sądowa z innych praw majątkowych po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z dnia 2 lipca 2004 r.*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego”, Nr 7-9/2004, s. 17.; H. Pietrzykowski, *Kodeks postępowania cywilnego...*, s. 328 – s. 22, op. cit.

¹³⁷ M. Allerhand, *Kodeks postępowania cywilnego, Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, Lwów 1933, s. 22.

2.10. Podsumowanie

Kapitał zakładowy stanowi istotny element struktury spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, reprezentując wartość wkładów wniesionych przez założycieli. Pomimo ustalonej minimalnej kwoty kapitału, która może nie odzwierciedlać faktycznej skali działalności, jest to kryterium zapobiegającego zakładaniu spółek przez osoby nieposiadające wystarczających zasobów kapitałowych. W literaturze przypisuje się kapitałowi zakładowemu trzy główne funkcje: prawno-ekonomiczną, gospodarczą i gwarancyjną. Istnieją jednak kontrowersje wokół funkcji gwarancyjnej, która w praktyce nie zawsze stanowi skuteczne zabezpieczenie dla wierzycieli spółki.

W odpowiedzi na postawione hipotezy, można stwierdzić, iż minimalna kwota kapitału zakładowego może nie zawsze adekwatnie odzwierciedlać rzeczywisty rozmiar i powagę inwestycji spółki, co może prowadzić do sytuacji, gdzie minimalne wymogi kapitałowe nie zapewniają w pełni stabilności finansowej ani nie wpływają na wiarygodność spółki. Podwyższenie kapitału zakładowego może jednak przyczynić się do poprawy stabilności finansowej oraz wiarygodności spółki w oczach kontrahentów i inwestorów, co pozwala na rozszerzenie działalności i dywersyfikację. Jednakże, proces podwyższenia kapitału zakładowego nie zawsze jest gwarantem poprawy kondycji spółki, a jego skuteczność zależy od starannego planowania, przestrzegania regulacji prawa oraz adekwatnego dokumentowania działań podejmowanych w tym procesie.

Podwyższenie kapitału zakładowego bez konieczności zmiany umowy spółki wymaga, aby umowa ta już wcześniej przewidywała taką opcję oraz określała szczegółowe zasady tego procesu, na przykład maksymalną kwotę podwyższenia i ramy czasowe. Jeśli taki zapis nie istnieje, konieczne jest klasyczne, notarialne zmienienie umowy spółki. Dodatkowo, przy takim rodzaju podwyższenia kapitału, prawo do objęcia nowych udziałów przysługuje wyłącznie obecnym wspólnikom, proporcjonalnie do ilości posiadanych udziałów w dniu podwyższenia. To ograniczenie wyraźnie wpływa na elastyczność spółki z o.o., uniemożliwiając innym podmiotom niż obecni wspólnicy objęcie nowych udziałów.

Efektywność podwyższenia kapitału zakładowego uzależniona jest od rejestracji zmiany w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Niemniej konieczne jest natychmiastowe wpłacenie środków na podwyższony kapitał przez wspólników zaraz po uchwaleniu podwyższenia. Tylko wtedy zarząd może złożyć wniosek o rejestrację podwyższenia kapitału w KRS w ciągu 7 dni. Podobnie jak w innych przypadkach rejestracji zmian w KRS, należy starannie przygotować wniosek, uwzględniając nową listę wspólników, oświadczenie zarządu o wpłacie kapitału i odpowiednie opłaty sądowe, zwłaszcza w kontekście zmiany ilości lub wartości udziałów.

Zrozumienie istoty kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością stanowi kluczową kwestię dla założycieli i przyszłych kontrahentów. Spółka odpowiada za swoje zobowiązania całością swojego majątku, co podkreśla wagę środków wprowadzanych do kapitału zakładowego. Te regulacje stanowią ramy dla istotnych procesów gospodarczych, a ich dogłębne zrozumienie jest niezwykle istotne nie tylko dla praktyków prawa handlowego, ale także dla specjalistów finansowych, księgowych oraz obecnych i potencjalnych wspólników.

Rozdział 3 Prawna problematyka dotycząca egzekucji sądowej z udziałów

3.1. Uwagi wprowadzające

Egzekucja w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością stanowi istotny obszar zarządzania i prawa, który ma kluczowe znaczenie. Spółki z o.o. są popularnymi strukturami prawno-gospodarczymi, ale czasem mogą być wykorzystywane w celu unikania odpowiedzialności dłużników. Egzekucja w takiej spółce staje się wówczas ważnym narzędziem dochodzenia należności.

W świetle prawa, egzekucja w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością może być zarówno skomplikowana, jak i pełna wyzwań. Konieczne jest zrozumienie procesów, jakie należy podjąć, by skutecznie dochodzić roszczeń wobec takiej struktury. Podejmowanie działań egzekucyjnych w spółce z o.o. wymaga nie tylko znajomości procedur prawnych, ale także umiejętności dostosowania się do specyfiki tej formy prowadzenia działalności gospodarczej.

W ramach przepisów Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2023 poz. 155), egzekucja jest kategoryzowana według trzech głównych celów, jakie ma osiągnąć:

1. Egzekucja świadczeń pieniężnych: Znajduje swoje uregulowanie w części trzeciej Kodeksu Postępowania Cywilnego, Tytule II, obejmującym artykuły od 844 do 1040 oraz artykuły od 1064 do 1064²³.
2. Egzekucja świadczeń niepieniężnych: Regulowana jest przez część trzecią, Tytuł III, Dział I, obejmujący artykuły od 1041 do 1059.
3. Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej: Uwzględniona jest w Części trzeciej, Tytule III, Dziale III, obejmującym artykuły od 1066 do 1071.

Te trzy kategorie egzekucji wyznaczają ramy procesu egzekucyjnego, w zależności od rodzaju roszczenia, czy to w formie pieniężnej, niepieniężnej, czy też egzekucji mającej na celu rozwiązanie współwłasności nieruchomości.

Rozpoczęcie egzekucji z udziałów nie jest tożsame z samym żądaniem wszczęcia egzekucji. Pierwsze podejście wyznacza sposób egzekucji, co może zostać określone już we wstępnym żądaniu wszczęcia procesu lub w kolejnych podaniach w trakcie toku postępowania. Sformalizowana procedura wszczęcia postępowania egzekucyjnego jest porównywalna do postępowania sądowego w celu uzyskania wyroku. W przypadku, gdy wierzyciel będzie

w świadomości, że złożenie wniosku do komornika będzie skutkowało szybkim, skutecznym i bezproblemowym odzyskaniem należności to niestety spotka się z trudną i zniechęcającą na przyszłość procedurą.

Już sam wniosek o wszczęcie postępowania z udziałów nakłada na wierzyciela obowiązek podania informacji, takich jak nazwa i siedziba spółki, numer rejestru sądowego (KRS) oraz ilość udziałów, jeśli dłużnik nie jest wykazany w rejestrze KRS spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (spółki z o.o.) ze względu na wymaganą minimalną ilość udziałów. W rejestrach sądowych figuruje jedynie informacja o wspólnikach posiadających co najmniej 10% kapitału zakładowego spółki. Natomiast w przypadku, gdy dłużnik posiada mniejszą ilość udziałów niż 10% kapitału zakładowego, te informacje nie są ujęte w aktualnych odpisach KRS spółek zgodnie z art. 4 ust. 4aa ustawy o KRS. Rejestr jest wydany przez Centralną Informację bez konieczności podpisu czy pieczęci.

Wnosząc o egzekucję z udziałów, wierzyciel musi także określić, czy żąda egzekucji ze wszystkich udziałów czy też z określonej ich liczby. Jednakże norma art. 799 § 1 k.p.c. wywołuje wątpliwości co do ograniczenia liczby udziałów, które wierzyciel może wyznaczyć do egzekucji. Większość przypadków, które wymagają egzekucji z udziałów w spółce, uzależnione jest od precyzyjnych danych dotyczących wspólnika, majątku spółki i jej funkcjonowania w kontekście prawa handlowego.

W ramach założeń niniejszego rozdziału postawiono następujące hipotezy: wykorzystanie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością jako narzędzia unikania odpowiedzialności dłużników stawia przed wymiarem sprawiedliwości wyzwania związane z efektywną egzekucją roszczeń. Możliwe, że konieczne będzie wprowadzenie kompleksowych zmian legislacyjnych obejmujących zarówno procedury egzekucyjne, jak i dostępność informacji o udziałowcach, aby zapewnić skuteczne dochodzenie praw wierzycieli.

Celem jest zrozumienie istniejących trudności w egzekwowaniu należności w spółkach z o.o. i zidentyfikowanie potrzeby ulepszenia procedur egzekucyjnych oraz dostępu do informacji o udziałowcach. Wskazuje na istotę skutecznego dochodzenia praw wierzycieli w kontekście spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, które mogą być wykorzystywane do unikania odpowiedzialności dłużników za swoje zobowiązania poprzez ukrywanie w nich majątku w postaci gotówki lub ruchomości czy też nawet nieruchomości.

W efekcie celem niniejszego rozdziału jest wskazanie na konieczność ulepszenia i zwiększenia efektywności procesów egzekucyjnych poprzez dostosowanie procedur prawnych do specyfiki tego rodzaju struktur.

3.2. Ewolucja regulacji prawnych dotyczącej egzekucji z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Odwołanie historyczne w zakresie egzekucji udziałów w spółce z o.o. do 1 stycznia 1933 r., czyli daty wejścia w życie d.k.p.c.¹³⁸ W 1932 ogłoszono Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Regulacja ta została dołączona do Kodeksu Postępowania Cywilnego z dnia 29 listopada 1930 r., a następnie umieszczona w tekście jednolitym d.k.p.c.

Egzekucję z udziału prowadzono według przepisów Rozdziału II „Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych” Działu I „Egzekucja należności pieniężnych” Tytułu drugiego „Przepisy szczegółowe o egzekucji” Księgi pierwszej „Postępowanie egzekucyjne” Części drugiej „Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające” d.k.p.c.

Po wejściu w życie k.p.c. egzekucję z udziału prowadzono według Działu IV „Egzekucja z innych wierzytelności i innych praw majątkowych”, który umiejscowiony był w Tytule drugim „Egzekucja świadczeń pieniężnych”, Księdze drugiej „Postępowanie egzekucyjne”, Części drugiej „Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne” k.p.c.¹³⁹.

Kolejne nowelizacje miały na celu jedynie dopasowanie egzekucji do czasu związanego z transformacją ustroju kraju oraz potrzeb związanych z powstawaniem coraz to większej ilości spółek oraz bardziej szczegółowego uregulowania egzekucji z praw majątkowych, co miało się przyczynić do ułatwienia komornikom sądowym prowadzenia postępowania egzekucyjnego zaś egzekucja z udziałów w spółce z o.o. była wielokrotnie wręcz omijana być może wręcz uznawana jako zbędna, czasochłonna i bezskuteczna. Takie podejście przez ustawodawcę doprowadziło do pewnej patologii, w której spółka z o.o. częściej kojarzy się społeczeństwu jako ucieczka przed odpowiedzialnością oraz długami niż tym do czego została stworzona, czyli do wspólnego budowania firmy działającej w tej formie.

3.3. Dopuszczalność egzekucji z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

Dopuszczalność prowadzenia egzekucji z udziału w spółce z o.o. nie budzi wątpliwości. Przyjęte w doktrynie oraz licznych komentarzach komentatorzy potwierdzają w swych pracach,

---

¹³⁸ E. Wengerek, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz do części drugiej kodeksu postępowania cywilnego*, Warszawa 1972, s. 400.; J. Nowosielska-Deresiewicz, *Egzekucja z wynagrodzenia za pracę*, Warszawa 1973, s. 118-119.; W. Broniewicz, *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2006, s. 141.; H. Pietrzykowski, *Kodeks postępowania cywilnego...*, s. 276, op. cit.

¹³⁹ H. Pietrzykowski, *Kodeks postępowania cywilnego...*, s. 276, op. cit.

gdzie przyjęta przez nich teza wykazuje, że spółka z o.o., jako forma prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie po transformacji ustrojowej, zaczęła nabierać znaczenia w praktyce obrotu. Jej unikat polegający na tym, że, w której konstrukcji występują również elementy charakteryzujące spółki osobowe, stanowi atrakcyjną formę prowadzenia działalności gospodarczej.

W dość szybkim czasie dostrzeżono, że takie spółki mogą z łatwością służyć do ukrywania majątku przez dłużników poprzez wniesienie aportem do spółki majątku dłużnika w każdej postaci. Może być to majątek stanowiący kapitał, majątek ruchomy czy też nieruchomości. Wkład wniesiony do spółki, przestaje być składnikiem majątku wspólnika i staje się częścią kapitału zakładowego spółki, która jest oddzielnym podmiotem prawa, posiadającym osobowość prawną.

Stosownie do normy zawartej w art. 158 § 3 k.s.h. przedmiot wkładu pozostaje do wyłącznej dyspozycji zarządu zaś wspólnik traci prawa rozporządzania tym majątkiem. Wspólnik ten zaś otrzymuje prawo do nowoutworzonego udziału. Tu zwrócić należy uwagę, że nowy udział o wartości stu złotych może być pokryty poprzez wniesienie nieruchomości wartej nawet kilka milionów złotych.

O dopuszczalności prowadzenia egzekucji z udziału stanowią wprost norma z art. 185 § 1 k.s.h., która dotyczy egzekucyjnej sprzedaży udziału lub art. 911² stanowiący o obowiązkach komornika w przypadku zajęcia udziału wspólnika w spółce handlowej. Ów przepis został wzmocniony faktem, że udział w spółce z o.o. jest prawem zbywalnym (art. 187 § 1 k.s.h.) gdzie sama egzekucja jest ograniczona do tych praw i zgodnie postanowieniami z art. 831 § 1 pkt 3 wyłączone spod egzekucji prawa niezbywalne¹⁴⁰.

3.4. Określenie rodzaju i sposobu egzekucji

Sama egzekucja by była właściwie prowadzona na podstawie właściwych przepisów powinna być umiejscowiona w systematyce przepisów kodeksu postępowania cywilnego należy rozważyć następujące kwestie. Na gruncie kodeksu postępowania cywilnego można wyróżnić trzy rodzaje egzekucji" (wg kryterium celu egzekucji):

1. egzekucja świadczeń pieniężnych (Część trzecia. Postępowanie Egzekucyjne. Tytuł II. Egzekucja świadczeń pieniężnych - art. 844 - 1040 i art. 1064 - 1064²³);
2. egzekucja świadczeń niepieniężnych (Część trzecia. Postępowanie Egzekucyjne. Tytuł III. Przepisy szczególne o egzekucji. Dział I. Egzekucja świadczeń niepieniężnych - art. 1041 - 1059);

---

¹⁴⁰ A. G. Harla, *Syndyk masy upadłości w polskim prawie cywilnym (materialnym i procesowym)*, Warszawa 2007, s. 30.

3. egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej (Część trzecia. Postępowanie Egzekucyjne. Tytuł III. Przepisy szczególne o egzekucji. Dział III. Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej - art. 1066 - 1071).

Odnosząc się do samych nazwa poszczególnych rodzajów egzekucji wskazuje, że podział egzekucji jest podzielony ze względu na cel jakiemu jest prowadzony oraz z jakiego świadczenia dłużnika na być prowadzona egzekucja w celu zaspokojenia roszczeń wierzyciela.

W dwóch pierwszych przypadkach rodzaje egzekucji zależą od rodzaju świadczenia, które ma obowiązek spełnić dłużnik. Egzekucja świadczeń pieniężnych ma na celu przymusowe odzyskanie świadczenia pieniężnego lub spieniężenie go i przekazanie wierzycielowi kwoty, zaspokajającej roszczenie, objęte tytułem wykonawczym wliczając w tym koszty postępowania takie jak koszty doręczeń korespondencji, koszty doręczeń środków pieniężnych czy też samą opłatę egzekucyjną z której komornik z jednej strony jako organ sądowo egzekucyjny z drugiej zaś jako przedsiębiorca utrzymuje prowadzoną przez siebie kancelarię w tym pracowników¹⁴¹.

W przypadku egzekucji świadczeń pieniężnych wyróżnia się sposoby egzekucji. „Sposób egzekucji” jest terminem ustawowym (por. m.in. art. 797 k.p.c.), nie zdefiniowanym w ustawie. Ustawodawca uregulował sposoby egzekucji w zależności od tego, do jakiego rodzaju składnika majątku wierzyciel kieruje egzekucję. Na gruncie k.p.c. możemy wyróżnić następujące sposoby egzekucji:

1. egzekucja z ruchomości
2. egzekucja z praw majątkowych
  - 2.1. egzekucja z wierzytelności
    - 2.1.1. egzekucja z wynagrodzenia za pracę
    - 2.1.2. egzekucja z rachunków bankowych
    - 2.1.3. egzekucja z innych wierzytelności
  - 2.2. egzekucja z użytkowania wieczystego
  - 2.3. egzekucja z innych praw majątkowych
3. egzekucja z nieruchomości
  - 3.1. egzekucja z nieruchomości sensu largo
  - 3.2. egzekucja z ułamkowej części nieruchomości
  - 3.3. uproszczona egzekucja z nieruchomości

---

¹⁴¹ I. Weiss, *Prawa wspólników spółki z o.o. i akcjonariuszy spółki akcyjnej*, „Prawo Spółek”, Nr 10/1997, s. 2.

4. egzekucja ze statków morskich
5. egzekucja przez zarząd przymusowy
6. egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa
7. egzekucja przez sprzedaż gospodarstwo rolne

Najprostszym, najszybszym i najtańszym sposobem egzekucji jest prowadzenie jej z zakończeniem prowadzenia jej poprzez wyegzekwowanie kwoty np. z rachunku bankowego dłużnika lub jego wynagrodzenia. Jest to podyktowane tym, że komornik ma szybko konkretne środki pieniężne które może przekazać wierzycielowi. W przypadku prowadzenia egzekucji z innych składników należy przejść całą procedurę w celu jej spieniężenia. Takie czynności najczęściej są długotrwałe oraz kosztowne. Takim kosztem może być np. biegły sądowy który wycenia wartość majątku. Zwrócić należy uwagę, że w toku tego postępowania wszystkie czynności są nawet nie zaliczkowane, lecz opłacane przez wierzyciela oraz w końcowym rozliczeniu w przypadku skutecznej egzekucji w całości lub części koszty te powinny być zwrócone zaś koszty ponosi de facto dłużnik. Dlatego stronom postępowania powinno zależeć na jak najtańszym, czyli najprostszym postępowaniu egzekucyjnym¹⁴².

3.5. Udział jako prawo majątkowe

Analiza doktryny prawa handlowego wyraźnie wskazuje, że udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jest zbywalnym prawem majątkowym. Pojęcie "udział" w prawie handlowym jest terminem, który nie został definiowany w sposób jednoznaczny. Kodeks spółek handlowych (k.s.h.) definiuje je na dwóch płaszczyznach: jako element kapitału zakładowego oraz jako zestaw praw i obowiązków wspólnika.

Pierwsze znaczenie udziału wynika bezpośrednio z postanowień k.s.h., które określają, że kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością dzieli się na udziały. W tym kontekście, udział jest jednym z elementów kapitału zakładowego spółki, posiadając określoną wartość nominalną. Warto podkreślić, że różnica pomiędzy wartością nominalną a wartością faktyczną udziału jest istotna, co wpływa na jego zbywalność.

Drugie znaczenie udziału dotyczy zbioru praw i obowiązków, które przysługują wspólnikowi w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. To zestawienie uprawnień oraz zobowiązań, które każdy wspólnik niesie z tytułu posiadania udziałów. W kontekście transakcji udziałów czy też zarządzania spółką, zbiór tych praw i obowiązków odgrywa kluczową rolę.

Jak opisano wcześniej w doktrynie nie budzi wątpliwości fakt, że udział w spółce z o.o. jest zbywalnym prawem majątkowym. Wniosek ten wynika z analizy charakteru prawnego

---

¹⁴² A. Koch [w:] *Prawo spółek handlowych*, A. Koch (red.), J. Napierała (red.), Kraków 2007, s. 33.

udziału. „Udział” jest terminem ustawowym, który nie ma definicji legalnej. Na gruncie k.s.h. przyjmuje się dwa znaczenia tego pojęcia - jako części kapitału zakładowego i jako prawa udziałowego lub ogółu praw i obowiązków wspólnika¹⁴³.

Pierwsze znaczenie tego pojęcia wynika z art. 152 k.s.h., który stanowi, że kapitał zakładowy dzieli się na udziały. W tym znaczeniu udział jest częścią kapitału zakładowego, o wyrażonej kwotowo wartości nominalnej. W tym miejscu zwrócić należy uwagę, że rozróżnienie przez ustawodawcę wartości udziału na wartość nominalną oraz wartość rzeczywistą często nazywaną również wartością rynkową. Czyli udział o wartości nominalnej wysokości pięćdziesięciu złotych może być wart realnie jeden złoty lub pięćdziesiąt tysięcy złotych lub więcej. Nawet w przypadku wykazania czynności cywilnoprawnej przed Urzędem Skarbowym brana jest pod uwagę wartość rzeczywista sprzedawanego udziału w spółce z o.o. zaś posiadanie udziału w spółce z o.o. stanowi poniekąd członkostwo w danej firmie¹⁴⁴.

Jak zauważono wyżej, udział jest zbywalnym majątkowym prawem podmiotowym. W nauce prawa cywilnego kryterium podziału praw podmiotowych na prawa majątkowe i niemajątkowe stanowi interes podmiotu uprawnionego. W przypadku praw majątkowych interes ten przedstawia wartość rynkową, którą można oszacować w pieniądzu.

3.6. Wszczęcie postępowania egzekucyjnego

Wniosek o wszczęcie egzekucji z udziału nie jest tożsamy z wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Ten pierwszy jest termin określanym jako sposób egzekucji który może być wskazany już we wniosku pierwotnym – o wszczęcie postępowania, lub też kolejnym wnioskiem w toku postępowania w tym, że stosownie do art. 760 § 1 k.p.c. wnioski i oświadczenia w postępowaniu egzekucyjnym mogą być składane również ustnie do protokołu przez co wniosek ten nie musi spełniać warunków pisma procesowego. W przypadku wniosku ustnego spełnienie wymagań pisma procesowego nie jest możliwe w sposób dosłowny. Konkluzja taka możliwa jest przy zastosowaniu art. 126 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2. Wniosek ustny jest składany do protokołu, który zgodnie normą z art. 809 k.p.c. zawiera elementy odpowiadające wymaganiom dla pisma procesowego. Skuteczne złożenie wniosku polega na dopełnieniu nadto wymagań formalnych, przewidzianych w art. 797 k.p.c. Wniosek o wszczęcie postępowania jest niezbędny do inicjacji wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel we tym wniosku jest zobowiązany do podania podstawowych informacji takich jak dane wierzyciela, dane dłużnika w przypadku osób

---

¹⁴³ M. Kuźnicki, *Granica osobowości prawnej spółki kapitałowej*, Uniwersytet Warszawski Wydział Prawa Administracji, Warszawa 2019, s. 64-76.

¹⁴⁴ R. Poprawski, *Uchwała wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością sprzeczna z ustawą*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2021, s. 11-42.

fizycznych numer PESEL lub numer NIP, zaś w przypadku osób prawnych numer KRS.

Dodatkowo we wniosku o wszczęcie egzekucji należy wskazać sposoby egzekucji oraz numer rachunku bankowego na który komornik ma przekazywać wyegzekwowane kwoty. W przypadku nieposiadania rachunku bankowego, komornik będzie obowiązany do przekazywania tych kwot za pośrednictwem przekazu pocztowego. Na tym etapie nie ma obowiązku wykazania konkretnych składników majątku dłużnika, lecz ich wykazanie może znacznie przyspieszyć działania komornika co będzie skutkowało większym prawdopodobieństwem skutecznej egzekucji. Wiedza o tym majątku dłużnika jest najczęściej znana wierzycielowi ze względu na posiadaną o nim wiedzę, zaś komornik dokonując odpowiednich zapytań dowiaduje się o tym majątku lecz jest to czasochłonne. Na tym etapie wierzyciel o ile posiada wiedzę o udziałach dłużnika może już złożyć dodatkowy wniosek o wszczęciu postępowania z tego konkretnego sposobu egzekucji.

3.6.1. Wniosek o wszczęcie egzekucji z udziału

Niemniej jednak wniosek o wszczęcie egzekucji z udziałów musi spełniać minimalne wymagania w postaci dokładnego opisu prawa do zajęcia przez komornika. Zgodnie z zasadami to również na wierzycielu ciąży obowiązek informowania komornika oraz pełna współpraca pomiędzy wierzycielem oraz organem egzekucyjnym¹⁴⁵.

We wniosku o wszczęcie postępowania z udziału wierzyciel zobowiązany jest do podania danych takich jak nazwa i siedzibę spółki, wskazać jej numer rejestru sądowego (numer KRS) oraz wskazać ilość udziałów – o ile dłużnik nie jest wykazany w rejestrze KRS spółki z o.o. ze względu na to, że zależy od tego jaką wielkość udziałów ma wspólnik w danej spółce. W rejestrach sądowych wykazani się jedynie wspólnicy posiadający samodzielnie lub łącznie z innymi co najmniej 10% kapitału zakładowego. W rozdziale tym podaje się również ilości posiadanych przez nich udziałów oraz łączną ich wysokość (art. 38 pkt 8 lit. c ustawy o KRS, Dz. U. z 2007 r. nr 168, poz. 1186 ze zm.). W przypadku gdy dłużnik posiada mniejszą ilość udziałów niż 10% kapitału zakładowego jego dane nie są wykazane w aktualnych odpisach KRS spółek który zgodnie z art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o KRS posiada moc dokumentu wydawanego przez Centralną Informację, bez wymogu podpisu i pieczęci¹⁴⁶.

Tu zwrócić należy wcześniej opisywaną część dotyczącą realnej wartości udziału w przypadku wniesienia przez wspólnika aportem majątku do spółki. Czasem kilka udziałów posiadanych przez wspólnika mogą mieć inną wartość realną o odróżnieniu od nominalnej.

---

¹⁴⁵ K. Kopaczyńska-Pieczaniak, w: Kidyba, *spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2010, s. 368.

¹⁴⁶ A. Szajkowski, M. Tarska, A. Szumański, w: Sołtysiński i in., *Komentarz Kodeksu spółek handlowych*, Lex/el Warszawa 2014, t. 2, s. 553.

W związku z tym, że rejestry sądowe są jawne i każda osoba po wcześniejszym umówieniu się może przejrzeć akta rejestrowe spółki bez problemów może ustalić czy dana osoba ma udziały w konkretnej spółce – o ile zmiany zostały zgłoszone.

Zgodnie z k.s.h. wspólnicy spółki mają obowiązek odbycia zwyczajnego zgromadzenia wspólników na którym stosownie do normy art. 231 k.s.h. Przedmiotem obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników powinno być:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;
- 2) powzięcie uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty, jeżeli zgodnie z art. 191 § 2 sprawy te nie zostały wyłączone spod kompetencji zgromadzenia wspólników;
- 3) udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Do takiego zgromadzenia oprócz listy obecności dołączana i prowadzona na mocy art. 188 k.s.h. Księga Udziałów. Mimo, że jest to dokument wewnątrz spółki i prowadzony przez zarząd, umieszczane są tam aktualne dane które są składne do rejestrów sądowych.

Taka księga zawiera nazwisko i imię albo firmę (nazwę) i siedzibę każdego wspólnika, adres albo adres do doręczeń elektronicznych, liczbę i wartość nominalną jego udziałów oraz ustanowienie zastawu lub użytkownika i wykonywanie prawa głosu przez zastawnika lub użytkownika, a także wszelkie zmiany dotyczące osób wspólników i przysługujących im udziałów.

Dane są niezbędne, aby komornik jako organ egzekucyjny mógł nie tylko prawidłowo zaadresować pismo to spółki, lecz również zawiadomić o tym fakcie właściwy rejestr sądowy. Takie zawiadomienie jest wtedy składane do akt między innymi po to, aby uniemożliwić dłużnikowi sprzedaż zajętych udziałów w całości lub ich części.

Niewskazanie prawidłowych danych mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której komornik dokonując nieskutecznego zajęcia poinformuje o tym sposobie egzekucji dłużnika który będzie miał czas by sprzedać, zastawić lub darować udziały. Dlatego zalecane jest zatem, aby już w pierwotnym wniosku o wszczęcie egzekucji wierzyciel podał jak wszystkie identyfikacyjne wszelkie informacje ustalone o dłużniku oraz posiadanym przez niego majątku¹⁴⁷.

Wierzyciel zobowiązany jest do wskazania sposobów egzekucji z których ma być prowadzona egzekucja. Jednak są dwa takie przypadki, w których to wierzyciel nie ma takiego obowiązku zaś sam komornik wręcz ma obowiązek do prowadzenia egzekucji ze wszystkich możliwych sposobów. Te dwa postępowania to postępowanie alimentacyjne w tym prowadzone

---

¹⁴⁷ P. Piniór, *Nadzór wspólników w spółce z o.o.*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017, s. 34-65.

jako zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych wierzyciela na czas trwania procesu oraz drugi to jest Skarb Państwa.

Pierwszy typ wierzyciela wielokrotnie uprzywilejowany przez ustawodawcę w tym przy planie podziału z sum uzyskanych w toku postępowania (art. 1025 k.p.c.) to wynika z przepisów szczególnych, dotyczących egzekucji świadczeń alimentacyjnych, gdzie art. 1081 § 1 wyraźnie wręcz zwalnia wierzyciela czy też pełnomocnika ustawowego z obowiązku wskazywania we wniosku sposobu egzekucji. Przepis ten zawiera domniemanie, że jeśli wierzyciel nie wskaże sposobu egzekucji, wniosek dotyczy wszystkich dopuszczalnych sposobów, z wyjątkiem egzekucji z nieruchomości.

Drugi wierzyciel, czyli Skarb Państwa na mocy § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie egzekucji grzywien, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania w sprawach cywilnych „(...) komornik z urzędu dokonuje wszelkich czynności przewidzianych prawem koniecznych do wyegzekwowania należności, chociażby przepis szczególny uzależniał podjęcie tych czynności od wniosku wierzyciela”. Oznacza to, że komornik z urzędu zobligowany jest do prowadzenia egzekucji wszystkimi sposobami, z wyłączeniem egzekucji z nieruchomości, do której wszczęcia wymagane jest wyraźne polecenie sądu (§ 4 ust. 2 tego rozporządzenia). Powyższa zasada, na mocy odesłania w art. 25 k.k.w. do przepisów k.p.c., dotyczy również należności zasądzonych na rzecz Skarbu Państwa w postępowaniu karnym¹⁴⁸.

Wyłączenie w obu przypadkach egzekucji z nieruchomości ma na celu aby wierzyciel wyraźnie złożył taki wniosek m.in. wniosek o opis i oszacowanie gdzie przepisu szczególne tego rodzaju postępowania nakładają wręcz na wierzyciela pewne obowiązki takie jak wynikające z art. 943 §1 i 2 k.p.c. gdzie przy wniosku o opis i oszacowanie wierzyciel powinien złożyć wyciąg, a w razie potrzeby odpis księgi wieczystej albo zaświadczenie sądu wystawione na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla nieruchomości, zawierające wskazanie jej właściciela i wykaz ujawnionych w tym zbiorze obciążeń, jeżeli zaś nieruchomość jest objęta katastrzem nieruchomości - także odpowiedni wyciąg, nadto na wierzycielu na każdym etapie postępowania egzekucji z nieruchomości nałożone są na niego obowiązki jak wskazanie miejsce zamieszkania uczestników postępowania¹⁴⁹.

Takim uczestnikiem może być nie tylko współwłaściciel nieruchomości, ale również wierzyciel hipoteczny. O ile takim wierzyciel jest np. bank to nie ma problemu z ustaleniem jego adresu, gdyż dane wykazane w dziale IV księgi wieczystej wskazują numer KRS, to w przypadku osoby fizycznej jest tylko wskazany numer PESEL. Do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 10

---

¹⁴⁸ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie, z dnia 23 sierpień 2012 r. (Sygn. I ACa 715/12).

¹⁴⁹ A. Opalski, *komentarz kodeksu spółek handlowych* t. 3A art. 20, Lex/el 2016 r. jak również wyrok Sądu Najwyższego w Warszawie, z dnia 11 kwietnia 2014 r. (Sygn. VI ACa 1174/13).

maja 2018 r. o ochronie danych osobowych¹⁵⁰ taki wierzyciel zwracał się do o udostępnienie danych do rejestru PESEL i takie otrzymywał lecz w wyniku zaostżenia przepisów w art. 2 i art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE takie dane nie są udzielane. W takich przypadkach wierzyciel jest zobowiązany do złożenia oświadczeń o tym, że nie zna miejsc zamieszkania uczestników postępowania. W przypadku gdy nie jest założona księga wieczysta to lokalu wierzyciel powinien złożyć inny dokument stwierdzający własność dłużnika, takie jak np. zaświadczenie ze spółdzielni mieszkaniowej lub stosowne oświadczenie z Urzędu Gminy¹⁵¹.

Jak wykazano do prawidłowego wszczęcia i prowadzenia egzekucji we wniosku o wszczęcie postępowania z udziałów dłużnika, wierzyciel powinien również określić, czy żąda, aby egzekucja była prowadzona ze wszystkich udziałów, jakie wspólnikowi przysługują w spółce, czy z określonej ich liczby (w sytuacji, gdy dłużnik może mieć więcej niż jeden udział). Wątpliwość co do ograniczenia liczby udziałów, do których wierzyciel może skierować egzekucję, powstała na tle normy art. 799 § 1 k.p.c.

Większość komorników sądowych nie uważa tego za brak formalny uniemożliwiający wszczęcie egzekucji oraz, że nie będzie to stanowić podstaw do twierdzeń co do przekroczenia uprawnień poprzez prowadzenie egzekucji ponad tytuł wykonawczy ze względu na fakt, że samo zajęcie udziałów nie jest jednoznaczne z ich sprzedażą¹⁵².

Dodatkowo komornik jest zobowiązany do prowadzenia egzekucji w sposób, który jest najmniej uciążliwy dla dłużnika. Wierzyciel może wskazać wybrane przez siebie sposób albo sposoby egzekucji. Organ egzekucyjny stosuje sposób egzekucji najmniej uciążliwy dla dłużnika.

Stosownie do normy zawartej z art. 799 § 2 k.p.c., jeżeli egzekucja z jednej części majątku dłużnika oczywiście wystarcza na zaspokojenie wierzyciela, dłużnik może żądać zawieszenia egzekucji z pozostałej części majątku. Z konkluzji powyższych przepisów wynika symptomatyczne dla polskiego systemu. postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komorników sądowych związanie organu egzekucyjnego wnioskami wierzyciela. Postępowanie egzekucyjne wszczynane jest na wniosek wierzyciela, który jest jego dysponentem, również w zakresie sposobu egzekucji.

Wierzyciel może również w każdym czasie doprowadzić do zakończenia postępowania, na

---

¹⁵⁰ Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2018 poz. 1000.).

¹⁵¹ Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 12 maja 2005 r., (Sygn. V CK 562/04), Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 25 lutego 2009 r., (Sygn. II CSK 489/08).

¹⁵² A. Opalski, *Kodeks spółek handlowych. Tom IIA. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 151–226*, Lex/el.

mocy art. 825 § 1 k.p.c., żądając jego umorzenia, chyba że egzekucję wszczęto z urzędu lub na żądanie uprawnionego organu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Celem egzekucji powinno być wydobycie należnego świadczenia, a nie doprowadzanie dłużnika do bankructwa, zamknięcia prowadzonego przez niego firmy czy też upublicznienie do ogólnej wiadomości faktu, że przeciwko niemu prowadzona są postępowania. Takie działania są przez Izby Komornicze kontrolowane i traktowane jako wręcz szykanowanie dłużnika.

Komornik jest związany wnioskiem wierzyciela co do wskazanego sposobu egzekucji potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 czerwca 2006 r., w sprawie oznaczonej sygnaturą akt III CZP 23/06, OSNC 2007, nr 1, poz. 11. Przyznane wierzycielowi uprawnienie do wskazania kilku sposobów egzekucji nie powinno powodować zbędnej uciążliwości dla dłużnika. Jeśli bowiem istnieje zróżnicowany majątek dłużnika, a cel egzekucji, jakim jest zaspokojenie wierzyciela, można osiągnąć kilkoma sposobami, to wierzyciel powinien wybrać sposób najmniej dotkliwy dla dłużnika. Natomiast organ egzekucyjny powinien prowadzić postępowanie egzekucyjne w taki sposób, aby było ono jak najmniej uciążliwe dla dłużnika.

Wykładnia tego przepisu rozszerza się w kierunku przyjęcia, że nie chodzi tu tylko o wybór najmniej uciążliwego sposobu spośród kilku sposobów egzekucji, ale również o wybór takiego składnika majątku w obrębie jednego sposobu egzekucji, do którego jej skierowanie będzie najmniej dotkliwe i najszybsze zakończenie samego postępowania. Komornicy co pół roku są zobowiązani do składania sprawozdań MS-Kom 23, w których są wykazane wszelkie czynności w tym czasie w jakim postępowania zostały zakończone. W przypadku gdy średnia zaległość przekracza pół roku komornik ten nie może przyjmować wniosków, gdzie wierzyciel ma prawo wyboru komornika na obszarze właściwości sądu apelacyjnego, na którym znajduje się siedziba kancelarii komornika¹⁵³.

Doktryna zaś jednomyślnie wyraża pogląd, że w przypadku egzekucji z udziału nie obowiązuje ograniczenie określone w art. 799 k.p.c. oraz jest to konsekwencją specyficznego sposobu zaspokojenia wierzyciela. Samo zaspokojenie wierzyciela wynikające z art. 911 § 1 k.p.c. stanowi, że zaspokojenie wierzyciela następuje z dochodu albo ze sprzedaży prawa. Wierzyciel ma prawo do szybkiego wyegzekwowania należności, zatem, jeśli udział przynosi dochód, praktyczne będzie zajęcie wszystkich udziałów. Wydaje się, że art. 799 § 1 ma charakter czysto instrukcyjny, nie zawiera bowiem rygoru. Adresatem normy z tego przepisu nie jest bynajmniej komornik, którego wiąże wybór wierzyciela odnośnie do sposobu egzekucji.” Paragraf 2 tego przepisu przyznaje dłużnikowi prawo do żądania zawieszenia postępowania, jeżeli egzekucja z jednej części majątku oczywiście wystarcza na zaspokojenie wierzyciela. Dłużnik nie

---

¹⁵³ M. Allerhand, *Kodeks handlowy: komentarz*, Lwów 1935, s. 311.; M. Allerhand, *Kodeks postępowania cywilnego. Cz. 2, Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, Lwów 1933, s. 273.

może jednak powoływać się w takim przypadku na uciążliwość sposobu egzekucji, bowiem okolicznością istotną dla zastosowania tego przepisu jest fakt wystarczalności danej części majątku do zaspokojenia wierzyciela. Zazwyczaj egzekucja z majątku o wyższej wartości takiego jak egzekucja z nieruchomości wiąże się z większym stopniem uciążliwości dla dłużnika. W przypadku egzekucji z udziału, szczególnie w początkowej fazie postępowania, bardzo trudno przewidzieć, jaki dochód może udział przynieść albo za jaką cenę udziały zostaną sprzedane. W związku z tym dopuszcza się zajęcie udziałów bez ograniczenia. Tym bardziej, że dłużnik w przypadku zajęcia udziałów może w dalszym ciągu pomnażać swój majątek i dokonać spłaty z innych źródeł dochodu.

3.6.2. Właściwość organów egzekucyjnych

Stosownie do normy zawartej w art. 796 § 1 k.p.c. wniosek o wszczęcie egzekucji powinien zostać złożony do właściwego sądu rejonowego lub komornika. Do prowadzenia egzekucji z innych praw majątkowych właściwy rzeczowo jest komornik (art. 895 § 1). Dodatkowym ograniczeniem dla wierzyciela jest art. 10 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 590 z późn. zm.) (dalej zwaną u. K.) dotyczący prawa wyboru komornika z apelacji spełniającego wymogi określone art. 10 u.k. ust. 4-5.

W przypadku egzekucji z praw majątkowych w przeciwieństwie do egzekucji z nieruchomości dłużnika sprawa właściwości miejscowej nie jest dla innych praw majątkowych uregulowana w sposób szczególny. Jest to spowodowane faktem, że komornik z przepisów ogólnych jest wybrany według właściwości zamieszkania dłużnika, a nie według miejsca jego majątku. Przykładowo dłużnik zamieszkujący w Warszawskim Mokotowie może posiadać udziały w spółce, która ma siedzibę w Opolu, Szczecinie, Łodzi czy też w kilku miastach. W związku z faktem, że ustawodawca określił, że ten rodzaj egzekucji należy prowadzić jako egzekucję w wierzytelności mają tu zastosowanie art. 895 k.p.c.

Czyli wspomniana właściwość organu egzekucyjnego odnosi się wprost do właściwości ogólnej dłużnika, czyli sądzie, w którego okręgu dłużnik ma miejsce zamieszkania która określona została w art. 27 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. Charakter prawny udziału powoduje, że zawsze istnieje osoba zobowiązana względem współnika – jest nią spółka, w której są udziały z których ma być prowadzona egzekucja. Norma wynikająca z art. 895 § 2 k.p.c. nie ma tu zastosowania, bowiem art. 174 § 6 k.s.h. wyklucza wystawianie dokumentów na udziały¹⁵⁴.

---

¹⁵⁴ T. Dziurzyński, Z. Fenichel, M. Honzatko, *Kodeks handlowy. Komentarz*, Kraków, 1935, s. 328.

3.7. Podsumowanie

Egzekucja jako proces odzyskiwania należności jest procesem niezrozumiałym dla większości wierzycieli. Jej złożoność na każdym etapie wymaga wiedzy specjalistycznej której nawet profesjonalni pełnomocny borykają się z jej trudnościami. Tym bardziej egzekucja z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością może stanowić skuteczny sposób zaspokojenia wierzyciela, jednak procedury te są złożone i uzależnione od wielu czynników. Wierzyciel w toku postępowania może domagać się zaspokojenia poprzez dochody generowane z zajętych udziałów. Zgodnie z art. 910² § 1 Kodeksu Postępowania Cywilnego, ma on prawo wykonywać wszelkie majątkowe uprawnienia dłużnika związane z zajęciem prawem, konieczne do zaspokojenia wierzyciela. To obejmuje również wszelkie działania służące zachowaniu tych praw.

Jednakże, pomimo tego prawnego instrumentarium, skuteczność tego sposobu zaspokojenia wierzyciela często jest ograniczona, zwłaszcza gdy spółki z o.o. nie generują zysków lub nie wypłacają udziałowcom dywidend. W praktyce, może to utrudnić uzyskanie środków na zaspokojenie roszczeń. Alternatywnym rozwiązaniem jest egzekucja samych udziałów. Istnieją dwa główne sposoby realizacji tego procesu: na podstawie przepisów Kodeksu Cywilnego lub Kodeksu Spółek Handlowych, w zależności od postanowień umowy spółki. W przypadku braku ograniczeń w umowie co do sprzedaży udziałów, stosuje się art. 911⁶ § 1 Kodeksu Postępowania Cywilnego. Zgodnie z nim, zaspokojenie wierzyciela może wynikać z dochodów generowanych przez zajęte udziały lub z ich sprzedaży.

W procesie egzekucji udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, sprzedaż zajętych udziałów jest zazwyczaj poprzedzona sporządzeniem oszacowania ich wartości. Zgodnie z zasadą, art. 911⁷ § 2 Kodeksu Cywilnego nakłada obowiązek oszacowania przez biegłego powołanego przez komornika, co jednak jest czasochłonne i kosztowne, a wierzyciel musi uiścić zaliczkę na te koszty. Wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, gdy dłużnik złoży wniosek o sprzedaż bez oszacowania, podając minimalną cenę, jednak wymaga to zgody wierzyciela.

W przypadku braku takiego wniosku, biegły przeprowadza oszacowanie wartości udziałów, co obejmuje ustalenie wartości całej spółki. Warto zaznaczyć, że ten proces można pominąć, jeśli wierzyciel i dłużnik osiągną porozumienie co do wartości zajętych udziałów. Następnie komornik może, nie wcześniej niż 14 dni po oszacowaniu, spróbować sprzedać udziały z wolnej ręki, przy czym cena nie może być niższa niż 75% wartości wynikającej z oszacowania lub uzgodnień stron.

Jeśli próby sprzedaży z wolnej ręki nie przyniosą rezultatu, komornik może przystąpić do licytacji udziałów, chyba że wierzyciel wyrazi zgodę na ponowną próbę sprzedaży z wolnej ręki za połowę ceny szacunkowej. Wierzyciel może również uczestniczyć w licytacji jako potencjalny

nabywca. Jeśli mimo tych prób udziały nie znajdą nabywcy, wierzyciel, zgodnie z art. 911⁷ § 4 w związku z art. 877 Kodeksu Postępowania Cywilnego, może przejąć udziały, stosując przepisy dotyczące egzekucji z ruchomości. W przypadku przejęcia udziałów przez wierzyciela, ten ma możliwość ich odsprzedaży za cenę nie niższą niż cena wywołania, przy czym niesprzedane udziały podlegają umorzeniu przez komornika. Wierzyciel może również dochodzić zwrotu poniesionych kosztów poprzez inne formy egzekucji.

W sytuacji, gdy umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością narzuca ograniczenia w sprzedaży udziałów, zgodnie z art. 185 Kodeksu Spółek Handlowych, spółka może przedstawić kandydata na nabywcę udziału, a cena zostanie określona przez sąd rejestrowy, ewentualnie po uzyskaniu opinii biegłego. W takim przypadku spółka jest zobowiązana zgłosić wniosek o wycenę udziału w terminie dwóch tygodni od zawiadomienia przez sąd rejestrowy o zarządzeniu sprzedaży. Jednakże, jeśli spółka nie złoży wniosku o wycenę w określonym terminie lub jeśli w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia o ustalonej cenie, wyznaczona osoba nie wpłaci komornikowi sądowemu ustalonej kwoty, udziały podlegają sprzedaży zgodnie z zasadami egzekucyjnymi opisanymi w Kodeksie Postępowania Cywilnego.

W świetle analizy, można uznać, że udało się udowodnić postawione hipotezy. Podsumowując, analiza treści pozwala stwierdzić, że przedstawione w tekście sytuacje i argumenty skutecznie wspierają postawione hipotezy dotyczące problemów związanych z egzekucją roszczeń w kontekście spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz potrzeby wprowadzenia zmian legislacyjnych w celu poprawy efektywności tego procesu

Rozdział 4 Zajęcie komornicze udziału i jego skutki

4.1. Uwagi wprowadzające

Na wstępie warto zaznaczyć, że prawa przysługujące wspólnikowi w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością można podzielić na dwie główne kategorie: uprawnienia majątkowe i niemajątkowe. Oba te obszary regulowane są przez przepisy Kodeksu spółek handlowych (k.s.h.). Uprawnienia majątkowe obejmują te, które mają bezpośredni związek z majątkiem spółki oraz korzyściami finansowymi dla wspólnika. Do tych praw zalicza się między innymi prawo do otrzymywania dywidendy, czyli udziału w zyskach spółki z o.o. zgodnie z postanowieniami art. 193 k.s.h. Kolejnym przykładem jest prawo do zwrotu dopłaty, o którym mówi art. 179 k.s.h. Wspólnik ma także prawo do uczestnictwa w podziale nadwyżki likwidacyjnej w przypadku rozwiązania spółki. Z drugiej strony, uprawnienia niemajątkowe, zwane również korporacyjnymi lub organizacyjnymi, dotyczą sfery organizacyjnej i decyzyjnej spółki. Przykłady to prawo uczestniczenia i głosowania w zgromadzeniu wspólników (art. 242 k.s.h.) oraz możliwość zaskarżania uchwał podjętych przez organy spółki (art. 249 k.s.h.). Wspólnik posiada także prawo indywidualnej kontroli, co oznacza, że może żądać udostępnienia informacji dotyczących spraw spółki (art. 212 k.s.h.).

Zajęcie udziału wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, będącego jednocześnie dłużnikiem, nie skutkuje pozbawieniem go żadnych praw wynikających ze stosunku członkostwa w spółce. Wszelkie prawa te pozostają nienaruszone i w dalszym ciągu przysługują dłużnikowi, który, z uwagi na zajęcie udziałów, może jednak nie wykonywać pewnych z tych uprawnień, a zamiast niego czyni to wierzyciel.

Procedura egzekucji z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością odbywa się zgodnie z przepisami zawartymi w tytule II działu IVa Kodeksu postępowania cywilnego, który został wprowadzony w życie 5 lutego 2005 r. Warto zaznaczyć, że przed tą datą egzekucja z udziału w spółce z o.o. kierowana była zgodnie z przepisami regulującymi egzekucję z wierzytelności. Obecnie obowiązujące przepisy umożliwiają wierzycielowi skuteczne dochodzenie swoich roszczeń poprzez zajęcie udziałów dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

W celu zobrazowania omawianego podziału, warto przywołać treść art. 910² § 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Zgodnie z tym przepisem, z chwilą zajęcia udziału wierzyciel zyskuje prawo do pełnego wykonania uprawnień majątkowych, które przysługują dłużnikowi z zajętego prawa. Obejmuje to wszelkie czynności niezbędne do zaspokojenia wierzyciela w ramach postępowania egzekucyjnego, a także podejmowanie działań koniecznych do ochrony tego prawa.

W omawianej kwestii Sąd Najwyższy (uchwała SN z 14.09.2005 r. III CZP 57/05) stanął na stanowisku, że z mocy zajęcia udziałów dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, wierzyciel nie ma prawa wykonywać uprawnień do uczestnictwa w zgromadzeniu wspólników oraz do głosowania nad uchwałami. Sąd uwzględnił również postanowienia art. 185 kodeksu spółek handlowych (k.s.h.), które regulują sprzedaż udziałów, a zwłaszcza przypadki, gdy zbycie udziału zależy od zgody wspólników. W związku z elementem więzi osobowej obecnym w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, Sąd uznał, że sprzedaż udziału, której umowa spółki uzależnia od zezwolenia spółki lub innych ograniczeń, podlega specjalnej regulacji (art. 185 k.s.h.). W sytuacji sprzedaży w drodze egzekucji udziału, gdzie zbycie uzależnione jest od zgody wspólników, ci ostatni zachowują prawo decydowania o osobie nabywcy udziału. Dopuszczenie możliwości wykonywania przez wierzyciela uprawnień organizacyjnych, takich jak uczestnictwo w zgromadzeniu wspólników, w wyniku zajęcia udziałów, jest trudne do pogodzenia z zasadami konstrukcji sprzedaży udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

W ramach badań postawiono następujące hipotezy, które skupiają się na wpływie zajęcia udziału wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością przez wierzyciela na strukturę decyzyjną i funkcjonowanie spółki:

1. W przypadku zajęcia udziałów wspólnika przez wierzyciela, ten nabywa istotny wpływ na decyzje podejmowane na zgromadzeniu wspólników, co może prowadzić do zmian w strukturze zarządczej spółki. Przy założeniu, że wierzyciel może wykorzystać swoje uprawnienia organizacyjne, takie jak uczestnictwo w zgromadzeniu wspólników, istnieje hipoteza, że zajęcie udziału wpływa na dynamikę procesów decyzyjnych w spółce.
2. Zajęcie udziałów wspólnika nie narusza istniejącej struktury organizacyjnej spółki, a wszelkie zmiany w zakresie udziału w procesach decyzyjnych są tymczasowe.
3. Przejściowy wpływ zajęcia udziału na strukturę decyzyjną spółki może wpływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na efektywność zarządzania.

Badania skoncentrowane na powyższych hipotezach pozwolą lepiej zrozumieć skutki egzekucji z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, zarówno dla wierzyciela, jak i dla samej spółki, przyczyniając się do pełniejszego obrazu tej istotnej kwestii prawnej.

4.1 Czynności komornika

Komornik po zweryfikowaniu wniosku egzekucyjnego oraz tytułu wykonawczego w przypadku braku przeciwwskazań do wszczęcia egzekucji w tym jako sposobu egzekucji z praw majątkowych dłużnika dokonuje zajęcia udziałów.

Samo zajęcie jest kierowane nie do dłużnika, lecz spółki jako trzeciodłużnika, gdyż to ona od momentu doręczenia zajęcia będzie odpowiadać za ewentualne niewykonanie zajęcia.

Trzeciodłużnik to każda osoba fizyczna, osoba prawna bądź też podmiot gospodarczy nieposiadający osobowości prawnej, który jest dłużnikiem zajętej wierzytelności. Między dłużnikiem, a trzeciodłużnikiem została zawarta umowa, taka jak pożyczka, umowa zlecenia, umowa o pracę lub inna umowa cywilnoprawna, w wyniku której dłużnik ma otrzymać świadczenie pieniężne albo prawo majątkowe. Podczas postępowania egzekucyjnego dłużnika na wniosek wierzyciela na podstawie tytułu wykonawczego, czyli tytułu egzekucyjnego opatrzonego w klauzulę wykonalności, gdzie komornik zyskuje prawo do zajęcia tej wierzytelności¹⁵⁵.

Komornik stosownie do art. 909 § 1 pkt 1 k.p.c. właśnie doręcza dłużnikowi zawiadomienie o zajęciu prawa majątkowego w postaci zajęcia udziałów mu należnych w spółce. Nadto komornik poucza dłużnika o tym, że zawarte w zawiadomieniu zakazy stanowią:

1. zakaz rozporządzania prawem majątkowym
2. zakaz obciążania prawa majątkowego
3. zakaz realizacji prawa majątkowego
4. zakaz pobierania jakiegokolwiek świadczenia przysługującego z zajętego prawa

Zakaz rozporządzania prawem majątkowym w prawie cywilnym z reguły za „rozporządzenie” uznaje się czynność rozporządzającą. „(...) Przez czynność rozporządzającą należy rozumieć jedno- lub wielostronną czynność prawną, której bezpośrednim skutkiem jest zmiana w majątku osoby dokonującej czynności przez przeniesienie, obciążenie, zmianę lub zniesienie prawa podmiotowego.”¹⁵⁶

Wskutek skutecznego doręzonego zajęcia dłużnikowi nie wolno zbyć zajętych udziałów, ustanowić na nim ograniczonego prawa rzeczowego - użytkowania, obciążyć go prawem zastawu albo zastawu rejestrowego.

W przypadku egzekucji z części udziałów, dłużnik zachowuje prawo do rozporządzania niezajętymi udziałami, czyli może czerpać z nich korzyść, zastawić czy też nawet sprzedać. Sama sprzedaż udziałów może odbyć się na dwa sposoby. Pierwszy z nich to za pomocą umowy sprzedaży udziałów przy podpisie notarialnie poświadczonym drugi zaś elektronicznie za pomocą portalu S24 prowadzonego przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

---

¹⁵⁵ J. Jodłowski, *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.*, „Palestra”, Nr 8/1937, s. 758.; Orzeczenie Sądu Najwyższego, z dnia 8 listopada 1935 r., (Sygn. II C 1364/1935); J. Jodłowski, *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.*, „Palestra”, Nr 7/1937, s. 34 i n.; J. Jodłowski, *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.*, „Palestra”, Nr 7/1937, s. 624 i n.

¹⁵⁶ Ibidem.

Druga wariant jest możliwy w przypadku, gdyż spółka została założona za jego pomocą i nigdy nie został złożony dokument w formie tradycyjnej papierowej¹⁵⁷. Kolejnym wymogiem jest, aby jak sprzedający i kupujący posiadali elektroniczne podpisy. Taki podpis może uzyskać również obywatel innego kraju w przypadku nadania mu numeru PESEL.

W praktyce najszybszym możliwym sposobem uzyskania takiego numeru jest zameldowanie (nawet czasowe na kilka dni) w nieruchomości. Już przy tej czynności automatycznie jest nadawany obywatelowi Unii Europejskiej numer PESEL.

Wracając do samego zajęcia i zakazów to obejmuje on również zawarcie umowy dzierżawy udziału, która jest umową rozporządzającą. Wydaje się, że zakaz ten dotyczy także zgody dłużnika na umorzenie udziału bez wynagrodzenia (art. 199 § 3 k.s.h.). Nie dotyczy to natomiast zgody na umorzenie za wynagrodzeniem, ponieważ w takim przypadku zajęcie obejmuje wynagrodzenie w zamian za udział i jako świadczenie należne dłużnikowi zgodnie z zajęciem przypada wierzycielowi i powinno być przekazane na rachunek bankowy komornika. Świadczenia, które mogą przysługiwać wspólnikowi z udziału, a których skutek zajęcia nie może od spółki odbierać, są następujące:

1. przeznaczony do podziału zysk (dywidenda) (art. 191 § 1 k.s.h.)
2. zaliczka na poczet przewidywanej dywidendy o ile umowa spółki taką przewiduje i zostały spełnione wszystkie kodeksowe przesłanki (art. 194 k.s.h.)
3. cena przejęcia udziałów w przypadku wyłączenia wspólnika ze spółki na żądanie wszystkich pozostałych wspólników (art. 266 k.s.h.)
4. zwrot wpłat dokonanych na kapitał zakładowy w przypadku obniżenia kapitału zakładowego przez zmniejszenie wartości nominalnej udziałów lub umorzenie niektórych udziałów (a contrario z art. 264 § 2 k.s.h.)
5. wynagrodzenie za umorzone udziały (art. 199 k.s.h.)
6. część majątku przypadająca wspólnikowi w wyniku likwidacji spółki (art. 286 k.s.h.)
7. część majątku przypadająca wspólnikowi w wypadku rozwiązania umowy spółki (art. 169 k.s.h.)

W przypadku otwarcia likwidacji spółki dłużnikowi może się okazać, że przypadnie pewna kwota. Samo otwarcie likwidacji nie oznacza, że spółka nie posiada majątku, a często wręcz przeciwnie, gdzie spółka posiada majątek zaś wspólnicy nie chcą już prowadzić dalej spółki. Taka spółka mogła być np. spółką celową która np. powstała tylko na potrzeby jednego zadania lub

---

¹⁵⁷ R. Potrzeszcz [w:] *Komentarz do kodeksu spółek handlowych: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, R. Potrzeszcz (red.), T. Siemiątkowski (red.), Warszawa 2001, s. 40.

jakiegoś projektu. Powołany przez wspólników likwidator po spłacie wszystkich wierzycieli spółki dzieli proporcjonalnie do posiadanych przez wspólników udziałów które podlegają egzekucji na zasadach zajęcia udziałów oraz zajęcia wierzytelności przyszłej przypadającej dłużnikowi od spółki¹⁵⁸.

Dłużnikowi mogą przysługiwać od spółki różnego rodzaju prawa. Kolejnym takim prawem może być świadczenie jako wynagrodzenie za powtarzające się świadczenia niepieniężne (176 § 1 k.s.h.) oraz zwrot dopłat (art. 177 i 178 k.s.h.).

Kolejną równoległą czynnością komornika przy czynności zajęcia udziałów jest zawiadomienie spółki o zajęciu udziałów, gdzie stosownie do normy wynikającej z art. 909 § 1 pkt 2 k.p.c. przepis ten stanowi dosłownie, że „(...) komornik (...) zawiadomi osobę, która z zajętego prawa jest obciążona obowiązkiem względem dłużnika, by obowiązku tego wobec dłużnika nie realizowała, a wynikające z prawa świadczenia pieniężne uiszczala komornikowi (...)”. Wraz z zawiadomieniem komornik wzywa spółkę do złożenia oświadczenia, które powinno zawierać ustosunkowanie się do następujących kwestii (art. 909 § 1 pkt 1 k.p.c.):

1. czy inne osoby roszczą sobie pretensje do zajęcia prawa;
2. czy i w jakim sądzie lub przed jakim organem toczy się lub toczyła się sprawa o zajęte prawo;
3. czy i o jakie roszczenie skierowana jest egzekucja do zajętego prawa.

Określeniem pretensje nie są tylko inne prowadzone egzekucje przez komorników innych organów ścigania jak prokuratura, ale takie pretensje mogą być również poprzez obciążenie udziału poprzez zastaw lub użytkowanie¹⁵⁹.

Udzielona przez spółkę informacja ma na celu dokonanie wstępnej analizy czy dalsza egzekucja z tych udziałów ma jeszcze sens oraz czy nie naruszy się praw innych osób jako ewentualnych uczestników postępowania. Jeżeli wystąpią takie osoby fizyczne czy też prawne komornik wstrzymuje się z dalszymi czynnościami i zawiadamia o fakcie zajęcia udziałów dłużnika osoby trzeciej. Uczestnikom przysługuje na mocy art. 910 § 1 k.p.c. wytoczenie powództwa na rzecz wspólnika-dłużnika przeciwko spółce o zapłatę któregoś ze świadczeń należnych dłużnikowi od spółki. Jeśli toczyła się już sprawa o sporne świadczenie, może się okazać, że kolejne powództwo będzie zbędne czy wręcz niedopuszczalne¹⁶⁰.

---

¹⁵⁸ Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 3 grudnia 2004 r., (Sygn. IV CK 330/2004).

¹⁵⁹ R. L. Kwaśnicki (red.), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2005, s. 487.; A. Szajkowski, M. Tarska, *Prawo spółek...* § 43, II. Pkt. 1, M. Romanowski, *Podział praw...*, s. 33, op. cit.

¹⁶⁰ M. Krajewska, *Zajęcie udziału w spółce z o.o. w praktyce sądów rejestrowych*, „Przegląd Prawa Handlowego”, Nr 2/2005, s. 35 in.

Kolejną ważną informacją jest udzielenie przez spółkę jako trzeciodłużnika wskazanie innych organów egzekucyjnych które ewentualnie prowadzą egzekucję z tego majątku. Określenie organów egzekucyjnych nie jest przypadkowe, gdyż nie musi to być komornik sądowy, lecz może prowadzić egzekucję organ administracyjny. Wtedy dochodzi to tak zwanego zbiegu egzekucji.

Do czasu nowelizacji k.p.c. organy wstrzymywały swoje czynności i przesyłały swoje akta do sądu, który wyznaczał łącznego egzekutora. Samo przesłanie akt przez organy do sądu trwało nawet pół roku. Później sędzia musiał zapoznać się ze wszystkimi aktami by ustalić który z organów ma największe postępowania oraz najbardziej zaawansowane. W ten sposób często nawet postępowania alimentacyjne były przekazywane do Naczelników Urzędów Skarbowych który np. nie mają uprawnień do wydawania zaświadczeń o bezskutecznej egzekucji, które stanowiły podstawę o wydania przez Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.

Takie świadczenie często stanowiło stałe źródło utrzymania uprawnionego (często nieletniego). Kolejną kolizją było zderzenie się dwóch postępowań, jedno oparte na procedurze cywilistycznej drugie zaś na administracyjnej. Urzędy często nie potrafiły prowadzić tych specyficznych, wieloletnich postępowań ze złożonością.

Zagadnienie zbiegu regulują przepisy ogólne postępowania egzekucyjnego (art. 773-775 k.p.c.). Oświadczenie spółka powinna złożyć w terminie tygodnia od dnia doręczenia jej zawiadomienia o zajęciu udziału.

W przypadku nieudzielenia takich informacji komornikowi spółce grozi sankcja. Grzywnę nakłada komornik postanowieniem art. 886 § 2 k.p.c., gdzie powinna zostać wymierzona pracownikowi albo wspólnikowi odpowiedzialnemu za wykonywanie takiej czynności. Jeśli nie ma w spółce takiej osoby albo ustalenie jej jest niemożliwe, grzywnie podlegają osoby uprawnione do reprezentowania spółki. W praktyce w zw. z art. 205 § 2 k.s.h. grzywnę należy wymierzyć członkowi zarządu lub prokurentowi.

Jest to nietypowa sytuacja, w której prokurent odpowiada na równi z członkami zarządu za zobowiązania spółki. Tu należy wskazać, że w pozostałych przypadkach za zobowiązania podatkowe oraz inne zobowiązania odpowiadają członkowie zarządu na mocy art. 299 k.s.h. oraz 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2651 z późn. zm.)¹⁶¹.

Kodeks spółek handlowych w rozdziale 7 „Odpowiedzialność cywilnoprawna” prowadzi do rozwiązania polegające na odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki nastąpiła na subsydiarność w odpowiedzialności i została zawarta w art. 299 k.s.h. gdzie

---

¹⁶¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2651 z późn. zm.).

ustawodawca określił to w sposób następujący „Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.”

Tu należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku zmiany członka zarządu np. przez odwołanie go z tej funkcji jego odpowiedzialność zamyka się okres, za który odpowiada subsydiarnie. Zgodnie z licznym orzecnictwem, panuje pogląd, wedle którego członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością po odwołaniu z tej funkcji nie odpowiada za zobowiązania spółki powstałe po dniu jego odwołania, nawet wówczas, gdy po tym dniu, nadal widnieje w rejestrze KRS, jako członek zarządu bez względu na fakt czy obecny zarząd nie dopełnił obowiązku w postaci zgłoszenia tego faktu do rejestrów czy też jeszcze tego nie uczyniono.

Zaś za zobowiązania podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na mocy art. 116 o.p. odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu podobnie jak w kodeksie spółek handlowych nie wykazał, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne albo niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy lub nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

W tym przypadku to grzywna jest wymierzana przez komornika nie w spółkę, a później ewentualnie w jej zarząd tylko bezpośrednio w osoby, które odpowiadają za prowadzenie spółki. Takie rozwiązywanie ma na celu przyspieszenie reakcji osób zarządzających spółką oraz pełnomocników jakich jak prokurent. W tym wypadku skutecznym zwolnieniem się przed nałożeniem grzywny na prokurenta jest fakt udzielenia prokury łącznej.

Z prokurą łączną mamy do czynienia wówczas, gdy zostaje ona udzielona kilku osobom łącznie. Pamiętajmy, że kierowane do przedsiębiorcy oświadczenia lub doręczenia pism mogą być dokonywane wobec jednej z osób, którym udzielono prokury łącznie. Prokura łączna jest tak naprawdę przejawem reprezentacji łącznej polegającej na wspólnym składaniu oświadczeń woli za lub w imieniu spółki. Już nie tylko nie złożenie oświadczenia, lecz złożenie jej nie w terminie przewiduje art. 886 k.p.c., który stosuje się na mocy odesłania z art. 909 k.p.c. który ma w tym wypadku zastosowanie jak w przypadku przepisów o egzekucji z wierzytelności¹⁶².

---

¹⁶² M. Koenner, *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Sopot 2007, s. 235.

Kolejną czynnością wykonywaną przez komornika jest czynność polegająca na zawiadomienie a wręcz zgłoszenie tego faktu do właściwego rejestru sądowego który prowadzi akta spółki, w której dokonano zajęcia.

Ustawodawca nie uregulował trybu zgłoszenia sądowi rejestrowemu zajęcia udziału. W kwestii tej wypowiedział się Sąd Najwyższy w dwóch uchwałach, zbieżnych ze sobą pod względem argumentacji i wniosków, co umożliwia ich łączne omówienie. W uchwale z dnia 8 marca 2007 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że: „Dokonane przez komornika na podstawie art. 911 k.p.c. zgłoszenie zajęcia udziałów wspólnika podlega badaniu przez sąd rejestrowy, orzekający o złożeniu dokumentu zgłoszenia do akt rejestrowych, w zakresie obejmującym zgodność danych zawartych w zgłoszeniu z treścią wpisów w rejestrze”.

Kontynuacją linii orzeczniczej jest uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2007 r. o następującej treści: „Sąd rejestrowy orzeka postanowieniem o złożeniu przez komornika do akt rejestrowych dokumentu zgłoszenia zajęcia udziału wspólnika w spółce handlowej; od postanowienia przysługuje apelacja.”

Zawiadomienie o zajęciu udziału nie podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, zatem zgodnie z art. 9 pkt 2 u.k.r.s. składa się je do akt rejestrowych spółki. Sąd Najwyższy stwierdził, że złożenie do akt rejestrowych takiego zawiadomienia pełni podobną funkcję co wpis do rejestru. W związku z tym, uzasadnione jest analogiczne stosowanie przepisów dotyczących postępowania w sprawie wniosku o wpis danych do rejestru. Wykładnia językowa normy art. 9 pkt 2 u.k.r.s. prowadziłyby do uznania, że złożenie zawiadomienia o zajęciu udziału do akt rejestrowych jest czynnością techniczną i nie podlega badaniu przez sąd. Niedogodnością takiej koncepcji jest zagrożenie, że w aktach rejestrowych mogłyby znaleźć się dokumenty niezgodne z rzeczywistością, co z kolei prowadziłyby do naruszenia pewności obrotu. Zdaniem Sądu Najwyższego, sąd rejestrowy, na podstawie analogicznie stosowanego art. 23 u.k.r.s., bada przede wszystkim czy w zawiadomieniu o zajęciu udziału występuje wspólnik, który jest ujawniony jako wspólnik danej spółki w rejestrze.

Sąd Najwyższy zważył, że postępowanie, wszczęte wskutek zgłoszenia przez komornika, nie jest postępowaniem rejestrowym, a złożenie do akt zawiadomienia o zajęciu udziału, nie jest sprawą rejestrową w rozumieniu art. 694 § 1 k.p.c. Należy zatem, stosownie do normy z art. 7 u.k.r.s., stosować przepisy o postępowaniu nieprocesowym. Sąd rejestrowy wydaje orzeczenie w przedmiocie złożenia dokumentu zgłoszenia do akt rejestrowych w formie postanowienia¹⁶³.

---

¹⁶³ P. Brzeziński *Czy wierzyciel, na rzecz którego dokonano zajęcia, może wykonywać prawa korporacyjne z zajętego udziału. Z problematyki egzekucji udziału w spółce z o.o.*, „Monitor Prawniczy”, Nr 17/2006, s. 952.

4.2. Dyskusja prawna nad definiowaniem „chwili zajęcia udziału” i „momentem zajęcia udziału”

Chwila zajęcia udziałów różni się od momentu zajęcia udziałów. Momentem zajęcia udziałów jest fizyczne dokonanie zajęcia przez komornika i złożenie przez niego lub osobę uprawnioną podpisu. Takich czynności – złożenia podpisu, może dokonać sam komornik, komornik zastępca, który może zastępować np. ze względu na urlop oraz asesor lub aplikant na mocy art. 98 u.k. zgodnie z ograniczeniami wywodzącymi się z ustawy.

Postanowienia art 910 § 2 k.p.c. wprowadzają rozróżnienie pojęcia „chwila zajęcia udziału” od „momentu zajęcia”, kiedy zajęcie to wywołuje skutki prawne. Może zatem dojść do sytuacji, w której skutki zajęcia będą wyprzedzały moment zajęcia udziału (chwila zajęcia).

Chwilą zajęcia udziału jest chwila doręczenia spółce zawiadomieniu o zajęciu prawa majątkowego. Jeżeli dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z udziału zostanie doręczone wcześniej niż spółce, to skutki zajęcia powstają wobec niego z chwilą doręczenia mu zawiadomienia. W tym postępowaniu każda ze stron, czyli dłużnik oraz trzeciodłużnik ma inne ma liczony termin i skutki jego doręczenia od chwili jej doręczenia.

Dłużnikowi liczony jest czas od chwili doręczenia jemu korespondencji co skutkuje tym, że w przypadku, gdyby rozporządził swoim mieniem np. sprzedażą udziałów to taka czynności byłaby niestateczna zaś samemu dłużnikowi groziłaby odpowiedzialność wynikająca z normy art. 300 k.k.

Trzeciodłużnik obierając korespondencję również zobowiązany jest do przeprowadzania czynności zgodnie z zajęciem organu egzekucyjnego oraz prawidłowym udzieleniem informacji komornikowi na dokonane zajęcie. Jeżeli spółka korzysta z usług tak zwanego „wirtualnego biura” to nie ma to znaczenia, gdyż ten adres o ile jest wskazany jako adres spółki to takie doręczanie jest całkowicie skuteczne zarówno w postępowaniu prowadzonym przez komornika sądowego jak i organy administracyjne (patrz Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 31 stycznia 2018 r. I SA/Op 472/17).

Stosownie do postanowień zawartych w art. 910 k.p.c. ustawodawca określił jako swoistą ochronę wierzyciela przed ewentualnym ucieczką przed egzekucją z majątkiem dłużnika.

4.3. Zajęcie udziału obciążonego zastawem rejestrowym

Zastaw jest jedną z form zabezpieczani a wierzytelności i może być ustanowiony na rzeczach lub na prawach zbywalnych. Mamy dwa rodzaje zastawów i ustanowienie zastawu zwykłego wymaga formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi, natomiast dla ustanowienia zastawu rejestrowego wystarczająca jest zwykła forma pisemna.

Zarząd obowiązany jest do prowadzenia aktualnej księgi wspólników, gdzie fakt ewentualnych zastawów na udziałach należy odnotować i złożyć taką informację do właściwego rejestru sądowego który prowadzi akta spółki¹⁶⁴.

Wspólnik na skutek zastawienia udziału nie traci także prawa głosu w zgromadzeniu wspólników, podejmowania uchwał czy też do ich zaskarzania. Z kolei osoba, której udzielono zastaw na udziałach to zastawnik. Zastawnik to nikt inny wierzyciel, którego wierzytelność została zabezpieczona np. na udzielenie pożyczki dla jego dłużnika, czyli zastawcę. Tu stosunki tych osób i ich zobowiązania powstały na gruncie prawa cywilnego i art. 353 k.c.

Zastawnik mimo prawidłowego ustanowionego zastawu nie uzyskuje praw głosu na zgromadzeniach i nie czerpie pożytków z zastawionych udziałów. Zastaw stanowi jedynie zabezpieczenie jego praw¹⁶⁵. Chyba umowa stanowi inaczej, że zastawnik wykonuje prawo głosu, wówczas prawo zaskarżenia uchwał, jako związane z prawem do głosowania, przysługiwać będzie zastawnikowi. Jednak ustawodawca dał taką warunkową możliwość i określił ją w art. 340 § 1 k.s.h. gdzie określił, że „Zastawnik i użytkownik mogą wykonywać prawo głosu z akcji, na której ustanowiono zastaw lub użytkowanie, jeżeli przewiduje to czynność prawna ustanawiająca ograniczone prawo rzeczowe oraz gdy w rejestrze akcjonariuszy lub na rachunku papierów wartościowych, dokonano wzmianki o jego ustanowieniu i upoważnieniu do wykonywania prawa głosu.”

Zabezpieczając pozostałych wspólników przed niespodziewanym dla nich i nieznanym prawem głosu została przewidziana ich ochrona przez zapis art. 340 § 2 k.s.h. i brzmienie „Statut może przewidywać zakaz przyznawania prawa głosu zastawnikowi lub użytkownikowi akcji albo może uzależnić przyznanie takiego uprawnienia od zgody określonego organu spółki.”

Zbycie udziałów obciążonych zastawem jest możliwe, przy czym wskutek zbycia obciążenie zastawem nie wygasa. Zbycie obciążonych udziałów może być natomiast wyłączone w przypadku zastawu rejestrowego. Wówczas zbycie udziałów wbrew zakazowi obarczone będzie sankcją nieważności, chyba że nabywca nie wiedział i nie mógł wiedzieć o zakazie zbywania obciążonych udziałów. Tu oczywiście z łatwością można udowodnić, że np. dłużnik odebrał wysłane do niego zajęcie, które poprzez e-doręczenie poczty polskiej jest do ustalenia nie tylko dzień, miejsce, lecz nawet godzina doręczenia¹⁶⁶.

W przypadku prowadzenia postępowania przez komornika w który organ dowie się o uczestnictwie zastawnika jest obowiązany na mocy art. 805 k.p.c. do niezwłocznego zawiadomienia o zajęciu zastawnika zastawu rejestrowego, jeżeli w toku egzekucji okaże się, że

---

¹⁶⁴ K. Falkiewicz, R. L. Kwaśnicki, *Skutki zajęcia udziałów...*, s. 46, op. cit.

¹⁶⁵ P. Brzeziński *Czy wierzyciel, na rzecz którego dokonano zajęcia...*, s. 46, op. cit.

¹⁶⁶ H. Pietrzykowski, *Kodeks postępowania cywilnego...*, s. 47, op. cit.

przedmiot zastawu (w tym przypadku prawo majątkowe, jakim jest udział) jest obciążony zastawem rejestrowym.

Termin niezwłoczny odnoszący się do zawiadomienia zastawnika pozostał przez ustawodawcę nieokreślony. W licznych orzecznictwie oraz doktrynie wielokrotnie wyjaśniono, że używając nieokreślonego zwrotu "niezwłocznie" ustawodawca pozostawił organowi orzekającemu swobodę dokonania oceny, czy w okolicznościach konkretnej sprawy zawiadomienie zastawnika jako uczestnika postępowania nastąpiło bez nieuzasadnionej zwłoki czy też organ zwlekał z tą czynnością. Nie sposób przyjmować tutaj obowiązywania jakiegoś określonego terminu. Pod pojęciem "niezwłocznie" należy rozumieć okres maksimum 14 dni, choć termin ten nie może być traktowany w sposób bezwyjątkowy, gdyż w okolicznościach konkretnej sprawy, "niezwłoczne" zawiadomienie o wadzie oznaczać może termin nieco dłuższy lub krótszy. Z podwodów takich jak ilość postępowań, zaplanowany czas do przeprowadzania czynności w tym czynności wymagających większej ilości czasu komornika jak czynności terenowe termin ten często ulega wydłużeniu nawet do kilku miesięcy. Nie stanowi to większego uchybienia tej normy prawnej, chyba że komornik podejmował w tej sprawie kolejne czynności, które mogły narazić zastawnika na szkodę¹⁶⁷.

4.4. Rozporządzenie udziałem po jego zajęciu

Jak wspomniano wcześniej czynności dokonane doręczeniu zajęcia udziałów są bezskuteczne. Ta teza ma swoje kolejne oparcie na mocy odesłania w art. 902 k.p.c. w zw. z art. 909 k.p.c. oraz tym, że do egzekucji z udziału odpowiednio stosuje się art. 885 k.p.c. przez co ustawodawca przewidział zagrożenie idące od strony dłużnika unikającego egzekucji oraz przewiduje nieważność w stosunku do wierzyciela rozporządzenia udziałem po jego zajęciu. W nauce prawa cywilnego wyróżnia się następujące postaci bezskuteczności czynności prawnych:

1. nieważność bezwzględna
2. wzruszalność – nieważność względna, unieważnialność
3. bezskuteczność zawieszona
4. bezskuteczność względna – przedmiotowo-względna i podmiotowo-względna

Wykładnia językowa normy art. 885 k.p.c. o brzmieniu „Zajęcie ma ten skutek, że w stosunku do wierzyciela egzekwującego nieważne są rozporządzenia wynagrodzeniem przekraczające część wolną od zajęcia, dokonane po jego zajęciu, a także przed zajęciem, jeżeli

---

¹⁶⁷ Uchwała Sądu Najwyższego, z dnia 14 września 2005 r., (Sygn. III CZP 57/2005).

wymagalność wynagrodzenia następuje po zajęciu” w pierwszej chwili doprowadza do wniosku, że ustawodawca, jako skutek zajęcia, ustanawia nieważność względną gdzie sama czynność pozostaje ważna, co do zasady wywiera skutki prawne, jednak jest bezskuteczna względem określonej osoby, zachowując przy tym walory swej skuteczności wobec innych podmiotów.

Takie rozumienie jest błędne, ponieważ w przypadku nieważności względnej czynności prawnej, względność polega na tym, że czynność prawna jest ważna, ale podlega unieważnieniu¹⁶⁸.

Ustawodawca nie mógłby doprowadzić do sytuacji, w której taka czynność jak np. sprzedaż udziałów po ich zajęciu może być w tym samym czasie traktowana jako czynność ważna o jako czynność nieważna względem innych osób.

Egzekucja musi być prowadzona tylko co do majątku dłużnika i z jego majątku może być zaspokajana, a takie zachowanie całkowicie wykluczyłby możliwość prawnego, prawidłowego postępowania egzekucyjnego nie tylko udziałów, lecz innych majątków dłużnika. Inne rozumowanie doprowadzałoby do sytuacji, w której zbycie choćby jednego zajętego udziału jest bezskuteczne wobec spółki, w związku z czym nabywca udziału, pomimo tego, że nabycie jest ważne, nie staje się nowym współnikiem spółki. Bezskuteczność względna o tyle dotyczy komornika i spółki, o ile obejmuje swym zakresem bezskuteczność względem wierzyciela. Oznacza to, że spółka, w odniesieniu do wierzyciela, powinna traktować zajęty udział jako należący do dłużnika który był poprzednim współnikiem.

4.5. Wykonywanie przez wierzyciela uprawnień procesowych

Często spotykaną opinią jest niewiedza, że jednym ze skutków zajęcia jest uprawnienie wierzyciela do wykonywania praw majątkowych dłużnika, w zakresie w jakim jest to niezbędne do zaspokojenia wierzyciela w drodze egzekucji wywodząca swoje uprawnienia z art. 910 § 1 k.p.c.

Przyjmuje się podział wskazanych praw na uprawnienia materialnoprawne i uprawnienia procesowe. Cześć dotycząca wykonywania przez wierzyciela egzekwującego uprawnień procesowych nie budzi w doktrynie wątpliwości.

W przyjętej doktrynie w myśl normy wynikającej z art. 910 § 1 k.p.c. pod pojęciem wszelkich uprawnień majątkowych mieszczą się uprawnienia procesowe, które może wykonywać wierzyciel egzekwujący na mocy dokonanego zajęcia udziału oraz zawiadomienia o tym fakcie

---

¹⁶⁸ B. Draniewicz, *Skutki zajęcia udziału w spółce z o.o. w postępowaniu egzekucyjnym w sferze uprawnień korporacyjnych – wybrane aspekty praktyczne*, „Monitor Prawniczy”, Nr 11/2006, s. 619.; N. Kobyłka, A. Pęczyk, *Skutki zajęcia udziałów w spółce z o.o. – wykonywanie przez wierzyciela uprawnień korporacyjnych na podstawie kodeksu postępowania cywilnego*, „Przeгляд Prawa Handlowego”, Nr 3/2007, s. 47.

spółki oraz mowa jest to o przysługującym roszczeniu od spółki, w której dokonano zajęcia dłużnikowi np. wypłata zaległej dywidendy¹⁶⁹.

Co do określenia pozycji procesowej wierzyciela egzekwującego można wyróżnić dwie koncepcje teoretyczne. Pierwsza z nich głosi, że z mocy zajęcia wierzyciel uzyskuje legitymację procesową formalną uprawniającą wierzyciela egzekwującego do wszczęcia procesu przeciwko spółce o zapłatę świadczenia. W sporze wierzyciel występuje jako strona powodowa w znaczeniu formalnym, natomiast dłużnik stroną w znaczeniu materialnym (stroną rzeczywistą).

Według drugiej koncepcji, z mocy zajęcia dochodzi do podstawienia procesowego względnego (substytucji, subrogacji) wierzyciela w miejsce dłużnika. Wierzyciel działa nie tylko we własnym imieniu, ale na rzecz dłużnika. Jest to bardzo rzadko spotykana sytuacja uprawnienia bez odpowiedniego pełnomocnictwa lub umowy. Występuje również pogląd, że wierzyciel jest zastępcą pośrednim dłużnika¹⁷⁰.

Według linii orzeczniczych czy też w przemawiającej części doktryny częściej utrzymywana jest pierwsza z przedstawionych koncepcji. Przed przyjęciem drugiej koncepcji jest fakt, że przyjęta jest sytuacja, w której wierzyciel egzekwujący działa na rzecz dłużnika. W procesie o wypłatę należnego świadczenia wierzyciel działa przede wszystkim we własnym interesie, ponieważ w przypadku orzeczenia na korzyść, wierzyciel uzyskuje tytuł egzekucyjny, a po jego uprawomocnieniu może wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności i skierować egzekucję już przeciwko spółce.

Podsumowując, w procesie o zapłatę świadczenia należnego dłużnikowi od spółki, powodem jest wierzyciel egzekwujący, a pozwanym spółka.

4.6. Podsumowanie

Jednym z praw, z których może zaspokoić się wierzyciel w postępowaniu egzekucyjnym jest wierzytelność przysługująca dłużnikowi z tytułu posiadania udziałów w spółce z o.o. lub akcji w spółce akcyjnej.

Zgodnie z artykułem 910² k.p.c. wierzyciel może korzystać z uprawnień majątkowych dłużnika z zajętego prawa w drodze egzekucji, ale nie zawsze może wykonywać wszystkie prawa związane z tymi udziałami, jak wynika z orzeczenia SN z 14.09.2005, III CZP 57/05. Zajęcie udziałów przez komornika może jedynie na pozór zabezpieczyć interesy wierzyciela, Brak możliwości realnego korzystania z tych udziałów może spowodować, że dłużnik razem z innymi współnikami wykorzysta dywidendę na rozwój spółki, zamiast jej wypłatę. W rezultacie

---

¹⁶⁹ E. Gabryelska, *Egzekucja z udziału...*, s. 48, op. cit.

¹⁷⁰ D. Fleszer, *Rada nadzorcza spółki komunalnej z udziałem jednostki samorządu terytorialnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020, s. 15-21.

wierzyciel może nie uzyskać spodziewanych korzyści z zajęcia udziału i może być zmuszony do egzekucyjnej sprzedaży udziału, co generuje kolejne trudności.

Przede wszystkim konieczne jest oszacowanie wartości udziałów przez biegłego, co jest kosztowne, a koszt ten może przekroczyć wartość udziałów, co tymczasowo obciąża wierzyciela. Dodatkowo, znalezienie kupca na te udziały może być trudne, zwłaszcza gdy stanowią one mniejszość w spółce i nie są atrakcyjne dla nowych nabywców.

Egzekucja poprzez sprzedaż udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością może być realizowana na dwa sposoby: zgodnie z postanowieniami Kodeksu postępowania cywilnego (art. 911³ k.p.c.) lub zgodnie z zapisami Kodeksu spółek handlowych (art. 185 k.s.h.), które mogą być określone w umowie spółki. Jeśli umowa spółki nie nakłada ograniczeń co do zbywania udziałów, egzekucja odbywa się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Komornik może przeprowadzić licytację udziałów lub sprzedać je z wolnej ręki, stosując odpowiednie przepisy. Natomiast gdy umowa spółki wprowadza ograniczenia dotyczące zbywania udziałów, egzekucja odbywa się zgodnie z procedurą Kodeksu spółek handlowych. Spółka może wskazać osobę, która chce nabyć udziały za określoną cenę, ustaloną przez sąd rejestrowy po konsultacji z biegłym. Spółka ma 2 tygodnie na zgłoszenie wniosku o wycenę udziałów przez biegłego. Jeśli spółka nie złoży takiego wniosku lub wyznaczona osoba nie ureguluje ustalonej ceny, udziały mogą zostać sprzedane zgodnie z przepisami egzekucyjnymi.

Przy analizie postawionych hipotez istotne jest uwzględnienie, że sposób zaspokojenia wierzyciela z udziałów w spółce zależy od jego decyzji o wyborze między dochodami generowanymi przez te udziały a ewentualną sprzedażą:

1. Wierzyciel może zostać zaspokojony poprzez dochody z zajętych udziałów (np. dywidendy) lub z kwoty uzyskanej ze sprzedaży udziałów. Decyzja, w jaki sposób zaspokoić wierzyciela, należy do niego.
2. Dopóki wierzyciel nie złoży wniosku o sprzedaż udziałów, komornik nie może ich zbyć, a zaspokojenie wierzyciela odbywa się z dochodów generowanych przez udziały.
3. Ograniczenia w zbywaniu udziałów, jeśli takie istnieją, wynikają z postanowień Kodeksu spółek handlowych (art. 185).
4. Sprzedaż udziałów na wniosek wierzyciela może być licytacyjna lub z wolnej ręki.

Rozdział 5 Studium przypadku spraw egzekucyjnych

5.1. Uwagi wprowadzające

W celu wykazania czy komornicy, mimo brakujących przepisów szczególnych, między innymi dotyczących wyceny i licytacji zajętego udziału przeprowadzono badania u wybranych komorników. Zwrócono się do komorników o dostęp do akt w trybie art. 525 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz rozwiązań przewidzianych w przepisach Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie prowadzenia i udostępniania przez komornika sądowego akt i urzędzeń ewidencyjnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2455).

Komornicy po złożeniu zobowiązania do wykorzystania informacji zawartych w aktach postępowania, w tym wykonania ich fotokopii wyłącznie w celach naukowo-badawczych, w sposób uniemożliwiający identyfikację danych pozyskanych z akt sprawy oraz wyrazili zgodę na dostęp do akt ich postępowań po objęciu tajemnicą w tym wyrazili zgodę na przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych o których mowa w art. 6 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego I Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119/1). Dodatkowo przy udostępnianiu akt postępowania bieżąco wyrażali swoje opinie dotyczące problematyki objętej niniejszą pracą¹⁷¹.

Po analizie akt podzielono postępowania egzekucyjne na następujące kategorie:

1. Postępowanie bezskuteczne ze względu na działania lub zaniechania wierzyciela;
2. Postępowania bezskuteczne ze względu na bezczynność wierzyciela;
3. Postępowanie bezskuteczne ze względu na nieskładanie dalszych wniosków;
4. Postępowanie bezskuteczne ze względu na działanie wierzyciela;
5. Postępowania skuteczne.

Pod ostatnim pojęciem uwzględniono sprawy, w których po dokonaniu zajęcia udziałów postępowania zostały zapłacone lub przeprowadzono licytację zajętych udziałów. Biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia oraz położenie geograficzne miasta stołecznego Warszawy, wybrano dwóch komorników, do którzy udostępniłi akta. Pierwszym z komorników był Komornik przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi Północ Igor Duchiniński który po wieloletnim stażu jako asesor komornika, przejął kancelarię po jednym z najstarszych komorników a co za tym idzie jego

---

¹⁷¹ S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, M. Tarska, A. Herbet, *Kodeks spółek handlowych. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*. Komentarz do artykułów 151-300. Tom II, Lex/el, Warszawa 2014, s. 237 i n.

archiwum prowadzonych spraw sięgał do lat osiemdziesiątych. Drugim zaś, komornikiem wybranym do celów badawczych był Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pruszkowie Marcin Jankowski, który jest wyznaczony jako wizytator. Komornicy cieszą się nieskazitelną opinią oraz wiedzą nie tylko teoretyczną, lecz praktyczną na przestrzeni nowelizowanych ustaw.

5.2. Postępowania bezskuteczne ze względu na działania lub zaniechania wierzyciela

Do celów badawczych wybrano jednego z warszawskich komorników sądowych, gdzie jego kancelaria prowadzona jest ponad dziesięć lat. Wybrano jednego z komorników warszawskich ze względu na fakt powszechnie obowiązującego przekonania, że w tym okręgu zakładanych i prowadzonych spółek jest najwięcej przy zagęszczeniu ludności. Dodatkowo wybrano okres badania dziesięcioletni ze względu na to, aby prowadzone postępowania przez komornika sądowego były wszczęte na przestrzeni obowiązujących różnych aktów prawnych takich, co bezpośrednio odzwierciedla prowadzone sprawy oraz zagadania, na które napotkano.

Takimi aktami była nie tylko odpowiednia interpretacja przepisów z prawa nie tylko określonego w k.p.c., lecz również w innych aktach prawnych w tym do 2018 roku Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (dalej: U.o.k.s.i.e.), wielokrotnie nowelizowanej, obecnie Ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o komornikach sądowych (dalej: U.k.s.) oraz Ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (dalej U.k.k.).

Ustalono, że wybrany komornik w tym okresie dokonał 220 (słownie: dwustu dwudziestu dziewięciu) zajęć z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Były to postępowania prowadzone we wszystkich typach spraw, jednak głównie były one prowadzone w sprawach cywilnych oraz gospodarczych. Należy wrócić szczególną uwagę na dwa postępowania, jedno z wniosku skarbu państwa, gdzie postępowanie jest prowadzone w celu egzekucji kary pieniężnej w wysokości 1.000 zł (słownie: tysiąc złotych) oraz kilku postępowaniach w celu egzekucji zaległości alimentacyjnych.

W tym rozdziale zostanie dokonana analiza postępowań bezskutecznych z podziałem na ich powód bezskuteczności.

5.2.1. Studium przypadku A – postępowanie bezskuteczne ze względu na bezczynność wierzyciela

Po zapoznaniu się z dokumentacją stwierdzono, że większość bezskutecznych postępowań jest spowodowana z bezczynności i opieszałości samego wierzyciela czy też pełnomocnika. Należy zwrócić uwagę na fakt, że nie statystycznie nie ma to znaczenia czy wierzyciela reprezentował pełnomocnik profesjonalny czy też nie.

Komornik dokonując zajęcia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, wykorzystuje do tej czynności doręczenie za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego, gdzie już samo doręczenie korespondencji może stanowić duże wyzwanie, które szczegółowo zostało opisane w poprzedzających rozdziałach. Zajęcie jest kierowane jest do spółki, w która ma wykonać swoje zobowiązanie jej jako trzeciodłużnika, zaś odpisy zajęcia są kierowane do właściwego Krajowego Rejestru Sądowego w celu złożenia do akt informacji o zajęciu oraz do wierzyciela lub jego pełnomocnika. Wierzyciela po dokonanych zajęciu udziałów prawdopodobnie z powodu braku znajomości prawa oraz dość hermetycznej nomenklatury egzekucyjnej nie składają kolejnych wniosków w sprawie, takich jak wycenę zajętych udziałów czy też wyznaczenie licytacji z tych udziałów. Wspomnieć w tym miejscu można, że przypadku innych sposobów egzekucji takich jak egzekucja z ruchomości czy też nieruchomości, takie wnioski są składane przez wierzycieli.

Taka bezczynność wierzyciela skutkuje umorzenie postępowania z mocy prawa, przy czym postępowania mogły być w części lub w całości spłacone z tego składnika majątku dłużnika. W tym miejscu należy zaznaczyć, że komornik jako organ egzekucyjny nie ma obowiązku udzielania porad prawnych, a prowadzić postępowanie zgodnie z wnioskami wierzyciela.

5.2.2 Studium przypadków B – postępowanie bezskuteczne ze względu na nieskładanie dalszych wniosków

Kolejną liczną grupą spraw bezskutecznych są to postępowania w których wierzyciele złożyli wnioski o wycenę udziałów i nie uiszcili zaliczki na wydatki – zaliczki na biegłego w celu wyceny wartości realnej, a nie nominalnej zajętych udziałów lub tacy który po dokonanej wycenie i zapoznaniu się z majątkiem spółki zrezygnowali z dalszego prowadzenia postępowania z tego składnika majątku.

Tu należy wskazać, że zakup na licytacji udziałów może doprowadzić do tego, że pozostali wspólnicy mogą nie chcieć prowadzić wspólnie spółki lub zakup poprzez licytację może opłacać się nabywcy. Opłacalnością można nazwać nie tylko aktywa przypadające wspólnikowi, lecz również inne prawa majątkowe należne spółce.

Obecnie sam proces założenia spółki jest szybki przy stosunkowo niewielkich nakładach finansowych. Bowiem spółkę można założyć poprzez system S24 który między innymi umożliwia założenie spółki bez wychodzenia z domu. Warunkiem jest posiadanie numeru PESEL oraz elektronicznego podpisu, który można złożyć za pośrednictwem platformy banku lub dowodu osobistego z warstwą elektroniczną (e-dowód). Czyli umowę spółki mogą założyć wspólnicy będąc w tym samym czasie w różnych częściach świata. Warunkiem tej czynności jest tylko dostęp do komputera. Umowa taka jest traktowana na tej samej randze jak umowa spisana przed notariuszem. Umowa ma podwójną rolę. Jako pierwszą wskazać należy to, że tworzy spółkę poprzez stosunek prawny jaki powstaje a co za tym idzie jest ona umową założycielską, gdyż powołuje spółkę z o.o. do życia jako organizację. Drugą kwestią to kształtowanie powstałego już stosunku prawnego poprzez określanie praw wspólników oraz ich obowiązków, strukturę organów, kompetencje organów oraz sposób działania. Gdy nastąpi rejestracja spółki w odpowiednim rejestrze umowa stanowi wtedy statut spółki.

Dla przykładu wybrano kilka postępowań na przestrzeni wybranego okresu.

Studium przypadku B1

Jako pierwszy przykład wybrano postępowanie cywilne wszczęte w 2011 roku. Wierzycielem w tym postępowaniu jest osoba prawna którą zastępuje profesjonalny pełnomocnik.

Sprawa egzekucyjna prowadzona była na podstawie Nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu dla miasta stołecznego Warszawy zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z 2011 roku. Pełnomocnik wierzyciela we wniosku egzekucyjnym wniósł o egzekucję należności objętych tytułem wykonawczym z różnych majątków trzech dłużników, w tym wniósł o zajęcie udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością należących do jedno z dłużnika. Nadto wierzyciel zlecił komornikowi poszukiwanie majątku dłużnika. W tym miejscu należy wskazać, że na dzień wszczęcia postępowania egzekucyjnego komornik poszukiwał majątku dłużnika tylko w przypadku takiego zlecenia i uiszczenia wynagrodzenia za takie czynności. W skład takich czynności było złożenie zapytania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Naczelnika Urzędu Skarbowego, Wydziału Ksiąg Wieczystych, banków w celu ustalenia majątku dłużnika.

Komornik zgodnie z wnioskiem wierzyciela dokonał zajęcia udziałów, przy czym na podstawie art. 909 k.p.c. w zw. z art. 896 § 2 k.p.c. wezwał spółkę by w ciągu tygodnia złożyła oświadczenie, ile udziałów i w jakiej wysokości przysługuje dłużnikowi oraz czy one osoby roszczą sobie prawa do tych udziałów, czy toczyła się sprawa dotycząca udziałów oraz czy i jakie

roszczenia zostały skierowane do zajętych udziałów przez innych wierzycieli. Nadto spółka została pouczona, że zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia zawiadomienia spółce.

Według danych z KRS uzyskanych z ogólnodostępnej strony Ministerstwa Sprawiedliwości, spółka, w której dokonano zajęcia jest spółką jednoosobową w której dłużnik jest jednym udziałowcem oraz jednym członkiem zarządu jest też dłużnik. Zgodnie z procedurą dłużnik oraz wierzyciel zostali zawiadomieni odpisami tego zajęcia oraz została złożona informacja o zajęciu tych udziałów do właściwego Sądu Gospodarczego Rejestrów Gospodarczych KRS.

Jako, że spółka jest zarejestrowana pod adresem, którym dłużnik przebywał to korespondencja kierowana do niej jak i dłużnika została nieodebrana i zwrócona do komornika jako niepodjęta w terminie. Korespondencja kierowana do spółki została złożona do akt postępowania i uznana za doręczoną na mocy art. 139 k.p.c., gdyż jest to jedyny adres widniejący w KRS spółki.

Wierzyciel wysłuchany przed zawieszeniem lub umorzeniem w trybie art. 827 k.p.c., gdzie został szczegółowo poinformowany o wszystkich ustaleniach między innymi, że dwóch dłużników mieszka pod adresem wskazanym przez wierzyciela, lokal należy do osoby trzeciej. Dłużnicy nie posiadają żadnych ruchomości o realnej wartości handlowej co do której można skierować egzekucję. Dłużnicy nie mają stałych źródeł dochodu i utrzymują się z prac dorywczych. Nie są właścicielami pojazdów mechanicznych oraz przeciwko nim prowadzone są liczne postępowania egzekucyjne przez innych komorników. Dłużnik, któremu dokonano zajęcia udziałów w spółce nie mieszka pod adres wskazanym przez wierzyciela i w toku postępowania nie ustalono jego aktualnego miejsca pobytu. Dodatkowo wierzyciel został poinformowany o złożeniu do akt rejestrowych spółki zawiadomienia o zajęciu udziałów.

Pełnomocnik wierzyciela na doręczone mu zawiadomienie nie złożył wniosku o dokonanie wyceny udziałów i następnie przeprowadzenie licytacji z tych udziałów, a postępowanie zostało umorzone przez komornik wydając postanowienie o bezskutecznej egzekucji oraz w związku z art. 826 k.p.c., wszystkie zajęcia dokonane w toku postępowania zostały uchylone.

Zwrócić uwagę należy na fakt, że dłużnik do dnia analizy dokumentacji jest jedynym udziałowcem w spółce oraz zgodnie z ogólnodostępnymi jawnymi informacjami, zwyczajne zgromadzenie wspólników wskazało, iż zgodnie z zatwierdzonym w dniu 30.09.2020 r. sprawozdaniem finansowym zysk spółki netto za rok obrotowy 2019 wynosił 93.532,60 zł (słownie: dziewięćdziesiąt trzy tysiące pięćset trzydzieści dwa złote 60/100) oraz uchwałą nr 9 zgromadzenie wspólników niniejszym uchwaliło wypłatę dywidendy w wysokości 20.000 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy złotych) na rzecz dłużnika.

Na tym przykładzie można wywnioskować, że doprowadzenie do licytacji zajętych udziałów w spółce mogłoby doprowadzić do skutecznej licytacji oraz w efekcie końcowym wyegzekwowanie od dłużnika kilkunastu tysięcy złotych.

Studium przypadku B2

Kolejnym przykładem jest postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie Wyroku Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy z 2007 roku, który zaopatrzony w klauzulę wykonalności został złożony do egzekucji w 2008 roku.

Dłużnikiem jest osoba fizyczna z należnością główną na kwotę 50.407,57 zł (słownie: pięćdziesiąt tysięcy czterysta siedem złotych 57/100) oraz odsetkami na kwotę przewyższającą należność główną ponad pięciokrotnie.

Wierzyciel zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika w toku postępowania wniósł o zajęcie udziałów należących do dłużnika w spółce, która zarejestrowana została we właściwości Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu. Komornik po dokonaniu weryfikacji danych dokonał zajęcia udziałów w spółce oraz wezwał rejestr sądowy do przesłania umowy spółki, w której dokonano zajęcia w celu ustalenia czy umowa spółki uzależnia zbycie udziałów od zgody wspólników lub w inny sposób ogranicza sprzedaż.

Komornik otrzymał odpowiedź z rejestru sądowego, że umowa spółki jak pozostałe dokumenty spółki są dostępne i stosownie do normy art. 10 Ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o KRS każdy ma prawo przeglądania akt rejestrowych podmiotów wpisanych do Rejestru oraz zbioru dokumentów, oraz akta udostępnia się w siedzibie sądu rejestrowego.

Ze względu na brak regulacji prawnych komornik jako organ egzekucyjny nie ma podstaw do tego, aby sąd udostępnił mu odpisy dokumentów i może liczyć tylko na chęć pomocy ze strony sądu rejestrowego.

Wierzyciel zawiadomiony o tej czynności i wezwany do nadesłania umowy spółki nie uczynił tego oraz licząc na skuteczność postępowania z innych składników majątku nie wykonał wezwania organu egzekucyjnego.

Komornik mimo poszukiwania majątku dłużnika umorzył postępowanie ze względu na bezskuteczność i uchylił zajęcia dokonane w toku postępowania. Dłużnik w 2020 roku dokonał likwidacji spółki oraz spółka została wykreślona z rejestrów KRS.

Studium przypadku B3

Może zdarzyć się tak, że tylko samo zajęcie udziałów może doprowadzić do skutecznej egzekucji. Takim przykładem jest sprawa wszczęta w 2018 roku w wniosku wierzyciela będącego osobą prawną którą zastępuje profesjonalny pełnomocnik. Postępowanie prowadzone na

podstawie Nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z 2017 roku który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności z 2018 roku.

Po dwóch latach bezskutecznego postępowania prowadzonego przeciwko dwóm dłużnikom, komornik dokonał zajęcia udziałów w dwóch spółkach w których jeden z dłużników był współnikiem. Dwie spółki według KRS zajmują się innymi działalnościami oraz obie są zarejestrowane pod różnymi adresami.

Spółki różnią też się wysokością kapitału zakładowego. Pierwsza z nich ma kapitał zakładowy w wysokości 20.000 zł (słownie: dwudziestu tysięcy złotych), zaś druga w wysokości 50.000 zł (pięćdziesięciu tysięcy złotych). Po dokonaniu zajęć dłużnik dokonał całkowitej spłaty postępowania wraz z wszystkimi kosztami egzekucyjnymi.

Dopiero zajęcie udziałów, a nie inne czynności egzekucyjne sprawiły, że dłużnik czując presję sprzedaży udziałów w spółce, która przynosi zyski, dokonał spłaty.

Takie działania organów egzekucyjnych stanowią duży odsetek spraw zapłaconych nie wprost przez egzekucję z udziałów, lecz jako następstwa działania egzekucyjnego. Liczna doktryna oraz linia orzecznicza potwierdzają, że jeżeli dłużnik na skutek skutecznych działań komornika dokona spłaty postępowania nawet bezpośrednio do wierzyciela to komornikowi należy się pełna opłata stosunkowa naliczana proporcjonalnie za czasu działania U.o.k.s.i.e. jak U.k.k i U.k.s.

5.2.3 Studium przypadku C – postępowanie bezskuteczne ze względu na działanie wierzyciela

Niestety grono spraw poddanych do weryfikacji sprowadza się tylko do zajęcia samych udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Poddając to głębszej analizie doprowadza to do kilku wniosków.

Studium przypadku C1

Pierwszym z nich jest bezczynność wierzyciela polegająca tylko na elemencie dokonania zajęcia udziałów i nieskładanie kolejnych wniosków przez wierzyciela. Może być to spowodowane nieznaną prawą, że w tym przypadku tak jak w przypadku egzekucji z majątku ruchomego jak i nieruchomości dłużnika wierzyciel po samym wniosku o zajęcie udziałów jest zobowiązany do złożenia kolejnych wniosków w szczególności wniosku o wyznaczenie terminu licytacji.

Już złożenie tego wniosku otwiera drogę komornikowi do dokonania wyceny zajętych udziałów lub w przypadku ograniczeń wynikających z Umowy spółki wyceny udziałów i sprzedaży udziałów w trybie art. 185 k.s.h.

Studium przypadku C2

Jak wykazano powyżej komornicy sądowi nie dokonują często zajęć udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Głównie skupiają się na czynnościach, z których egzekucja nie tylko jest najszybsza, lecz najskuteczniejsza ze względu na możliwości techniczne oraz dostęp do urzędów za pomocą elektronicznej wymiany informacji.

Obecnie można stwierdzić, że większość urzędów jest dostępna dla komorników w celu ustaleń majątków dłużników.

Przykłady można mnożyć przechodząc od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych która dzięki Platformy PUE umożliwia zautomatyzowaną wymianę informacji w celu ustalenia źródeł utrzymania dłużnika. Każda osoba wykonująca pracę jest zgłaszana do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Tam komornik może dowiedzieć się od dłużnika nie tylko obecnego płatnika składek, lecz również poprzednich takich płatników oraz wysokości wynagrodzenia na którą dłużnik został zgłoszony. Takie zapytania jeszcze kilka lat temu było składane przez komorników w formie papierowej i odpowiedź była również w tej samej formie. Obecnie wprowadzenie elektronicznej wymiany zapytań doprowadziło do tego, że zapytania są bieżąco rozdzielane pomiędzy wszystkimi oddziałami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych by rozłożyć ilość zapytań pomiędzy oddziałami co doprowadziło do sytuacji, w której komornicy otrzymują odpowiedzi do 24 godzin od złożenia zapytania. Ten rodzaj zapytań jest głównym źródłem informacji o dłużniku.

Kolejnym częstym zapytaniem jest składanie zapytania do Naczelnika Urzędu Skarbowego objęte tajemnicą skarbową są również składane elektronicznie za pomocą platformy ePUAP. W tym tej odpowiedzi często znajdują się też informacje dotyczące czynności cywilnoprawnych. Wśród tych informacji są nie tylko czynności takie jak zakup pojazdów mechanicznych, lecz również informacje o nabytych spadkach, darowiznach czy też właśnie zakupu udziałów w spółkach.

Obecnie rejestry KRS wykazują tylko wspólników, którzy posiadają więcej niż 10 % udziałów w spółce. Stosownie do normy zawartej w art. 38 pkt 8 pkt c ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym nie są ujawniani w rejestrze przedsiębiorców wspólnicy, którzy posiadają w kapitale zakładowym mniej niż 10 % udziałów.

Tu zwrócić należy uwagę na łatwe ukrycie majątku przez wierzycielami poprzez utworzenie nowego udziału w spółce nawet o wartości 50 zł i pokrycie go poprzez wniesienie aportem nieruchomości. Zgodnie z posianym wyżej przepisem dłużnik może objąć taki udział i dopóki ktoś przypadkowo nie odnajdzie takiego majątku jest to wręcz nie do wykrycia. Jednym takim sposobem jest złożenie zapytania właśnie do Urzędu Skarbowego który może wykazać, że taka czynność miała miejsce. Niestety takie informacje są udzielane tylko za okres ostatnich pięciu lat od złożenia zapytania.

Jednak już dokonanie zajęcia udziałów w takiej spółce powinno przymusić dłużnika do tego by wywiązał się ze świadczenia orzeczonego tytułem wykonawczym.

Kolejnym elementem takiego działania może być zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa tj. o czyn z art. 300 § 1 k.k. oraz art. 300 § 3 k.k. oraz pokrzywdzenie wierzycieli poprzez ukrywanie majątku przez egzekucją.

Wracając jednak do już do samego bezskutecznego postępowania egzekucyjnego na podstawie przeprowadzonych aktach spraw można dojść do wniosku, że większość spraw jest bezskutecznych jest ze względu, że dokonane zajęcia udziałów były w spółkach, które tylko zostały założone i nigdy nie prowadziły działalności lub prowadziły działalność, lecz ze względu na nieprowadzenie księgowości spółki takie nie stanowią realnej wartości. Spółki te różnią się głównie nazwami zaś umowy spółki często obejmują wszystkie dostępne podklasy PKD, co świadczy, że były założone po sprzedaż gotowych spółek.

Obecnie takie spółki można złożyć w systemie platformy PKD (Polska Klasyfikacja Działalności), która odpowiada za klasyfikację działalności gospodarczych, realizowanych przez różnego rodzaju podmioty gospodarcze. Kody PKD mają wiele funkcji, jednakże tą najważniejszą jest systematyzacja podmiotów gospodarczych na potrzeby REGON (Rejestr Jednostek Gospodarki Narodowej). Przez portal S24 posiadając konto oraz podpis elektroniczny umożliwiają złożenie nie tylko wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki jawnej i spółki komandytowej, lecz również można dokonać zmiany danych w zarejestrowanych już spółkach. Dodatkowo można wypełnić obowiązek składania sprawozdań finansowych wynikających z art. 69 i 79 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości poprzez złożenie w czasie rzeczywistym opisanych sprawozdań. Takie sprawozdania mogą być już upublicznione nawet przeciągu godziny od jego złożenia przez portal.

5.3. Studium przypadku D spraw skutecznych

Do celów badawczych wybrano dwóch z komorników sądowych z Warszawskiej Izby Komorniczej. Są to znani i cieszący się dobrym zdaniem oraz szacunkiem prawnicy nie tylko w swoim zawodzie. Wybrano ich z grona komorników warszawskich ze względu na fakt powszechnie obowiązującego przekonania, że w tym okręgu zakładanych i prowadzonych spółek jest najwięcej przy zagęszczeniu ludności. Dodatkowo wybrano okres badania dziesięcioletni ze względu na to, aby prowadzone postępowania przez komornika sądowego były wszczęte na przestrzeni obowiązujących różnych aktów prawnych takich, co bezpośrednio odzwierciedla prowadzone sprawy oraz zagadania, na które napotkano. Jako sprawę skuteczną ustalono, że sprawy, w której dokonano licytacji zajętego udziału.

Studium przypadku D1

Jako sprawę skuteczną wybrano postępowanie, które z założenia oraz z przepisów między innymi z kolejności w zaspokajaniu (art. 1025 k.p.c.).

Postępowanie alimentacyjne które już z samego założenia miało na celu ochronę wierzycieli, których świadczenie winny być najważniejsze. Postanowienia wskazane w kodeksie postępowania cywilnego, a dokładnie w dziale V księgi trzeciej k.p.c. odnoszą się do ułatwienia egzekucji alimentów oraz przywilejów wierzycieli w celu egzekucji tych świadczeń. Już ustawodawca przewidział ochronę świadczeń alimentacyjnych poprzez wprowadzenie brak możliwości egzekucji z tego świadczenia art. 833 § 6 k.p.c. oraz wierzytelności alimentacyjne traktowane są w sposób wyjątkowy w przepisach prawa materialnego, tj. art. 327, art. 505 pkt 2, art. 509, art. 519, art. 916 k.c. oraz w przepisach prawa karnego – art. 209 k.k.

Obowiązek alimentacyjny to nie tylko obowiązek świadczenia na dziecko, lecz ogólne konsekwencję więzów, jakie łączą członków rodziny. Obowiązek ten stanowi zasadniczy składnik obowiązku pomocy w szerszym znaczeniu, do jakiej zobowiązane są względem siebie osoby. Świadczenia alimentacyjne wynikają z obowiązku zapewniania niezbędnych środków utrzymania i wychowania. Charakterystyczną cechą świadczeń alimentacyjnych jest przedmiot samego świadczenia, który stanowi właśnie zapewnianie środków utrzymania, a w wyjątkowych sytuacjach także wychowania.

W przyjętym przez ustawodawcę co do zasady obowiązek i wierzytelność alimentacyjna są niezbywalne. Uprawniony nie może bowiem zrzec się tak prawa, jak i roszczenia oraz świadczenia.

Konsekwencją nierealizowania przez dłużnika wyroku sądu i niepłacenia alimentów jest możliwość ubiegania się wierzyciela o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przez komornika sądowego. Zadaniem egzekucji jest właśnie przymusowe zobowiązanie dłużnika do realizowania swojego obowiązku wynikającego z tytułu wykonawczego.

Wierzycielem w tym postępowaniu mogą być nieletni reprezentowani przez np. przedstawicieli ustawowych czy też pełnomocników profesjonalnych działających na podstawie pełnomocnictwa szczególnego udzielonego przez osobą działającą w imieniu i na rzecz nieletniego czy też wierzycielem w takim postępowaniu może być Urząd Gminy który wszedł w rolę wierzyciela poprzez wypłatę środków z funduszu alimentacyjnego.

Ten specyficzny rodzaj wierzyciela posiada specyficzne pierwszeństwo w spłacie nawet przed wierzycielem pierwotnym (nieletnim). Ustawodawca wyszedł z założenia, że skoro Fundusz wypłaca bieżące alimenty to one podlegają pierwszeństwu w spłacie przez dłużników. W tym miejscu należy poruszyć jeszcze kwestię osoby uprawnionej do odbioru alimentów. W przypadku

bowiem osób małoletnich, komornik sądowy wyegzekwowane kwoty przekazuje przedstawicielowi ustawowemu wymienionemu w tytule wykonawczym. Jeżeli w wyroku wymieniono osobę uprawnioną do odbioru alimentów zasądzonych na rzecz małoletniego wierzyciela, wówczas wypłata świadczeń alimentacyjnych powinna następować do rąk tej właśnie osoby.

Komornik sądowy jako organ egzekucyjny wszczyna postępowanie egzekucyjne na podstawie wniosku osoby uprawnionej do reprezentacji oraz dokonuje czynności egzekucyjnych. Takimi czynnościami są też również opisane złożenie różnych zapytań. Różnica jest taka, że w tym postępowaniu wierzyciel jest zwolniony z ponoszenia wszelkich kosztów w tym kosztów korespondencji. Komornik występuje do Prezesa Sądu Rejonowego przy którym działa o wyasygnowanie kwot niezbędnych do egzekucji. Takimi kosztami są wspomniane koszty korespondencji, koszty doręczeń środków pieniężnych, koszty do zapytania między innymi do Ministerstwa Sprawiedliwości a dokładniej zapytań o nieruchomości dłużnika. Koszt jednorazowego złożenia zapytania wynosi 20 złotych.

Jak wspomniano i wykazano ten rodzaj postępowania egzekucyjnego nie tylko korzysta z pierwszeństwa, lecz jego uprzywilejowanie jest podkreślone przez ustawodawcę poprzez zwolnienie środków alimentacyjnych spod egzekucji np. rachunku bankowego.

W przypadku, gdyby wierzyciel alimentacyjny jako osoba pełnoletnia stał się dłużnikiem to komornik nie może dokonać zajęcia rachunku bankowego na kwoty, które wpłynęły na zajęty rachunek bankowy tytułem alimenty. Jest to zaprzeczenie jednej z linii orzeczniczych która mówi, że środki wpływające na zajęty rachunek bankowy tracą swoją tożsamość.

Czyli tak uprzywilejowany wierzyciel w toku postępowania powinien być szczególnie chroniony oraz wszystkie instytucje w szczególności sądowe powinny nie tylko wspierać postępowanie, lecz całkowicie umożliwiać jak najszybszą egzekucję by uprawniony do tego świadczenia posiadał środki finansowe do zaspokojenia swoich potrzeb.

Przechodząc już do studium przypadku, dnia 25 sierpnia 2008 roku przedstawiciel ustawy złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie Wyroku Sądu Okręgowego w którym orzeczono o rozwodzie oraz ustalono, że obciążono oboje rodziców kosztami utrzymania nieletnich określając wysokość alimentów w wysokości 2.300 zł. (słownie: dwa tysiące trzysta złotych) miesięcznie płatne do rąk matki do każdego 10 dnia miesiąca.

Dłużnik w związku z tym, że nie wywiązywał się ze swojego obowiązku zostało wszczęte postępowanie. Nadmienić należy, że niedługo po złożeniu wniosku w toku postępowania zgłosił swój udział profesjonalny pełnomocnik, który m.in. zawniósł o zajęcie udziałów w spółce, w której dłużnik był współnikiem.

Komornik w 2014 roku po zajęciu udziałów oraz po doręczeniu zarządzenia o sprzedaży udziałów zwrócił się jako organ egzekucyjny wniosku do KRS o udostępnienie umowy spółki lub udzielenie informacji istnieją przeszkody w licytacji wynikające z Umowy spółki oraz czy istnieją przesłanki wynikające z art. 185 k.s.h.

Rozwiązanie przyjęte przez Ustawodawcę określone w art. 185 k.s.h. umożliwiło dotychczasowym wspólnikom wpływ na skład osobowy spółki w momencie, gdy doszło do zajęcia udziałów oraz komornik działając na wniosek wierzyciela ma przystąpić do licytacji zajętych udziałów.

Często bywa tak, że firma założona przez wspólników tylko dla tego, że wspólnicy – konkretne osoby, chciały ze sobą współpracować lub posiadały wspólną wizję ich produktu lub usług. Wejście do spółki innej nieznannej osoby mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której dotychczasowi wspólnicy mogliby nie dojść do porozumienia co w efekcie doprowadziłby do zamknięcia firmy działającej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W tym wypadku Ustawodawca nie tylko pomyślał o samej egzekucji, ale również o samej spółki, która w tym wypadku nie była i nie jest dłużnikiem.

Założeniem tego przepisu jest pewne odcięcie spółki od egzekucji poprzez zmianę wspólników w sposób przymusowy – sprzedaż w drodze licytacji, a spółka posiada prawo i może w określonym czasie wskazać osobę jako nabywcę. Takie rozwiązanie pozwala zachowanie dotychczasowej działalności firmy przy innym, zaakceptowanym składzie osobowym wspólników.

W tym miejscu należy wskazać, że nie musi być to zupełnie nowa osoba, która ma wejść do spółki, lecz może być to dotychczasowy inny wspólnik, który może skorzystać z prawa pierwszeństwa, które może wynikać z zapisów Umowy spółki. Dlatego zapoznanie się organu egzekucyjnego z Umową spółki jest tak ważne. Zastanawiacie jest to, że Ustawodawca nigdy nie pochylił się nad tym zagadaniem i jak w przypadku określenia egzekucji z innych sposób egzekucji dokładnie są opisane czynności jakie komornik ma wykonać oraz w jakich minimalnych odstępach czasu, to w tym przypadku nie ma żadnego przepisu, który mówiłby wprost, że komornik musi przed doprowadzaniem do licytacji zapoznać się z Umową spółki i zachować rozwiązania przyjęte w art. 185 k.s.h. wręcz pouczyć spółkę o przysługującym im prawie. W tym miejscu należy wskazać, że komornik po zajęciu poucza strony jak i spółkę o możliwości złożenia skargi czy też o prawach dłużnika, niestety pomijając prawa, które przysługują spółce. Komornik powinien nie tylko pouczać strony, lecz również powinien wezwać spółkę do przedłożenia jej Umowy, poniekąd współpracować ze spółką – a dokładniej jej zarządem, w celu jak najszybszego spieniężenia udziałów dłużnika i zapłaty postępowania.

Pomimo wszystkich zmian dotyczących nie tylko egzekucji, ale całego k.p.c. czy też k.s.h., treść art. 185 k.s.h. nie była nowelizowana od wejścia w życie tej aktu. Niestety Ustawodawca mimo zauważonego już przez środowisko komorników zagadnienia nigdy nie skorygował błędów dostrzeżonych przez komorników oraz środowisko komentatorów.

Stosownie do normy zawartej w art. 185 k.s.h. § 3 wynika, że oszacowania udziałów dokonuje sąd rejestrowy na wniosek spółki, w której dokonano zajęcia udziałów. Rozwiązanie to miało na celu przyspieszenie oszacowania i ustalenia realnej wartości udziałów ze względu na fakt, że sąd ma szybki dostęp do akt rejentalnych spółki. Takie rozwiązanie wydaje się wręcz niedorzeczne, gdyż akta rejestrowe są ogólnodostępne zaś wycena udziałów to praca głównie na dokumentacji księgowej firmy. Dodatkowe postępowanie przed sądem rejestrowym doprowadza do przewlekłości postępowania poprzez zaangażowanie dodatkowej instytucji, która i tak de facto skorzysta z ustaleń biegłego sądowego wpisanego na listę biegłych. Czyli dodatkowy argument w postaci zaangażowania sądu nie prowadzi do zagwarantowania interesów stron, które i tak mogą skorzystać z ochrony swoich praw poprzez złożenie skargi na czynności komornika w zakresie wyceny zajętych udziałów.

Po tym wstępnie wracając już do samego postępowania alimentacyjnego zwrócić uwagę należy, że postępowanie egzekucyjne od jego wszczęcia do zajęcia udziałów było całkowicie bezskuteczne, a komornik nie odnalazł majątku, z którego można było prowadzić egzekucję.

Komornik po zwróceniu się do sądu rejestrowego z wyżej opisanym wnioskiem ustalił, że biegły sądowy po wstępnym zapoznaniu się z aktami rejestrowymi spółki, które są dostępne również w wersji elektronicznej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości ustalił, że koszt takiej wyceny będzie do czterech tysięcy złotych oraz czas realizacji to trzy tygodnie przy założeniu, że spółka szybko udostępni biegłemu dane z księgowości bieżącej oraz prawa niematerialne spółki.

Komornik jako organ egzekucyjny zwrócił się do sądu rejestrowego o udostępnienie Umowy spółki oraz zawnioskował czy spółka złożyła wniosek określony w art. 185 § 2 k.s.h., czyli czy spółka w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia jej przez sąd rejestrowy o zarządzeniu sprzedaży udziału nie złożyła wniosku o przeprowadzenie jego wyceny. W przypadku braku takiego wniosku komornik takie zajęte udziały może sprzedać w drodze licytacji w trybie przewidzianym w przepisach k.p.c. dotyczących egzekucji z wierzytelności i innych praw majątkowych (art. 895 i n. k.p.c.).

Sąd rejestrowy odmówił wydania komornikowi Umowy spółki, ze względu na brak regulacji prawnych w tym zakresie, czyli żądanie komornika jest bezpodstawne oraz sam rejestr jest ogólnodostępny, gdzie sam wierzyciel może zapoznać się z Umową spółki lub komornik. Zaznaczyć należy, że postępowanie prowadzone jest z na rzecz osoby nieletniej, gdzie ustawodawca mógł przewidzieć, taką sytuację i zobowiązać sąd rejestrowy do wydania odpisu

takiego dokumentu. Nadto stanowisko sądu jest sprzeczne z klauzulą wykonalności, w której na dzień dzisiejszy zawarto sformułowanie „(...) oraz poleca wszystkim organom, urządnom oraz osobom, których to może dotyczyć, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały, a gdy o to prawnie będą wezwane, udzieliły pomocy.” Mimo tego typu zapisów organ egzekucyjny ma trudności z niesieniem pomocy od instytucji sądowych, gdzie wcale nie większe otrzymuje od innych instytucji.

Sąd rejestrowy poinformował również o tym, że spółka nie skorzystała z przywileju prawa pierwokupu lub wskazania innej osoby fizycznej lub prawnej która byłaby tymi udziałami zainteresowana. Po powzięciu tej informacji komornik zlecił biegłemu sądowemu wycenę zajętych udziałów.

W oczekiwaniu na wycenę biegłego komornik otrzymał informację o tym, że dłużnik po dokonanych zajęciu mimo prawidłowego poinformowania go o zajęciu i zakazie zbywania, sprzedał swoje udziały, lecz umowa sprzedaży – z podpisem notarialnie poświadczonym i datą pewną, nie została złożona do rejestru sądowego.

Ustawodawca przewidział w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym Dz.U.2021.0.112 (dalej: UoKRS), że „Wniosek o wpis do Rejestru powinien być złożony nie później niż w terminie 7 dni od dnia zdarzenia uzasadniającego dokonanie wpisu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.” Zgodnie z przytoczonym artykułem (art. 22 UoKRS) taki obowiązek ciąży na spółce chociażby na fakt, że zmiana wspólników może mieć istotny wpływ na osoby uprawnione do powołania i odwołania zarządu spółki. Zwrócić uwagę, że powyżej wskazany przepis, nie ma zastosowania do wniosków o wpis konstytutywny, czyli wpis, który prowadzi do zmiany. Wskazany termin na zgłoszenie o zmianach dotyczy również zmian, które już zaszły zaś wpis do rejestrów ma zadanie tylko ukazać zmiany, które zaszły w spółce. Dotyczy to również takich przypadków, w których zmiany się są ujawnione w aktualnym wpisie KRS spółki. Mowa jest tu o udziałowcach, którzy posiadają mniej niż 10% udziałów w spółce i nie są uwidocznieni. Jednak ich pełna i aktualna lista winna być złożona przez osoby uprawnione do reprezentacji spółki w KRS. Przepis ten nie zwiera wprost sankcji za niezłożenie w określonym terminie oraz złożenie wniosku po tym terminie nie spowoduje jego oddalenia czy też sankcji z tego powodu. Jednak niezłożenie wniosku lub złożenie wniosku o zmianę po terminie, może mieć znaczenie dla przyszłej odpowiedzialności odszkodowawczej spółki. Dodatkowo niezłożenie wniosku stanowi podstawę do wszczęcia postępowania przymuszającego przez KRS. Gdzie po wszczęciu postępowania przez Sąd Rejestrowy i w przypadku braku reakcji ze strony spółki, sąd rejestrowy po wszczęciu postępowania ma możliwość nałożenia na członków zarządu spółki grzywnę.

Niezwłoczne dokonywanie zmian w KRS leży w interesie spółki z o.o. Służy ono jednak przede wszystkim ochronie kontrahentów spółki. Poza tym spółka z o.o., która nie aktualizuje

wpisów na bieżąco jest postrzegana jako niegodna zaufania, gdzie instytucje bankowe mogą nawet odmówić z tego powodu założenia rachunku bankowego dla jej działalności.

Gdyby dłużnik dokonał takiej czynności jeszcze przed zajęciem, a spółka po prostu nie zgłosiła tego faktu do rejestru to znaczyłoby, że komornik spóźniłby się z tą czynnością zaś sama czynność sprzedaży byłaby jak najbardziej skuteczna.

W przyjętych standardach umów sprzedaży udziałów opisywane są sprzedawane udziały, ich ilość, wartość nominalna, cena za jaką udziały te zostały sprzedane oraz informacja, że sprzedający ma prawo do ich rozporządzaniem oraz potwierdzenie, że nie są zajęte przez organy do tego uprawnione. W związku z tym komornik uznał, że udziały zostały skutecznie zajęte oraz biegły sądowy ma dokonać wyceny zajętych 33% udziałów w spółce o nominalnej wartości 16.500 zł. (słownie szesnaście tysięcy pięćset złotych).

Biegły biorąc pod uwagę, że zlecenie dotyczyło postępowania alimentacyjnego dokonał wyceny w trzy tygodnie od przyjęcia zlecenia do komornika.

W ramach opracowania biegły przeprowadził szereg czynności w czym zapoznał się z dokumentami spółki.

Komornik w międzyczasie ustalił, że dłużnik został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako pracownik w spółce, której dokonano zajęcia udziałów. Ustalenie tego składnika majątku było możliwe ze względu na szybko wymianę zapytań pomiędzy organem egzekucyjnym a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Komornik bezzwłocznie dokonał zajęcia wynagrodzenia oraz wierzytelności, wzywając spółkę już jako trzeciodłużnika do realizacji zajęcia za pracę oraz wierzytelności zasiłku chorobowego i wezwania do dokonywania potrąceń.

W tym przypadku komornik pouczył pracodawcę o tym, że zajęcie dokonano na podstawie art. 881 k.p.c. oraz dalszych jednak ze względu na specyfikę postępowania – alimentacyjnego, dłużnik nie jest chroniony prawem kwoty wolnej od egzekucji oraz zajęcia dokonuje się do wysokości 60 % jego wynagrodzenia (art. 87 § 3 i 871 Kodeksu pracy).

Trzeciodłużnik zajętego wynagrodzenia mimo zgłoszenia dłużnika do ubezpieczeń społecznych odpowiedziała, że nie zatrudnia dłużnika i zajęcie postawia bez realizacji.

Komornik w oczekiwaniu na odpowiedź sądu rejestrowego w sprawie Umowy spółki zwrócił się ponownie z zapytaniem weryfikacyjnym czy dłużnik nadal jest zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako pracownik danej spółki. Zakład Ubezpieczeń Społecznych potwierdził, że dłużnik jest nadal zgłoszony do ubezpieczeń społecznych oraz wskazał wysokość wynagrodzenia.

Komornik posiadając te informacje wezwał spółkę do realizacji zajęcia – od daty pieszego zajęcia oraz wezwał do wskazania z jakich powodów nie przekazano środków na rachunek komornika.

Komornik poinformował, że w przypadku braku odpowiedzi w terminie siedmiu dni zostanie nałożona grzywna w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych) na osobę, która jest odpowiedzialna za prawidłowe i terminowe wykonanie zajęcia, a jeżeli taki pracownik nie zostanie wskazany to ukaraniu będzie podlegała osoba zarządzająca spółką. Grzywna sama zaś może być nakładana wielokrotnie, aż do wymuszenia nakazanych czynności. Spółka ponownie udzieliła informacji, że nie posiada żadnych wierzytelności dla dłużnika.

Komornik w dalszym oczekiwaniu na odpowiedź sądu rejestrowego uzyskał informację od Naczelnika Urzędu Skarbowego który potwierdził, że dłużnik uzyskuje wynagrodzenie od tej spółki.

Komornik będąc w posiadaniu dokumentacji, z której jednoznacznie wynika, że trzeciodłużnik zajętego świadczenia uchyła się od obowiązku realizacji zajęcia wydał postanowienie o nałożeniu grzywny w wysokości 2.000 zł (słownie: dwa tysiące złotych). Owe postanowienie zostało wydane we wrześniu 2017 roku, czyli po nowelizacji art. 762 k.p.c., gdzie zmieniono górny pułap wysokości grzywny. Ze względu na specyfikę postępowania organ egzekucyjny uznał, że właśnie najwyższa grzywna jest adekwatna do ukarania członka zarządu spółki – notabene dłużnika.

Zawiadomiony właściwy prokurator bez zbędnej zwłoki zwolnił komornika z tajemnicy służbowej i zażądał na podstawie art. 217 § 1 i 2 k.p.k. i art. 180 § 1 k.p.k. kopii akt komornika w związku z wydanym przez komornika postanowieniem o nałożeniu grzywny.

Studium przypadku D2

Jest inne postępowanie prowadzone przez komornika w postępowaniu cywilnym, gdzie komornik dokonał 313 czynności w toku postępowania. Część tych czynności jest związanych z zajęciem udziałów oraz przeprowadzeniem z nich licytacji. Na potrzebny niniejszej pracy skupiono uwagę na analizie wybranej części akt.

Wniosek wierzyciela o wszczęciu egzekucji po jego wpłynięciu do komornika został zweryfikowany, gdzie organ egzekucyjny stwierdził, że jako dłużników solidarnych wierzyciel wskazał ich w liczbie trzech. Dwie osoby fizyczne oraz spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Przy wszczęciu postępowania komornik odmówił wszczęcia postępowania przeciwko jednemu z dłużników ze względu fakt przekształcenia dłużnika które nastąpiło przed wydaniem bankowego tytułu wykonawczego oraz podmiot powinien być uwzględniony być w Bankowym Tytule Wykonawczym razem z pozostałymi dłużnikami a klauzula wykonalności winna być nadana na wszystkie umieszczone tam podmioty.

Komornik prawidłowo, uzasadnił swoje postanowienie opierając się na gruncie prawa materialnego wierzyciel może dochodzić zobowiązań od przekształconego przedsiębiorcy.

Stosownie do normy zawartej w art. 584¹³ k.p.c. [Zakres odpowiedzialności za zobowiązania przedsiębiorcy przekształconego] Osoba fizyczna, o której mowa w art. 551 § 5, odpowiada solidarnie ze spółką przekształconą za zobowiązania przedsiębiorcy przekształcanego związane z prowadzoną działalnością gospodarczą powstałe przed dniem przekształcenia, przez okres trzech lat, licząc od dnia przekształcenia oraz w myśl art. 98. Prawa Bankowego [Osoba trzecia] zaś stanowi, że:

1. bankowy tytuł egzekucyjny może być także podstawą egzekucji przeciwko osobie trzeciej, gdy osoba ta przejmie dług wynikający z czynności bankowej, o której mowa w art. 97 ust. 1.
2. Jeżeli po dokonaniu czynności bankowej, o której mowa w art. 97 ust. 1, obowiązek spełnienia świadczenia przeszedł na inne osoby w wyniku spadkobrania lub przekształcenia osoby prawnej albo gdy zachodzi potrzeba egzekucji z majątku wspólnego małżonków, podstawą egzekucji może być tytuł wykonawczy oparty na bankowym tytule egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności nadaną przez sąd przeciwko tym osobom.

Na bazie postępowania cywilnego w tym egzekucyjnego w celu prowadzenia egzekucji przeciwko przekształconemu podmiotowi wierzyciel winien uzyskać klauzulę wykonalności na spółkę bądź na etapie wydawania Bankowego Tytułu Egzekucyjnego lub na etapie postępowania klauzulowego. Stosownie do treści niżej zacytowanego artykułu wierzyciel powinien uzyskać klauzulę wykonalności na spółkę, jeżeli przekształcenie nastąpiło po wystawieniu Bankowego Tytułu Egzekucyjnego. Nadto w myśl art. 788. § 1 k.p.c., jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

Komornik dokonał zajęcia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz świadczeń z nimi związanych. Zajęcia dokonano stosownie w myśl art. 895 i 909 k.p.c. prawa majątkowe dłużnika należne mu trzeciodłużnika, czyli w spółce jako osoby obciążonej z zajętego prawa względem dłużnika z tytułu posiadanych udziałów. Skutkiem zajęcia objęte są również świadczenia związane z posiadaniem udziałów:

1. przypadająca wspólnikowi część zysku (art. 191 k.s.h.)

2. sumy należne wspólnikowi na skutek umorzenia udziału w całości lub w części, bez względu na to czy chodzi o umorzenie z czystego zysku, czy też z kapitału zakładowego (art. 191 k.s.h.).
3. wypłaty zwracane dłużnikowi w związku z obniżeniem kapitału zakładowego (art. 263 k.s.h.).
4. część majątku przypadająca wspólnikowi w związku z likwidacją spółki (art. 286 k.s.h.) lub utratą przez umowę spółki mocy obowiązującej, o której mowa w art. 170 k.s.h.
5. cena przejścia udziałów w razie sądowego wyłączenia wspólnika na żądanie pozostałych wspólników (art. 266 k.s.h.).
6. równowartość pieniężna udziału w razie nabycia go przez spółkę w związku z połączeniem z inną spółką (art. 492 § 3 k.s.h.) lub przekształceniem w inną spółkę (art. 492 § 3 k.s.h.).

Komornik wskazał, że zajęciu podlega cała suma przypadająca dłużnikowi do wypłaty i obejmuje także wypłaty przyszłe. Stosownie do normy zawartej w art. 910 §1 pkt 1 i 2 k.p.c. wezwał osobę, która z zajętego prawa jest obciążona obowiązkiem wobec dłużnika do nierealizowania tego obowiązku, a wynikające z prawa świadczenia pieniężne uiszczają aż do zaspokojenia należności wymienionych w zajęciu wraz z kosztami egzekucyjnymi komornikowi na konto Komornik oraz do złożenia komornikowi w ciągu tygodnia oświadczenia.

1. czy uznaje zajęte prawo i w jakiej wysokości,
2. czy uiszcza świadczenia pieniężne, czy też odmawia i z jakiej przyczyny,
3. czy inne osoby roszczą sobie pretensje do zajętego prawa,
4. czy i w jakim sądzie toczyła się lub toczyła sprawa o zajęte prawo,
5. czy oraz o jakie roszczenie skierowana jest egzekucja do zajętego prawa.

Dodatkowo wezwał, aby zawiadomić komornika, jeżeli zbycie udziałów umowa spółki uzależnia od zgody spółki lub w inny sposób ogranicza, oraz czy w związku z ograniczeniami zbycie udziałów nastąpi w trybie art.185 k.s.h. Wskazał również, że dłużnikowi nie wolno rozporządzać, obciążać ani realizować zajętego prawa, jak również nie wolno mu pobierać żadnego świadczenia przysługującego z zajętego prawa (art.910 §1 pkt 1 k.p.c.). Zajęcie prawa obejmuje również wszelkie wierzytelności i roszczenia przysługujące dłużnikowi z tytułu zajętego prawa, nawet jeśli powstały po zajęciu (art. 911⁴ k.p.c.). Realizacja zajęcia następuje z dochodu, jeżeli zajęte prawo przynosi dochód albo z realizacji lub sprzedaży prawa (art. 911⁶ k.p.c.). Prawo jest zajęte zgodnie z art. 910 § 2 k.p.c. z chwilą doręczenia zajęcia osobie, która z mocy zajętego

prawa jest obciążona obowiązkiem wobec dłużnika pouczając o prawach możliwości złożenia skargi i doręczając je stronom postępowania. Dodatkowo komornik zawiadomił sąd rejestrowy o zajęciu udziałów. Sąd rejestrowy po rozpoznaniu wniosku komornik przyjął i złożył do akt rejestrowych spółki zajęcie udziałów. Złożenie takiego zajęcia ma głównie na celu brak możliwości sprzedaży udziałów dłużnika.

Komornik na wniosek wierzyciela na mocy art. 813 § 1 k.p.c. wydał postanowienie o powołaniu biegłego do wykonania czynności niezbędnych dla sporządzenia wyceny udziałów spółki, aby ustalić wartość udziałów dłużnika. Dodatkowo określił biegłemu dwa miesiące na wykonanie wyceny udziałów oraz przedłożenia rachunku. Postanowienie jak i wszystkie czynności podlegają zaskarżeniu. Okres dwumiesięczny jest terminem najczęściej stosowanym, gdyż biegły musi zapoznać się z aktami spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz dokumentacją księgową spółki.

Następnie komornik stosownie do treści art. 801 i 761 § 1 k.p.c. i § 17 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968r. w sprawie czynności komorników (Dz.U. Nr 10, poz. 52 ze zmianami) wezwał dłużników do udzielenia informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji zgodnie z wnioskiem wierzyciela poprzez dostarczenie umowy regulującej powstanie spółki w której dokonano zajęcia udziałów pouczając, że stosownie do treści art.762 k.p.c. za nieuzasadnioną odmowę udzielenia wyjaśnień lub informacji albo udzielenie informacji lub wyjaśnień świadomie fałszywych może zostać nałożona grzywna do 2000,00zł. Dłużnikom określił termin do złożenia informacji w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

W związku z powzięciem informacji przez komornika w sprawozdaniach finansowych spółki komornik wezwał dłużników do złożenia dodatkowych informacji stosownie do treści art.801 i 761 §1 k.p.c. i §17 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968r. w sprawie czynności komorników (Dz.U. Nr10, poz.52 ze zmianami) wzywam do udzielenia informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji zgodnie z wnioskiem wierzyciela, że w sprawozdaniu spółki w której dokonano zajęcia udziałów za rok poprzedni w aktywach bilansu występują budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej : 1 246 731,54 zł, środki trwałe w budowie 550 000,00 zł. W informacji dodatkowej podana jest informacja, że w tym roku spółka dokonała inwestycji w postaci budowy wiaty stalowej przy budynku warsztatowym. Mając na względzie powyższe wezwał, czy spółka posiada budynki oraz na czym stoją gruncie.

Dłużnicy wykonując zobowiązania komornik przedłożyli umowę spółki sporządzoną w systemie teleinformatycznym S24 oraz oświadczenie, że spółka nie posiada żadnych nieruchomości.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności komornik wezwał dłużników jako członków zarządu do 1) danych dotyczących sytuacji finansowej spółki na koniec roku obrotowego w tym

rachunków zysków i strat, bilansu, danych dotyczących ewidencji środków trwałych spółki i innych aktywów i pasywów na dzień 31.12.2016 r. Członkowie zarządu wywiązali się z wezwania oraz przedłożyli wszystkie żądane przez organ egzekucyjny dokumenty.

Zarząd przedłożył między innymi akt notarialny z dnia 12 stycznia 2016 r. w którym wspólnicy zmienili umowę spółki zmieniający kapitał zakładowy spółki z 5.000,00 zł. na 1.905.000,00 zł. poprzez utworzenie nowych udziałów w spółce przez trzeciego wspólnika, który jest osobą prawną (inną spółką z ograniczoną odpowiedzialnością).

Biegły po otrzymaniu tych informacji złożył do akt postępowania, że po otrzymaniu tych informacji który wskazują na skomplikowany charakter wyceny, która musi uwzględniać sytuację finansową dwóch spółek to koszt wyceny ulegnie zwiększeniu a co za tym idzie nie będzie możliwości wykonania wyceny udziałów w terminie określonym przez komornika.

W międzyczasie wierzyciel zawiadomił komornika o wpłacie bezpośrednio do wierzyciela z pominięciem komornika oraz wniósł o ograniczenie egzekucji o wpłaconą kwotę.

Biegły przedłożył wycenę udziałów z dnia 9 stycznia 2019 r. w której przyjmując za konieczne ze względu na zakres dokumentacji dostępnej do wyceny oraz przyjęcie założenia, że stan majątku spółki pozostał niezmienny do końca 2017 roku do dnia wyceny, biegły ustalił, że wartość 100 udziałów, stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki, w której dokonano zajęcia udziałów na dzień wyceny wynosi 173.450, 56 zł. zaś wartość jednego udziału wynosi 1.734,51 zł.

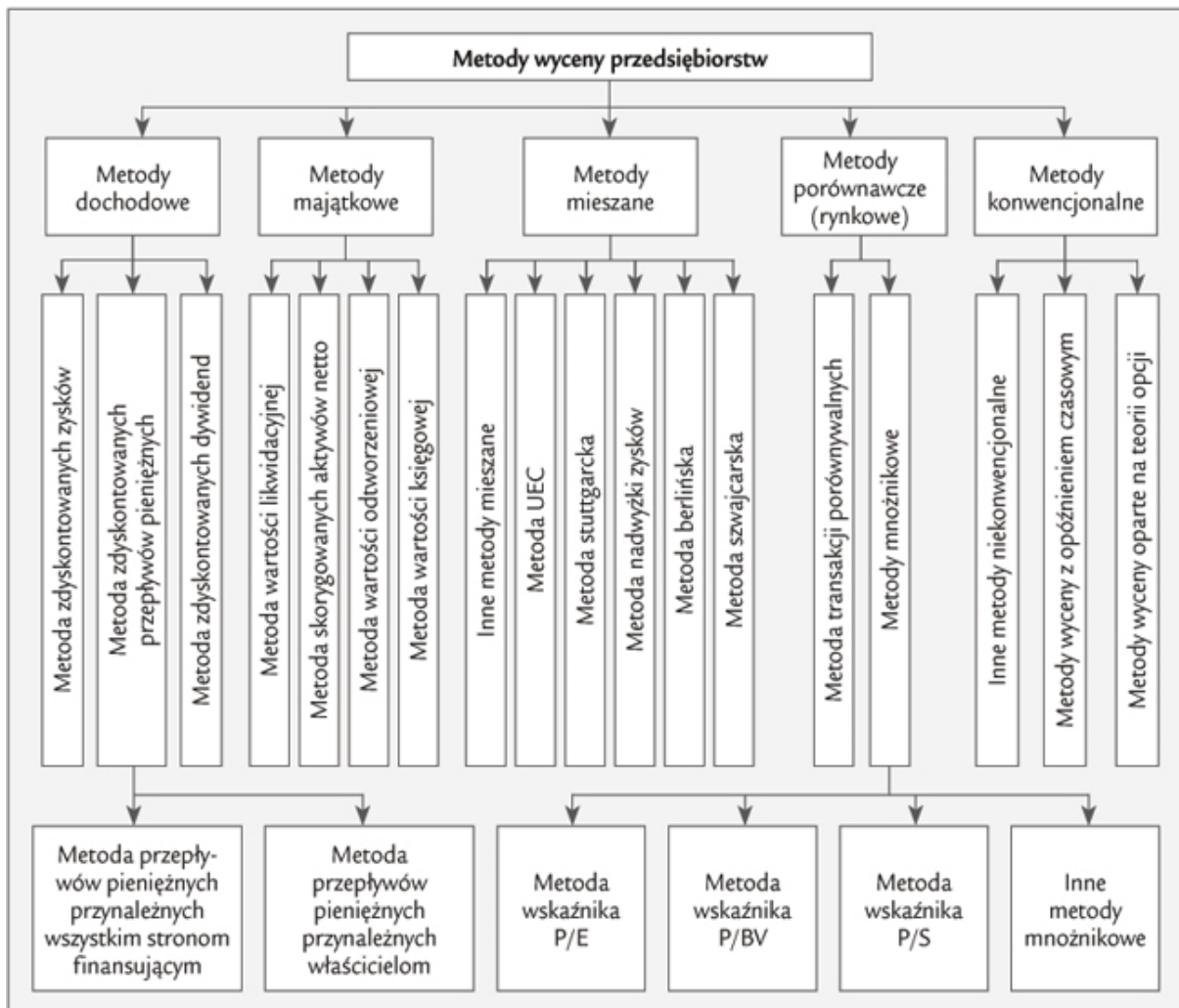
Biegły złożył oświadczenie, że dołożył wszelkiej staranności, aby wycena została przygotowana zgodnie z zasadami Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych w dokumencie pt. „Powszechnie krajowe zasady wyceny (PKZW) nota interpretacyjna nr 5”. Informacje i dane na jakich oparto wycenę, Biegły dokonał analizy na podstawie pismo Komornika Sądowego, zgodnie z tytułem wykonawczym oraz pisami dłużnika:

- z dnia 7 grudnia 2016 roku,
- zawierające umowę spółki z dnia 20 grudnia 2016 roku,
- z dnia 22 grudnia 2016 roku,
- wyjaśniające z dnia 28 grudnia 2016 roku,
- z dnia 29 marca 2017 roku,
- zawierające umowę spółki z dnia 8 września 2017 roku,
- zawierające umowę spółki z dnia 18 czerwca 2018 roku,
- zawierające rachunek zysków i strat oraz bilans z dnia 27 sierpnia 2018 roku,
- zawierające bilans z dnia 28 września 2018 roku

- aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza z dnia 12 stycznia 2016 roku, dotyczącego oświadczenia reprezentanta spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w której dokonano zajęcia, o objęciu udziałów w spółce
- aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza z dnia 12 stycznia 2016 roku, dotyczącego podwyższenia kapitału zakładowego.
- akt rejestrowych spółki
- dane dotyczące ilości udziałów oparto na aktualnym wydruku z Krajowego Rejestru Sądowego, stan na dzień 26.11.2018.

Biegły przy wstępie sodo wyceny stwierdził, że istnieją różne metody wyceny przedsiębiorstw możliwe do zastosowania w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w której dokonano zajęcia udziałów.

Zdecydowana większość z nich jest przedstawiona na poniższym schemacie:

Schemat 1: Klasyfikacja wycen. Źródło: D. Zarzecki „Metody wyceny przedsiębiorstw”, s. 58.

Zgodnie ze Sprawozdaniem Zarządu za okres od 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 przedmiotem działalności spółki są ulgi związane z konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych.

Działalność związana z konserwacją i naprawą pojazdów zależy w znacznym stopniu od wyposażenia technicznego warsztatu, w związku z tym można uznać, że wycena na bazie aktywów netto odznacza się znaczącą wiarygodnością.

Z tego spośród wyżej przedstawionych metod, biegły od wyceny udziałów spółki wybrał metodę aktywów netto z weryfikacją na bazie dostępnej dokumentacji. Zastosowanie metod dochodowych bądź porównawczych jest utrudnione z uwagi na nieznaną planów rozwojowych spółki (przy wycenie samochodowej), czy brak na polskim rynku giełdowym podobnych firm pod względem wielkości czy potencjalnego profilu działalności.

Zdaniem biegłego wybrana metoda wyceny przybliża wycenę do najbardziej prawdopodobnej choć hipotetycznej możliwej do uzyskania ceny transakcyjnej na dzień wyceny.

Spółka nie może zostać wyceniona jako ogół współdziałających składników mających cel generowanie zysku i powiększenie wartości spółki, co jest pierwszorzędym naturalnym celem powoływania spółek prawa handlowego. Biegły szacuje Wartość wewnętrzną (ang. Internści Value) – jest to wyrażona w pieniądzu lub odpowiednim ekwiwalencie wartość przedmiotu wyceny, która nie jest oszacowana w związku z konkretną transakcją, nie bierze pod uwagę kim jest zleceniodawca i odbiorca wyceny, a opiera się na wszystkich informacjach nt. Przedmiotu wyceny oraz czynnikach zewnętrznych mających wpływ na jego obecną przyszłą sytuację ekonomiczno-finansową w stosunku do daty wyceny.

Opis wycenianej spółki

Spółka została zawiązana aktem notarialnym sporządzonym w dniu 6 czerwca 2014 roku w stołecznej Kancelarii Notarialnej. Wpisu spółki do rejestru przedsiębiorców dokonał Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 24 kwietnia 2015 roku, następnie spółce został nadany numer NIP i regon.

Zgodnie ze Sprawozdaniem Zarządu za okres 1 stycznia 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku przedmiotem działalności spółki są usługi związane z konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych.

Zgodnie z pismem wyjaśniającym z dnia 5 grudnia 2016 roku oraz 20 grudnia 2016 roku, Spółka nie posiadała nieruchomości zabudowanych ani niezabudowanych.

Umowa przeniesienia udziałów

W 2016 roku na Nadzwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników spółki podjęto decyzję o podwyższeniu kapitału zakładowego do kwoty 1.905.000,00 złotych, oferując spółce sp. z o.o. 380 nowo utworzonych udziałów w zamian za wkład niepieniężny w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa spółki. Umowa z dnia 10 lipca 2017 roku, której biegły otrzymał kserokopię, stwierdzała pisemnej, bez podpisów notarialnie poświadczonych.

W myśl kodeksu spółek handlowych, który wskazuje również w art. 200 § 1, że spółka nie może obejmować lub nabywać ani przyjmować w zastaw własnych udziałów. Zakaz ten dotyczy również obejmowania lub nabywania udziałów bądź przyjmowania ich w zastaw przez spółkę albo spółdzielnię zależną. Wyjątki stanowią:

- 1) nabycie w drodze egzekucji na zaspokojenie roszczeń spółki, których nie można zaspokoić z innego majątku wspólnika,
- 2) nabycie w celu umorzenia udziałów oraz
- 3) nabycie albo objęcie udziałów w innych przypadkach przewidzianych w ustawie (chodzi o „przypadki” wymienione w art. 515 § 2 k.s.h. Nabycie udziałów własnych przez spółkę przejmującą w procesie fuzji, czy wymienione w art. 541 § 5 d. 2 k.s.h. nabycie udziałów własnych przez spółkę przejmującą bądź nowo zawiązaną po dokonaniu podziału).

Stosownie do normy zawartej w art. 200 § 2 k.s.h., jeżeli udziały nabyte w drodze egzekucji zgodnie z paragraf 1 nie zostaną nabyte w ciągu roku od dnia nabycia, powinny być – co do zasady – umorzone według przepisów dotyczących obniżenia kapitału zakładowego.

Z uwagi na fakt, że od dnia podpisania umowy o przeniesieniu udziałów minęło ponad rok i nie zostały one umorzone, jak również Sąd Rejonowy nie dokonał wpisu dotyczącego zmian w składzie wspólników spółki, oraz biegły stwierdził, że nie może korzystać z danych wskazujących na skuteczne przejęcie udziałów własnych przez spółkę. Stąd biegły zmuszony został do skorzystania przy wycenie ze sprawozdania finansowego za 2017, złożonego do akt rejestrowych, który zakłada istnienie udziałów spółki w aktywach spółki.

Przedmiot wyceny

Wycenie podlegało 100 udziałów, każdy o nominale 50,00 złotych, o łącznym nominale 5.000,00 złotych, które stanowią 100% ogólnej liczby udziałów i w kapitale zakładowym. Innymi słowy biegły musiał wycenić wartość całej spółki, otrzymany wynik będzie tożsamy z wartością sumy 100 udziałów. Każdy udział będzie wart 1/100 wartości spółki.

Podstawy teoretyczne wyceny metodą aktywów netto

Metoda aktywów netto jest jedną z popularniejszych i najczęściej stosowanych metod wyceny przedsiębiorstw, nieuwzględniających jednak wartości goodwill (wartości firmy). Wartość goodwill wycenianej spółki była jednak niedostępna dla wyceny przez biegłego na bazie dostępnych danych finansowych, aczkolwiek biegły podejrzewał, że w przypadku wycenianej spółki wartość ta nie jest znacząca i może być zbliżona do zera. Biegły nie uwzględnił jej w wycenie.

Za podstawę metody księgowej przyjmuje się bilans przedsiębiorstwa sporządzany na dzień wyceny lub dzień najbardziej zbliżony do dnia wyceny, który stanowi podstawę do określenia wartości aktywów netto przedsiębiorstwa.

Sposób wyliczenia wartości księgowej aktywów netto spółki został zaprezentowany w poniższym wzorze:

„Wartość księgowa majątku przedsiębiorstwa = aktywa ogółem-pasywa bieżące-zobowiązania długoterminowe”

gdzie: pasywa bieżące obejmują rezerwy, zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne, rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów¹⁷².

Dane finansowe wycenianego podmiotu

Dane finansowe biegły pozyskał na bazie bilansu sporządzonego w dniu na dzień 31 grudnia 2017 roku, zakładającego kontynuację działalności w perspektywie przynajmniej rocznej. Analizując dokumenty finansowe łącznie z bilansem za 2016 rok, biegły nie odnalazł w nim spójności dokumentami. Oznacza to, że kolumna z tytułem „Na dzień” jest najprawdopodobniej stanem bilansu na dzień wydruku. Tym samym i biorąc pod uwagę, że rok obrotowy pokrywa się tu z rokiem kalendarzowym, należy czytać bilans w ten sposób, że kolumna „BO” oznacza datę 31 grudnia 2017 roku.

Twierdzeniem prawidłowości powyższego standardu wydruku danych bilansowych jest również analiza bilansu spółki. Powyższe wskazuje, że kolumna „Na dzień” oznacza datę wydruku, ponieważ bilans jest złożony za 2017 roku – gdyby bowiem tak nie było, kolumna BO i kolumna „Na dzień” byłyby tożsame. Obie spółki korzystały z identycznych programów księgowych i tych samych wersji. Stąd „BO” to początek okresu 2018 roku, co jest tożsame z końcem poprzedniego okresu, czyli na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Przychody

Sprawozdanie finansowe spółki zostało opracowane w dniu 29 czerwca 2018 roku. Jednak do repozytorium danych finansowych dołączono sporządzony 7 lipca 2018 roku rachunek zysków

---

¹⁷² Marek Panfil, *Wprowadzenie do wyceny spółek [w:] Metody wyceny spółki: perspektywa klienta i inwestora*, M. Panfil, A. Szablewski (red.), Poltext, Warszawa 2006, s. 38.

i strat. Rachunek ten nie wskazuje jednoznacznie, czy dane w drugiej kolumnie dotyczą 31 grudnia 2017 roku czy też 29 czerwca 2018 roku czy może daty wydruku, tj. 7 lipca 2018 roku, czy też może innej daty. Stąd biegły nie mógł opierać się na tym wydruku i nie może on stanowić dla niego wiarygodnego dokumentu finansowego, przy czym w metodzie aktywów netto rachunek zysków i strat nie jest dokumentem kluczowym.

Korekta wartości bilansów

Zgodnie z aktualnym na dzień wyceny wydrukiem z KRS Spółka posiada 38.000 udziałów w spółce o łącznej wartości nominalnej równej 1.900.000,00 złotych. Cały kapitał podstawowy zamyka się kwotą 1.905.000,00 złotych. Oznacza to, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością posiada decydujący, 99,74% udział w majątku spółki.

Wycena spółki jako wspólnika z ograniczoną odpowiedzialnością analogiczna metodą jak spółki, w której dokonano zajęcia udziałów tj. metodą aktywów

Biegły wpierw przedstawi bilans spółki (wspólnika) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na dzień 31 grudnia 2017 roku:

Wartość aktywów netto będąca różnicą między wartością aktywów i zobowiązań wynosi 1 787 280,18 złotych (4 203 283,42 złotych minus 2416 003,24 złotych).

Premia za kontrolę z uwzględnieniem płynności

Z uwagi na fakt, że wielkość pakietu oferowanych udziałów jest wyższa niż 50% w kapitale zakładowym, dla potencjalnego nabywcy pojawia się okazja do wpływania na wszelkie decyzje w spółce, nawet wobec sprzeciwu mniejszościowego udziałowca. Potencjalnie może on więc korzystać ze swojej uprzywilejowanej pozycji poprzez działania zgodne z prawem a przyznające mu wyższe korzyści niż wynikałoby to z zasady proporcjonalności (ustalenie wynagrodzenia osób zarządzających czy nadzorujących itp.). Stąd biegły przeprowadził analizę dostępnej literatury i zaobserwowanych cen i ich zmian wynikających właśnie z premii za kontrolę. Premia za kontrolę wynika z faktu, że mimo wymuszonego wejścia nowego wspólnika do spółki, będzie posiadał on zdecydowany wpływ na decyzje w spółce. Zgodnie z pozycją książkową autorstwa K. Byrka-Kita, „Dylematy szacowania premii z tytułu kontroli w wycenie przedsiębiorstw”, Warszawa; 2013, strona 20; korekty systematyczne, czyli dotyczące struktury własnościowej, uzależnione są od dwóch głównych czynników, tj.:

- poziomu posiadania kontroli w spółce;
- możliwość zbycia udziałów.

W pierwszym przypadku najczęściej jest mowa o premii z tytułu kontroli lub dyskoncie z tytułu udziałów mniejszościowych. Premia za kontrolę jest definiowana jako dodatkowa kwota, którą inwestor mógłby zapłacić ponad wartość akcji reprezentującej mniejszościowych udziałowców (np. kurs rynkowy na giełdzie papierów wartościowych) w związku z możliwością przejęcia kontroli w spółce kapitałowej. Premia za kontrolę wynika m.in. z możliwości podejmowania takich decyzji przez grupę udziałowców, których nie mogą podejmować udziałowcy mniejszościowy, tj. np.:

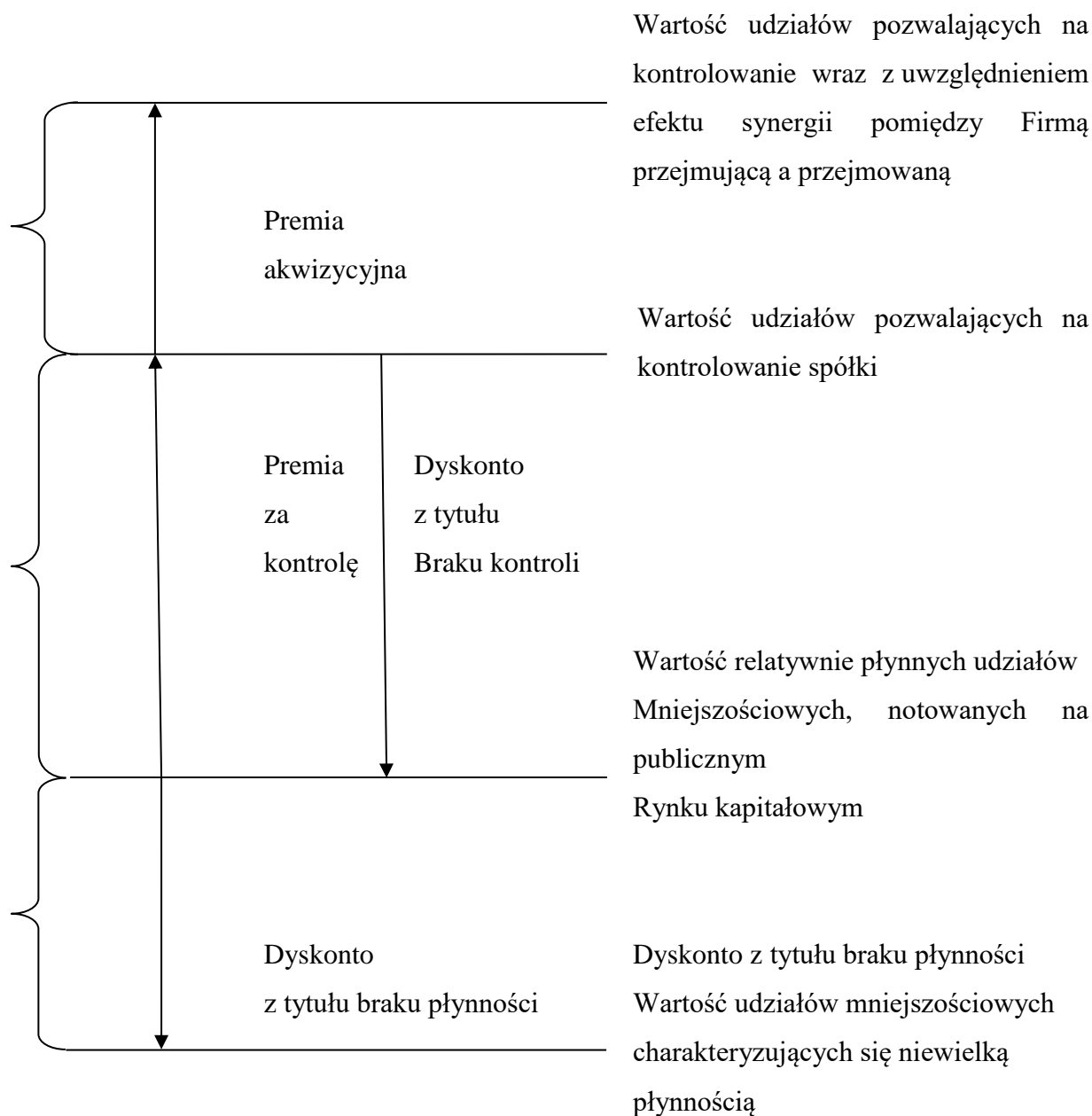
- zatrudnianie lub dokonywanie zmian na stanowiskach dyrektorów operacyjnych bądź członków zarządu;
- określanie wynagrodzenia oraz dodatkowych świadczeń dla osób zarządzających;
- negocjowanie w zawieranie transakcji dotyczących fuzji bądź przejęcia innych przedsiębiorstw;
- podejmowanie decyzji w następujących obszarach: likwidacja, wyprzedaż majątku, zmiana struktury kapitałowej itd.

Oba rodzaje korekt mogą występować łącznie, zwłaszcza w kontekście własności niewielkich pakietów spółek, które nie są notowane na rynku. Problem ten porusza m.in. Robert P. Schweih w „The combined discount”; (Insights; winter 2010).

Wskazuje on na potencjalne przejawy kontroli (i brak kontroli) w zarządzaniu, które dotyczą nie tylko spraw bezpośrednio finansowych, ale wszelkiego miękkiego wpływu na personel, klientów, odbiorców itd., który może powodować większościowy posiadacz. Z drugiej strony, choć kontrola często decyduje o płynności inwestycji (możliwość wprowadzenia instrumentów na rynek), to brak kontroli jest już niezależny od braku płynności.

Shannon P. Pratt w książce „Business Valuations Discounts and Premiums” (John Wiley and Sons; II wydanie; 2009) wskazuje, że kontrola może być różnie rozumiana i podaje jej poziomy: od 100% kontroli, przez kontrolę interesów i płynności, poprzez 51% kontrolę, dalej, kontrolę jako jeden z 50% posiadaczy wpływu na podmiot, jako mniejszościowy, ale decydując jako akcjonariusz, poprzez coraz mniejsze poziomy kontroli aż do pozycji kompletnego braku kontroli.

Poniższy schemat pokazuje poziomy wartości w zależności od struktury własnościowej i płynności udziałów:

Źródło: Shannon P., „Cost of Capital,” John Wiley and sons, Inc. 2001

Przy wyliczaniu korekt ważne jest wyznaczenie poziomu wyceny bazowej (co już zostało uczynione), a następnie zastosowanie korekt, przy czym między premią za kontrolę (która stanowi przedmiot badań i dociekań naukowców) a dyskontem z tytułu braku kontroli występuje następująca zależność:

- $Dk = 1 - (1/(1+Pk))$,

gdzie:

- Dk – dyskonto z tytułu braku kontroli,
- Pk – premia za kontrolę.

Kontrola nad spółką oznacza sytuację, gdy określony akcjonariusz lub grupa akcjonariuszy jest w stanie samodzielnie podejmować kluczowe decyzje dotyczące funkcjonowania przedsiębiorstwa. Decyzje te mogą dotyczyć między innymi wyboru członków rady nadzorczej czy zarządu, wpływu na kluczowe decyzje bądź losy spółki.

Zestawienia badań nad problemem premii za kontrolę na podstawie studiów literatury światowej, dokonał R. Tuzimek (dwie ostatnie kolumny poniżej tabeli):

Dyskonto za brak płynności		Premia za kontrolę	
m	Źródło	Poziom	Źródło
10%	Damodaran (2002)	12%	Rydqvist (1996) Szwecja
17%	Feldman (2005)	5%	Lease, McConnell, Mikkelson (1983) USA
20%	Szrin i Shapiro (2000)	5%	DeAngelo (1985) USA
10%	Wruck (1989)	8%	Doidge (2003) USA
13%	Hertzel i Smith (1993)	46%	Levy (1982) Izrael
7%	Bajaj, Dennis, Ferris i Szrin (2001)	74%	Biger (1991) Izrael
13%	Aschwald (2000)	13%	Megginson (1990) Wielka Brytania
21%	Aschwald (2000)	10%	Smith, Amoaku-Adu (1995) Kanada
20%	Johnson (1999)	80%	Zingales (1994) Włochy
27%	Oliver i Meyers (2000)	10%	Homer (199B) Szwajcaria

20%	Finnerty (2002)	18%	Kunz, Angel (1996) Szwajcaria
-----	-----------------	-----	----------------------------------

Zródło: R. Tuzmiek s. 391

Premia za kontrolę nie cechuje się podobnym poziomem, badania wskazują na bardzo wysokie i bardzo niskie średnie wartości premii za kontrole obserwowane na poszczególnych rynkach.

Interesującym raportem, bazującym nie tylko na spostrzeżeniach z publicznego rynku akcji, jest raport „Rynek M&A. Struktura, zmienność, premie akwizycyjne”, który powstał w Pionie Global Banking & Markets banku BZ WBK na podstawie danych pozyskanych od Thomson Reuters. Autorami raportu są Rafał Skowroński – Dyrektor Departamentu Doradztwa. Tomasz Mitoraj- Specjalista ds. Analiz Finansowych oraz Paweł Lipkowski- Specjalista ds. Analiz Finansowych; wszyscy są pracownikami Pionu Global Banking & Markets Obszaru Rynków Kapitałowych Banku Zachodniego WBK.

Badania przeprowadzono uwzględniając fazy cyklu koniunkturalnego na rynku fuzji i przejęć. W tym okresie wartość rynku fuzji i przejęć wahała się od 1 biliona EUR w 2003 r. do czterokrotności tej kwoty w 2000 r. Analiza fuzji i przejęć pozwoliła na znalezienie zależności między kondycją gospodarki z jednej strony, a wartością, liczbą i ceną transakcji M&A z drugiej. Rozległa baza danych transakcyjnych i długość badanego okresu pozwoliła na wszechstronne porównanie rynków fuzji i przejęć w kluczowych regionach świata, takich jak USA i Europa Zachodnia, oraz na rynkach relatywnie młodych i rozwijających się, takich jak Europa Środkowo-Wschodnia i Polska.

Wyszacowano, iż w latach 2000-2010 na całym świecie zamknięto ponad 430 tys. transakcji o łącznej wartości ponad 29 bilionów EUR. Niekwestionowanym liderem pod względem wartości fuzji i przejęć były Stany Zjednoczone, jednak to w Europie Zachodniej i USA, stanowiące mniej niż 1/10 łącznej liczby fuzji i przejęć, wygenerowały 80% łącznych obrotów na rynkach w tych regionach. Równocześnie w USA transakcje M&A były podzielone relatywnie równo pomiędzy największe sektory gospodarki, z niewielką dominacją branży finansowej i energetycznej.

Świadczy to o dużej aktywności inwestorów w całej gospodarce, co jest typową cechą dojrzałych rynków.

Udział Europy Środkowo-Wschodniej w globalnym rynku M&A był nieznaczny i wyniósł niewiele ponad 2%. Wartość transakcji w Polsce wyniosła poniżej 1/10 rynku Europy Środkowo-Wschodniej, przy niższej o 20% średniej wielkości transakcji. Wartość transakcji nie przekroczyła 7% PKB w żadnym z badanych lat i wskaźnik ten spadł nawet ośmiokrotnie, wraz z pogarszającą

się koniunkturą. Podobnie jak w pozostałych krajach Europy Środkowo-Wschodniej, także polski rynek przejęć był słabo zdywersyfikowany pod względem wartości transakcji w poszczególnych branżach.

Jednym z ważniejszych z zagadnień z zakresu M&A przeanalizowanych w raporcie była kwestia premii akwizycyjnej. W przypadku rynku amerykańskiego odnotowano zdecydowanie najwyższe premie za kontrolę, sięgające nawet 40%. Równocześnie poziom premii zmienił się znacząco na przestrzeni lat 2000-2010 i był w tym czasie wrażliwy na koniunkturę gospodarczą, o czym świadczył rozrzut premii (ok. 10 punktów procentowych). W Europie Zachodniej poziom premii był o ok. 1/4 niższy niż w USA, jednak w badanym okresie nie spadł poniżej poziomu 20% ponad wycenę giełdową przejmowanych spółek. W USA nie zaobserwowano jednolitej zależności – premie akwizycyjne zachowywały się antycyklicznie w latach 2003-2008 (czyli spadały wraz ze wzrostem indeksów giełdowych) i cyklicznie w latach pozostałych. Z kolei w Europie Zachodniej przez przeważającą część badanego okresu premie zachowywały się procyklicznie (tj. rosły wraz z indeksami giełdowymi).

Biegły przyjął, że Shannon P. Pratt w książce „Business Valuations Discounts and Premiums” (John Wiley and Sons; II wydanie; 2009) powołując się na dane zebrane za pomocą bazy danych dotyczącej akwizycji: Mergerstat Review, przedstawia dane wielkości premii za kontrolę w poszczególnych latach, jako medianę płaconych za uzyskanie kontroli nadwyżek nad cenę giełdową:

Years of Buyout	Number of Transactions	Average Premium Paid over Market (%)	Median Premium Paid over Market (%)	Minority Interest Discount (%)
1980	169	49.9	44.6	30.8
1981	166	48.0	41.9	29.5
1982	176	47.4	43.5	30.3
1983	168	37.7	34.0	25.4
1984	199	37.9	34.4	25.6
1985	331	37.1	27.7	21.7
1986	333	38.2	29.9	23.0
1987	237	38.3	30.8	23.5
1988	410	41.9	30.9	23.6
1989	303	41.0	29.0	22.5
1990	175	42.0	32.0	24.2

1991	137	35.1	29.4	22.7
1992	142	41.0	34.7	25.8
1993	173	38.7	33.0	24.8
1994	260	41.9	35.0	25.9
1995	324	44.7	29.2	22.6
1996	381	36.6	27.3	21.5
1997	487	35.7	27.5	21.6
1998	512	40.7	30.1	23.1
1999	723	43.3	34.6	25.7
2000	574	49.2	41.1	29.1
2001	439	57.2	40.5	28.8
2002	326	59.7	34.4	25.6

Źródło: Shannon P. Pratt; „Business Valuations Discounts and Premiums”; John Wiley and Sons; wydanie II; 2009; strona 13 siódmego rozdziału.

Na podstawie bardzo wielu transakcji (np. 723 w 1999 roku) w poszczególnych latach uzyskano – zdaniem biegłego – wiarygodne, zbliżone do siebie poziomy wielkości premii za kontrolę na średnim poziomie 33%.

Uwzględniając jednak fakt, że w tym przypadku biegły nie miał do czynienia ze spółką giełdową (a dla takich głównie podmiotów były prowadzone badania), a jedynie podmiotem prywatnym o wielkości aktywów nieporównywalnej do spółek handlowych, biegły uznaje, że nie jest zasadne przyznawanie premii za nabywanie udziału większościowego.

Wyliczenia

Wynik wyceny metodą skorygowanych aktywów netto przedstawia się następująco:

Dane w złotych:

suma aktywów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) na koniec 2017 roku – przed korektą:	2 258 737,00
wartość bilansowa udziałów w (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...)	1 900 000,00
udział w wartości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w	99,74%
wartość aktywów (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...)	4 203 283,42

wartość zobowiązań (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...)	2 416 003,24
Wartość (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością KRS (...) wg metody aktywów netto	1 787 280,18
Wartość (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) wg metody aktywów netto, przynależne spółce (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą (...)	1 782 589,16
Suma aktywów spółki (...) z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) koniec 2017 roku – po korekcie:	2 141 326,16
Suma zobowiązań spółki (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) na koniec 2017 roku:	1 967 875,60
Wartość spółki (...) z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą (...) na koniec 2017 roku:	173 450,56

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie i ostateczny wynik wyceny

Przyjmując konieczne – ze względu na zakres dokumentacji dostępnej do wyceny – założenie, że stan majątku spółki pozostał niezmienny od końca 2017 roku do dnia wyceny, biegły ustalił, że wartość 100% udziałów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w na dzień wyceny wynosi 173.450,56 złotych (słownie: sto siedemdziesiąt trzy tysiące czterysta pięćdziesiąt i pięćdziesiąt sześć groszy). Jeden udział posiada więc po zaokrągleniu wartość: 1 734,51 groszy. Biegły oparł oparł swoją wycenę na podstawie literatury:

- E.F. Brigham, M. C. Ehrhardt „Financial Management: Theory and Practice,” 13th Edition, 2011
- K. Byrka-Kita „Dylematy szacowania premii z tytułu kontroli w wycenie przedsiębiorstw”, Warszawa; 2013
- M. Panfil, Wprowadzenie do wyceny spółek [w:] Metody wyceny spółek: perspektywa klienta i inwestora, M. Panfil, A. Szablewski (red.), Poltext, Warszawa 2006

- Fierla: Wycena przedsiębiorstwa metodami dochodowymi, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2008,
- H.M Miller, F.M. Modigliani Dividend Policy, Growth and Valuation of Shares, „The Journal of Business,” s. 415,
- R. Machała, „Zarządzenie finansami i wycena firmy”: Unimex, Wrocław, 2009,
- Droga na Giełdę, Praca zbiorowa ekspertów BDO, Difin, Warszawa, 2008,
- J. C. Ritchie, Analiza fundamentalna, Wig-Press, Warszawa 1997,
- D. Zarzecki „Metody wyceny przedsiębiorstw. Zarys teorii a praktyka”. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2000,
  - Damodaran, „The Little Book of Valuation: How to Value a Company,” 2012,
  - Damodaran, „Finanse korporacyjne. Teoria i praktyka”; Wydanie II, 2007,
- Błażej Prusak, „premie i dyskonta w wycenie przedsiębiorstw”; OPTIMUM. STUDIA EKONOMICZNE NR 2 (68) 2014
- Wiktor Patena; „Wycena przedsiębiorstwa. Jak traktować zakres wartości?”; eFinanse. 2011
- Shannon P. Pratt; „Business Valuations Discounts and Premiums;” John Wiley and Sons; II wydanie; 2009.

Dalsze działania komornika po wycenie udziałów

Komornik po otrzymaniu od biegłego wyceny udziałów oraz przedłożonego przez niego rachunku wydał Postanowienie o wynagrodzeniu biegłego do wykonania czynności niezbędnych dla sporządzenia opisu i oszacowania praw majątkowych w kwocie 4.000 zł. Jak uzasadnienie wskazał, że komornik powołał biegłego do wykonania czynności niezbędnych dla sporządzenia oszacowania udziałów spółki. Biegły sporządził opinię zgodnie z poleceniem komornika. Za sporządzenie opinii biegły przedstawił rachunek, w którym wskazał włożony nakład pracy i poświęcony czas oraz poniesione wydatki niezbędne do wykonania opinii. W ocenie komornika wyliczenie należności biegłego odpowiada przepisom rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz.U. Nr 46, poz.254 z późn. zm.). W tym stanie faktycznym komornik na podstawie art. 288 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. postanowił przyznać biegłemu kwotę zgodnie z przedłożonym rachunkiem.

Komornik nadto pouczył strony, że zgodnie z art. 767. Skarga na czynności komornika Dz.U.2018.0.1360 t.j. - Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego § 1. na czynności komornika przysługuje skarga do sądu rejonowego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Dotyczy to także zaniechania przez komornika dokonania czynności. Skargę rozpoznaje sąd

właściwy ze względu na siedzibę kancelarii komornika. Skarga nie przysługuje na zarządzenie komornika o wezwaniu do usunięcia braków pisma, na zawiadomienie o terminie czynności oraz na uiszczenie przez komornika podatku od towarów i usług – w tym okresie komornik podlegał pod ustawę o podatku od towarów i usług, zaś jego usługą było „zwolnienie dłużnika z długu”.

Komornik również pouczył o możliwości złożenia skargi którą może złożyć strona lub inna osoba, której prawa zostały przez czynności lub zaniechanie komornika naruszone bądź zagrożone. Skarga na czynność komornika powinna czynić zadość wymaganiom pisma procesowego oraz określać zaskarżoną czynność lub czynność, której zaniechano, jak również wnioski o zmianę, uchylenie lub dokonanie czynności wraz z uzasadnieniem. W uzasadnieniu skarżący musi wykazać jaką czynność podlega skardze oraz w jakim zakresie. Od czasu nowelizacji k.p.c. skarga o której mowa powyżej może być wniesiona na urzędowym formularzu. Wzór takiej skargi jest doręczony dłużnikowi, a nie innej stronie czy też uczestnikowi przy pierwszej czynności egzekucyjnej. Zwykle taką czynnością jest doręczenie zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego.

Minister Sprawiedliwości określił, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób udostępniania urzędowego formularza skargi, mając na względzie ustawowe wymagania przewidziane dla tego pisma, potrzebę zamieszczenia niezbędnych pouczeń co do sposobu wypełniania formularza, wnoszenia pisma i skutków niedostosowania go do ustawowych wymagań, a także konieczność bezpłatnego udostępniania formularzy w kancelariach komorniczych, siedzibach sądów oraz sieci Internet w formie pozwalającej na dogodną edycję treści formularza.

Skargę taką wnosi się w terminie tygodniowym od dnia dokonania czynności, gdy strona lub osoba, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, była przy czynności obecna lub była o jej terminie zawiadomiona; w innych przypadkach – od dnia zawiadomienia o dokonaniu czynności strony lub osoby, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, a w braku zawiadomienia – od dnia powzięcia wiadomości przez skarżącego o dokonanej czynności. Skargę na zaniechanie przez komornika dokonania czynności wnosi się w terminie tygodniowym od dnia, w którym skarżący dowiedział się, że czynność miała być dokonana.

Skargę wnosi się do komornika, który dokonał zaskarżonej czynności lub zaniechał jej dokonania.

Komornik w terminie trzech dni od dnia otrzymania skargi sporządza uzasadnienie zaskarżonej czynności, o ile nie zostało ono sporządzone wcześniej, albo przyczyn jej zaniechania i przekazuje je wraz ze skargą i aktami sprawy do właściwego sądu, chyba że skargę w całości uwzględnia. O uwzględnieniu skargi komornik zawiadamia skarżącego oraz zainteresowanych, których uwzględnienie skargi dotyczy.

W przypadku stwierdzenia oczywistego naruszenia prawa przez komornika, sąd uwzględniając skargę, stosownie do okoliczności, może go obciążyć kosztami postępowania wywołanego skargą. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie stronom oraz komornikowi.

Następnie komornik zawiadomił, o sporządzeniu operatu szacunkowego udziałów dłużnika w spółce oraz że zgodnie z doręczoną do kancelarii umowy spółki wynikiem, iż zbycie oraz zastawienie udziału nie wymaga zgody spółki. Dlatego komornik stosownie do normy zawartej z art. 911¹ k.p.c. wezwał do:

- 1) oznaczenia osób uprawnionych oraz rodzaj przysługujących im uprawnień albo stwierdzenie o brak informacji o ich istnieniu;
- 2) oznaczenia osób zobowiązanych, jeżeli są i rodzaj ciążących na nich obowiązków;
- 3) w razie istnienia sporu co do treści prawa lub rodzaju przysługujących uprawnień, rodzaj sporu, osoby dochodzące tych roszczeń oraz oznaczenie sądu lub innego organu, przed którym spór się toczy.

Komornik zawiadomił, że po uprawomocnieniu oszacowania udziałów Komornik wyznaczy termin licytacji publicznej, gdzie w myśl wynikającą z art. 911⁷ k.p.c.

§ 1. Jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, komornik może sprzedać zajęte prawo z wolnej ręki po cenie nie niższej niż 75% ceny oszacowania. Sprzedaż ta nie może nastąpić wcześniej niż czternastego dnia od oszacowania.

§ 2. Na wniosek dłużnika, za zgodą wierzyciela, sprzedaż może nastąpić bez oszacowania prawa. Sprzedaż za wskazaną przez dłużnika cenę może nastąpić, gdy nie naruszyło to interesów wierzycieli. Dłużnik winien wówczas wskazać cenę minimalną, poniżej której sprzedaż nie może być dokonana. Dłużnik może wskazać osobę nabywcy albo też wskazać kilka osób uprawnionych do nabycia oraz kolejność, w jakiej prawo nabycia będzie im przysługiwało.

§ 3. Jeżeli sprzedaż nie dojdzie do skutku w terminie tygodnia od dnia, w którym wierzyciel wyraził zgodę na sprzedaż, komornik sprzedaje zajęte prawo w drodze licytacji, chyba że wierzyciel wyrazi zgodę na ponowną sprzedaż z wolnej ręki.

§ 4. Do sprzedaży prawa w drodze licytacji stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży licytacyjnej w egzekucji z ruchomości. Do sprzedaży w drodze licytacji papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, nie stosuje się przepisu art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1639) oraz art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

Postanowienie zostało zaskarżone przez dłużników ze względu na fakt wszczęcia egzekucji przez komornika w sposób najbardziej uciążliwy dla dłużnika oraz czynność należy traktować jako czynność nad egzekucją w myśl art. 799 k.p.c. oraz nieuwzględnienie przez biegłego według skarżącego nabycia udziałów własnych w drodze egzekucji lub prawa umorzenia udziałów własnych.

Komornik w odpowiedzi na skargę dłużników wskazał, że Wyceny udziałów dokonał biegły, który jest biegłym sądowym z zakresu finansów, bankowości, analizy sprawozdań finansowych oraz wyceny przedsiębiorstw. Wycena ta nie była aktualizacją wyceny uprzednio dokonanej w 2017 r., lecz jest całkowicie odrębną i autonomiczną wyceną.

W związku z powyższym zarzut kolejnej zapłaty za wykonywaną czynność jest zarzutem całkowicie bezzasadnym choćby dlatego, że aktualnej wyceny dokonał inny biegły aniżeli biegły prowadzący wycenę pierwotną. W ocenie organu egzekucyjnego z uwagi na upływ czasu (poprzednia wycena datowana jest na 5 kwietnia 2017 r.) należało dokonać zupełnie nowej wyceny. Dodatkowym argumentem przemawiającym za ponowną wyceną jest umorzenie egzekucji z udziałów dłużników postanowieniem z dn. 02-02-2018 r. z uwagi na ich niesprzedanie. Wskazać należy, iż pismem doręczonym w dn. 02-05-2018 r. wierzyciel zażądał ponownej procedury w zakresie zajęcia i sprzedaży udziałów w spółce z o.o. i w związku z powyższym komornik postanowił powołać biegłego celem wyceny tych udziałów.

Postanowieniem z dn. 15-11-2018 r. organ egzekucyjny zawiadomił dłużników o powołaniu biegłego celem oszacowania zajętych w toku prowadzonej sprawy udziałów. Dłużnicy nie złożyli skargi na tę czynność godząc się na nią. W związku z powyższym sytuacja dziwna i niezrozumiała jest powoływanie się na tę okoliczność już po dokonanych czynnościach. Mogli wszak powołać własnego biegłego na okoliczność aktualnej wyceny tych udziałów i być może po przeprowadzonej analizie organ egzekucyjny doszedłby do wniosku, aby nie powoływać innego biegłego celem przeprowadzenia tej samej czynności i nienarządzania dłużników na dodatkowe koszty związane z postępowaniem. Dodatkowo zarzut z art. 799 § 1 k.p.c. jest zarzutem absurdalnym, albowiem przez niemal trzy lata prowadzonej egzekucji prowadzona była ona z różnych składników majątkowych. Pozostawała i pozostaje ona całkowicie bezskuteczna, zaś dłużnicy nie przejawiają absolutnie żadnej woli spłaty zadłużenia w toku postępowania egzekucyjnego. Jeśli wedle dłużników ten sposób egzekucji jest dla nich zbyt uciążliwy, to mogli oni przez trzy lata wskazać inny sposób skutecznego prowadzenia egzekucji. Wobec powyższego zarzut dłużników w tym zakresie jest absurdalny i pozbawiony logiki, albowiem nie ma innego sposobu egzekucji z którego prowadzona egzekucja okazałaby się skuteczna. W zakresie merytorycznej wyceny udziałów przeprowadzonej w dn. 09-01-2019 r. nadmienił, iż komornik nie jest uprawniony do oceny rzetelności i prawdziwości dokonanej przez biegłego wyceny. Dłużnicy

nie udokumentowali podstaw swoich twierdzeń załączając inne opinie i wyceny zajętych udziałów, zaś ich tezy nie mają odzwierciedlenia w okolicznościach faktycznych. W związku z brakiem innych kontr opinii komornik nie może stwierdzić braku rzetelności biegłego oraz nieprawidłowości jego oszacowania. Wobec powyższego wniósł o oddalenie skargi w całości jako bezzasadnej – skarga została po rozpoznaniu przez sąd, została oddalona w całości.

W związku z powyższym komornik bezzwłocznie wykonując wniosek wierzyciela obwieścił termin pierwszej licytacji prawa majątkowego. W obwieszczeniu wskazał, dzień, godzinę i dokładne miejsce tj. kancelaria komornika odbędzie się licytacja 100 udziałów jako opis prawa, wartość szacunkową jednego udziału w wysokości 1.734,51 zł. oraz cenę wywołania w wysokości 1.300,88 zł. Cena wywołania wynosi 3/4 sumy oszacowania. Wskazał, że ilość udziałów podlegających sprzedaży w drodze licytacji publicznej wynosi 100., udziały w spółce zostały oszacowane w dniu 9 stycznia 2019 r. przez biegłego ze wskazaniem imienia i nazwiska biegłego. Dodatkowo podał do publicznej wiadomości, że w kancelarii komornika od poniedziałku do piątku w godzinach 8-16 można przeglądać operat szacunkowy udziałów w spółce.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości jednej dziesiątej części sumy oszacowania. Rękojmię złożoną przez licytanta, któremu udzielono przybiccia, zatrzymuje się; pozostałym licytantom rękojmię zwraca się niezwłocznie. Jeżeli nabywca nie wykonał w terminie warunków licytacji co do zapłaty ceny, traci rękojmię, a skutki przybiccia wygasają. Z utraconej rękojmi pokrywa się koszty egzekucji związanej ze sprzedażą, a reszta wchodzi w skład sumy uzyskanej w egzekucji albo jeżeli egzekucja została umorzona jest przelewana na dochód Skarbu Państwa (art. 867¹ k.p.c.).

W przetargu nie mogą uczestniczyć: dłużnik, komornik, ich małżonkowie, dzieci, rodzice i rodzeństwo, osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym oraz licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji. Stawienie się jednego licytanta wystarcza do odbycia przetargu. Pełnomocnictwo do udziału w przetargu powinno być stwierdzone dokumentem z podpisem urzędowo poświadczonym, chyba że chodzi o pełnomocnictwo udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu (art. 867² k.p.c.).

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do przeprowadzenia licytacji i przybiccia na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie ruchomości od egzekucji i uzyskały w tym zakresie orzeczenie wstrzymujące egzekucję.

Nabywca jest obowiązany zapłacić cenę nabycia natychmiast po udzieleniu mu przybiccia. Gdy jednak cena nabycia przewyższa pięćset złotych, obowiązek nabywcy ogranicza się do złożenia natychmiast jednej piątej ceny, niemniej jednak niż pięćset złotych, przy czym resztę

ceny, na którą zalicza się złożoną rękojmię, uiszcza się w dniu następnym w godzinach urzędowania kancelarii komorniczej lub na rachunek bankowy komornika do godziny osiemnastej dnia następnego. Jeżeli ten dzień przypada w sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, cenę uiszcza się w następnym dniu po dniu albo dniach wolnych od pracy. Komornik w oparciu o przepis art. 18 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz.535) wystawia faktury VAT oraz że licytacja może się nie odbyć bez podania przyczyny.

Następnie komornik złożył wiosek wniosek o wydanie zaświadczenia o wpisie podmiotu jako zastawcy w rejestrze zastawów (DW-1) aby dokonać dodatkowej weryfikacji czy udziały nie zostały zastawione przez dłużników. Po otrzymaniu potwierdzenia o braku zastawu komornik stawił się z miejscu i czasie w celu przeprowadzenia licytacji praw majątkowych należących do dłużnika, gdzie stwierdził, że wierzyciel i dłużnik zostali zawiadomieni prawidłowo. Na miejscu czynności stawił się dłużnik, lecz licytacja nie doszła do skutku z uwagi na brak licytantów.

Komornik zgodnie z normą zawartą w art. 827 §1 k.p.c. zawiadomił wierzyciela o bezskutecznej licytacji z powodu braku licytantów. Wobec tego wierzyciel, w myśl art. 867, 875-877 k.p.c. w ciągu 2-ch tygodni od doręczenia zawiadomienia może zażądać wyznaczenia drugiej licytacji lub przejąć na własność nie sprzedane prawo majątkowe w cenie nie niższej od 3/4 sumy oszacowania.

W przypadku braku wniosków wierzyciela o wyznaczenie drugiej licytacji lub niezłożenia oświadczenia o przejęciu prawa na własność, organ egzekucyjny umorzy postępowanie co do nie sprzedanych praw majątkowych.

Dodatkowo wskazał, że jeżeli egzekucję prowadzi kilku wierzycieli, pierwszeństwo przejęcia prawa majątkowego na własność przysługuje temu, który zaofiarował najwyższą cenę, przy równej zaś cenie - temu, na którego żądanie wcześniej dokonano zajęcia.

Jeżeli spośród kilku wierzycieli, jedni żądają licytacji, a inni przejęcia prawa na własność wyznaczona będzie druga licytacja.

Jeżeli wierzyciel nie złoży w wyznaczonym terminie wniosku o wyznaczenie drugiej licytacji lub o przejęciu prawa na własność, to wezwał do złożenia stosownych wniosków co do sposobu dalszego prowadzenia egzekucji, zaś zawiadomienie należy potraktować jako wysłuchanie stron (w trybie przepisu art.827 §1 k.p.c.) przed umorzeniem postępowania egzekucyjnego w sprawie. Wierzyciel wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego.

Komornik w następstwie wniosku wierzyciela wydał postanowienie na mocy art. 825 pkt 1 k.p.c. umorzył postępowanie egzekucyjne w którym rozliczył koszty postępowania oraz obciążył wierzyciela kosztami postępowania – opłaty stosunkowej na podstawie art. 29 ust. 1 (lub 2) u.k.k. ponieważ nie wykazał on, że przyczyna umorzenia postępowania wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi

zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia.

W przedmiotowej sprawie Komornik ustalił opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 150,00zł i nie wyższej niż 50.000zł, stosownie do treści art. 29 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych i obciążył nią wierzyciela.

Dodatkowo pouczył strony, że Stosownie do treści przepisu art. 826 k.p.c. umorzenie postępowania egzekucyjnego spowodowało uchylenie czynności egzekucyjnych dokonanych w jego toku. Z uwagi na brak ustawowego obowiązku komornika w przedmiocie uchylenia dokonanych zajęć niniejszy odpis postanowienia jest jedynym dokumentem, który je stwierdza. Postanowienie niniejsze, stosownie do treści przepisu art. 4 u.k.k. oraz art. 770¹ k.p.c., po uprawomocnieniu się podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej bez zaopatrywania go w klauzulę wykonalności.

Nadto pouczył, że zgodnie z treścią przepisu art. 767 k.p.c. na czynności komornika przysługuje skarga do sądu rejonowego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Dotyczy to także zaniechania przez komornika dokonania czynności. Skargę wnosi się do komornika, który dokonał zaskarżonej czynności lub zaniechał jej dokonania. Skarga nie przysługuje na zarządzenie komornika o wezwaniu do usunięcia braków pisma, na zawiadomienie o terminie czynności oraz na uiszczenie przez komornika podatku od towarów i usług. Skarga na czynność komornika powinna czynić zadość wymaganiom pisma procesowego oraz określać zaskarżoną czynność lub czynność, której zaniechano, jak również wniosek o zmianę, uchylenie lub dokonanie czynności wraz z uzasadnieniem. Skarga może być wniesiona na urzędowym formularzu, o którym mowa w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 listopada 2018 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza skargi na czynności komornika. Skargę wnosi się w terminie tygodniowym od dnia dokonania czynności, gdy strona lub osoba, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, była przy czynności obecna lub była o jej terminie zawiadomiona; w innych przypadkach - od dnia zawiadomienia o dokonaniu czynności strony lub osoby, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, a w braku zawiadomienia - od dnia powzięcia wiadomości przez skarżącego o dokonanej czynności. Skargę na zaniechanie przez komornika dokonania czynności wnosi się w terminie tygodniowym od dnia, w którym skarżący dowiedział się, że czynność miała być dokonana. Opłata sądowa stała od skargi na czynności komornika wynosi 50 złotych.

5.4. Podsumowanie

W pracy badawczej jest ukazano dzięki komornikom i ich pracownikom codzienną pracę w kancelarii dotyczącą problemu badawczego jak i wierzycieli. Wskazać tu należy, że to właśnie komornik jako egzekutor powinien swoją wiedzą oraz doświadczeniem ukierunkowywać wierzyciela w toku postępowania. Takie działanie jest odbierane jako udzielanie porad prawnych i przerzucenie na prawników. Takie działania powodują do mylnego przekonania, że komornik jest tylko narzędziem wierzyciela, a nie organem postępowania.

Podczas której potwierdziły błędy legalistyczne które w wyniku kolizji stanowiących problemy prawne na gruncie stosowania przepisów dotyczących postępowania egzekucyjnego skierowanego do udziałów należących do dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Pracy wykazano, że wierzyciele wykorzystują możliwość prowadzenia postępowań egzekucyjnych w tym z egzekucji z udziałów dłużnika. Dodatkowo potwierdzono, że używania prawidłowej nomenklatury przez komorników oraz ich pracowników w toku całego postępowania. Stosowania się przez komorników do ustaw oraz rozporządzeń na przestrzeni badanych 10 lat. Podczas analizy akt postępowań, stwierdzono znikomą wiedzę wierzycieli w tym profesjonalnych pełnomocników, co prowadzi do błędnego przekonania, że ten sposób egzekucji jest mało wydajny, nieopłacalny, długotrwały i bezskuteczny. Założone tezy badawcze, że

1. Komornicy sądowi, mimo braku precyzyjnych regulacji stosują odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego w związku z kodeksem spółek handlowych polegających na ochronie praw wspólników w spółce której dokonano zajęcia udziałów.
2. Komornicy sądowi, prawidłowo dokonują wyceny zajętych udziałów oraz prawidłowo przeprowadzają licytację zajętych udziałów.
3. Krajowy Rejestr Sądowy udostępnia dane z akt rejestrowych komornikowi sądowemu w celu prawidłowego prowadzenia egzekucji bez naruszenia umowy spółki oraz interesów pozostałych wspólników.

doprowadziły do wniosku, że komornicy sądowi mimo braku regulacji stosują odpowiednio przepisy cywilnego w związku z kodeksem spółek handlowych, mimo złożonych wniosków przez wierzycieli badają i weryfikują umowy spółki w celu prawidłowego działania spółki oraz jej wspólników.

Komornicy sądowi prawidłowo ustalają wartość zajętych udziałów mimo braku regulacji co powinno prowadzić do prawidłowych prowadzonych postępowań. Jednakże prowadzone postępowanie niezgodnie z założeniami w dysertacji mogą doprowadzić do negatywnych,

nieodwracalnych skutków takich jak pokrzywdzenie pozostałych wspólników w spółce, w której dokonano zajęcia udziałów, a w ostatecznej konsekwencji nawet wszczęcie postępowania likwidacyjnego spółki.

Krajowy Rejestr Sądowy nie udostępnia danych z akt rejestrowych komornikowi sądowego w celu prawidłowego prowadzenia egzekucji zgodnie z umową spółki oraz brakuje regulacji umożliwiających bezpośredniej komunikacji online pomiędzy komornikami oraz rejestrem co powinno wpłynąć na prawidłowość, szybkość oraz większą i niezbędną wiedzę dla komornika w celu zabezpieczenia wierzycieli przed ewentualną ucieczką i ukrywaniem majątku przez dłużników w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Sformułowane problemy badawcze takie jak w jaki sposób komornicy realizują przepisy prawa w egzekucji z udziałów z spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, prawidłowość doręczenia, skuteczność i chwila zajęcia udziałów, skutki zajęcia udziałów dla dłużnika, wierzyciela, dla spółki, w której dokonano zajęcia udziałów oraz dla pozostałych wspólników spółki zostały szczegółowo zbadane przez przedstawione zakończone wnioskami *de lege ferenda* w celu ułatwienia i umożliwienia szybszego i skutecznego prowadzenia postępowania egzekucyjnego z tego składnika majątku dłużnika.

Zakończenie

Komornik sądowy jest specyficznym zawodem prawniczym, uzyskanie tego tytułu jest procesem wieloletnim. Ustawodawca na przestrzeni wielu lat dokonuje zmian w zakresie kompetencji aplikantów oraz asesorów. Działania te również dotyczą bieżącej działalności komornika w tym ograniczeń co do ilości prowadzonych przez niego spraw. Wszystkie te działania nie wpływają pozytywnie ani na wizerunek komornika ani na skuteczność postępowań. O ile wizerunek komornika oparty na licznych stereotypach jest właściwie nie do zmiany to należy pamiętać, że ten organ został powołany do egzekucji prawomocnych orzeczeń sądowych oraz głównie do egzekucji w odzyskiwaniu należności na rzecz wierzycieli w tym wierzycieli alimentacyjnych, czyli dzieci dłużników który unikają płacenia alimentów czy też wierzyciela jakim jest Skarb Państwa. To wierzyciel powinien być w postępowaniu najważniejszy, a działania ustawodawcy od lat kierowane są dla ochrony dłużnika który ma co raz większe prawa. Takie działania oraz zuchwałość dłużników mogą prowadzić do patologicznych zachowań i ukrywania przez nich majątku właśnie w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Komornik jako organ egzekucyjny spotyka się z wszechobecną krytyką z każdej ze stron. Od dłużnika, gdyż zabiera majątek, od wierzyciela, że jest bezskuteczny i nie chce egzekwować wyroków zaś komornik i jego działania jest głównie ograniczany przez rozwiniętą biurokrację oraz liczne ograniczenia wynikające z ustaw. Wskazać należy, że obecnie każdy asesor komorniczy musi w przeciągu sześciu złożyć wniosek o powołanie na komornika, a przy ograniczeniach w przyjmowaniu spraw i rosnących kosztach utrzymania kancelarii, doprowadza to do licznych likwidacji ich kancelarii. Na skuteczność działania komornika ma wpływać jego współpraca z wierzycielem, a przy zakazie udzielania porad prawnych poniekąd własnemu klientowi prowadzi to do nieskutecznego postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel wybierając egzekucję z udziałów dłużnika poniekąd jest zmuszony do wręcz wskazywania komornikowi działań, które powinien wykonywać sam.

Praca od samego początku miała charakter praktyczny, ze względu na brak pewnych uregulowań prawnych oraz wykazania i przybliżenia działań komornika sądowego w aspekcie egzekucji z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zwrócono uwagę w szczególności czy prawne uregulowanie dotyczące przepisów postępowania egzekucyjnego umożliwia skuteczne prowadzenie postępowania oraz jej skutki nie wpływają na działalność w sposób niezakłócony spółki, która w takim postępowaniu jest uczestnikiem właściwie bez ewentualnych praw.

W pracy przybliżono instytucję tej spółki od jej podstawowych przepisów, poprzez etap założenia jej w szczególności omówiono możliwości techniczne założenia spółki przez Internet z wykorzystaniem elektronicznego podpisu kwalifikowanego przez profilu zaufanego. Dostępnego dla każdej osoby posiadającej numer PESEL lub rachunek bankowy w banku na terenie

Rzeczypospolitej. Zwrócono również uwagę na zagadnienia podatkowe związane przy złożeniu spółki. Wykazano również wady i zalety założenia spółki w formie elektronicznej oraz tradycyjnej w formie aktu notarialnego. Wnioskiem de lege ferenda w tej sprawie byłaby możliwość rozbudowania formularza w systemie S24 do większej ilości wyboru spraw związanych ze sprzedażą udziałów w tym przywilejów pozostałych wspólników.

Szczegółowo wykazano istotną kwestią jest również formalna zasada stabilności kapitału własnego z funkcją gwarancyjną, która w literaturze przedmiotu jest odmiennie traktowana. Niektóre teorie zakładają, że spółka z o.o., powinna utrzymywać swoje aktywa co najmniej na poziomie kapitałów własnych. W tym przypadku zakaz naruszania kapitału zakładowego dotyczy niepodejmowania działań powodujących spadek majątku spółki poniżej wysokości kapitału zakładowego przewidzianej w statucie spółki. Czyli spółka powinna mieć np. na rachunku bankowym wartość kapitału zakładowego, gdzie z drugiej strony, inne poglądy teorii głoszą, że zasada stabilności kapitału nie oznacza, że fundusz stanowi nienaruszalną rezerwę.

Porównano pod względem historycznym tematykę sporu wynikającego o wykonywanie uprawnień korporacyjnych które powstały w nauce prawa handlowego, podział uprawnień składających się na prawo podmiotowe, jakim jest udział, zwanymi też prawami niemajątkowymi, osobistymi, organizacyjnymi, członkowskimi.

Przybliżona problematyka umowy spółki została przybliżona pod względem utworzenia nowych udziałów oraz w przypadku jednego ze studium przypadku dokładnego opisanie wpływu na postępowanie egzekucyjne, wartość jednego udziału a co za tym idzie skuteczności postępowania egzekucyjnego z tego składnika majątku dłużnika.

Przybliżono tematykę zasady równego traktowania z kontekście posiadanych udziałów, gdzie w doktrynie prawnej brak jest jednolitej wykładni wzajemnych relacji między powyższymi zasadami. Niektórzy krytycy uważają, że zasada równości jest przejawem zasady równego traktowania. Z drugiej strony panuje pogląd, że zasada równego traktowania różni się od zasady bezwzględnej równości partnerów i zasad tych nie można mylić.

W dalszej części opisano tematykę ustanowienie przywilejów zwiększających dywidendy lub zwiększające liczbę głosów indywidualnych co może mieć istotny wpływ pod względem trudności praktycznych.

Przechodząc do już samego postępowania egzekucyjnego wskazano w ujęciu historycznym do 1 stycznia 1933 r., czyli daty wejścia w życie d.k.p.c. W 1932 ogłoszono Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym. Regulacja ta została dołączona do Kodeksu Postępowania Cywilnego z dnia 29 listopada 1930 r., a następnie umieszczona w tekście jednolitym d.k.p.c.

Egzekucję z udziału prowadzono według przepisów Rozdziału II „Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych” Działu I „Egzekucja należności pieniężnych” Tytułu drugiego „Przepisy szczegółowe o egzekucji” Księgi pierwszej „Postępowanie egzekucyjne” Części drugiej „Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające” d.k.p.c.

Po wejściu w życie k.p.c. egzekucję z udziału prowadzono według Działu IV „Egzekucja z innych wierzytelności i innych praw majątkowych”, który umiejscowiony był w Tytule drugim „Egzekucja świadczeń pieniężnych”, Księdze drugiej „Postępowanie egzekucyjne”, Części drugiej „Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne” k.p.c.

Kolejne nowelizacje miały na celu jednie dopasowanie egzekucji do czasu związanego z transformacją ustroju kraju oraz potrzeb związanych z powstawaniem coraz to większej ilości spółek oraz bardziej szczegółowego uregulowania egzekucji z praw majątkowych, co miało się przyczynić do ułatwienia komornikom sądowym prowadzenia postępowania egzekucyjnego zaś egzekucja z udziałów w spółce z o.o. była wielokrotnie wręcz omijana być może wręcz uznawana jako zbędna, czasochłonna i bezskuteczna. Takie podejście przez ustawodawcę doprowadziło do pewnej patologii, w której spółka z o.o. częściej kojarzy się społeczeństwu jako ucieczka przed odpowiedzialnością oraz długami niż tym do czego została stworzona, czyli do wspólnego budowania firmy działającej w tej formie.

Przyjęto, że dopuszczalność prowadzenia egzekucji z udziału w spółce z o.o. nie budzi wątpliwości. Przyjęte w doktrynie oraz licznych komentarzach komentatorzy potwierdzają w swych pracach, gdzie przyjęta przez nich teza wykazują, że spółka z o.o., jako forma prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie po transformacji ustrojowej, zaczęła nabierać znaczenia w praktyce obrotu. Jej unikat polegający na tym, że, w której konstrukcji występują również elementy charakteryzujące spółki osobowe, stanowi atrakcyjną formę prowadzenia działalności gospodarczej. Przez co jest budzący fakt, że udział w spółce z o.o. jest zbywalnym prawem majątkowym. Wniosek ten wynika z analizy charakteru prawnego udziału. „Udział” jest terminem ustawowym, który nie ma definicji legalnej. Na gruncie k.s.h. przyjmuje się dwa znaczenia tego pojęcia - jako części kapitału zakładowego i jako prawa udziałowego lub ogółu praw i obowiązków wspólnika

Kolejnym zagadnieniem jest już formalny wniosek o wszczęcie egzekucji z udziału, który nie jest tożsamy z wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Ten pierwszy jest termin określanym jako sposób egzekucji który może być wskazany już we wniosku pierwotnym – o wszczęcie postępowania, lub też kolejnym wnioskiem w toku postępowania w tym, że zgodnie z art. 760 § 1 k.p.c. wnioski i oświadczenia w postępowaniu egzekucyjnym mogą być składane

również ustnie do protokołu przez co wniosek ten nie musi spełniać warunków pisma procesowego.

W przypadku wniosku ustnego spełnienie wymagań pisma procesowego nie jest możliwe w sposób dosłowny. Konkluzja taka możliwa jest przy zastosowaniu art. 126 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2. Wniosek ustny jest składany do protokołu, który zgodnie z art. 809 k.p.c. zawiera elementy odpowiadające wymaganiom dla pisma procesowego. Skuteczne złożenie wniosku polega na dopełnieniu nadto wymagań formalnych, przewidzianych w art. 797 k.p.c.

Niemiej jednak wniosek o wszczęcie egzekucji z udziałów musi spełniać minimalne wymagania w postaci dokładnego opisu prawa do zajęcia przez komornika. Zgodnie z zasadami to również na wierzycielu ciąży obowiązek informowania komornika oraz pełna współpraca pomiędzy wierzycielem oraz organem egzekucyjnym.

Pracy wykazano do prawidłowego wszczęcia i prowadzenia egzekucji we wniosku o wszczęcie postępowania z udziałów dłużnika, wierzyciel powinien również określić, czy żąda, aby egzekucja była prowadzona ze wszystkich udziałów, jakie współnikowi przysługują w spółce, czy z określonej ich liczby (w sytuacji, gdy dłużnik może mieć więcej niż jeden udział). Wątpliwość co do ograniczenia liczby udziałów, do których wierzyciel może skierować egzekucję, powstała na tle art. 799 § 1 k.p.c.

W toku pracy stwierdzono, że komornicy sądowi nie uważają tego za brak formalny uniemożliwiający wszczęcie egzekucji oraz, że nie będzie to stanowić podstaw do twierdzeń co do przekroczenia uprawnień poprzez prowadzenie egzekucji ponad tytuł wykonawczy ze względu na fakt, że samo zajęcie udziałów nie jest jednoznaczne z ich sprzedażą. Dodatkowo komornik jest zobowiązany do prowadzenia egzekucji w sposób, który jest najmniej uciążliwy dla dłużnika. Wierzyciel może wskazać wybrane przez siebie sposób albo sposoby egzekucji. Organ egzekucyjny stosuje sposób egzekucji najmniej uciążliwy dla dłużnika.

Biorąc pod uwagę nowelizację ustawy o komornikach sądowych i egzekucji przybliżono tematykę właściwości terytorialnej komorników, gdzie w myśl normy art. 796 § 1 k.p.c. wniosek o wszczęcie egzekucji powinien zostać złożony do właściwego sądu rejonowego lub komornika.

Do prowadzenia egzekucji z innych praw majątkowych właściwy rzeczowo jest komornik (art. 895 § 1). Dodatkowym ograniczeniem dla wierzyciela jest art. 10 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych. dotyczący prawa wyboru komornika z apelacji spełniającego wymogi określone art. 10 u.k. ust. 4-5.

W kolejnej części pracy przybliżono czynności komornika sądowego jakim jest zajęcie udziałów, jego skutki, chwila zajęcia, skutki nieodebrania korespondencji od komornika oraz rozporządzenia udziałem po jego zajęciu w tym wykonywania praw głosu na zwyczajnym zgromadzeniu współników przez dłużnika oraz jego udziałów.

Do celów naukowo-badawczych wybrano dwóch komorników sądowych z Warszawskiej Izby Komorniczej, gdzie jego kancelaria prowadzona jest ponad dziesięć lat oraz na fakt powszechnie obowiązującego przekonania, że w tym okręgu zakładanych i prowadzonych spółek jest najwięcej przy zagęszczeniu ludności. Dodatkowo wybrano okres badania dziesięcioletni ze względu na to, aby prowadzone postępowania przez komornika sądowego były wszczęte na przestrzeni obowiązujących różnych aktów prawnych takich, co bezpośrednio odzwierciedla prowadzone sprawy oraz zagadania, na które napotkano. Badaniu poddano postępowanie cywilne oraz jedno postępowanie alimentacyjne.

Ustalono, że jeden z wybranych komorników w tym okresie dokonał 220 (słownie: dwustu dwudziestu dziewięciu) zajęć z udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Były to postępowania prowadzone we wszystkich typach spraw, jednak głównie były one prowadzone w sprawach cywilnych oraz gospodarczych. Należy wrócić szczególną uwagę na dwa postępowania, jedno z wniosku skarbu państwa, gdzie postępowanie jest prowadzone w celu egzekucji kary pieniężnej w wysokości 1.000 zł (słownie: tysiąc złotych) oraz kilku postępowaniach w celu egzekucji zaległości alimentacyjnych. Co potwierdza złożenie, że egzekucja z udziałów jest powszechnie stosowana.

Dodatkowo wybrano dwie sprawy, w których dokonano zajęcia udziałów oraz dokonano wyceny ich przez biegłego oraz przeprowadzenia licytacji.

W tej części rozprawy doktorskiej szczególnie zwrócono uwagę na opisywany teoretyczny przypadek, w którym po zajęciu udziałów w spółce są utworzone nowe udziały w celu zniżenia wartości jednego udziału a co za tym idzie zniechęceniu ewentualnych nabywców do zakupu udziałów.

Jest to o tyle trudne zagadnienie, gdyż dłużnikowi nie wolno rozporządzać udziałów po ich zajęciu zaś spółka, w której dokonano zajęcia udziałów, może a nawet ma prawo działać zgodnie z jej umową oraz założeniami wspólników co wręcz ma istotny wpływ na wartość zajętego udziału.

Dodatkowym wnioskiem de lege ferenda w tej sprawie winno być uniemożliwienie dłużnikowi tego typu działań oraz traktowanie tego działania jako uszczuplanie majątku przez egzekucją ściganą z urzędu przez organy egzekucyjne.

Bibliografia

1. Allerhand M., *Kodeks handlowy: komentarz*, Lwów 1935, s. 311.
2. Allerhand M., *Kodeks postępowania cywilnego, Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające*, Lwów 1933, s. 22.
3. Barcz-Popiel S., *Jak zarejestrować spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością przez internet*, Wołomin 2016, s. 55 i n.
4. Barczyk M., *Zajęcie działów w spółce z o.o w postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, „Prawo Spółek, Nr 1/2006, s. 6.
5. Bieniak J. Bieniak M., Nita-Jagielski G., Oplustil K., Pabis R., Rachwał A., Spyra M., Suliński G., Tofel M., Wawer M., Zawłocki R., *Kodeks spółek handlowych, komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2022, s. 65 i n.
6. Bilewska K., Jastrzębski J., *Kary umowne w umowach spółek kapitałowych i w umowach wspólników lub akcjonariuszy*, PPH, Warszawa 2006, s. 4 i n.
7. Brzeziński P., *Czy wierzyciel, na rzecz którego dokonano zajęcia, może wykonywać prawa korporacyjne z zajętego udziału. Z problematyki egzekucji udziału w spółce z o.o.*, „Monitor Prawniczy”, Nr 17/2006, s. 952
8. Chmielnicki P., Paxford B., Szplit A., *Rady nadzorcze. Wykładnia przepisów i efekty ich stosowania*, Difin, Warszawa 2016 r. s. 45-87.
9. Chomiuk M., w: Jara, *Komentarz aktualizowany K.S.H.*, 2016, s. 127 i n.
10. Cieślak S., *Egzekucja sądowa z innych praw majątkowych po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z dnia 2 lipca 2004 r.*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego”, Nr 7-9/2004, s. 9.
11. Czaja M., *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.*, Poznań 1995, s. 33.
12. Dąbrowska J., *Zaskarżanie uchwał zgromadzeń spółek kapitałowych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016 r. s. 52-69.
13. Draniewicz B., *Skutki zajęcia udziału w spółce z o.o. w postępowaniu egzekucyjnym w sferze uprawnień korporacyjnych – wybrane aspekty praktyczne*, „Monitor Prawniczy”, Nr 11/2006, s. 619.
14. Dumkiewicz M., *Współwłasność udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2011, s. 39.
15. Duży J., *Odpowiedzialność karna członków organów spółek kapitałowych. Działania na szkodę spółki*, Bydgoszcz 2004, s. 61 i n.
16. Dzioba K., Rybicki R., Cempura A., Stokłosa A., Kasolik A., Ziemblicki B., Dzioba K.,

- Hendzel M., Wilińska M., Mędraś O., Koch R., Krokay U., *Metodyka pracy prawnika in-house. Metodyka sporządzania umów gospodarczych*, Wolters Kluwer, Lex/el, 2020 r. s. 131-182.
17. Dziurzyński T., Fenichel Z., Honzatko M., *Kodeks handlowy. Komentarz*, Kraków, 1935, s. 328.
  18. Fleszer D., *Rada nadzorcza spółki komunalnej z udziałem jednostki samorządu terytorialnego*, Wolters Kluwer, Warszawa 2020 r. s, 15-21.
  19. Gabryelska E., *Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (z orzecznictwem SN)*, Bielsko-Biała 1997, s. 27.
  20. Gasiński Ł., Modrzejewski J., Okolski J., *Zasada równego traktowania akcjonariuszy na gruncie k.s.h.*, PPH Nr 10 z 2002 r., s. 20 i n.
  21. Gmytrasiewicz M., Karmańska A., *Rachunkowość finansowa*, Difin, Warszawa 2002 s. 40 i n.
  22. Gniewek E.(red.), *Podstawy prawa cywilnego i handlowego. Prawo cywilne*, t. 1, Warszawa 2002, s. 147.
  23. Gniewek E., Machnikowski P., *Kodeks cywilny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2021, s. 287 i n.
  24. Góra-Błaszczkowska A., *Kodeks postępowania cywilnego*. Tom I–II. Komentarz, Lex/el, 2020, s. 309 i n.
  25. Grzybowski S. (red.), *System Prawa Cywilnego*, t. 1, Część ogólna, Kraków 1985, s. 217.
  26. Harla A.G., *Syndyk masy upadłości w polskim prawie cywilnym (materialnym i procesowym)*, Warszawa 2007, s. 30.
  27. Herbert A., *Obrót udziałami w spółce z o.o.*, Warszawa 2004, s. 437.
  28. Herbet A., [w:] Sołtysiński S. (red.), *System Prawa Prywatnego*, t. 17A, *Prawo spółek kapitałowych*, Warszawa 2010, s. 213.
  29. Herbet A., *Prawo spółek kapitałowych system prawa prywatnego*, C.H. Beck, t. 17, Warszawa 2015 r. s. 477.
  30. Jabłoński M., Węgrzyn J., *Ochrona tajemnic w polskim porządku prawnym — tajemnica radcowska i adwokacka*, „Przegląd Prawa i administracji” 2014, XcV, s. 67.
  31. Jankowski J., *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego. Cz. III. Postępowanie egzekucyjne (2)*, „Monitor Prawniczy”, Nr 23/2004, s. 1071.
  32. Jankowski J., *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego. Cz. III. Postępowanie egzekucyjne (2)*, „Monitor Prawniczy”, Nr 23/2004, s. 1071.
  33. Jankowski J., *Sposoby egzekucji świadczeń pieniężnych a przedmiot egzekucji*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego”, Nr 10-11/2007, s. 5 – 8.

34. Jodłowski J., *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.*, „Palestra”, Nr 7/1937, s. 636-637.
35. Jodłowski J., *Egzekucja z udziałów w spółce z ogr. odp.*, „Palestra” Nr 8/1937, s. 752.
36. Karolak A., *Odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. na podstawie art. 291 K.S.H.*, Monitor Prawniczy 23/2004.
37. Kędzierski D., *Transakcje lewarowane a ochrona wierzycieli*, C. H. Beck, Warszawa 2020 r., s. 181 i n.
38. Kidyba A. [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*. Tom I. Komentarz do art. 1-300 k.s.h., wyd. VII, Warszawa 2010, s.. 230.
39. Kidyba A., *Kodeks spółek handlowych; komentarz T. 1*, Komentarz do art. 1-300 k.s.h, Warszawa 2007, s. 589.
40. Kidyba A., *Komentarz kodeksu spółek handlowych do art. 1-300 K.S.H., art. 192, pkt 2*, Lex/el 2017 r.
41. Kidyba A., *komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, 2019 r. s. 212 i n.
42. Kidyba A., *Prawo handlowe*, Warszawa 2013, s. 368.
43. Kidyba A., *Spółka z o.o.*, 2014, s. 608–609.
44. Kidyba A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, C.H. Beck, Warszawa 2009 s. 803.
45. Kidyba A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 699.
46. Kidyba A., *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz do art. 1-300, Tom I*, wyd. 3, Zakamycze 2005, s. 138.
47. Knypl Z.[w:] *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Sopot 2007, s. 15.
48. Kobyłka N., Pęczyk A., *Skutki zajęcia udziałów w spółce z o.o. – wykonywanie przez wierzyciela uprawnień korporacyjnych na podstawie kodeksu postępowania cywilnego*, „Przegląd Prawa Handlowego”, Nr 3/2007, s. 47.
49. Koch A. [w:] *Prawo spółek handlowych*, Koch a. (red.), Napierała j. (red.), Kraków 2007, s. 349.
50. Koch A., Napierała J., *Prawo handlowe. Spółki handlowe, umowy gospodarcze*, Zakamycze 2002, s. 120–121.
51. Koch K. [w:] *Prawo spółek handlowych*, A. Koch (red.), J. Napierała (red.), Kraków 2007, s.33.
52. Koch K., Napierała J. (red.), *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2015, s. 303.
53. Koenner M., *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Sopot 2007, s. 46.
54. Kopaczyńska-Pieczaniak K., w: Kidyba, *spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2010 r., s. 368.
55. Kopaczyńska-Pieczniak K., [w:] *Spółka*, s. 272; R.L. Kwaśnicki, *Spółka*, Warszawa 2005,

- s. 456.
56. Koralewski M., *Spółka z o.o. od utworzenia do likwidacji*, s. 49-70, Wydawnictwo ODDK, Warszawa 2020 r., s. 128 i n.
57. Korzon K., *Kurator w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1966, s. 16.
58. Korzonek J., *Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające. Część druga kodeksu postępowania cywilnego*, Kraków 1934, s. 829.
59. Krajewska M., *Zajęcie udziału w spółce z o.o. w praktyce sądów rejestrowych*, „Przegląd Prawa Handlowego”, Nr 2/2005, s. 46.
60. Kruczałak K. (w:) Frąckowiak J., Kidyba A., Kruczałak K., Opalski W., Popiołek W., Pyziół W., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Kruczałak K., Warszawa 2001, s. 2.
61. Kuniewicz Z., Olszewska E., *Nowe udziały w podwyższonym kapitale spółki z o.o.*, „Przegląd Sądowy” 2011, nr 6, s. 123.
62. Kuźnicki M., *Granica osobowości prawnej spółki kapitałowej*, Uniwersytet Warszawski Wydział Prawa Administracji, Warszawa 2019 r., s. 64-76.
63. Kwaśnicki R.L. (red), *spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, s. 48-60, wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018 r., s. 55 in.
64. Kwaśnicki R.L. (red.), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2005, s. 487.
65. Kwaśnicki R.L., *Przejęcie spółki dominującej przez jej spółkę zależną tzw. downstream merger*, „Radca Prawny” 2006, nr 5, s. 47–59.
66. Kwaśnicki R.L., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, C.H. Beck, Warszawa, 2005, s. 422.
67. Lewandowski A., w: Koźma, Ożóg, *Komentarz K.S.H.*, C. H. Beck, Gdańsk 2010, s. 524.
68. Lewandowski A., *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz pod redakcją Z. Koźmy i M. Ożoga*, OddK, Gdańsk 2005, s. 40.
69. Litwińska-Werner M., *Komentarz K.S.H.*, C.H. Beck, Warszawa 2017, s. 677.
70. Litwińska-Werner M., *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz*, wyd. 2, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 212.
71. Mentel-Wyrzychowska E., *Praktyczne aspekty zarządzenia dopłat w spółce z o.o.*, Gofin, Gorzów Wielkopolski 2020 r., s. 199 i n.
72. Mentel-Wyrzychowska E., *Praktyczne aspekty zarządzenia dopłat w spółce z o.o.*, Gofin, Gorzów Wielkopolski 2020 r. s. 76 i n.
73. Modzyniewicz M., *komentarz kodeksu spółek handlowych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2018 r. s. 337.
74. Modzyniewicz M., *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz*, Wydawnictwo Prawnicze

- LexisNexis, Warszawa 2005, s. 50.
75. Naworski J.P., Komentarz do art. 14 K.S.H., LexPolonica 2014; A. Kidyba, Komentarz do art. 14 K.S.H., LEX/el. 2015, s. 320 i n.
76. Niewęglowski A., Kidyba S., Kidyba A., *Rejestracja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z wykorzystaniem wzorca umowy*, Lex/el, 2021 r. s. 57 i n,
77. Niski R., *Zajęcie udziału dłużnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, „Przełęcz Sądowy” Nr 5/2002, s. 80.
78. Nowacki A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, C. H. Beck, Warszawa 2017 r. t. 1, s. 549-553.
79. Nowacki A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Tom I. Komentarz do art. 151–226 K.S.H.*, C.H. Beck, Warszawa 2017 r., s. 24-56.
80. Nowicki A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz do art. 151-226 K.S.H.*, C.H. Beck, 2017 r. s. 115 i n.
81. Nowosielska-Deresiewicz j., *Egzekucja z wynagrodzenia za pracę*, Warszawa 1973, s. 118-119.
82. Opalski A., *komentarz kodeksu spółek handlowych t. 3A art. 20*, Lex/el 2016 r. jak również
83. Osajda K., Borysiak W., *Kodeks Cywilny. Komentarz*, C.H. Beck 2021, s. 280 i n.
84. Pabis R., *Spółka z o.o. Komentarz*, Warszawa 2006, s. 4.
85. Pabis R., w: Bieniak i in., *Komentarz K.S.H.*, 2015, s. 690.
86. Pabis R., w: Bieniak i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, s. 618, Legalis, 2015 r.
87. Panfil M., *Wprowadzenie do wyceny spółek [w:] Metody wyceny spółki: perspektywa klienta i inwestora*, Panfil M., Szablewski A. (red.), Poltext, Warszawa 2006, s. 38.
88. Pietrzykowski H., *Kodeks postępowania cywilnego*, s. 22.
89. Pietrzykowski H., *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2006, s. 10.
90. Pietrzykowski H., *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2006, s. 121.
91. Pinior P., *Nadzór wspólników w spółce z o.o.*, s. 34-65, Wolters Kluwer, Warszawa 2013 r.
92. Popiołek W. (red), Górczyński G., Pinior P., Wyrzykowski W., Zawiejski P., *Wkłady niepieniężne w spółkach handlowych*, Lex/el, Warszawa 2014 r. s. 91 i n.
93. Poprawski R., *Uchwała wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością sprzeczna z ustawą*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2021 r. s. 11-42.
94. Potrzezcz R. [w:] *Komentarz do kodeksu spółek handlowych: spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Potrzezcz R. (red.), Siemiątkowski T. (red.), Warszawa 2001, s. 40
95. Potrzezcz R., Siemiątkowski T., w: Potrzezcz R., Siemiątkowski T., *Komentarz*, t. 2, s.

96. Pyziół W., w: Kruczałak K., *K.S.H. Komentarz*, 2001, s. 367; A. Szajkowski, M. Tarska, w: S. Sołtysiński i in., *K.S.H. Komentarz*, t. 2, 2002, s. 367
97. Romanowski M., *Podział praw podmiotowych na majątkowe i niemajątkowe*, „Państwo i Prawo” Nr 3/2006, s. 11.
98. Różalska A., *Egzekucja z udziału w spółce z o.o.* „Problemy egzekucji sądowej” Nr XXII/1997, s. 133.
99. Siemiątkowski T., Potrzeszcz R., w: Siemiątkowski, Potrzeszcz, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, 2011 r. s. 186 i n.
100. Siemiątkowski T., Potrzeszcz R. [w:] Naworski J.P., Strzelczyk K., Siemiątkowski T., Potrzeszcz R., *Komentarz do Kodeksu Spółek Handlowych. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2001, s. 226 i n.
101. Siemiątkowski T., Potrzeszcz R., w: Siemiątkowski, Potrzeszcz, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el 2011 r. s. 18 i n.
102. Skawiańczyk K., *Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Wolters Kluwer, Warszawa 2009 r. s. 181 i n.
103. Sołtysiński S. [w:] Sołtysiński S., Szajkowski A., Szumański A., Szwaja J., *Kodeks spółek handlowych, Tom I, Komentarz do artykułów 1-150*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, s. 215.
104. Sołtysiński S., *Prawo spółek kapitałowych*, Lex/el, 2016 r. s. 265 i n.
105. Sołtysiński S., Sójka T., w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Legalis, 2013 r. s. 388.
106. Sołtysiński S., Szajkowski A., Tarska M., Herbet A., w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, C.H. Beck., Warszawa 2014 r., t. 2, s. 360.
107. Sójka T., *Zasada równego traktowania akcjonariuszy w kodeksie spółek handlowych – zagadnienia podstawowe*, RPEIS Nr 4 z 2000, s. 35.
108. Strzelczyk K., w: Siemiątkowski, Potrzeszcz, *Komentarz K.S.H.*, t. 2, 2011, s. 388.
109. Strzępka J.A., Zielińska E. [w:] *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz* pod red. Strzępki J.A., 2009, s. 267 i n.
110. Strzępka J.A., Zielińska E., w: Strzępka, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, 2012 r. s. 391.
111. Strzępka J.A., Zielińska E., w: Strzępka, *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, Lex/el, Warszawa 2015 r., s. 551-552.
112. Szajkowski A., Tarska M., [w:] Sołtysiński S. (red.), *System Prawa Prywatnego*, t. 17A: *Prawo spółek kapitałowych*, Warszawa 2010, s. 122.

113. Szajkowski A., Tarska M., *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2005, § 36 (17), Koenner M., *Egzekucja z innych wierzytelności i innych praw majątkowych*, Sopot 2006, s. 8.
114. Szajkowski A., Tarska M., Szumański A., w: Sołtysiński i in., *Komentarz K.S.H.*, t. 2, 2014, s. 553–554; A. Szumański, w: SPP, t. 17A, 2015, s. 539.
115. Szajkowski A., Tarska M., Szumański A., w: Sołtysiński i in., *Komentarz Kodeksu spółek handlowych*, Lex/el Warszawa 2014 r., t. 2, s. 553.
116. Szajkowski A., Tarska M., w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, C.H. Beck, 2014 r. s. 273.
117. Szajkowski A., Tarska M., w: Sołtysiński i in., *Komentarz kodeksu spółek handlowych*, t. 2, s. 275.
118. Szajkowski A., Tarska M., w: Sołtysiński i in., *Komentarz K.S.H.*, C. H. Beck, Warszawa 2005, t. 2, s. 452.
119. Szczurek Z. [w:] *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Sopot 2017, s. 15.
120. Szczurek Z. [w:] *Egzekucja Sądowa w Polsce*, Z. Szczurek (red.), Sopot 2007, s.114.
121. Szczurek Z.(red.), *Kodeks postępowania cywilnego*, (w:) *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Komentarz, Sopot 2005, s. 12.
122. Szumański A. [w:] Sołtysiński S., Szajkowski A., Szumański A., *Kodeks spółek handlowych, Tom II, Wydanie 1, Komentarz do artykułów 151-300*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 430.
123. Szumański A., *Przymusowy wykup akcji drobnych akcjonariuszy*, PPH Nr 11 z 2001 r., s. 1 i nast.
124. Tarska M., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Istota – Ustrój – Funkcjonowanie*, Warszawa 2003, s. 15.
125. W. Broniewicz, *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa 2006, s. 141.
126. Weiss I., *Prawa wspólników spółki z o.o. i akcjonariuszy spółki akcyjnej*, „Prawo Spółek”, Nr 10/1997, s. 33.
127. Wengerek E., *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz do części drugiej kodeksu postępowania cywilnego*, Warszawa 1972, s. 400.
128. Wengerek E., *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1978, s. 8.
129. Wiśniewski T., *Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Zielona Góra 1994, s. 11,

130. Wiśniewski T., *Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji* „Rejent”, Nr 2/1994, s. 75.
131. Wiśniewski T., *Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością jako przedmiot egzekucji* „Rejent”, Nr 2/1994, s. 77.

Akty prawne

1. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. W sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz.U.2020.1473).
2. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2018 poz. 1000.).
3. Ustawa z dnia 15 września 2000 r., Kodeks spółek handlowych (Dz. U. 2000 nr 94 poz. 1037.).
4. Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 685).
5. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. 2023 poz. 1933).
6. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2651 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 170 z późn. zm.).
8. Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2023 r. poz. 343).

Orzeczenia sądów powszechnych

1. Orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, z dnia 24 stycznia 2001 r., (Sygn. OPS10/01).
2. Orzeczenie Sądu Najwyższego, z dnia 8 listopada 1935 r., (Sygn. II C 1364/1935).
3. Sąd Apelacyjny w Katowicach, z dnia 16 grudnia 2004 r. (Sygn. I ACa 1142/04).
4. Uchwała Sądu Najwyższego, z dnia 12 stycznia 2001 r., (Sygn. III CZP 44/00).
5. Uchwała Sądu Najwyższego, z dnia 14 września 2005 r., (Sygn. III CZP 57/2005).
6. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, z dnia 23 kwietnia 2014 r. (Sygn. I ACa 26/14.).
7. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach, z dnia 15 maja 2008 roku, (Sygn. V ACa 163/08).
8. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie, z dnia 04 września 2012 r., (Sygn. I ACa 734/12.).

9. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie, z dnia 23 sierpnia 2012 r., (Sygn. I ACa 715/12.).
10. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 31 października 2013 r., (Sygn. I ACa 497/13.).
11. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 09 czerwca 2010 r., (Sygn. I ACa 21/10.).
12. Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z 24 czerwca 2005 r., (Sygn. V CK 779/04.).
13. Wyrok Sądu Najwyższego w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2014 r. (Sygn. VI ACa 1174/13).
14. Wyrok Sądu Najwyższego w Warszawie, z dnia 25 lutego 2010 r. (Sygn. I CSK 384/09).
15. Wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r. (Sygn. V CK 562/04.).
16. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 września 1936 r., (Sygn. C II 836/36).
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 1991 r., (Sygn. IV CR 687/90).
17. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 r., (Sygn. III CZP 132/06.).
18. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2009 r. (Sygn. II CSK 489/08.).
19. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2004 r., (Sygn. IV CK 330/2004).
20. Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 13 maja 2004 r., (Sygn. V CK 452/03).
21. Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 28 września 2011 r. (Sygn. I CSK 710/10, OSN 2012).
22. Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 11 stycznia 2002 r., (Sygn. IV CKN 1503/00).
23. Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 11 września 2002 r., (Sygn. V CKN 1148/00).
24. Wyrok Sądu Najwyższego, z dnia 20 czerwca 2007 r. (Sygn. V CSK 154/07).

Źródła online

1. Przed dokonaniem transakcji warto wcześniej przejrzeć umowę spółki z o.o. Źródło online <https://lawboxfirm.com/sprzedaz-udzialow-w-spolce-z-o-o/>, (dostęp 16.03.2022 r.).
2. Stolarczyk P., *Podwyższenie kapitału zakładowego spółki nie zawsze z podatkiem PCC?* 2015 r., źródło online <https://www.kancelariaprawnajr.pl/cms-content/uploads/2015/10/Podwy%C5%BCszenie-kapita%C5%82u-zak%C5%82adowego-sp%C3%B3%C5%82ki-nie-zawsze-z-podatkiem-PCC.pdf>, (dostęp 14.03.2023 r.)

Wzory

Wzór nr 1

UMOWA ZBYCIA UDZIAŁÓW W SPÓŁCE Z O.O.

zwana dalej „Umową”, zawarta w dniu ____ r. w ____ pomiędzy:

(imię i nazwisko), numer PESEL: _____, zamieszkałym w (__ - __) przy ul. _____
- zwany dalej „Sprzedającym”

oraz

(imię i nazwisko), numer PESEL: _____, zamieszkałym w (__ - __) przy ul. _____
- zwaną dalej „Kupującym”

§1

1. Sprzedający oświadcza, że posiada ____ (ilość udziałów) (słownie: _____ 00/100) udziałów w spółce ____ (nazwa) __ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (miasto), wpisanej do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla _____ za numerem KRS _____ zwanej dalej Spółką, której kapitał zakładowy wynosi _____ zł (słownie: _____) i dzieli się na ____ (ilość udziałów) udziałów o wartości nominalnej _____ zł (słownie: _____), każdy zwanym dalej Udziałami.
2. Sprzedający przedstawił Kupującej aktualny odpis z KRS.
3. Sprzedająca oświadcza, że od daty wydania odpisu z rejestru handlowego oraz wyciągu z księgi udziałów nie zaszły żadne zmiany podlegające wpisowi do rejestru oraz nie zostały dokonane żadne wpisy w księdze udziałów dotyczące Udziałów.

§ 2.

Sprzedający zapewnił Kupującego, że:

1. Udziały istnieją, stanowią własność Sprzedającego oraz zostały w pełni opłacone i pokryte.
2. Udziały nie są obciążone żadnymi prawami poza zobowiązaniami jakie nakładają na każdy udział umowa Spółki.
3. Nie istnieją żadne ustawowe lub umowne ograniczenia dotyczące rozporządzania Udziałami.
4. Nie istnieją żadne umowy i porozumienia, na podstawie których przewidziane są dodatkowe świadczenia na rzecz Spółki związane z posiadaniem Udziałów.

§ 3.

Sprzedający przedstawił Kupującemu do wglądu całą żadaną przez Kupującego dokumentację

Spółki umożliwiającą zapoznanie się Kupującego ze stanem prawnym, finansowym i ekonomicznym Spółki w chwili zawarcia niniejszej Umowy, co niniejszym Kupujący potwierdza.

§ 4.

1. Kupujący oświadcza, że:

- a. zbadała stan prawny, finansowy i ekonomiczny Spółki i stwierdza, że ww. stan jest mu w pełni znany, wszelkie informacje na ten temat pozyskał w trakcie własnych badań sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej Spółki;
- b. nie zachodzą przesłanki do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki, jak również, że przesłanki te nie występowały w żadnym momencie jej dotychczasowej działalności;
- c. potwierdza, że miał pełny, nieograniczony i wystarczający dostęp do Spółki, jej działalności i majątku, ksiąg handlowych, wszelkich akt i dokumentacji Spółki, w celu uzyskania wszelkich informacji, jakie uznał za potrzebne do zbadania Spółki i Udziałów oraz do podjęcia decyzji o zawarciu Umowy;
- d. znany jest mu całkowicie stan faktyczny i prawny nabywanych Udziałów oraz Spółki;
- e. nie wnosi zastrzeżeń co do rzetelności i niewadliwości prowadzenia ewidencji rachunkowej i gospodarczej oraz innych wymaganych prawem dokumentów finansowych i prawnych;
- f. zrzeka się i zobowiązuje się nie dochodzić jakichkolwiek roszczeń w stosunku do Sprzedającego, Członków organów Spółki, które mógłby podnosić w związku z nieujawnieniem w trakcie przeprowadzanych badań Spółki istotnych informacji dotyczących sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej Spółki oraz jakichkolwiek innych roszczeń względem Sprzedającego.
- g. nabywa udziały w takim stanie faktycznym i prawnym, jaki istnieje na dzień zawarcia niniejszej Umowy i w związku z tym oświadcza, że zrzeka się wszelkich roszczeń z tytułu nabycia udziałów w Spółce w takim stanie w jakim się one znajdują i na warunkach określonych w niniejszej Umowie oraz z sytuacją ekonomiczno-prawną Spółki, Powyższe zrzeczenie następuje zarówno wobec Sprzedającego, Członków organów Spółki.
- h. zobowiązuje się zwolnić Sprzedającego lub Członków organów z wszelkich roszczeń na rzecz osób trzecich, które mogą wynikać z tytułu posiadania przez Sprzedającego udziałów oraz pełnienia przez Sprzedającego funkcji Członka organu Spółki.
- i. po zapoznaniu się z dokumentami oraz z sytuacją finansową Spółki przejmuje wszystkie zobowiązania dotychczas obciążające Spółkę oraz Sprzedającego. W przypadku ujawnienia się jakichkolwiek zobowiązań Spółki, które powstały przed zawarciem

niniejszej Umowy, Kupująca oświadcza, że Spółka lub on sam pokryje je w całości bez prawa regresu wobec Sprzedającego lub Członków organów Spółki.

§ 4

Kupujący zobowiązuje się niezwłocznie zawiadomić Spółkę w formie pisemnej o przejściu Udziałów na jego rzecz. Do zawiadomienia zostanie dołączona kopia niniejszej Umowy.

§ 5

Kupująca oświadcza, że nie istnieją żadne okoliczności faktyczne, finansowe i prawne uniemożliwiające mu zawarcie niniejszej Umowy.

§ 6

Kupujący oświadcza, że zapoznał się z treścią Umowy Spółki.

§ 7

1. Strony ustalają cenę sprzedaży Udziałów na łączną kwotę ___ zł (słownie: _____). Powyższa cena uwzględnia w pełni stan faktyczny i prawny sprzedawanych udziałów.
2. Sprzedający sprzedaje, a Kupująca kupuje ____ (słownie: _____) udziałów za łączną kwotę _____ zł (słownie: _____).
3. Cena ta została zapłacona przez Kupującego w całości przed przystąpieniem do zawarcia Umowy.
4. Wszelkie prawa, a także obowiązki i ciężary związane z własnością udziałów przechodzą na Kupującą z dniem zawarcia Umowy.

§ 8

Koszty i opłaty związane z zawarciem Umowy ponosi Kupujący.

§ 9

Wszelkie zmiany i uzupełnienia Umowy winny być dokonywane z zachowaniem formy pisemnej pod rygorem bezskuteczności.

§ 10

W sprawach nie uregulowanych w Umowie będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego oraz Kodeksu spółek handlowych.

§ 11

Umowa została sporządzona w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym egzemplarzu dla każdej ze Stron.

§ 12

Kupujący oświadcza, że zna sytuację ekonomiczną spółki i przejmuje wszystkie prawa i zobowiązania ciężące na Spółce.

Sprzedający

Kupujący